

Baş Editör
Doç. Dr. Bülent ÖZDEN

BUGÜNDEN GELECEĞE İLKOKULDA EĞİTİM ÇALIŞTAYI

25-28 NİSAN 2022

SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

BUGÜNDE GELECEĞE İLKOKULDA EĞİTİM ÇALIŞTAYI

SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

25-28 NİSAN 2022

Baş Editör

Doç. Dr. Bülent ÖZDEN

Editörler

Prof. Dr. Mehmet İNAN

Öğr. Gör. Yüksel AYDIN

Dr. Seda ÇARIKÇI

Dr. Kader ARKAN SEZGİN

Yasemin BAŞLANTI

Ayşe Aybike ÖZKAN

Mehmet ÖZTÜRK

Marmara Üniversitesi Yayınları: No. 890

BUGÜNDEN GELECEĞE İLKOKULDA EĞİTİM ÇALIŞTAYI SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

Tarih: 25-28 Nisan 2022

Baş Editör

Doç. Dr. Bülent ÖZDEN

Editörler: Prof. Dr. Mehmet İNAN, Öğr. Gör. Yüksel AYDIN, Dr. Seda ÇARIKÇI,
Dr. Kader ARKAN SEZGİN, Yasemin BAŞLANTI, Ayşe Aybike ÖZKAN, Mehmet
ÖZTÜRK

Kapak Tasarım: Fatma AKYÜZ

Dizgi: Hakan TEMELOĞLU, Sevinç ZENGİN

Her hakkı saklıdır. © Marmara Üniversitesi Yayınevi, Aralık 2022

E-ISBN: 978-975-400-454-0

MARMARA ÜNİVERSİTESİ YAYINEVİ

Göztepe Kampüsü, Kadıköy 34722 İstanbul

Tel: +90 216 777 14 00

Fax: +90 216 777 14 01

E-Posta: yayinevi@marmara.edu.tr

Bugünden geleceğe ilkokulda eğitim çalıştayı : sorunlar ve çözümler,
25-28 Nisan 2022/ baş editör Bülent Özden ; editörler Mehmet İnan, Yüksel
Aydın, Seda Çarıkçı, Kader Arkan Sezgin, Yasemin Başlantı, Ayşe Aybike
Özkan, Mehmet Öztürk. -- İstanbul : Marmara

Üniversitesi Yayınevi, 2022

204 sayfa : fotoğraf – (Marmara Üniversitesi Yayınları ; No. 890)

E-ISBN: 978-975-400-454-0

1.Education -- Turkey 2. Eğitim -- Türkiye 3. Education, primary -- Turkey 4.

Eğitim, ilk – Türkiye

L 107

Her hakkı saklıdır © Marmara Üniversitesi Yayınevi, 2022

Bu eserin tüm hakları Marmara Üniversitesi Yayınevi'ne aittir. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz. Kitap içerisinde yer alan yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

BUGÜNDEN GELECEĞE İLKOKULDA EĞİTİM ÇALIŞTAYI	1
SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER	1
BUGÜNDEN GELECEĞE	2
İLKOKULDA EĞİTİM ÇALIŞTAYI.....	2
SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER	2
ÇALIŞTAY PROGRAMI	1
AÇILIŞ KONUŞMALARİ	2
AÇILIŞ OTURUM KONUŞMALARİ	11
ÇALIŞTAY MASA RAPORLARI	20
Çalıştay Masa 1: Okul Öncesinden İlköğretime Geçiş	21
Çalıştay Masa 2: İlkokulda Ölçme Ve Değerlendirme.....	33
Çalıştay Masa 3: Öğretmen Yetiştirme	39
Çalıştay Masa 4: İlkokulda Eğitim Yönetimi Ve Denetimi	46
Çalıştay Masa 5: İlkokulda Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı..	60
Çalıştay Masa 6: İlkokuldan Ortaokula Geçiş	65
Çalıştay Masa 7: İlkokulda Rehberlik Hizmetleri	72
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Türkçe)	86
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Hayat Bilgisi)	99
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Matematik)	106
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Sosyal Bilgiler).....	115
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Fen Bilimleri)	124
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Yabancı Dil)	132
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi) ..	146
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Görsel Sanatlar).....	152
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Müzik)	157
Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Beden Eğitimi Ve Oyun)	165

KAPANIŞ KONUŞMALARI.....	170
SONUÇ.....	174
ÇALIŞTAYIN BASINDAKİ YERİ.....	179
ÇALIŞTAY GÖRSELLERİ.....	184

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

SUNUŞ

Bilginin anlık olarak güncellendiği günümüzde eğitimin güncel durumu kadar geleceğe yönelik planlamalar da bir hayli hızlanmaya başladı. Yaşama yönelik temel bilgilerin kılavuzlandığı ilkokulda eğitimin bugünkü durumu, mevcut uygulamalar, yönelimler, dijital platformlar, ilkokula öğretmen yetiştirme gibi birçok konunun yeniden değerlendirilmesi, tartışılmasının bir ihtiyaç olduğu fikrinden hareketle “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar & Çözümler – Çalıştayı”nı organize etmenin gururu yaşandı.

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü olurlarıyla her aşaması birlikte planlanan bu çalıştay, “üniversite-okul” iş birliğinin önemli örneklerinden birisiydi. Çalıştaya bu iş birliğini yansıtanın önemli ayaklarından birisi İstanbul’da sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki akademisyenler ile sahadaki yönetici, öğretmen, veli, öğrenci ve diğer eğitim paydaşlarının seçkili bir örnekleme bir araya getirilmesi; diğeri ise akademik ve bakanlık merkez/taşra teşkilatı yöneticilerinin de bu çalıştaya tüm eforlarıyla destek vermesiydi.

Çalıştayın bir diğer özelliği hem yüz yüze hem de çevrimiçi olarak yapılmasıydı. 4 gün süren çalıştayın açılış günü tüm katılımcılar bir araya gelme ve tanışma fırsatını buldular. Daha önceden planlanmış çalışma masalarında birbirlerini tanımayan katılımcılar, açılış günü ve devamındaki etkinlikler boyunca iletişim kurdular. İkinci gün ana oturumda açılış konuşmalarıyla çevrimiçi ortamda başlayan çalıştay, devamında çalışma masalarında ilgili konuları iki gün boyunca tartıştı, değerlendirdi ve önerilerini raporlara dönüştürdü. Çalıştayın 4. ve son günü tüm masalardaki katılımcılar, hazırladıkları raporu temsilcileri aracılığıyla sunarken kendi aralarında “nitelikli bir çalıştay” yapmış olmanın diyalogundaydı.

Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar & Çözümler – Çalıştayı 17 masada çevrimiçi olarak gerçekleştirildi:

- Okul öncesinden ilkokula geçiş
- İlkokulda ölçme ve değerlendirme
- İlkokula öğretmen yetiştirme
- İlkokulda eğitim yönetimi ve denetimi
- İlkokulda öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı
- İlkokuldan ortaokula geçiş
- İlkokulda rehberlik hizmetleri
- İlkokul öğretim programları (Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Beden Eğitimi ve Oyun, Görsel Sanatlar, Müzik, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi)

Çalışma masalarındaki akademisyenler, eğitim yöneticileri, öğretmenler, veliler, konu alanı uzmanları ve öğrenciler, bugünden geleceğe ilkokuldaki eğitimi kendi alanlarında ve sınırlarında değerlendirdiler ve önerilerde bulundular. Geleceğe iz bırakan bu kıymetli katılımcılar teşekkürün en güzelini hak ettiler.

Millî Eğitim Bakanlığı'ndaki tüm yoğunluklarına rağmen, çalışmaya ayrı bir değer vererek katılımda bulunan ve konuşmalarıyla çalışmayı zenginleştiren Temel Eğitim Genel Müdürü Tuncay MORKOÇ'a çok teşekkür ederim.

Çalıştay fikrinin ortaya atıldığı andan itibaren desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Marmara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa KURT'a, Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Seyfi KENAN'a, her zaman etkili bir eğitim paydaşı olan İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Levent YAZICI'ya, İstanbul İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı M. Nezir ERYARSOY'a, Temel Eğitim Bölümü ve Sınıf Eğitimi ABD Başkanı Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN'a, açılıştaki müzik dinletisiyle Şef Prof. Dr. Mustafa USLU yönetimindeki Marmara Üniversitesi Türk Müziği Topluluğu'na, açılış konferansıya Dr. Oktay AYDIN'a, kapanışta verdikleri konserle Şef Fikret EREN yönetimindeki İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Müzik Akademileri Oda Orkestrası'na, muazzam bir uyum içinde çalışan Yürütme Kurulu üyeleri Dr. Bülent ÖZDEN, Yasemin BAŞLANTI, Mehmet ÖZTÜRK'e ve Düzenleme Kurulu üyelerine, Üniversitemiz Sınıf Öğretmenliği anabilim dalındaki akademisyenlere, İstanbul'daki çeşitli üniversitelerden gelen akademisyenlere, ilkokullar, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinden gelen eğitim yöneticilerine, çalıştayın her aşamasında bulunan Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Kulübü öğrencilerimize, çalışma masalarına katılan öğretmen adaylarımıza ve sekreteryaya-yazışma hizmetlerini yapan Gaye AYGÜNOLDU'ya teşekkür ederim.

Çalıştay kitapçığının hazırlanmasında çalışma masalarından gelen "sorunlar ve çözüm önerilerini" içeren kapsamlı raporları yayına hazırlayan Yayın Komisyonu'na ve Marmara Üniversitesi Kütüphane ve Yayınlar Daire Başkanı Doç. Dr. Güssün GÜNEŞ'e ve Yayınevi Şube Müdürü Öğr. Gör. Birgül ÇAKIRAL ve ekibine teşekkür ederim.

Geleceğin ilkokulda eğitiminin planlanması yapılırken bu çalıştay kitapçığındaki sonuçların ve önerilerin dikkate alınacağı umuduyla önümüzdeki yıllarda ulusal düzeyde yapılabilecek çalıştaylara katkı sağlayacağı inancıyla...

Çalıştay Yürütme Kurulu adına

Prof. Dr. Mehmet İNAN

ÇALIŞTAY PROGRAMI

İSTANBUL İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

"Bugünden Geleceğe İttokokulda Eğitim" Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı Program Akışı

28 NİSAN 2022
Adile Sultan Kasrı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu
10.00-10.30 Çalıştayı Kapanış Töreni
10.30-11.30 Çalıştayı Raporunun Arz Edilmesi
11.30-12.30 Katılım ve Teşekkür Belgelerinin Takdimi
12.30-13.00 İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Müzik Akademisi Yaylı Sazlar Orkestrası Şefi Fikret Eren

26 NİSAN 2022
TÜM MASALAR
ÇEVİRİM İÇİ
09.00-10.00 Çevirim içi açılış konuşmaları
1. Oturum **10.30-11.30**
Ara 30 dakika
2. Oturum **12.00-13.00**
Ara 60 dakika
3. Oturum **14.00-15.00**
Ara 30 dakika
4. Oturum **15.30-16.30**
Ara 15 dakika
5. Oturum **16.45-17.15**
Rapor taslaq çalışmaları

27 NİSAN 2022
TÜM MASALAR
ÇEVİRİM İÇİ
1. Oturum **09.30-10.30**
Ara 30 dakika
2. Oturum **11.00-12.00**
Ara 60 dakika
3. Oturum **13.00-14.00**
Çalışma Masalarının Raporlarının Oluşturulması
Ara 30 dakika
4. Oturum **14.30-16.30**
Çalıştayı Raporunun Oluşturulması

<http://ittokokuldaegitim.calisitay.marmara.edu.tr>
iletisim: ittokuldaegitim.calisitay@marmara.edu.tr

25 NİSAN 2022
M.Ü. Göztepe Kampüsü Dr. İbrahim Uzümcü Konferans Salonu
09.00-10.00 Kayıt
10.00-10.30 Marmara Üniversitesi Türk Müziği Topluluğu Dinletisi Şef Prof. Dr. Mustafa Uslu
10.30-12.00 Açılış
13.00-15.00 Konferans (Dr. Oktay AYDIN - Eğitim ortamlarında iletişim sorunları ve çözümleri)

İstanbul Öğretmen Akademisi
istanbul@ogretmenakademi.org.tr

AÇILIŞ KONUŞMALARI

(Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü-Dr. İbrahim Üzümcü Kültür Merkezi-25 Nisan 2022)

Prof. Dr. Mustafa Kurt (Marmara Üniversitesi Rektörü):

Saygıdeğer İstanbul İl Milli Eğitim Müdürüm, çok değerli mesai arkadaşlarım, okul müdürleri, öğretmenler, sevgili öğrenciler, kıymetli hazirun. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Üniversitemizin Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı iş birliğiyle düzenlenen “İlkokulda Eğitim – Sorunlar ve Çözümleri – Çalıştayı”nın açılışında üniversitemizin ev sahipliğinden dolayı sizleri burada misafir etmekten çok mutlu olduğumuzu ifade etmek isterim. İyi ki geldiniz, hoş geldiniz, sefa getirdiniz efendim.

Tabii çalıştay süresince konunun uzmanları 3-4 gün tartışacaklar. İnşallah hayırlı sonuçlar elde edecekler. Ben de şimdiden sonuç raporunu çok merak ediyorum. Eğitim insan hayatının en önemli faaliyetlerinden biri ve aynı zamanda o toplumların kalkınmasında, ilerlemesinde temel taşlarından birisidir. Dolayısıyla bu kadar önemli bir konunun, hele hele temel eğitimin, böyle bir çalıştayda ele alınması ve uzmanlar tarafından değerlendirilmesi bizim için çok kıymetli. Ben bu çalıştayın düzenlenmesine katkı sağlayan İstanbul İl Milli Eğitim Müdürümüzü ve çalışanlarını, Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı ve Akademisyenlerine çok teşekkür ediyorum. Ayrıca diğer üniversitelerden hocalarımıza, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve katkı sağlayacak tüm öğretmenlerimize de çok teşekkür ediyorum.

Dediğim gibi, raporu çok merak ediyorum. Sayın İl Milli Eğitim Müdürümüzün de ifade ettiği gibi. Evet, ben sadece hoş geldiniz konuşması yapacaktım. Uzatmamak için söylüyorum. Bayram yaklaşıyor, mübarek ramazan gününde, hayırlı bir günde böyle bir toplantı yaptık, hayırlara vesile olsun diyorum. İnşallah sonuçta hepimiz sağlıklı mutlu bir şekilde bayrama erişiriz. Hepinizin bayramını şimdiden tebrik ediyorum. Tabii burada unutulmaması gereken bir tebrik, bir teşekkür de üniversitemizin Türk Müziği Topluluğu'na. Bu topluluk, tüm faaliyetlerimizde her zaman yanımızda. Bu topluluğun şefi, bu alanda her şeyimiz diyebileceğimiz Prof. Dr. Mustafa Uslu'ya huzurunuzda şükranlarımı sunuyorum. Tekraren çalıştay hayırlara vesile olsun. Sağlıklı ve mutlu kalın.

Levent YAZICI (İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü):

Sayın Rektörüm, Sayın Dekanım, Sayın Bölüm Başkanım,

Çok değerli akademisyenler, Marmara Üniversitesi'nin çok değerli eğitim ailesi ve tabii diğer misafir akademisyenlerimiz, çok sevgili çocuklarım ve meslektaşlarım – ki meslektaşlarım için de okul müdürlerimiz, yakın mesai arkadaşlarım, öğretmen akademimizin çok değerli koordinatörleri var – bu güzel İstanbul sabahında sizleri şahsım ve kurumum adına sevgi ve saygı ile selamlıyor, çalıştayımızın hayırlı olmasını diliyorum.

İlköğretim zaman zaman bir dava; zaman zaman ülkelerin toplumsal, ekonomik, sanayi, gelişimlerinin itici gücü; zaman zaman belki de ülkedeki bütün sorunların ana çözüm kaynağı olarak görülmüştür. Ülkemizin Kurtuluş Savaşı hengâmında, 1921 yılında Heyet-i İlmîyeyi toplamasının belki de bir nedeni budur. Beraberinde 1926 yılına kadar çeşitli vesilelerle ilköğretim başta olmak üzere birçok boyutta ele almasının da temel nedeni budur. O ortamda ilkokulun 4 yıldan 5 yıla çıkartılmasının tartışılması da bir tesadüf değildir. Devam eden süreçte 1921-1926 yılları arasındaki farklı gelişmeler ve tartışmalardan sonra da 1939 yılında tekrar Eğitim Şurası'nın toplanması, bu süreç içerisinde belki “Telif ve Tercüme”den, “Talim ve Terbiyeye” dönüşüm, bunların hepsi gerçekten ilköğretimi çok esasa oturtan ve bir merkezi yaklaşım içerisinde gelişmeleri planlayan çok önemli bir aşamadır.

Tabii kıymetli meslektaşlarım, ilköğretim kademesinde çalışan arkadaşlarım, okul müdürlerimiz çok yakinen biliyorlar; Millî Eğitim Bakanlığımız da biraz önce girişte ifade ettiğim süreçleri aslında yıllar itibarıyla çok yönlü dönüştürmüş bugün de ilköğretime yüklediği anlam gereği özellikle fırsat eşitliği ve belki de eşitsizliklerin temeli olarak değerlendirilen ilköğretim kademesine yoğunlaşmış durumdadır. Özellikle ülke genelinde okul öncesinde ortaya konan hedef 3 yaşta %50; 4 yaşta %70, 5 yaşta % 100 okullaşma hedefi de bunun bir gereğidir. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığımızın şu anda İstanbul'umuza okul öncesi eğitimi büyük boyutta desteklemek üzere hedef olarak bin anaokulu yapımını göstermesi de yine bunun bir uzantısıdır. Aynı zamanda Türkiye genelinde belirlenen on bin tane ilköğretim okulunda bu eşitsizliği giderecek şekilde çok yönlü politikalar üretilmesi de yine bunun bir parçasıdır. Nitekim İstanbul'da da bin tane okul bu kapsamdadır. Bu okullarımızın gerek fiziki ortamlarının geliştirilmesi, öğrenme ortamlarını çeşitlendirip çok yönlü analiz edilmesi, beraberinde öğretmen eğitiminden öğrenci desteklenmesine, akademik, sosyal, kültürel çalışmalara kadar bir bütünlük arz etmektedir. Okulu çok yönlü bir bütün olarak ele alıp stratejik olarak geliştirmeye dönüktür. Bu bağlamda Marmara Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapacağımız bu çalıştayı da belki bu çok yönlü gelişim aşamalarında yeni bir yol haritası oluşturacağına yürekten inanıyorum. Bu çalıştayda ortaya konan sekiz boyut aslında ilköğretimi çok yönlü olarak kapsıyor. İlköğretim programlarındaki tabii dönemin ve zamanın

ruhunun gerektirdiği değişimler sürekli olarak yapılmakta, burada da yine çok yönlü olarak ele alınmaktadır. Mevcut olan okuldaki programlar, ülkelerin zaten ortaya koymak istediği insan modelinin çok yönlü olarak tartışıldığı, eğitimin açık ve gizli işlevlerinin ele alındığı yeni perspektifler sunar. Bu yönüyle programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda, aynı değerlerle –tabii ki kişisel gelişim hızları, öğrenme ritimleri, sosyal, kültürel çevreleri dikkate alınarak – öğretmenlerimizin uzmanlığında çok yönlü yetiştirilmeleri ancak programlarla mümkündür. Nitekim 1939 yılındaki Şurada da ders kitaplarının ortak olması yine bunun bir uzantısıdır. Bugün de devletimizin sosyal devlet ilkesi gereği bütün öğrencilerine ders kitaplarını sunması, aynı zamanda son gelişmeler doğrultusunda ihtiyaç duyabileceği yardımcı kaynakların dahi devletimiz tarafından basılıp bütün öğrencilerimize ulaştırılması da bunun bir parçasıdır.

Bu çerçevede baktığımız zaman okulu kapsayan boyutlardan bir tanesi de rehberliktir. Bir okulun güçlü bir rehberlik sistemine sahip olması aslında o okulun çok yönlü gelişiminin, sorunlarının doğru tespit edilip, gelişim basamaklarının yönetilmesinde de çok önemlidir. Bu çalıştayda okuldaki rehberlik hizmetlerinin ele alınması da bu yöne katkı sağlayacaktır. Bakanlığımızın politikaları da bu yöndedir ve rehber öğretmen atamaları ve rehberlik servislerinin çok yönlü oluşturulmasıyla devam etmektedir. 2021 yılında İstanbul'da 1300 öğretmenimizin rehberlik alanında göreve başlaması da bir tesadüf değildir. Gerçekten okulda rehberlik sistemine inanan çok değerli meslektaşlarım, bunun gereğine yakinen şahitlerdir ki, okuldaki güçlendirilmiş rehberlik sistemleri, okul rehberlik hizmetleri komisyonları ve çalışmalarıyla da büyük bir değer oluşturur. Bu bağlamda rehberlik ve teftiş sistemi yine Bakanlığımızın son dönemlerde çok önemle ele aldığı bir konudur. Aslında belki 1875-1876'lı yıllarda dahi çok yönlü tartıştığımız bir konudur. Belki muinlikten müfettişliğe doğru geçişi de ele alan bir yaklaşımdır. Üniversitelerimizin Eğitim Bilimleri Kürsüsündeki Eğitim Yönetimi Teftişi, Planlaması, Ekonomisi dallarının, bilim dallarının çok yönlü gelişmesi, bu gelişimin belki diğer önemli bir göstergesidir. Bugün de Millî Eğitim Bakanlığımız çok yakın süreç içerisinde geçtiğimiz ay bununla ilgili yeni düzenlemeler de ortaya koydu ve her ilde Eğitim Müfettişlikleri Başkanlıkları oluşturdu. Bu Eğitim Müfettişlikleri Başkanlıkları, rehberlik, teftiş, inceleme, araştırma ve soruşturma görevlerini üstleniyor ama özellikle yeni yönetmeliğin ruhunda okulların çok yönlü gelişimine dönük rehberlik sistemleri öne çıkıyor. Rehberlik sistemlerini göstergelerle, kalite güvence sistemleriyle ele alıyor. Bu bağlamda ele alacağımız bugün belki rehberlik ve teftiş sistemi de çağdaş teftişin ve yönetimin çok önemli parçası olacak; bu gelişim de yönetmeliklerin, yasal düzenlemelerin gelişiminde de çok önemli katkılar sunacak diye düşünüyorum. Bu okul öncesinden ilkokula sağlıklı geçiş, ilkokuldan ortaokula yine istenen nitelikte sağlıklı yönlendirme, ilköğretimde yönlendirme kavramının mutlaka tekrar burada ele alınacağını

da çok iyi biliyorum. Burada sizlerin ortaya koyacağınız yeni yaklaşımlar bizler için çok iyi birer yol haritası olacaktır. Burada ortaya çıkan sonuçları yine Millî Eğitim Bakanlığımıza, Temel Eğitim Genel Müdürlüğümüze ve Millî Eğitim Bakanımıza bizzat sunmanın da sabırsızlığı içerisindeyim. Mutlaka burada çıkan sonuçlar, İstanbul'dan Marmara Üniversitesi gibi bir üniversitenin yol göstericiliğinde öne çıkacak hususlar, Millî Eğitim Bakanlığımızın gelişim çalışmaları içerisinde de çok önemli bir şekilde ele alınacak diye düşünüyorum. Belki öğrencilerimizin sosyal, kültürel yönden, sportif yönden geliştirilmeleri, okulun zaman birimlerinin planlanması, okul tasarımının ele alınması bununla ilgili diğer parçalar... Şunu da söylemek isterim ki, 1939'daki Şurâda dahi mevcut olan ilkokulların sabahdan öğlene kadar ders yapması, öğleden sonra öğrencilerin serbest zaman etkinlikleri ve gelişim çalışmaları yaptırılması ele alınmış. Bu çok önemli. Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz de öğrencilerimizi akademik yönden çok yönlü olarak yetiştirip bir üst öğrenime ve hayata hazırlarken aslında öğrenciyi bütün yönleriyle geliştirmeyi hedefliyoruz. Her alanda gelişmiş çocuklarımızla ülkemizin açık olan geleceği; bence bu çocuklarımızın çok yönlü yetiştirilmesiyle de daha büyük bir kazanıma ulaşacaktır.

Bu yönüyle buradan çıkan sonuçların hepimiz için çok faydalı, çok yol gösterici ve gerçekten sisteme çok önemli katkı sağlayacak düzeyde olacağına yürekten inanıyorum. Bu bağlamda, bu çalışmaya öncülük eden Marmara Üniversitemiz Eğitim Fakültemize, özellikle Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'na, öğretmen yetiştirme ve geliştirme sürecinde sadece çalışmalar yürütmeyip, aslında eğitimin bütün bileşenlerine katkı sağlayan Öğretmen Akademimize, onun çok değerli yönetici ve koordinatörlerine ayrıca teşekkür ediyorum.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerim başta olmak üzere velilerimize, öğretmenlerimize, okul müdürlerimize ve çok değerli akademisyenlerimize kolaylıklar diliyorum. Hepsine ayrı ayrı teşekkür ederim.

Sevgilerimle.

Prof. Dr. Seyfi KENAN (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanı)

Sayın Rektörüm, Sayın İl Milli Eğitim Müdürüm, Kıymetli Meslektaşlarım ve Öğretmenlerim!

Hepinizi içten saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta sonu 23 Nisan'ı yaşadık, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının 102. Yıl dönümünü hep beraber kutladık. Bu vesileyle, Atatürk'ün ulusal egemenliği armağan ettiği çocuklara müreffeh ve aydınlık bir gelecek bırakmak için çalışan, çaba gösteren herkesin günü kutlu olsun!

Fakültemizin Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Öğretmen Akademileri tarafından düzenlenen “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim: Sorunlar ve Çözümler” konulu çalıştaya hoş geldiniz!

Yaklaşık yarım yüzyılı aşkın bir süreden beri bulunduğu konum gereği farklı mahalle ve semtlerdeki çok çeşitli okullara hızla ulaşabilen ve aynı şekilde bu okulların da hızla ulaşabildiği Eğitim Fakültemiz, aynı zamanda il milli eğitim müdürlüğümüz ile de çeşitli etkinlikler düzenlemiştir ve Rektörlüğümüzle imzalanan yeni protokolle de bundan sonra eğitimin farklı kademeleri ve alanları, okulöncesini de içine alarak temel eğitim ve okullarımız ve benzeri farklı programlar ve etkinlikler düzenlemeye devam etmeyi arzu ediyoruz.

Bugünden geleceğe ilkokulda eğitim veya temel eğitimde bugünden geleceğe şekillenirken ne tür sorunlarla karşılaştık veya bundan sonra nelerle karşılaşabiliriz ve bu sorunların çözüm yollarını beraberce nasıl bulabiliriz, çok önemli bir mesele. Uzaktan eğitim sürecinde sadece ülkemiz değil, bütün dünya ciddi sorunlar yaşadı.

Çocuklarımız, gençlerimiz eğitim ve öğrenme süreçleri açısından zor bir iki yıl geçirdiler. Yetişkinler de çeşitli zorluklar yaşadılar şüphesiz. Ancak çocukların ve gençlerin tam gelişme ve olgunlaşma çağlarında geleceğe umutla bakabilmek açısından daha çok zorlandıklarını okuduk, gördük ve gözlemledik.

Büyük salgında en kötüsünün arkamızda kaldığını, bu zor zamanları unutturacak daha çetin dönemlerin yaşanmamasını umuyoruz, geleceğe daha sağlıklı ve ümitle bakıyoruz. Bu açıdan 4 gün sürecek bu çalıştayı düzenleyen ve bu değerli çalışmaya katkı veren herkesi, başta fakültemiz Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı başkanına ve yardımcısına, Temel Eğitim bölümündeki bütün hocalarıma ve İl Milli Eğitim Müdürümüze ve Öğretmen Akademileri çalışanlarına içten teşekkürlerimi arz ederim.

Çocuklarımızı, gençlerimizi yetişkinlerin yetiştikleri ve yaşadıkları dünyaya göre değil, aksine genç neslin yaşayacağı, kendilerini yüz yüze bulacağı

dünyayı dikkate alarak eğitmeyi hedefleyen öğretmenler yetiştirmeye çalışan bütün hocalarımı, öğretmenlerimi içtenlikle tebrik eder, bütün çalışmalarında başarılar dilerim. Başarılar ile başa-ermeyi değil, sadece iyi olanı, iyi bir eğitimi kastettiğimi belirtmek isterim.

Dostoyevski'nin bir cümlesinden esinlenerek şu ifadelerle sözlerime son verebilirim; “belki de güzel, kutsal çocukluğumuzdan kalma bir hatıra, terbiyenin en iyisidir.” Çocukların dünyasına adeta kutsal bir mekâna girer gibi dikkat ve özenle girebilmek, eğitimde asıl mesele bu, değil mi?

Böyle güzel ve kıymetli hatıralardan çocukların dağarcığına ne kadar çokça toplama anları yaratır ve gelecekte kendilerini bulacakları hayat yoluna çıkmalarına ne kadar rehberlik edersek, onlar da ömürlerine ve geleceklerine o kadar güvenle ve cesaretle bakabilirler. Kalbimizde yer eden tek bir iyi hatıranın bile bir gün bizlere güzel ve ufuk açıcı dokunuşunu yaşayabiliriz.

Çocukların bu kutsal dünyalarına güzel hatıralar bırakmak için zarafetle çabalayan ve özenle emek gösteren öğretmenlerimizi kutlar, bu çalıştayımızın da bu çerçevede güzel tartışmalar ve çözümler içerisinde ilerlerken, dağarcığımızda iz bırakacak iyi hatıralarla geçmesini diliyorum.

Prof. Dr. M. Cihangir DOĞAN (M. Ü. A. E. F. Temel Eğitim Bölüm Başkanı)

Temel eğitim, toplumları geleceğe taşıyacak nesiller için temel bilgi ve becerilerin kazandırılmaya başlandığı ilk kademe olması açısından çok önemlidir. Okul öncesi eğitimle başlayan süreç, ilkokul kademesinde yürütülen eğitim ve öğretim faaliyetleri ile devam eder. Çocuklar ilkokul kademesinde toplumsal yaşama uyum sağlamaları için gerekli olan bilgi ve becerileri kazanırken, ulusal ve evrensel birtakım değerlerle tanışırken, aynı zamanda yeteneklerini, potansiyellerini geliştirmek için birçok olanak yakalarlar.

Türk milli eğitim sisteminin genel amaçlarında ifadelendirildiği gibi demokratik hak ve hürriyetlerini bilen ve kullanan, beden, ruhen ve zihnen sağlıklı, nitelikli bir üretici ve bilinçli bir tüketici olma yolunda çocuklar tek başlarına değildirlir. Bu amaçlara ulaşma yolunda onlara sunulan eğitim fırsatlarının niteliği önemli bir belirleyicidir. Eğitim sürecini etkileyen faktörleri düşündüğümüzde hepsi hızlı bir şekilde değişmekte ve gelişmektedir. Eğitim sistemi de ister istemez bu hızlı değişim ve gelişime uyum sağlamak zorundadır. Bu değişimi sağlayan önemli fırsatlardan biri, süreçte yaşanan sorunların tespitidir. Sorunları tespit ederek doğru çözüm yollarını işe koşmak niteliği arttıracaktır.

İşte biz de bugün düzenlediğimiz “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştayı” ile ilkokulda eğitim sürecinde yaşanan sorunları tespit ederek ve olası çözüm yollarını önererek ilkokul kademesindeki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin niteliğini arttırmaya katkı sağlamayı amaçladık. Çalıştay sonunda ortaya çıkacak sonuç raporunun bu anlamda etkili olmasını umuyoruz.

Çalıştayımızın düzenlenmesinde destek ve katkılarını sunan, başta Dekanımız Prof. Dr. Seyfi Kenan hocamıza ve fakülte yönetimine, çalıştay organizasyonunda anabilim dalımızla işbirliği yapan, imkânlarını bizlerle paylaşan başta İl Milli Eğitim Müdürü Levent Yazıcı beye ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görevli emeği geçen herkese, İstanbul'daki farklı üniversitelerin sınıf öğretmenliği anabilim dallarında görev yapmakta olan ve çalıştayımızda oturum başkanı ve katılımcı olarak bulunan değerli hocalarıma, çalıştayın organizasyonunu gerçekleştiren anabilim dalımızın değerli hocalarına teşekkür ediyorum. Çalıştayımızın herkes için verimli ve faydalı olmasını diliyorum.

Dr. Bülent ÖZDEN (M. Ü. A. E. F. Temel Eğitim Bölüm Başkan Yrd.)

Sayın Rektörüm, Dekanım, İl Milli Eğitim Müdürüm ve siz değerli konuklarımız. Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Çalıştayı'na hoş geldiniz. Herkesi düzenleme kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Her sistem gibi eğitim sistemi de amaçları doğrultusunda nitelikli çıktılar elde etmeyi hedefler. Bu hedefler bireyde, toplumda, bilim ve teknolojiye meydana gelen değişim ve gelişimden etkilenir. Bu yüzden eğitim sistemi de dinamik sürece ayak uydurmak ve sürekli değişim ve gelişim içinde olmak zorundadır. Ancak bu şekilde amaçlarına ulaşabilen bir sisteme sahip olabiliriz.

Sürekli değişim ve gelişimin önemli itici güçlerinden biri, var olan sorunları belirleyebilmek ve bu sorunlara doğru çözümler bulabilmektir. Bu sayede hem eğitim sisteminde hem de özelinde ilkokulda eğitim ve öğretim sürecinde hedeflenen niteliği de yakalayabileceğimize inanıyoruz.

Bu inançla gerçekleştirdiğimiz çalıştayı aynı zamanda, kuramla uygulamayı, fakülte ile okulu, akademisyenle öğretmeni, öğretmen adayı ile öğretmen ve ilkokul öğrencilerini bir araya getirmenin önemli adımlarından biri olmasını umut ediyoruz.

Bu inanç ve umut doğrultusunda çalıştayımızın genel amacı ilkokulda eğitim ve öğretim sürecine ait sekiz farklı boyutu toplam 17 çalıştay masasında analiz ederek mevcut yaşanan sorunları belirlemek ve bu sorunlara çözüm yolları önerebilmektir. Sorun odaklı analiz edeceğimiz sekiz farklı boyut şunlardır:

- Okul Öncesinden İlkokula Geçiş
- İlkokulda Ölçme ve Değerlendirme
- İlkokulda Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı
- İlkokulda Eğitim Yönetimi ve Denetimi
- İlkokulda Rehberlik Hizmetleri
- İlkokula Öğretmen Yetiştirme
- İlkokuldan Ortaokula Geçiş
- İlkokul Öğretim Programları

İlkokul öğretim programları başlığı altında ilkokul düzeyinde okutulmakta olan 10 farklı ders için 10 ayrı masa oluşturulmuştur. Türkçe, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi ve Oyun, Görsel Sanatlar ve Müzik.

Çalıştayımızda bu 17 masada 6 farklı üniversiteden 33 akademisyen, İstanbul'un 32 ilçesinde görev yapmakta olan 11 okul müdürü, 100 sınıf

öğretmeni ve 29 branş öğretmeni, ayrıca 16 veli, 15 ilkokul öğrencisi ve 2 öğretmen adayı olmak üzere toplamda 210'a yakın katılımcı yer almaktadır.

Bu değerli katılımcılarımızla birlikte çalıştayımızda 26 Nisan Salı günü 10:30-16.30 ve 27 Nisan Çarşamba günü 9.30-12.00 saatleri arasında ilkokul eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenebilmesi için çevrimiçi toplantılar gerçekleştirilecektir.

28 Nisan Perşembe günü saat 10.00-13.00 arasında Adile Sultan Kasrı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulunda gerçekleştirilecek kapanış törenimizde çalıştay sonuç raporu arz edilecek ve katılım ve teşekkür belgeleri takdim edilecektir.

Konuşmamın başında belirttiğim gibi kuram ve uygulama, fakülte ve okul iş birliği eğitim sisteminde özellikle öğretmen yetiştirme sürecinde niteliği artırmak için olmazsa olmazlardandır. Bu nedenle bu çalıştayımız bu iş birliğindeki son etkinliğimiz olmayacaktır.

Önümüzdeki yıl çalıştayımızın kapsamını genişleterek, okul öncesi eğitim kademesini de ekleyerek temel eğitimde ulusal çerçevede sorunların ve çözüm yollarının tespit edilebileceği bir etkinlik olarak planlama sürecine de başladık.

Çalıştay sonucunda ulaştığımız sonuçların ülkemiz ve tüm eğitim camiası için hayırlı olmasını diliyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

AÇILIŞ OTURUM KONUŞMALARI

(ZOOM Çevrimiçi Ortam-26 Nisan 2022)

Tuncay MORKOÇ (MEB-Temel Eğitim Genel Müdürü)

Sayın Dekanım, Değerli İl Millî Eğitim Müdürüm, Saygıdeğer Hocalarımız;

Öncelikle bu önemli çalıştay davetiniz için teşekkür ediyorum. Bu konuyla ilgili davetiyemi iki hafta önce İstanbul'a geldiğimizde elden almıştım. Bugün burada birlikteyiz. Bu vesileyle böyle bir konuda sorumluluk üstlenip, böyle bir faaliyeti gerçekleştirdiğiniz için de ayrıca herkese tekrar çok teşekkür etmek isterim.

Konu itibarıyla baktığımız zaman temel eğitim adı üstünde eğitim işinin temelidir. Aslında Türkiye eğitim sisteminin öğretmeni, öğrencisi, dersliği, bütçesi itibarıyla baktığımız zaman Millî Eğitim Bakanlığının yaklaşık olarak %75'ini oluşturan bir kitleden bahsediyoruz. Temel eğitimin içerisinde bizim sorumlu olduğumuz genel müdürlük; okul öncesi eğitim, ilkökul, ortaokul ve yatılı bölge ortaokulları itibarıyla baktığımızda hakikaten çok geniş bir kitleye hitap eden bir genel müdürlük ve hepsi de birbiriyle ilişkili.

Biraz önce Sayın Hocamız Bülent Bey konuşmasını yaparken okul öncesine de vurgu yaptı. Biz de özellikle okul öncesi ve ilkökulları böyle iç içe ve birbirinin devamı olacak şekilde, birbirine entegre olmuş biçimde kurgulamak istiyoruz ve çalışmalarımızı bu yönde devam ettiriyoruz.

Türkiye'de resmi olarak yaklaşık 21.800 ilkökulumuz var. Ve burada 273.000 öğretmenimizle yaklaşık 5.100.000 öğrenciye eğitim veriyoruz. Burada özelleri dahil ettiğimiz zaman 2050 civarında özel ilkökulumuz mevcut ve oralarda da 33.000 öğretmenimiz çalışıyor. Yani yaklaşık 306.000 civarında bir sınıf öğretmeninden bahsediyoruz. Bu kapsamda sadece sınıf öğretmeninizin miktarı bir ülke kadar yani. Düşündüğünüz zaman İzlanda'nın nüfusu kadar sadece bizde sınıf öğretmeni branşında öğretmenimiz var, eğitimcimiz var. Bu da bizim ülkemizin ne kadar devasa bir zenginliğe sahip olduğunu gösteriyor. Tabii burada bir de köy okullarımız var. Onlara da değinmeden geçemeyeceğim. Yaklaşık 6000 köy okulumuza birleştirilmiş sınıfta eğitim yapan değerli öğretmenlerimize de buradan ayrıca selamlarımı iletmek istiyorum. Bu köy okullarına da ayrı bir zenginliğimiz olarak bakıyoruz.

Sayın bakanımız göreve başladığı zaman bir tespitte bulunmuştu. Daha doğrusu ifadesini şöyle yapmıştı. Liseye gelen çocuğun dezavantajlılığı veya

akranlarından daha geri olması, liseden kaynaklı bir sonuç değildir. Bu çocuğun en alt yaşlardan getirdiği dezavantajlılığın bir sonucudur. Dolayısıyla bizim burada eğitim sistemimizde odaklanacağımız üç ana konu vardır. Birincisi okul öncesi ve tabii ki temel eğitim araştırılması, ikincisi öğretmen yetiştirme yani öğretmen gelişimi, üçüncüsü ise mesleki ve teknik eğitim.

Dolayısıyla şu anda Millî Eğitim Bakanlığı bütün çalışmalarını bu üç sacayağı üzerine kurgulanmış durumdadır. Ana hedeflerimizi bu üç faaliyet üzerine kurguluyoruz. Burada temel eğitim meselesi ayrı bir başlık olarak alınmış ve Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitimde 10 Bin Okul projesini ekim ayı itibarıyla başlatmış durumdadır. Öncelikli olarak hangi okulları kapsama dâhil edeceğimize dair alt planlarımızı yaptıktan sonra, bütçe finansmanı – bütçe tertibi – ile birlikte çalışmalarımızı ocak ayından sonra hızlandırdık. Temel Eğitimde 10 Bin Okul'un felsefesi şu aslında; çoğunluğu ilkokul olmak üzere 10 bin okulumuzu bütün dezavantajlılıklarını giderecek şekilde elden geçirmek. Bunun öncelikle fiziki bir ayağı var, fiziki düzenlemeleri var. Fakat asıl önemli husus bu bir inşaat projesi olmamasıdır.

Bu bir eğitim projesi olması hasebiyle, buradaki en dezavantajlı kabul ettiğimiz yaklaşık 922 ilçenin hepsinde en dezavantajlı okullarımızın her alanına dokunmak gibi bir hedefimiz var. Şu anda bu okullardaki bütün eğitim içerikleri buna göre kurgulanmış durumda. Öğretmen eğitimleri hızlandırılmış durumda. Veli toplantıları, birlik katılımı bu anlamda çok büyük önem arz ediyor. Bu okulların mevcut ihtiyaçlarına çok fazla odaklanıyoruz. Hem bunları eğitim araç gereci hem sosyal, kültürel faaliyetlerde kullanacakları eğitim araç gereçleri hem de okulun temel donatım ihtiyaçları itibarıyla ciddi bir bütçemiz var, bu konuda ve bu okulların bütün ihtiyaçlarını karşılar durumdayız. Bir okulun fiziki anlamda çok güzel olması iyidir. Çok güzel okullar yapıyoruz, harika binalar tasarlıyoruz. İçlerini çok güzel donatıyoruz. Her türlü teknolojik imkânları sunabiliyoruz, içerikleri orada yayınlayabiliyoruz. Ancak aslında her şey kapı kapandıktan sonra sınıfta öğretmenle öğrenci arasında geçen meseleye bakıyor. Biz bu koşulları sağlamış olsak bile öğretmene rağmen başarılı olma şansımız yok. Dolayısıyla bu işin kilit noktasını öğretmenlerimiz oluşturuyor. Bu sebeple bakanlığımız öğretmenin gelişimini, öğretmen yetiştirme meselesini ayrı bir hedef olarak kurgulamış durumda. Üniversitelerin buradaki rolü de elbette ki yadsınamaz. Üniversite ve okul ilişkisi bu konuda çok sıkı işlenmesi gereken bir durum. Şu anda Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğümüz bu konuda ayrı içerikler geliştirerek öğretmenlerimizin en çok ihtiyaç duyduğu alanlarda bu tür faaliyetleri gerçekleştirme yoluna gitmektedir.

Bu arada ayrıca ek bir proje olarak matematik eğitimini önemsedik. Çünkü TİMSS ve PISA sınavları bize gösteriyor ki bu ülkenin çocukları hakikaten dünya ülkeleri arasında özellikle matematik konusunda çok ciddi sıkıntılar yaşıyor. Örneğin en son yapılan TİMS sınavında (dördüncü sınıflarda üst matematik becerileri ölçümünde) en üst kısımda yer alan çocuklarımızın

oranı yaklaşık olarak %15 civarında ve bu OECD ülkelerin ortalamasında çok yukarıya yakın. Hatta ülke olarak en üst bantta yer alan öğrenci oranı ile dokuzuncu sıradayız. Ama en alt bantta yer alan öğrenci oranımız da % 12 ile diğer ülkelerden çok çok daha fazla. Bu bize alt banttaki öğrenciler ile üst banttaki öğrenciler arasındaki makasın çok fazla açıldığını gösteriyor. Belki buradan hareketle odaklanmamız gereken şey şudur: Eğitim sistemi acaba dezavantajlı çocuklarımıza ne kadar önem veriyor veya ona ne kadar odaklanıyor? Bizim için sürükleyici olan sınıfın önündeki çocuklar mıdır? Arka sıradaki çocukların durumu nedir? Belki buna bakmamız gerekiyor ki eğitim sistemimizin en büyük yaralarından birisi özellikle kaynaştırma çocuklarımızdır. Öğretmenlerimizle yaptığımız bütün analizlerde, anketlerde hangi alanda eğitim almak istersiniz? diye sorduğumuz zaman, şaşmaz bir şekilde ilk sırada engeli olan çocuklarla ilgili eğitimler, kapsayıcı eğitim, kaynaştırma eğitimleri yer alıyor. Şöyle bir gerçek var ki, üniversiteden yeni mezun olmuş olan öğretmenlerimiz de yılların tecrübesini yaşamış olan öğretmenlerimiz de bizden maalesef aynı talepte bulunuyor. Dolayısıyla ülke olarak baktığımız zaman aslında kapsayıcılık konusunda çok da iyi bir yerde olduğumuzu söyleyemeyiz. Bununla ilgili Millî Eğitim Bakanlığının onlarca projesi vardır. Bizim şu anda devam eden ve bitme aşamasında olan temel eğitimde kapsayıcı eğitim projemiz vardır. Materyallerimiz de vardır ama biz bu sorunu belki de üniversitelerden çok daha ayakları sağlam yere basacak şekilde eğitim alan mezunlar vererek çözebiliriz. Şuraya gelmek istiyorum. Belki de hayatı boyunca tek çıkış noktası bir öğretmenin dokunuşu olacak çocuklarımızı bizim çok iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Buralara çok iyi odaklanmamız gerekiyor.

Yine üzülerken şahit olduğumuz; kendi çocuklarımızda, yeğenlerimizde, akrabalarımızda, gittiğimiz sınıflarda gördüğümüz bir uygulama var. İnanılmaz akademik odaklı ilkokul seviyesi görüyoruz. İlk 3 sınıfta bizim herhangi bir not, herhangi bir sınav, herhangi bir farklı değerlendirme usulümüz olmamasına rağmen maalesef ilkokul 2 de dört basamaklı sayıyı iki basamaklı sayıya bölmekle övünen öğretmenlerimiz, öğrencilerimiz var. Bu kadar fazla yüklediğimiz çocuklarımız var ama bu çocuklarımızı belki bir spor, bir sanat, bir müzik alanına yönlendirme ile ilgili bir çabamızın olmadığını görmek de bizi üzüyor. Şu anda 10.000 okulla aslında biraz da buna vurgu yapmak istiyoruz. Mesela, 10.000 okulda isteyen bütün okullarımıza spor malzemesi tedarik ettik. Bütün okullarımızın müzikle ilgili neye ihtiyaçları varsa ilgili müzik malzemelerini tedarik ettik. Sosyal medyada bu öğretmenlerimizin, okul müdürlerimizin bizim gönderdiğimiz müzik malzemeleri ile yapmış oldukları 23 Nisan'da bayramı coşkuyla kutlamalarını çok büyük gururla izledik. Bunlar oyun çocuğu ve dolayısıyla bizim okul öncesinden ilkokula geçerken çok keskin bir makas olduğunu görüyoruz. Arada gerçekten uçurum var. Önceki bakanımız Ziya Bey'in bu konuda bir söylemi vardı: "Okul öncesinde çocuk oyun oynarken sanki ilkokula gelince birden devlet memuru olmuş oluyor."

derdi. Çocukları inanılmaz kalıplara bürüyoruz. Çocuklarımıza bu geçişi belki biraz daha esnek yapmamız lazım. Yani kasım-aralık ayında okuma yazmaya geçirme hevesimiz bizi inanılmaz yıpratıyor. Çocuklarımızın hemen hemen bütün şevkini kırıyor. Ağlayan, sabaha kadar ağlayarak o sayfayı dolduran öğrencilere hepimiz şahit oluyoruz. Bunları belki bir daha düşünmemiz gerekiyor. Yani ülke olarak belki de en erken okuma yazmaya geçen milletiz ama bundan sonraki dönemde kitap okuma oranının en düşük olduğu ülkeler arasında yer alıyoruz. Burada hakikaten bir yanlışımız, ciddi bir sorunumuz var diye düşünüyoruz. Belki bundan sonraki süreçte buraya odaklanacağız. Tabi ki ilkokullardaki bu dezavantajları burada kapatamadığımız zaman makas yukarıya doğru gittikçe açılıyor. Örneğin az önce ilkokul 4. sınıflarda TİMS sınavlarında en alt grupta yer alan öğrenci oranımız % 12 ve çok kötü dedik ya maalesef 8. sınıflarda bu oran % 20'ye çıkıyor. Yani biz eğer bu duruma erken müdahale edemezsek üst sınıflara çıktığımızda bu işi toparlama şansımız da git gide azalıyor. O nedenle geliştirdiğimiz daha doğrusu uyguladığımız müdahale modellerimiz var. En dezavantajlılara müdahale modellerimizden birisi de bizim İYEP programlarıdır. İlköğretim okullarında yetiştirme eğitim programlarımızdır. Şu ana kadar sadece ilkokula uyguluyoruz. Bu sene dördüncü sınıflar için geçen sene pandemiden kaynaklı bir geçici iznimiz var maliyeden. Ama üçüncü sınıflarda uyguladığımız çocuklarımızı eylül ayı itibariyle bir teste tabi tutuyoruz. Buradaki temel becerilerde matematik ve Türkçe temel becerilerinde yeteri kadar başarı sağlayamamış, temel becerileri edinememiş olan çocuklarımızı haftada 10 saat ek eğitimlere alıyoruz. Çocuklarımızın bu açıklarını üçüncü sınıfta kapatmaya çalışıyoruz. Bunlar ne olabilir, okuma yazma olabilir, anlama olabilir, matematik temel becerileri olabilir. Dolayısıyla çocuklarımızın ilkokulu bitirdiklerinde hepsinin belli seviyeye gelmiş olmasını istiyoruz. Çocukların bu açıklarının birçok sebebi var. Öğretmen değişimi olabilir, ülkemizin bir gerçeği olan ücretli öğretmen meselesi, devam devamsızlık meselesi olabilir. Mesela kalabalık sınıflar var. Azımsanmayacak kadar çok fazla sayıda mevsimlik tarım işçisi çocuğumuz var. Bu çocuklar kasım ayından önce okula gelemiyorlar ve onların açıklarını o yıl öğretmenin kapatması bazen mümkün olamıyor. Bu tür devasa dezavantajları ek müdahalelerle, İYEP programı ile bir yıl da olsa belli bir seviye getirmeyi hedefliyoruz. Bu sene yaklaşık 140.000 çocuğumuza İYEP programı uyguluyoruz. Öğretmenlerimiz sağ olsunlar, derslerden sonra veya hafta sonları bu çocuklarımızı birebir alarak veya daha küçük gruplarla en olası, en güzel şekilde yetiştirilmesini sağlamaya çalışıyorlar.

Burada bir diğer konumuz da okul öncesi ile ilgili olan meselemiz ki burada geçişi çok esnek tutmamız gerekiyor diye düşünüyoruz. Şu an itibariyle okul öncesi eğitim programında, etkinlik kitaplarında bir revizyonumuz var. Onun çalışmalarını yapıyoruz. Orada da farklı bir sıkıntımız var. Masa başı etkinliklerimizin çok daha fazla olduğunu görmek bizi çok üzüyor. Burada belki biraz kurguyu değiştireceğiz. Özellikle oyun çağındaki bu çocuklarımızın

bütün kazanımları, bütün kavramları, çocukların kendileri yaparak yaşayarak, oyun alanında açık havada daha fazla bulunarak edinmelerini sağlayacak bir yöntem gitmek istiyoruz. Değerli akademisyen hocalarımızla beraber bu çalışmaları devam ettiriyoruz.

Matematik konusu, 10 Bin Okul Projesi içerisinde ele aldığımız ayrı bir mesele. Az önce bahsettiğim, ülkemizin OECD ülkeleri arasındaki sınavdaki başarısızlığı, matematikteki yeterli seviyede olamayışımız bizi matematik konusunu bir daha düşünmeye sevk etti. Yaklaşık olarak 12-13 akademisyen ve yüze yakın öğretmenimiz ile – matematik ve sınıf öğretmenlerimizle – bunu tekrar masaya yatırdık. Burada çocukların özellikle matematiği korkmadan severek yapabilecekleri, günlük yaşam becerileri ile ilişkilendirilebilecekleri hale getirmek, yaşamın bir parçası haline getirmek, içselleştirmek gibi bir düşüncemiz var. Bu konuda hocalarımızla beraber çalıştığımızda, ilkokulda matematik konusunda yaklaşık otuz beş ayrı eğitim materyali tespit ettik. Bunların prototiplerini yaptık, üretimini gerçekleştirdik ve şu anda bunların özellikle 10 Bin Okuldan başlamak üzere her okula, hatta her okulun her katına bir set verecek şekilde üretimimiz devam ediyor. Bunların tedariki devam ediyor. Niyetimiz eylül ayına kadar ilkokullarda bütün okulların matematik ile ilgili bütün eğitim materyallerini vermek; çocukların oynayarak, yaparak-yaşayarak bunları daha sağlam bir şekilde içselleştirdiği bir yöntemle matematiği sevdirecek bir kurguya gitmek istiyoruz. Bunun çalışmaları devam ediyor. Aynısını bu hafta içerisinde ortaokul için de başlıyoruz. Ön hazırlıklarımızı bitirdik. Okullara bunun tedarikini ciddi olarak sağlamamız, malzemelerini vermemiz gerekiyor. Biz bunları sağlayacağız ama yine burada dönüp dolaştığımızda varacağımız nokta öğretmenin bu konudaki ilgisidir, alakasıdır, yapacaklarıdır. Dolayısıyla biz bunları yaparken öğretmenleri bu çalışmalarla ilgili bilgilendirip; mümkünse her ilimizde, her ilçemizde belli sayıda sınıf öğretmenlerimizi bu alanda eğitime alacağız. Önce üçüncü sınıf, dördüncü sınıfları alabiliriz. Farklı alanlarda çok eğitim yapacağız öğretmenlerimizle. Matematik konusu ayrıca ele aldığımız bir mesele olduğu için bu konuda biraz daha cüretkâr davranacağız. Belli bütçe planlamaları bu konuda yaptık. Hemen hemen bütün öğretmenlerimize ulaşmaya çalışacağız.

Konu çok. Konu temel eğitim olunca az önce bahsettiğim dersliği, öğretmeni, öğrencisi, bütçesi itibarıyla Millî Eğitim Bakanlığının %75'ine denk gelir. Dolayısıyla aynı şekilde sorunları itibarıyla da %75'ine denk gelir. Millî Eğitim Bakanlığının bütün sorunlarını %75'ini burada konuşmak elbette ki çok da mümkün değil.

Ben tekrar bu çalışmayı düzenlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Sonuçlarınızın eğitim sistemimiz için çok hayırlı olacağını ümit ediyorum. Emegi geçen bütün mesai arkadaşlarımıza, hocalarımıza çok teşekkür ediyorum. Üniversitemize de ayrıca teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Çok sağ olasız efendim.

Prof. Dr. Seyfi KENAN (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dekan)

Günaydın, hepinize hayırlı sabahlar. Bu çok değerli çalıştayı gerçekten çok önemsiyorum. Biz fakülte olarak önemsiyoruz. Çok canlı bir açılış yaptık gerçekten. Katılım oldukça iyiydi. Bizler tabii ki bu aziz şehrimizin okulları için varız açıkçası. Aziz İstanbul ifadesini her zaman çok severim. Yahya Kemal'den miras kalan çok güzel bir ifadedir. Bunu çokça kullanmak lazım ki aziz davranışlar gençlerimizde yavaş yavaş şehre doğru inşa olmaya başlasın. Oluşum, güzel tavır ve tutumlar yavaş yavaş devreye girsin.

Fakültemiz, gerçekten okullarımız için var. Biz sürekli olarak öğrencilerimizi, öğretmen adaylarımızı uygulama için yani eski ifade ile tatbikat için okullarımıza, şehrimizdeki okullara gönderiyoruz. Ama tabii iki yıldır okullarımızdan alandan hocalarımızı, öğretmenlerimizi fakültemizde misafir edemiyorduk. İki yıl aradan sonra tekrar fakültemize geldiğiniz için çok çok teşekkür ederiz. Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Akademinin okullara inmesi, sahaya inmesi biraz zaman alabiliyor. Herkes kendi odalarında; yalnızca teorik çalışmaları yapıyor veya bazı çalışmaları için okulları ziyaret ediyorlar (veri toplamak için, akademik amaçlı şeyler için). Bu çok güzel ama bizzat eğitimin doğası gençlerimiz için, çocuklar için gerçekten iyi eğitim nedir? diye düşünmemiz gerekir.

Yaşadığımız bu ciddi zor dönem içerisinde herkes çok iyi gördük ki çocuklarımız ve gençlerimiz tam gelişme aşamalarında oldukça olumsuz etkilendiler. Bunun telafisi ne kadar hızlı yapılabilirse gençlerimiz geleceğine o kadar daha hızlı bir şekilde bakabilecektir. Eminim bu konular da bu çalıştayda ele alınacaktır. Uzaktan eğitim, şüphesiz geçici olarak, 1-2 yıllık bir deneyim olarak kalmayacak. Herkesin kendi mekânında, kendi fikirlerini ve deneyimlerini, düşüncelerini ve sorularını çok rahat bir şekilde paylaşacağı bir teknolojiyi eğitim öğretim süreçlerinde daha çok göreceğiz. Ama büyük sorun acaba yeni teknolojiyi çocukların doğal öğrenme süreçlerini geliştirmek, daha kalıcı öğrenme imkânları yaratabilmek açısından ortamlarına nasıl yerleştirebiliriz? Yani bu tabii öğretim teknolojileri uzmanlarının, okul öncesi ve sınıf öğretmenliğinde alanındaki uzman öğretmenlerimizin de devreye girerek tam bir iş birliği içerisinde çalışabileceği önemli bir şey. Çünkü bilgisayar teknolojisi gençlerimizin dünyasına çok farklı bir yerden girdi. Onu gerçekten eğitim ve öğretim için, kalıcı öğrenmeler için nasıl kullanabiliriz? Herhalde bir şekilde bu çalıştayda gündeme gelebilecek önemli sorunlardan bir tanesi bu. Yüz yüze eğitimi geçtik zaten ve bu daha da derinlemesine devam edecektir ama bir yandan uzaktan eğitim bir yandan da yüz yüze eğitimi birbiriyle harmanlayarak çok daha kalıcı bir eğitimi nasıl yapabiliriz? İyi eğitimin gerçekleşebilmesi açısından önemli bir konu olduğunu düşünüyorum. Sosyalleşme dediğimiz, kültürlenme dediğimiz süreçlerde şüphesiz üniversite gençlerimizde hafif bir gecikme olduğunu fark edebiliyoruz. Bunun telafisi de önemli bir husus olarak karşımıza çıkacaktır. Arkadaşlarımız sınıflara

girdiklerinde bunu deneyimliyordur. Tabi yani benim kendi gözlemlerimle çalıştayda gündeminin temel meselelerini belirlemek gibi bir hedefim asla yok. Sadece kafama yani zihnimde gelen gözlemediğim bazı hususları paylaşayım dedim. Arkadaşlarımızı aslında bütün oturumlarına katılabilir. Hepsini ben de dinleyebilsem. Bütün oturumlar kaydedilecek galiba değil mi? Evet, çok iyi yani fırsat buldukça bizler de ilgiyle onları izlemek isteriz. Kendi mutfağımızdaki ev ödevlerimizi yaparken, yeni eğitim programlarımızı tasarlarırken, hocalarımızla yeni konuları, içerikleri belirlerken, meseleleri belirlemek ve çözüm yollarını iyi ortaya koymak da çok önemli bir şey. Bütün her şeyi çözmek zorunda değiliz. Ama sorunu çok iyi bir şekilde tespit edebilirsek galiba çözümün yarısını oluşturma konusunda da epey bir mesafe alırız diye düşünüyorum. Temel sorunları oluşturan ana nedenleri iyi belirleyebilirsek, onları ortaya koyabilirsek o bile çok büyük bir kazanç olacaktır diye düşünüyorum.

Okulumuz yarım asrı aşkın bir zamandan beri şehrin tam merkezinde. Okullarımızın çok rahat bir şekilde ulaşabileceği bir yerde. Bu konumun avantajını kullanmak çok önemli bir şeydir. Buna kesinlikle devam etmek istiyoruz. Bundan sonra sizleri Göztepe'de, kampüsümüzde çok daha fazla görmek isteriz. Çok daha farklı konularda bir araya gelmek ümidiyle herkesi en içten saygılarımla, sevgilerimle selamlıyorum. Öğretmenlerimiz, bütün öğretmenlerimiz iyi ki varsınız.

Levent YAZICI (İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü)

Evet, teşekkür ederim Yasemin Hanım. Herkese günaydın.

Sayın Genel Müdürüm, sayın Dekanım, çok kıymetli akademisyenlerimiz, değerli meslektaşlarım. Aslında dün de açılıшта sayın Rektörümüz, Dekanımız, Bölüm Başkanımız, öğrencilerimiz, velilerimiz, öğretmenlerimiz, yine akademisyenlerimiz hep birlikteydik. Gerçekten çok güzel bir enerjiyle başladı. Sayın Genel Müdürüm, öncesinde Türk Müziği Topluluğu'nun çok güzel bir konseri oldu ki ilgili bölümümüzle Abdülkadir Meragi isminde Marmara Üniversitemizle beraber kurduğumuz güzel bir güzel sanatlar lisemiz var Pendik'te. O ortak iş birliğimiz de bence büyüyerek devam edecek. Bu bağlamda onları da dinledikten sonra onların da verdiği o güzel enerji ile beraber açılışımızı gerçekleştirdik.

Temel eğitim, tabii ki ülkemizin eğitimdeki en önemli gelişim alanlarından bir tanesi. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığımız çok yönlü olarak çalışmalarını yürütüyor. Ben kısaca bunlara değinmeye çalıştım ancak zaten siz bugün buradasınız. Sizin dilinizden de mutlaka yürüttüğünüz çok önemli stratejik çalışmalar ifade edilecek. Biz de buradaki temel olarak belirlenmiş sekiz alanda, Marmara Üniversitesi gibi gerçekten eğitimde güçlü bir birikimi olan fakültemizle beraber – ki ona destek olan yine farklı üniversite öğretim elemanlarımız da var – onlarla beraber bu çalışmayı yürütüyoruz. Ve aslında sizlerin liderliğinde, gelişim alanlarını birlikte konuşup İstanbul özelinde de fırsatlarımızı da ortaya koyup temel eğitimle ilgili gelişmelerimizi inşallah birlikte yürüteceğiz. Bu bağlamda ben öncelikle bütün hazirun adına, meslektaşlarım adına katıldığınız için çok teşekkür ediyorum. Gerçekten Millî Eğitim Bakanlığımız her dönemde çok önemli çalışmalar yürütüyor. Ama bu dönemde de yürütülen çalışmalar, gerek okul öncesindeki erken çocukluk döneminin çok büyük oranda yeni hamlelerle büyütülmesi, okullaşma oranlarının artırılması ve mevcut olan bütün okullarımızda fırsat eşitliğini yayacak şekilde yürütülen çalışmalar, gerçekten bugün için çok önemli çalışmalar. Ben sizlere tekrar teşekkür ediyorum ve benden sonraki konuşmacılarımız da, mutlaka dekanımız da sizlere hoş geldiniz demek ister. Bu sebeple sözü tekrar Yasemin Hanım'a bırakıyorum. Herkesi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. Çok teşekkür ederim.

Dr. Bülent ÖZDEN (M. Ü. A. E. F. Temel Eğitim Bölüm Başkan Yardımcısı)

Sayın Temel Eğitim Genel Müdürüm, Dekanım, İl Millî Eğitim Müdürüm ve Değerli katılımcılar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öğretmen yetiştirmede kuramsal boyutun performansa dönüşebilmesi için uygulamaya, uygulamanın ise çeşitlendirilebilmesi ve niteliğinin arttırılabilmesi için kurama ihtiyacı vardır. Yani eğitim fakülteleri ve örgün-yaygın eğitim kurumları et ve tırnak gibidir.

Öğretmen yetiştirme programlarının belki de en çoکهleştirilen yönlendirilen biri de fakülte-okul iş birliğinin nitelik ve nicelik olarak arzu edilen seviyede olamamasıdır. Ancak şüphe yok ki bu iş birliği, özellikle öğretmen yetiştirme sürecinde niteliği arttırmak için olmazsa olmazlardandır.

Bunun bilinciyle birlikte biz Atatürk Eğitim Fakültesi olarak iş birliğinin bir kısılcımı olarak nitelendirebileceğimiz üniversitemiz ve il millî eğitim müdürlüğü arasında bir iş birliği protokolünün hazırlanmasına vesile olduk. Geçmişte yapılmış ve bugün yapmakta olduğumuz işbirlikli etkinliklerimiz gibi gelecekte de daha da artan sayıda etkinlik ve projeler gerçekleştirme arzusundayız. Yani bu çalıştayımız, bu iş birliğindeki son etkinliğimiz olmayacak.

Gelecek yıl çalıştayımızın kapsamına okul öncesi eğitim kademesini de ekleyerek ülkemiz genelinde tüm paydaşların katılacağı temel eğitimde ulusal çerçevede yaşanan sorunların ve bu sorunların çözüm yollarının tespit edilebileceği bir etkinlik olarak çalıştayımızı planlama sürecine de başladık. Bunun için temel eğitim genel müdürümüzden alacağımız iş birliği ve destek sözü bu yöndeki motivasyonumuzu arttıracaktır.

Çalıştayımızın hayırlı olmasını diliyor, herkesi saygıyla selamlıyorum.

ÇALIŞTAY MASA RAPORLARI

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 1: Okul Öncesinden İlköğretime Geçiş

Başkanlar: Doç. Dr. Özgül POLAT (Marmara Üniversitesi)

Dr. Özge KARAEVLİ (Okul Müdürü-MEB)

Raportör: Nurcihan ASLAN (İstanbul MEM)

Katılımcılar:

Hayriye ÇAKICI	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Mehmet Ali BİLGİ	Sınıf Öğretmeni	Tuzla
Neslihan AYDIN	Okul Öncesi Öğretmeni	Zeytinburnu
Rabia AR CİSTİR	Sınıf Öğretmeni	Başakşehir
Remziye KAYA	Sınıf Öğretmeni	Pendik
Yeşim ÖZİSTANBULLU	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Zübeyde ÇINAR	Rehber ve Psikolojik Danışman	Ataşehir
Ayfer UZUN	Veli	Beykoz

Konular:

- Temel Paradigmalar
- Okul/Yönetim Kaynaklı Sorunlar
- Öğretmen Kaynaklı Sorunlar
- Veli Kaynaklı Sorunlar
- Eğitim Ortamı/Program/Sistem Kaynaklı Sorunlar
- İlkokul 1. Sınıfa Hazırlık Oryantasyon Program Önerisi

Temel Paradigmalar

Okul/Yönetim Kaynaklı Sorunlar bölümünde; öğretmenin profesyonel gelişimini destekleyecek, mesleki tükenmişliğine çözüm üretecek, sağlıklı iletişim kanalları oluşturacak, anlayış, hoşgörü temelinde, çocuğun yüksek yararına yönelik amaçların ön planda olduğu bir okul iklimi sunma durumuna göre konular incelenecektir.

Öğretmen bölümünde; profesyonel gelişimi, iyi olma hali, mesleğe adanmışlığı, teorik altyapısı, farkındalığı, yeniliğe, değişime ve iş birliğine açık olması, ölçme-değerlendirme yeterliliği durumlarına göre konular incelenecektir.

Çocuk bölümünde; çocuk eğitimin öznesi olarak değerlendirilerek, her bireyin biricik ve kendine özgü yapısı dikkate alınarak; her çocuğun bireysel ihtiyaç, farklılık, istekler, güçlü ve zayıf yönlerine sahip olma durumları vurgulanacaktır. Programın tek tipliliğine karşı çocuklar renge renkli ve çeşitlidir. Profesyonellerin, desteklenmesi gereken çocuklar için de süreci geliştirmesi gerekmektedir. Bu, çocuğun hakkıdır. Ayrıca göçmen çocukların

Türkçeyi anlama ve ifade etme becerilerinin gelişimi için dil gelişimlerinin desteklenmesi ihtiyacına göre konular incelenecektir.

Veli bölümünde; iletişim ve iş birliği çatısı altında çocuk odaklı yaklaşımın önündeki engeller (iletişim sorunları, yanlış/eksik öğrenmeler, programı/öğretmeni kendi eğitim dönemiyle ya da internet sitelerinden öğrendikleriyle karşılaştırma, öz eleştiri yoksunluğu, mükemmeliyetçi bakış açısı, ebeveynlerin hırsı, 69 ayın altında velilerinin isteği ile okula gönderilen çocukların hazırbulunmuşlukları, çocuğun akranıyla karşılaştırılması, paydaşlık alanlarının net olmaması (örneğin, velinin okuma yazma sürecine erken ve hatalı müdahalesi), göçmen ailelerin Türkçeyi anlama ve ifade etme becerilerinin gelişimi için dil gelişimleri desteklenmesi ihtiyacına göre konular incelenecektir.

Eğitim ortamı/program bölümünde; eğitim ortamının düzenlenmesi ve zenginleştirilmesi, psikolojik boyut ve fiziksel boyut bağlamında ele alınacaktır. Program uygulamalarının etkili bir şekilde yapılamaması, güncellenme ihtiyaçları, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçları ve fırsatlar, iş başında eğitimi kapsayacak şekilde, uygulanabilirliği, yapısı, bileşenleri, kapsayıcılığı, etkililiği, dijital okuryazarlığın desteklenmesinin sağlanması vb. durumuna göre konular incelenecektir.

Okul/Yönetim Kaynaklı Sorunlar

Sorunlar

- İlkokula hazırlıkta okullar arası söylem ve uygulama birliğinin olmayışı sorunu
- İlkokula hazırlıkta etkililiği onaylanmış, bilimsel bir yolun tercih edilmemesi sorunu

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokula hazırlığın boyutları olmalıdır; bu boyutların yerel ve okula dayalı hazırlanabilir ya da merkezin bakış açısına uygun şekilde yerel düzeye revize edilebilir olması gerekmektedir.
- MEB ya da üniversite onaylı bir uyum programı hazırlanması gerekmektedir (Örneğin haftalara ayrılmış içeriklere, sürelerle yer verilen kapsamlı bir rehber niteliğinde vb. bir format uygulanabilir).

Öğretmen Kaynaklı Sorunlar

Okul Öncesi Öğretmenine Dair Tespitler/Sorunlar

- İlkokula hazırlığa yönelik felsefenin anlaşılammış olması (neden ve nasıl), beklentilerin anlaşılammaması ve bilgi/tecrübe yetersizliği sorunu
 - İlkokula hazırlık konusundaki bilgi yetersizliği olabilmektedir.
 - Öğretmenlerin bir kısmı ilkokul programına yabancılık çekmekte; ‘Öğrenciyi nereye hazırlıyoruz? Neden? Nasıl?’ gibi soruları cevaplayacak eğitim ortamı düzenlemekte zorlanabilmektedir.
 - Oryantasyon (uyum) programının oluşturularak uygulanmaması ya da yetersiz olması (hem bilgi hem deneyim yoksunluğu, sahada bilgi ve uygulama tutarlılığının olmaması) gibi durumların olumsuz etkileri olduğu görülmektedir.
 - Öğretmenlerin bölgesel farklılıklara uyum sağlama ve kültürel öğelere uyum sağlama konusundaki yetersizlikleri süreci olumsuz etkilemektedir.
 - Çocuk merkezli yaklaşım göz ardı edilerek program ve öğretmen merkezli yaklaşım benimsenmektedir.
 - Çocuklar arasındaki bireysel farklılıklar yeterince dikkate alınmamaktadır.
 - Ailenin, toplumun, bakanlığın beklentilerinin yeterince anlaşılammaması/hatalı ya da eksik anlaşılması/önemsenmemesi eğitim ortamını olumsuz şekillendirmektedir.
- Okul öncesi eğitim programına ve mevzuata hâkim olma konusunda yetersizlik sorunu
 - Okul öncesi eğitim programının yeterince özümsememesi, hatalı/eksik anlaşılması, önem verilmemesi; öğretmenlerin programı uygularken esneklik göstermemesi, fırsat eğitimine yeterince yer verilmemesi gibi durumlar ilkokula geçişi olumsuz etkilemektedir.
- Değişime karşı direnç ve tükenmişlik sorunu
 - Öğretmenlerin gelişime, değişime, yeniliğe direnç göstermeleri eğitim sürecini olumsuz etkilemektedir.
 - Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik yaşamaları süreci etkilemektedir.
- Ölçme-değerlendirme konusunda yetersizlik sorunu
 - İlkokula hazırlanışuğu ölçme konusunda; ölçme-değerlendirme ve izleme çalışmalarında yetersizlik/bilgi eksikliği/deneyim eksikliği görülmektedir.

- Uyum programına aileyi dâhil etmeme, paydaş olarak görmeme sorunu
 - Bazı öğretmenlerin aileyi eğitimin paydaşı olarak kabul etmeye ilişkin önyargılarının olması, ilkokula hazırbulunuşluk sürecinde etkili bir aile eğitim programının uygulanamaması süreci olumsuz etkilemektedir.
 - Anne-babalara yönelik etkili bir uyum süreci yaklaşımı benimsenmemektedir (okul başlamadan en az 3 hafta öncesinden 3 haftalık etkili bir aile uyum programı uygulanabilir.)
- Eğitimciler arasındaki iş birliği yetersizliği sorunu
 - Okul öncesi ve ilkokul kademeleri arası belirtilen alanlarda iş birliği yetersizliği (mesletaş, yönetim, okul dışı bağlantılar, ilkokula yönelik kademeler arası kopukluk) okul öncesinden ilkokula geçişi olumsuz etkilemektedir.
- Zümrelerin ve okul yöneticilerinin iş birliği ile hareket etmeye kapalı olması, bireysel hareket etmeye odaklı olmaları süreci aksatmaktadır.
- Uyum sürecine tek yönlü ve tek yöntemli – yetersiz – bakış açısı sorunu
 - Öğretmenler tarafından yapılan çalışmaların, daha çok masa başı tabir edilen (çizgi, kitap, çalışma sayfası vb.) şeklinde yoğun olarak yapılması süreci olumsuz etkilemektedir (öğrenmeyi bilişsel kazanımlara ağırlık vererek sürdürmesi, iyi öğretmen tanımını bu bakış açısıyla birleştirmesi, ilkokula hazırlık konusunda bütüncül bakmaktan uzak duruş sergileme vb.). Aynı zamanda ilkokula hazırbulunuşluk çalışmalarına sadece okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri kapsamında yer verilmesi; bu çalışmalarda sınırlı boyama sayfalarının sıklıkla kullanılması, yaratıcı etkinliklere yer verilmemesi ve okuma ve yazı farkındalığı çalışmalarının etkili bir şekilde yapılmaması çocukların ilkokula geçiş hazırlık sürecini olumsuz etkilemektedir.
- Okula hazırlıkta sınırların bilinmemesi sorunu
 - Erken okuryazarlık kavramı öğretmenler tarafından okuma yazma olarak algılanmaktadır. Bu nedenle; yanlış ve eksik öğrenmeler, hatalı uygulamalar ortaya koydukları görülmektedir. Birinci sınıf öğretmenlerinin sınırlarına girilmekte ve yanlış öğretimlerle karşılaşmaktadır.

Sınıf Öğretmenine Dair Tespitler/Sorunlar

- Uyuma yönelik felsefenin anlaşılammış olması (neden ve nasıl), beklentilerin anlaşılammaması ve bilgi/tecrübe yetersizliği sorunu

- Çocuk merkezli yaklaşım göz ardı edilerek program ve öğretmen merkezli yaklaşımın benimsendiği görülmektedir.
- Çocuklardaki bireysel öğrenme farklılıklarına yönelik planlama yapılamaması nedeniyle; çocukların becerileri birbirinden farklı fakat öğretmenin her birinden beklentisi aynı olabilmektedir.
- İlkokulda neredeyse ilk günden itibaren çok ödev verilmesi süreci olumsuz etkilemektedir.
- Ailenin, toplumun, bakanlığın beklentilerinin anlaşılabilmesi/hatalı ya da eksik anlaşılması/önemsenmemesi eğitim ortamını olumsuz şekillendirmektedir.
- Erkenden okuma yazma öğretmeye odaklılık, gelişim alanlarını göz ardı etme sorunu
- Çocukların ilkokula başlamasıyla, çocuklara yönelik akademik beklentilerinin yüksek olması (ilk 2-3 ay içerisinde okuma – yazma öğrenmelerine yönelik beklentilerinin yüksek olması) ilkokula geçişi olumsuz etkilemektedir.
- Çocuklardaki duygusal olgunluk, sosyal beceri, öz bakım becerileri ve motor becerilerinin göz ardı edilmesi süreci olumsuz etkilemektedir.
- Uyum programına aileyi dâhil etmeme, paydaş olarak görmeme sorunu
- Anne-babalara yönelik etkili bir uyum süreci yaklaşımı benimsenmemektedir.
- Değişime, yeniliğe karşı direnç, tükenmişlik sorunu
- Okuma yazma öğretiminde farklı materyallerden ve yöntem/tekniklerden yeterince yararlanılmadığı görülmektedir.
- Öğretmenlerde mesleki yılgınlık, tükenmişlik gözlenmektedir.

Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Çözüm Önerileri/Kararlar

- Çocuğa yönelik yapılacak uyum çalışmaları; en az 3 hafta, en fazla 1 ayı kapsayacak şekilde ortalama normal ders saatinin yarısı kadar bir süreden başlayarak giderek artan bir şekilde, çocuğun hem eğitim ortamıyla hem de arkadaşlarıyla bağ kurabileceği bir hazırlıkla sunulması gerekmektedir.
- Program içerisine dâhil edilecek öncelikli konular;
 - Okul sevgisi
 - Arkadaş sevgisi
 - Sorumluluk bilincinin gelişimi

- Organizasyon becerilerinin kazandırılması (eşyalarının takibi, teneffüs zamanları vb.)
 - Kalem tutma becerilerinin gelişimi
 - Okul kuralları
 - Özbakım becerileri (tuvalet eğitimi)
 - İfade ve dil becerileri
 - Hareket odaklı etkinlikler
 - Uyum sürecinde büyük yaş gruplarından destek alınması gibi çok boyutlu olarak değerlendirilebilir.
- İlkokulun başlangıcında kalabalık sınıflarda öğrenci sayısının eşit bölünerek farklı zamanlarda alınmak suretiyle giderek kalabalıklaşan bir sürecin doğru şekilde yürütülmesi mümkün olabilecektir.
 - İlkokullarda eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler, göçmen ve mülteci çocuklar için dil becerilerine yönelik çalışmaların zorunlu hale getirilmesi gerekmektedir. İletişim kurmada yaşanan problemlere yönelik olarak bu çocukların ebeveynlerine yönelik uyum ve dil öğretimi kurslarının zorunlu olarak planlanması gerekmektedir.

Veli Kaynaklı Sorunlar

Sorunlar

- Hatalı iletişim kanallarını tercih etme sorunu
 - Velinin, okul ve öğretmenle iletişiminde şikâyeti çözüm olarak gördüğü, şikâyet mercilerini yüz yüze iletişime tercih ettiği gözlenmektedir.
- Aile eğitimi programlarına katılmama sorunu
 - İletişim ve sorumlulukları da içeren birçok konuda hazırlanan yerel ve merkezi düzeydeki eğitimlere velilerin katılım göstermediği, zaman ayırmadığı ya da önemsemediği gözlenmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Velilerin de çocuklar gibi uyum sürecine dâhil edilmeleri
- Okulun ilk gününden itibaren iletişim kanallarının açık bir biçimde ifade edilmesi, bu kanalla erişilebilir olmak
- Velileri aile eğitimlerine dahil etmek için yapılacak tanıma ve ihtiyaç belirleme çalışmalarının ardından farklı motivasyon unsurları planlamak ve hayata geçirmek

Eğitim Ortamı/Program/Sistem Kaynaklı Sorunlar

Sorunlar

- Çocuğa görelİ eğitim ortamından yoksunluk sorunu
- Uyum sürecinin yetersiz olması sorunu
- İlkokulda uyum sürecinin çok kısa olması nedeniyle çocukların uyum sağlamada zorlandığı görülmektedir.
- E-okul sisteminin süreklilik bakış açısıyla güncellenmemesi sorunu
- Kalabalık sınıflar sorunu
- Özel gereksinimli öğrencilerin zamanında ve adaletli dağılımı

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokuldaki sınıf ortamının, okul öncesi eğitim ortamından uzak olduğu görülmekte, ilkokuldaki sınıf ortamının en azından uyum sürecinde zengin, fonksiyonel, konforlu ve sıcak bir ortama dönüştürülmesi gerekmektedir.

Programın ve eğitim ortamının çocukların hareket becerilerini kısıtlayıcı öğelerden arındırılması, hareket becerilerini geliştirici unsurlara ve materyallere yer verilmesinin sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ortamın yaratıcılık becerilerini düşüren özellikten uzak, niteliği merkeze alarak düzenlemesi ve programda yer verilmesinin sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

MEB dışı resmî olmayan okul öncesi kurumlardan gelen çocukların uyum programının özel hazırlanması gerektiği düşünülmektedir.

Okul öncesi öğretmeninin her çocuk hakkında ilgi, istek, ihtiyaçları, becerilerini içeren bilgileri, sınıf öğretmenlerinin görebileceği şekilde, e-okul sistemi gibi dijital ortama karakter sınırlaması olmadan veri olarak girmesi gerekmektedir.

İlkokulda sınıf mevcutlarının mevzuatta belirtilen sayılardan çok daha fazla olması, uygulamadaki farklılıklar süreci olumsuz etkilemektedir.

İlkokul sınıflarındaki sınıf başına düşen kaynaştırma öğrencilerinin planlı yapılması gerektiği düşünülmektedir.

- 1. Sınıfa başlayacak olan çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin bilimsel ölçme araçlarıyla okul öncesi dönemde tespit ederek; velilere,

1. Sınıf öğretmenlerine ve okulun rehberlik servisine raporlaştırarak gönderilmelidir.

- Okul öncesinden ilkokula hazırlık kapsamında ilkokul gezileri, okula hazırlık ve duygusal hazırlık çalışmaları yapılmalıdır.
- Kalem tutma becerilerini kazandırılmalıdır.
- Okuma öğretilmelidir.
- Yazma öğretilmelidir.
- Çocuklar sadece sınırlı boyamalarla sınırlandırılmamalı.
- İlkokula hazırlık sürecinde yoğun masa başı çalışmalarından kaçınılmalı.
- Çalışma sayfalarını etkili ve verimli kullanalım, fazlasından kaçınılmalı.
- Çocukların çalışmalarının, çocukların kendileri tarafından yapması gerektiği hassasiyeti gösterilmelidir.
- Çocuğun gelişimi ön planda tutulmalı.
- Özgüveni desteklenmeli.
- İlkokulda, çocuklara gelişim ve ilgileri göz önünde bulundurularak ödev verilmeli.
- 1. sınıf sıra sisteminin değiştirilerek okul öncesine daha uygun olan masa sistemine geçilmelidir.
- Alıcı ve ifade edici dil becerileri geliştirilmelidir.
- Farklı öğretim yöntem, teknikleri ve farklı materyallerden yararlanılmalı.
- Eğitim okulla sınırlandırılmamalı, okul dışı etkinliklere yer verilmelidir.
- Ödevsiz gün/günler belirlenmeli.
- Özel günleri ödevsiz gün ilan edilmelidir (23 Nisan gibi).
- Çocuğun bireysel farklılıklarını karşılayacak şekilde, öğretmenin çocuğu ilk gördüğü andan başlamak üzere, bilimsel olarak hazırlanmış belirli standart formlar üzerinden çocuğu tanıması suretiyle sosyal-duygusal hazırbuluşluğu, akademik becerileri, ihtiyaçları, ilgisi doğrultusunda çeşitlendirilmiş uyum süreçleri planlayalım, standartlar oluşturulmalı.
- Uyumla başlayan bu yeni bakış açısını daha sonra öğrenme süreçlerine de yaygınlaştırılmalı.
- Okul öncesi eğitimi almayan çocuklar için ilköğretime geçişte yaz okulu uygulamasına benzer bir uygulamayı uyum programına dâhil edilmeli ve bu ücretsiz sunulmalıdır.
- EBA sistemi üzerinden hem öğretmenler için (okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin dâhil olduğu) hem de veliler için eğitimler oluşturulmalıdır.

- Okul öncesinden ilkokula geçen çocuk için dijital ortamda portfolyo dosyası oluşturulmalı ve üst kademelerle paylaşılmalıdır.
- Okul öncesi eğitim, zorunlu eğitim kapsamına alınmalıdır.

İlkokul 1. Sınıf Hazırlık Oryantasyon Programı Önerisi

İlkokul 1. sınıflar için 3 haftalık bir oryantasyon programının uygulanması çocukların okul öncesinden ilkokula yumuşak bir geçiş yapmalarına destek sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, rehber öğretmen, akademisyen eğitimciler tarafından oyun temelli 3 haftalık oryantasyon programı hazırlanmıştır.

Oryantasyon başlamadan bir hafta önce, hafta içi ailelerle yapılacak bir toplantıyla okul düzeni, kuralları, iletişim kanalları, okul kültürü, tuvalet eğitimi, okul hazırlıklarını çocukla beraber yapma (kitap-defter, kalem vb. etiketlenmesi), merdiven inip çıkma vb. çocukların sınıf listelerinin açıklanması, öğretmenleriyle tanışma toplantısı için en az 50 dakikalık bir oturum planlanır.

İlkokul 1. sınıf öğrencilerinin ilk hafta, iki grup olarak, ikişer saatlik ders blokları halinde, pazartesi ve salı günleri okula başlamaları düşünülmektedir.

Çarşamba gününden itibaren tüm sınıf bir arada tek grup olarak devam etmesi düşünülmektedir.

- 1. hafta, ilk iki gün 2'şer saat; kalan üç günde ise 3'er saat,
- 2. hafta, günde 4 saatlik,
- 3. hafta, günde 5 saatlik oryantasyon süreci devam edecektir.
- 4. hafta normal ve tam zamanlı devam edilecektir.

Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Çalıştayı Sorunlar ve Çözümler

1. HAFTA

OKUL		EV		
Birinci gün (2 saat)	Tanışma (Ben Kimim? Öğretmenim Kim? Arkadaşlarım Kim? Okulumun Adı? Sınıfım?)	Müzik, Oyun, Dans	Okul İçi Gezi	Bugün seni en mutlu eden şey neydi? Okul çantamı hazırlıyorum
İkinci gün (2 saat)	Tanışma Oyunları	Özbakım/Oyun/Şarkı (el yıkama, tuvalet kullanımı, tuvalet temizliği gibi)	Bahçe Gezisi – Oyun	Dış fırçalama, pijama giyme rutini oluşturma, tuvalet temizliği Okul çantamı hazırlıyorum
Üçüncü gün (3 saat)	Tanışma Oyunları Sınıf Kurallarımızı Oluşturuyoruz Sınıfımı ve eşyalarımı nasıl kullanırım? Beslenme hazırlığı Teneffüs zamanını kullanma	Duygularımı Paylaşıyorum/Dramatizasyon Sırada nasıl oturulur? Kitap, defter nasıl tutulur? Kitap ve deftere hangi mesafede durulur? Beden pozisyonu alıştırmaları	Kalemlerimizle Dans (Doğru kalem tutma, kalem kontrolünü sağlama, kalemi etkili bir şekilde kullanma)	Ebeveyn-Çocuk Okul Anılarımızı Paylaşıyoruz Okul çantamda neler var?
Dördüncü gün (3 saat)	Tanışma Oyunları	Dramatizasyon (Sırada nasıl oturulur? Kitap, defter nasıl tutulur? Kitap ve deftere hangi mesafede durulur? Beden pozisyonu alıştırmaları)	Müzik	Atıştırmalık hazırlıyoruz Okul çantamı hazırlıyorum
Beşinci gün (3 saat)	Grup sinerjisi için motivasyon oyunları	Duygular/Şarkı/Oyun Kalemlerle Duygular (Doğru kalem tutma, kalem kontrolünü sağlama, kalemi etkili bir şekilde kullanma)	Hatırlama Sırada nasıl oturulur? Kitap, defter nasıl tutulur? Kitap ve deftere hangi mesafede durulur? Beden pozisyonu alıştırmaları	Okulumda bir hafta sanat çalışması

Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Çalıştayı Sorunlar ve Çözümler

2. HAFTA

OKUL						EV
Birinci gün (4 saat)	Tanışma (Sıramı kiminle paylaşıyorum?) Teneffüs zamanını kullanma	Müzik ve Oyun	Atıştırma zamanı Duyu Oyunları (Yazmaya hazırlık, jimnastik çalışmaları, pinpon topunu karşıya atma oyunu)	Özbakım/ Oyun/Şarkı	Oyun saati Bugünü anlatalım Okul çantamı hazırlıyorum	
İkinci gün (4 saat)	Tanışma (Trende önumde ve arkamda kimler var?)	Organizasyon Becerilerine Yönelik Oyunlar (çantasını, dolabını düzenleme, defter, kitabını çıkarma gibi)	Atıştırma zamanı Duygular/Şarkı/Oyun	Müzik ve Dans	Uyku rutinini oluşturalım Dış fırçalama, pijama giyme rutinini oluşturma Odasını toplama, düzenleme, çantasını organize etme, okul çantamı hazırlıyorum	
Üçüncü gün (4 saat)	Tanışma (Okulda en fazla bulunacağım 3 mekân?)	Dikkat Oyunları	Atıştırma zamanı Kalemlerimizle Dans (Doğru kalem tutma, kalem kontrolünü sağlama, kalemi etkili bir şekilde kullanma)	Doğa/Bahçe Oyunları	Etkileşimli kitap okuyalım Okul çantamı hazırlıyorum	
Dördüncü gün (4 saat)	Tanışma (Teneffüs zamanları)	Kavram Oyunları	Atıştırma zamanı Müzik/Şarkı	Takım Oyunları	Akşam yemeği hazırlığı Okul çantamı hazırlıyorum	
Beşinci gün (4 saat)	Tanışma (Ders kuralları)	Kitap zamanı	Atıştırma zamanı Kalemlerimizle Dans (Doğru kalem tutma, kalem kontrolünü sağlama, kalemi etkili bir şekilde kullanma)	Hatırlama	Ailem tablosu yapıyorum	

Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Çalıştayı Sorunlar ve Çözümler

3. HAFTA

OKUL					EV
Birinci gün (5 saat)	Güne merhaba, Kendini ifade etme	Müzik ve Oyun Teneffüs zamanını kullanma	Beslenme Duyu Oyunları	Özbakım/Oyunu/Şarkı	Doğa/Bahçe (Doğada şekil bulma oyunu)
İkinci gün (5 saat)	Güne merhaba, Duyularını ifade etme	Organizasyon Becerilerine Yönelik Oyunlar (çantasını, dolabını düzenleme, defter, kitabını çıkarma gibi)	Beslenme Duyular/Şarkı/Oyun Kalemlerle Duyular (Doğru kalem tutma, kalem kontrolünü sağlama, kalemi etkili bir şekilde kullanma)	Müzik ve Dans Klasik müzik eşliğinde hayal kurma Zil sesi duyma-hareket etme, işitsel ayırt etme	Uyku rutinini oluşturalım. Dış fırçalama, pijama giyme rutini oluşturma, okul çantamı hazırlıyorum
Üçüncü gün (5 saat)	Güne merhaba, Rutinlerini ifade etme (okul/ev)	Dikkat Sınıfın kim çıktı oyunu Sınıfta ne eksik?	Beslenme Hayal Kuruyorum, Yapıyorum	Doğa/Bahçe (Doğal materyallerle şekil oluşturma oyunu)	Masal zamanı Okul çantamı hazırlıyorum
Dördüncü gün (5 saat)	Güne merhaba, Duyularını ifade etme	Kavram Oyunları Yönler	Beslenme Matematik ve Müzik, ritmik sayma şarkıları	Oyun Arkadaşıma güveniyorum oyunu	Müzik/dans Okul çantamı hazırlıyorum
Beşinci gün (5 saat)	Güne merhaba, Deneyimlerini ifade etme	Kitap zamanı Kitap, defter nasıl tutulur? Kitap ve deftere hangi mesafede durulur? Beden pozisyonu alıştırmaları	Beslenme Organizasyon Becerilerine Yönelik Oyunlar (çantasını, dolabını düzenleme, defter, kitabını çıkarma gibi)	Yaşam Okulum Büyük Grup Tanışma Şenliği (Tüm okul) Büyük sınıflarla eğlenceli etkinlikler/oyunlar (çuval yarışması gibi)	Karşılıklı duygular resmi (aileden-çocuğa/çocuktan aileye)

Kaynak: Polat, Ö. & Çağlak Sarı, S. (2020). *Anaokuluna ilk adımlar*. İstanbul: Nesil Yayınları
Doç. Dr. Özgül POLAT. Oyun Önerileri İçin: Çocuğum İlkokula Hazır mı? Nesil Yayınları

Çalıştay Masa 2: İlkokulda Ölçme ve Değerlendirme

Başkanlar: Dr. Bülent ÖZDEN (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Coşkun KÜÇÜKTEPE (İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa)

Raportör: Uzm. Aytunç ERBAŞ (İstanbul MEB Sınıf Öğretmeni)

Katılımcılar:

Prof. Dr. R. Nükhet ÇIKRIKCI	Akademisyen	İstanbul Aydın Üniversitesi
Yasin ÇELİK	Okul Müdürü	Üsküdar
Sevil KENAR	Sınıf Öğretmeni	Bahçelievler
Seda ONART	Sınıf Öğretmeni	Bağcılar
Meltem KAYA	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Dilek KIRAN	Sınıf Öğretmeni	Arnavutköy
Meltem ÖZTÜRK	Sınıf Öğretmeni	Çatalca
Ömer DURMAZ	Sınıf Öğretmeni	Kağıthane
Naile YETKİN	Veli	Beykoz
Mehmet Aras YETKİN	Öğrenci	Beykoz

Konular

- İlkokulda Ölçme ve Değerlendirme Süreci
- İlkokulda Otantik ve Güncel Ölçme ve Değerlendirme Uygulamaları

İlkokulda Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Sorunlar

- Programdaki kazanım yoğunlukları ve sınav odaklı eğitim sistemi sebebiyle programlarda belirtilen ölçme ve değerlendirme yaklaşımları tam olarak uygulanamamaktadır.
- Öğretmenlerin öğretim programlarına tam olarak hâkim olmamaları büyük eksiklik olarak görülmektedir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanmaması sorunlara sebep olmaktadır. Çocuğun öğrenmesi üzerinde ders öncesi, ders sırası ve ders sonrası ölçmeler yapılmalıdır. Ancak bu durum da zaman ve emek açısından öğretmeni zora sokabilmektedir.
- İçeriğin yoğun ve zamanın dar olması, sınıflardaki öğrenci sayılarının fazla olması ölçme değerlendirme uygulamalarında sıkıntı yaşanmasına sebep olmaktadır.
- Merkezi sınavların baskısının ilkokulda bile hissedilmesi, çoktan seçmeli sınavlar yapma eğilimi/alışkanlığı, velilerin ilgisiz tutumu

ve öğretmenle iş birliğine girmemesi ölçme değerlendirme uygulamalarında sıkıntı yaşanmasına sebep olmaktadır.

- Her öğrenci gibi her öğretmen de farklı alanlarda yetkinliklerinin olması farklı ölçme değerlendirme uygulamaları yapmalarına neden olmaktadır. Görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi gibi derslerde daha yetenekli olan öğretmenler, bu derslerde daha etkili ders anlatımı yaparak ölçme değerlendirme süreci gerçekleştirebilmektedirler.
- Öğretim programlarının merkezden geliştirilmesi yerel özelliklerden kaynaklı bireysel farklılıklara göre ölçmede bazen sorun yaşatabilmektedir.
- Ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini çeşitlendirebilme açısından yöntem ve teknik seçiminde yeterli bilgi ve beceriye sahip olunmayışı uygulamada sorunlara yol açmaktadır.
- Bu konuda nitelikli ve uygulama ağırlıklı hizmet içi eğitimin yapılamaması ve eğitim fakültelerindeki ölçme ve değerlendirme alan uzmanı akademisyenlerin öğretmenlere bu konudaki desteğinin az olması uygulamada sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğretim programlarının geliştirilmesinde daha fazla öğretmenin sorumluluk alması gerekmektedir.
- Merkezden geliştirilen öğretim programları yerine programların yerel geliştirilmesi gerekmektedir.
- Öğretim programlarındaki konu yoğunluğunun azaltılması gerekmektedir.
- Veli – öğretmen iş birliğini artırabilmek için veli eğitimleri gerçekleştirilmelidir.
- Öğrenci hakkında doğru karar alabilmek adına süreç ve düzey değerlendirme birlikte kullanılmalıdır.
- Sınıf mevcutları azaltılmalıdır.
- Öğretmenlerin ölçülen özelliğe uygun ölçme aracı belirleme yeterliğini geliştirecek eğitimler verilmelidir.
- Ara ve yaz tatillerinde öğretmenlere ölçme ve değerlendirme konusunda uygulamalı eğitimler düzenlenmelidir.
- İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinde veya okullarda ölçme ve değerlendirme uzmanlarının yer aldığı birimlerin sürece aktif olarak katılması önerilmektedir.

İlkokulda Otantik ve Güncel Ölçme Değerlendirme Uygulamaları

Sorunlar

- Öğrencilere verilen ödev ve projeleri ölçmede kullanılacak ölçeklerin bulunamaması, oluşturmak için ise yeterli bilgi ve beceriye sahip olunamaması sorun oluşturmaktadır.
- Velilerin öğrenci yerine ödev veya projeleri yapması sorun oluşturmaktadır.
- Ödevlerin daha çok bilgi ağırlıklı verilmesi, süreç değerlendirme odaklı ödevler ve projelerin verilmemesi sorun oluşturmaktadır.
- Ödev sonuçlarının ölçme ve değerlendirmeye dâhil edilmemesi sorun oluşturmaktadır.
- Ödev ve projelerin verilme sıklığının ve verilmiş tarzlarının öğretmenden öğretmene değişiklik göstermesi (veli görüşü) sorun oluşturmaktadır.
- Öğrenci katılımlı olan öz, akran ve grup değerlendirme ölçeklerinin yeterince bulunamaması, oluşturmak için ise yeterli bilgi ve beceriye sahip olunamaması sorun oluşturmaktadır.
- Öğrencilerin nesnel değerlendirme yapabilmelerini sağlamakta yaşanan güçlükler sorun oluşturmaktadır.
- Uygulamada genel olarak 2. sınıftan itibaren sonuç odaklı değerlendirmelere geçiliyor. Çünkü hem var olan sınav odaklı eğitim sistemi bunu gerektiriyor hem de otantik ölçme araçlarıyla ilgili öğretmenler yeterince bilgiye sahip değiller. Bu durum da ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.
- Öğretmenlerin gelişimden çok not odaklı yaklaşımları ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.
- Öğrenci 4.sınıfa geldiğinde not odaklı sınavlarla birden karşılaşması, aşamalı bir geçişin olmayışı ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.
- Öğrencinin tüm kademelerdeki gelişiminin takip edilebileceği bir kayıt sisteminin olmaması özellikle nakil gelen öğrencileri tanımada başlarda zorluk yaşanması ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.
- Ders kitaplarında var olan ölçme ve değerlendirme etkinliklerinde yer alan soruların nicelik ve nitelik olarak yetersiz olması ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun yaşanmasına sebep olmaktadır.
- MEB çalışma kitapları ile ders kitaplarında yer alan sorular arasında düzey farkının bulunması ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.

- Özellikle MEB çalışma kitabında kazanımlara ve kazanım açıklamalarına tam olarak dikkat edilmeden soruların hazırlanması ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun yaşanmasına sebep olmaktadır.
- Üst düzey becerileri ölçen, bağlam temelli soruların hiç kullanılmaması ölçme değerlendirme süreçleri açısından sorun oluşmasına sebep olmaktadır.
- Ders kitaplarındaki bahsedilen yetersizliklerden dolayı kaynak kitaplara ihtiyaç duyulmaktadır (veli görüşü).
- Ölçme ve değerlendirmede öğrenci ve aileye geri bildirim verme sürecinde ilgisiz ailelerle kaliteli iletişim kurulamamaktadır.
- Ailelerin çocuğun öğrenme sürecine yönelik sorumluluk almaktan kaçınması ve öğrencilerinin gelişiminden daha çok not veya başarı odaklı yaklaşımı sorun yaşanmasına sebep olmaktadır.
- Puanlama/notlandırma sisteminde yer alan “geliştirilmeli, iyi, çok iyi” olarak yapılan değerlendirmeler çocuğun gerçek başarısını ya da başarısızlığını yansıtmada yetersiz kalmaktadır.
- Düzey belirleme odaklı ölçmelerde kesin belirlenmiş başarı sınırlarının olması (44,99 ve altı başarısız, vb.) ölçme değerlendirme açısından sorun yaratabilmektedir.
- Notlandırma sisteminde öğrencinin başarısını/gelişimini daha iyi betimleme olanağı sağlayacak ara düzeylerin fazla olmayışı sorun yaratmaktadır.
- Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme sürecinde internete ulaşmada bazı bölgelerin zorluk çekmesi, kullanılan web 2.0 araçlarının başlangıçta ücretsizken daha sonra kullanımlarının ücretle sınırlandırılması, web 2.0 aracı kullanmanın bir amaç haline gelmesi, web 2.0 aracı ile yapılan ölçme ve değerlendirmelerin güvenilir sonuçlar vermede yetersiz kalması ölçme değerlendirmede sorun yaşanmasına sebep olmuştur.
- Web 2.0 aracı ile bir ölçme ve değerlendirme aracını kullanmak zaman açısından kolaylık sağlarken bu aracı oluşturmada çok fazla zaman harcanmasına yol açmıştır.
- En çok kullanılan web 2.0 araçları geleneksel ölçme araçlarına hitap etmektedir ve üst düzey beceri ölçmede yetersiz kalmaktadır.
- Ölçme ve değerlendirme yeterliklerini geliştirmek için ölçme ve değerlendirme yeterliliğine yönelik ihtiyaç analizi yapılmamaktadır. Hizmet içi eğitimler daha çok kuramsal uygulamalıdır ve eğitimler düzenlenen hizmet içi eğitimlerde katılımcı sınırının olması sorundur.
- Ölçme ve değerlendirme alanında ihtiyaç duyulduğunda rehberlik sağlayacak veya destek sağlayacak bir birimin olmaması ve bu

desteği öğretmenlerin ancak kendi aralarında sağlayabilmesi ölçme değerlendirme süreçlerinde farklılıkların oluşmasına sebep olmaktadır. Okullarda özellikle belli sayıda öğretmenin ölçme ve değerlendirme etkinlik/araçlarının hazırlanmasından sorumlu olması da bu durumu desteklemektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğretmenlerin ölçme değerlendirme etkinliklerinde kullanılacak araçlar geliştirebilmesi ve doğru kullanımı için bu konuda verilen hizmet içi eğitimler arttırılmalıdır.
- Nitelikli ödev ve projelerin paylaşıldığı bir platform oluşturulabilir.
- Öğretmeni de denetleyecek bir performans sistemi geliştirilmelidir.
- Öğrencilerin kendi başına yapabilecekleri ödevler ve projeler verilmelidir (öğrenci görüşü).
- Sadece kazanım odaklı ya da sadece proje odaklı ödevler yerine, ikisinden de ölçülü şekilde ödevler verilmelidir (veli görüşü).
- 1. ve 2. sınıfta not kullanılmayan gelişim odaklı ölçme ve değerlendirmenin yapılması, 3. ve 4. sınıfta nota dayalı ve gelişim odaklı değerlendirmeyi birlikte kullanarak nota dayalı geçiş yavaş yavaş yapılmalıdır. Ayrıca 4. sınıftan önce de öğrencilerin yavaş yavaş sınav sistemine hazırlanması için sınavlar uygulanmalıdır (veli görüşü).
- Okul öncesi eğitimden başlayarak öğrenciyle ilgili tüm bilgilerin kayıt altına alınmasını sağlanmalı ve öğrenim hayatı boyunca öğrencinin gelişimini takip edebilmek adına teknolojinin olanaklarından yararlanmak gereklidir.
- Ders kitaplarında daha fazla ve üst düzey becerileri de ölçen sorular yer almalıdır. Kitaplar öğretim programları açısından titizlikle elden geçirilerek basılmalıdır.
- Ailelerle yüz yüze görüşmeler yaparak okul yönetiminin desteği ile okulda velilerin bir araya gelebileceği etkinlikler düzenlenmelidir.
- Ev ziyaretleri gerçekleştirilerek çocuk ve öğretmen arasındaki iletişimin, sınıf ikliminin olumlu olmasını sağlanarak öğrencinin geri bildirim için istekli olmasını sağlanmalıdır (veli görüşü).
- Üçlü değerlendirme sistemi yerine öğrencinin düzeyini doğru bir şekilde yorumlama olanağı sağlayan not sisteminin geliştirilerek kullanılması önerilmektedir.
- Gelişen teknolojiyle ilgili öğretmenler daha fazla bilgilendirilmeli ve bu konularda eğitimler açılmalı, paylaşım platformları oluşturulmalıdır.
- Teknolojinin yardımıyla öğretmenlerin ihtiyacına yönelik hangi ölçme ve değerlendirme aracını kullanabileceği konusunda öğretmene yardım

eden mobil uygulamalar geliştirilmeli, bu uygulamaları geliştirebilecek uzmanlar yetiştirilmelidir.

- Öğretmenlere ölçme ve değerlendirme yeterliğine yönelik ihtiyaç analizlerinin yapılmalı ve daha çok uygulama içeren ölçme ve değerlendirme alanına ait hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- Hizmet içi eğitimlerde İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinin daha etkin bir rol oynaması ve eğitim fakülteleriyle daha etkin iş birlikleri gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- Öğretmenlerin yararlanacağı ölçme aracı havuzlarının oluşturulması ve bu konuda teknolojiden yararlanılması gerekmektedir.
- Ölçme ve değerlendirme uzmanlarının sayısını arttırabilmek ve her okulda bulunabilmeleri sağlamak için ölçme ve değerlendirme anabilim dalının lisans düzeyinde de öğrenci alması ya da iyi yapılandırılmış bir sertifika programının oluşturulması gerekmektedir.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 3: Öğretmen Yetiştirme

Başkanlar: Öğr. Gör. Yüksel AYDIN (Marmara Üniversitesi)

Dr. Kader ARKAN SEZGİN (Kurum Müdürü MEB)

Raportör: Dr. Kader ARKAN SEZGİN

Katılımcılar:

Tufan ARICA	Okul Müdürü	Üsküdar
Dr. Selda OBALAR	Sınıf Öğretmeni	Maltepe
Buket CANLI	Sınıf Öğretmeni	Beykoz
Lokman Ali YAVUZ	Sınıf Öğretmeni	Sarıyer
Asya ŞAHİN	Sınıf Öğretmeni	Bahçelievler
Tülay DALGIÇ ERBAŞ	Sınıf Öğretmeni	Bahçelievler
Hatice ALTINTAŞ	Sınıf Öğretmeni	Arnavutköy
Şuheda GÜNDOĞDU	Sınıf Öğretmeni Adayı	Marmara Üniversitesi
Mert YILMAZ	Sınıf Öğretmeni Adayı	Marmara Üniversitesi

Konular:

- Sınıf Öğretmenlerinin Yeterlikleri
- Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programları
- Öğretmenlik Uygulamaları
- Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri
- Öğretmen-Akademisyen Bilimsel İş Birlikleri

Sınıf Öğretmenlerinin Yeterlikleri

Sorunlar

- Sınıf öğretmeni adaylarının seçiminin yalnızca çoktan seçmeli bilgi testleri ile yapılıyor olması,
- Öğretmen adaylarının çağın gerektirdiği nitelikte 0 yetiştirilememesi,
- Öğretmen adayları için mentorluk uygulamasının olmaması,
- Öğretmenlerin eğitimde iyi örnekleri olan öğretmenlerden bihaber olmaları,
- Özellikle köy ve köy altı yerleşim birimlerinde görev yapan, birleştirilmiş sınıf okutan öğretmenler özel hizmet içi programlarının olmaması,
- “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenin El Kitabı” gibi bir kitapçığın olmaması,
- Öğretmen yeterliklerindeki eksiklikler ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Öğretmen adayları üniversiteye sadece çoktan seçmeli sınavla alınmamalıdır. Üniversite sınavında belli bir puanı geçen öğretmen

adayları mülakata alınmalıdır. Yetenek sınavları muadili bir uygulama yapılmalı ve öğretmenliğe uygunlukları değerlendirilmelidir.

- Anadolu Öğretmen Liselerinin tekrar açılması, öğretmenlerin niteliklerinin iyileştirilmesini sağlayacaktır. Eğitim fakültesine hazırbulunuşluk sağladıkları için Anadolu Öğretmen Liseleri öğretmen yetiştirme için tekrar canlandırılabilir.
- Öğretmen adayları için mentorluk uygulaması başlatılmalıdır. Lisans 2. sınıftan sonra her öğretmen adayının MEB’de görev yapan mentor öğretmeni olmalıdır.
- Kapsayıcı eğitim, MEB yeterliklerinde ve lisans programlarında yer almalıdır.
- Eğitimde iyi örnekleri olan öğretmenler tarafından, birleştirilmiş sınıf okutan öğretmenlerle çevrim içi eğitimler yapılmalıdır.
- Öğretmen adaylarının, farklılık yaratan öğretmenlerle belli aralıklarla bir araya gelmesi sağlanmalı, seminer programları yapılmalıdır.
- “Birleştirilmiş Sınıf Öğretmenin El Kitabı” hazırlanmalıdır.
- MEB tarafından hazırlanan öğretmen yeterliklerinde dijital becerilere yüksek oranda yer verilmelidir.
- Öğretmen portfolyoları hazırlanarak bir önceki yılda yapılan çalışmaların aktarımı sağlanmalıdır.

Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Lisans Programları

Sorunlar

- Sınıf öğretmenliği anabilim dalı lisans programları yapılandırılırken MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü ile iş birliği yapılmaması,
- Sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğretim derslerini yürütecek öğretim üyelerinin pek çoğunun alan dışından olmaları,
- Ülkemizde çok sayıda sınıf öğretmenliği lisans programı olması ve buralarda yaşanan nitelik ve nicelik sorunları,
- Lisans programındaki zorunlu dersler ile KPSS soru alanları arasında uyumsuzlukların olması,
- 2018 Lisans programında öğretim derslerinin teorik bir yapıda olması,
- 2018 Lisans programında öğretmenlerin çok ihtiyaç duydukları bazı derslerin (“Soru Sorma Teknikleri”, “Veli ile İletişim vb.) programda olmaması,
- 2018 Lisans programındaki eğitim derslerinin saatlerinin yetersiz ve bazı derslerin tamamen teorik olup, uygulamasının bırakılması (“Öğretim Teknolojisi” gibi),
- 2018 Lisans programındaki bazı derslerin dönemlik sıralamasında önkoşul özelliği gözetilmemesi,

- 2018 Lisans programında zorunlu olması gereken bazı kritik derslerin seçmeli havuzlarına konulmuş olması,
- 2018 Lisans programında “Müzik” dersi olmadan “Müzik Öğretimi”, “Görsel Sanatlar” dersi olmadan “Görsel Sanatlar Öğretimi” derslerini ve üstelik de bu öğretim derslerinin son sınıfa konulmuş olması,
- 2018 Lisans programında “Oyun ve Fiziki Etkinlikler” dersi varken sonrasına “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” gibi bir dersin olmaması,
- 2018 Lisans programında “Okul Deneyimi” veya “İlkokullarda Gözlem” gibi öğretmenlik uygulamalarına hazırlayıcı bir dersin kaldırılmış olması gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Lisans programları yapılandırılırken MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü ile iş birliği yapılmalıdır. Üniversitedeki eğitim ile MEB’in belirlemiş olduğu sınıf öğretmeni yeterliklerinin uyumlu olması gerekmektedir. Çünkü Sınıf öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, MEB’in belirlediği bazı sınıf öğretmeni yeterlilikleri ile ilgili derslerin yeterli olmadığı göze çarpmaktadır.
- Sınıf öğretmenliği anabilim dalında görev yapan ve özellikle öğretim derslerine giren akademisyenlerin, sınıf öğretmenliği bölümünden mezun, sınıf öğretmenliği yapmış olmalarına özen gösterilmelidir.
- KPSS ve lisans programı ile uyumsuzluk mevcuttur. KPSS’de ölçülen alanlar lisans programlarında zorunlu dersler haline getirilmeli, seçmeli derslerden çıkarılmalıdır.
- Lisans programlarındaki öğretim derslerinin tamamı uygulamalı olmalıdır.
- Lisans programına, özellikle son yarıyıldan itibaren “İlkokullarda Proje Uygulamaları” dersi zorunlu ders olarak önerilmektedir.
- Öğretmen adaylarının kendi zekâ türlerini ve öğrenme stillerini keşfetmeleri önemlidir. Lisans programlarında bu sağlanmalıdır.
- “Yaşam Boyu Öğrenme” ve “Öğrenmeyi Öğrenmeyle” ilgili bir ders lisans programlarında yer almalıdır.
- “Velilerle İşbirliği ve İletişim” ile ilgili bir ders lisans programında yer almalıdır.
- Seçmeli ders havuzlarında da olsa “Soru Sorma Teknikleri”, “Çocuklar İçin Felsefe”, “Öğrenme Stilleri” gibi dersler yer almalıdır.
- Lisans programlarındaki zorunlu ders olması gereken bazı dersler (Çocuk Edebiyatı, Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, Beslenme, Sağlık ve İlk Yardım gibi), seçmeli ders olarak yer almaktadır. Bu derslerin zorunluya dönüştürülmesi gerekmektedir.

- Seçmeli dersler arasında sonradan hizmet içi eğitimle de alınabilecek olan derslerin lisans programlarından çıkarılması önerilmektedir.
- Üniversitelerimizde 99 tane sınıf öğretmenliği anabilim dalı bulunmaktadır. Akademik kadrosu ve fizikî ortamları uygun/yeterli olmayan Sınıf Öğretmenliği anabilim dalları iyileştirilmeli veya gerekirse kapatılmalıdır.
- 2018 Lisans Programında “Müzik” dersi alınmadan “Müzik Öğretimi”, “Görsel Sanatlar” dersi alınmadan “Görsel Sanatlar Öğretimi” derslerinin alınması yanlışından vazgeçilmelidir.
- 2018 Lisans Programında “Oyun ve Fiziki Etkinlikler” dersi varken sonrasına “Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi” gibi bir dersin olmaması sorunu giderilmelidir.
- Önceki tüm programlarda “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı” olarak uygulamalı işlenen dersin, materyal tasarımı kısmı atılarak yalnızca 2 teorik saatlik “Öğretim Teknolojileri” olarak okutulmasından vazgeçilmelidir.
- Tüm eğitim (meslek bilgisi) derslerinin 2 saat teorik olarak işlenmesi yeterli olmadığından “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, “Ölçme ve Değerlendirme”, “Sınıf Yönetimi”, “Eğitim Psikolojisi”, “İlkokul Programları ve Geliştirilmesi”, “Rehberlik” gibi derslerin 3 saate çıkarılması uygun olacaktır.
- 2018 Lisans Programında 3 dönem olan stajlar 2 döneme düşürülmüştür. Öğretmenlik Uygulamasından önce “Okul Deneyimi” veya “Okullarda Gözlem” diye bir ders eklenmelidir.
- 2018 Lisans programındaki sorunlardan dolayı ülkemizdeki sınıf öğretmenliği anabilim dallarının mutabık olacakları yeni bir program oluşturulmalıdır. Sınıf öğretmenliği anabilim dalı temsilcileri bir araya gelerek ortak bir lisans programı ortaya konulmalı ve uygulanmalıdır.

Öğretmenlik Uygulamaları

Sorunlar

- Öğretmenlik uygulamalarını yürüten akademisyenlerin kendi aralarında yeterli bir düzeyde eşgüdüm olmaması,
- Öğretmenlik uygulamalarını yürüten sınıf (uygulama) öğretmenlerinin kendi aralarında yeterli bir düzeyde eşgüdüm olmaması,
- Öğretmenlik uygulamalarını yürüten akademisyenlerle – sınıf (uygulama) öğretmenleri arasında yeterli bir düzeyde eşgüdüm olmaması,
- Öğretmenlik uygulamalarının belli bir standardının olmaması,
- Uygulamanın akademik takvimi ile üniversite akademik takvimi arasında bir eşgüdüm olmaması,

- Uygulama (staj) kitapçığının olmaması,
- Stajyerlerin ders öğretimleri dışında okuldaki diğer eğitsel ve yönetsel iş ve işlemleri yeterince gözlemleyememesi/deneyimleyememesi,
- Stajyerin değerlendirilmesinin subjektif olabilmesi gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Öğretmenlik uygulaması yürüten üniversitedeki akademisyenler ve MEB'deki staj okulundaki öğretmenler, eşgüdümlü ve ortak bir anlayışla çalışmalıdır. Gerek üniversitedeki akademisyenlerin gerekse de staj okulundaki öğretmenlerin uygulama farklılıkları en aza indirilmelidir.
- Öğretmenlik uygulamasının bir standarda ulaştırılması gerekmektedir. Okullar arası uygulama farklılıkları en aza indirilmelidir.
- Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I-II dersleri için MEB ve YÖK arasındaki protokolle hazırlanmış yeni bir kılavuza/staj kitapçığına ihtiyaç vardır.
- Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I-II değerlendirilmesi için staj öğretmeni ve akademisyenin objektifliği sağlanmalıdır.
- Öğretmenlik Uygulaması I stajı, ilkokul 1. sınıfların uyum haftası ile aynı tarihte başlatılmalıdır ve 3 hafta boyunca her gün yoğunlaştırılmış bir şekilde öğretmen adaylarının staj yapmaları sağlanmalıdır. (Öğretmenlik Uygulaması II stajı ise yapılageldiği gibi devam etmelidir.)
- Staj okullarının seçiminde okulun alt yapısı, öğretmenlerin nitelikleri gibi kriterler dikkate alınmalıdır. Staj okulu ve staj öğretmenleri İl Millî Eğitim Müdürlükleri ile iş birliği yapılarak titizlikle seçilmelidir.
- Stajyerlerin gerek okul deneyimi gerekse de öğretmenlik uygulamalarında farklı farklı sınıf düzeylerinde sınıf öğretmenleri ile derse girmesi faydalı olacaktır.
- Staj öğrencilerinin yalnızca ders süreçlerini gözlemlemesi ve uygulama yapması yerine, okulun rehberlik biriminin yaptığı işlemler, eğitim yöneticilerinin yaptıkları görevler, belirli gün ve haftaların kutlama veya anma hazırlık etkinlikleri, öğretmenin ders saati dışında yaptıkları nöbet, etüt vs. görevlerinin gözlemlemesi/inceleme de sağlanmalıdır.
- İl Millî Eğitimle protokol yapılarak öğretmen adaylarının farklı okul ortamlarını (köy okulu, özel okul, merkezi okul, BİLSEM vb.) görmeleri için okul ziyaretleri yapılarak deneyim kazanmaları sağlanmalıdır. Bu gerçekleşemiyorsa en azından sanal ziyaretler ve görüşmeler yapılması sağlanmalıdır.
- Öğretmen adayları ana dili Türkçe olmayan çocukların eğitimiyle ilgili kapsayıcı dil eğitimi almalıdır. PİKTES (Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi) projesi

kapsamında gelen eğitimcilerin sahada adaptasyonda çok etkili olduğu değerlendirildiğinden devamı önerilmektedir.

Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri

Sorunlar

- Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin her öğretmene ulaştırılamaması (kontenjan sayısı, ulaşım, merkez sayısının azlığı vb. sebeplerle),
- Hizmet içi eğitim faaliyeti tanıtımlarının yeterince yapılamaması,
- Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlere, hem MEB'i tanıtan, hem de pratik ve özete bir biçimde hazırlanmış öğretmenlik mesleği bilgilerinin yazılı olduğu bir "Öğretmenlik El Kitabı" gibi yayının olmaması,
- Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin merak ve ihtiyaçlarının tam olarak karşılanamaması gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Öğretmenler ilk atama yerleri ile ilgili bilgi sahibi olmalıdırlar. Hizmet içi eğitimlerde bu konuya yer verilmelidir.
- MEB tarafından hazırlanan "Öğretmenim Hoş Geldin" kitabının dağıtımını önceki yıllarda olduğu gibi devam etmelidir.
- Öğretmenlere güncel gelişmelerin olduğu bir öğretmen el kitabı elektronik ortamda da olsa Bakanlıkça paylaşılmalıdır.
- Aday öğretmen oryantasyon programı çevrim içi ve yüz yüze olmak üzere kurgulanarak konu çeşitliliği artırılmalıdır.
- Aday öğretmenlerin eğitimleri Öğretmen Bilişim Ağı'ndan (ÖBA) yapılabilir.
- ÖBA'da arama butonu eklenmelidir ve eğitimler süreli olmamalıdır. Öğretmenler talep ettikleri eğitimleri istedikleri zaman alabilmelidirler.
- ÖBA mesleki gelişim grupları sürekli güncellenmeli ve sürekli olarak talep alır durumda olmalıdır.
- Sınıf öğretmenliği anabilim dalı 4. sınıf öğrencilerinin ÖBA'ya kaydolması faydalı olacaktır. Oradaki hizmet içi eğitimleri alabilmeleri gerekir.
- Hizmet içi eğitim faaliyetlerinin duyurularının daha etkin yapılması gerekmektedir. Hizmet içi faaliyetlerin tanıtımları çok iyi yapılmalıdır ve öğretmenlerin ihtiyaç hissetmeleri sağlanmalıdır.

Öğretmen-Akademisyen Bilimsel İş Birlikleri

Sorunlar

- MEB ile Üniversiteler arasında iletişimin yetersiz olması,

- Okul ve üniversitelerin birlikte yeterli sayıda projeler yapamaması,
- Üniversite-MEB arasında bilimsel üretim mekanizması için oluşturulmuş bir dijital ortamın olmaması,
- Lisansüstü eğitim yapan öğretmenlerin sıkıntılar yaşaması,
- Kütüphanelerin veri tabanlarının öğretmenlere açık olmaması,
- Öğretmen-akademisyen bilimsel iş birlikleri yetersiz kalması gibi sorunlar tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler arasında iletişimi sağlayacak bir sistem kurulması gerekmektedir. İstanbul'da "İstanbul Öğretmen Akademileri" bu görevi üstlenebilir. Yapılan çalışmaların güncel şekilde paylaşılması için bu sistemi kurmak gereklidir.
- Akademisyen ve öğretmenlerin birlikte bilimsel araştırmalar yürütebilmesinin önünü açacak düzenlemeler yapılmalıdır.
- Okullar ve üniversiteler birlikte projeler geliştirip uygulayabilmelidir.
- Mevcut durumda Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde etik kurul bulunmadığından akademik kariyer yapan öğretmenlerin çalışmaları engellenmiş durumdadır. Etik kurullar yalnızca üniversitelerde bulunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'nda etik kurul oluşturularak öğretmenlerin akademik çalışmalar yapabilmeleri sağlanmalıdır.
- Sene başı ve sene sonu seminer dönemleri akademisyenlerin yapacağı eğitimlerle desteklenmelidir.
- Geleceğe dönük projeler üniversite-okul iş birliği ile hazırlanmalıdır.
- Bilimsel çalışmalarla ilgili "**akademimeb**" adlı hizmet içi eğitimler ve MEB'deki yeniliklerle ilgili dijital bir alan oluşturulmalıdır. Akademisyenler çalışma yapacakları bu alanda duyurabilmeli, öğretmenler ilgi alanlarına göre talep ettikleri akademik çalışmalara yine bu alandan başvuru yapabilmelidir. Üniversite-MEB arasında bilimsel üretim mekanizması "**akademimeb**" dijital ortamında sağlanabilir.
- İstanbul'daki üniversitelerin kütüphanelerinin veri tabanlarını, İstanbul'da görev yapan öğretmenlerin erişimine açılmalıdır. Öğretmenlerin güncel akademik yayınları bu şekilde takip etmeleri sağlanmalıdır.
- Öğretmenler, yüksek lisans ve doktora yapmaları konusunda desteklenmelidir. Ders veya tez aşamasında bulunan lisansüstü eğitim yapan öğretmenlerin okullarındaki programlarında kolaylık sağlanmalıdır.

Çalıştay Masa 4: İlkokulda Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Başkanlar: Dr. Nurcan ŞENER (Marmara Üniversitesi) Örsan ÖZKAN (Şube Müdürü-İstanbul MEM)

Raportör: Ayşin KAHRAMANTEKİN (İstanbul MEM)

Katılımcılar:

Doç. Dr. Güssün GÜNEŞ	Akademisyen	Marmara Üniversitesi
Uğur KAYA	Okul Müdürü	Kartal
Berna HALİLOĞLU AKSU	Rehberlik Psikolojik Danışman	Bayrampaşa
Kevser ÜLGER	Müdür Yardımcısı	Üsküdar
Eyüp HURMA	Müdür Yardımcısı	Esenler
Züleyha BİRİNCİ	Müdür Yardımcısı	Üsküdar
Ayşegül DANACI	Sınıf Öğretmeni	Sultanbeyli
Emre KOCAKELÇİ	Müdür Yardımcısı	Avcılar
Reyhan TATOĞLU	Veli	Beykoz
Hamza TATOĞLU	Öğrenci	Beykoz

Konular:

- İlkokulda Akademik ve İdari Yapılanma (mevzuat, görev tanımlamaları vb.)
- Aile Katılımı
- Okul İklimi Kazandırılmasında İdarecilerin Görev ve Sorumlulukları
- Eğitim Yönetimi ve Teftişi
- E-Kütüphaneler ve Kütüphaneler
- Okulun Fizikî Mekânlarının İyileştirilmesi Açısından Yönetimin Sorumlulukları
- Kapsayıcılık
- Eğitimde Etik İlkelerin Önemi
- Okullarda Revir Bulunmaması ve Okul Hemşiresi

İlkokulda Akademik ve İdari Yapılanma (mevzuat, görev tanımlamaları vb.)**Sorunlar**

- İlkokullarda öğrenci sayısına göre müdür yardımcısı sayısı belirlenmesi nedeniyle bir müdür yardımcısının olması durumu sorunlara neden olmaktadır.
- Müdür yardımcılarının görev tanımlarını belirlenmeli, idarenin inisiyatifine bırakılmamalıdır.
- Müdür atanma yönetmeliğine bir düzenleme getirilmesi gerektiği, 4 yılını doldurmuş müdürlerin yer değiştirmesinin önce yapılması iyi

bilinen kadroların dolmasına sebep olmaktadır. Bu durum ise yeni atanacak müdürlerin tercih edilmeyen ya da daha az imkânı olan okullara atanmasını sebep teşkil etmektedir.

- Öğretmenlerin müdür yardımcılarında daha fazla ek ders aldığı okullarda/durumlarda müdür yardımcısına olan saygıda azalma yaşanmasına neden olmaktadır.
- Haksız nedenlerle idarecilerin öğretmenlerin çalışmalarını üzerinden puan alması sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokullarda her okula öğrenci sayısına bakılmaksızın en az iki müdür yardımcısı atanmalı ve cinsiyet eşitliği bakımından bu iki müdür yardımcısından birinin kadın diğerinin ise erkek olması gerekmektedir.
- İki müdür yardımcısının görev tanımları belirlenmeli, idarenin inisiyatifine bırakılmamalıdır.
- Müdür atanma yönetmeliğine bir düzenleme getirilmeli, 4 yılını doldurmuş müdürlerin yer değiştirmesinin önce yapılması ve bu sebeple iyi bilinen okulların kadrolarının dolmasının önüne geçilmelidir. Bu atamaların sınavla atanananlarla aynı anda yapılması, Eğitim Kurumları Yöneticiliği Atama Kılavuzu'nda yer alan Ek-1 ve Ek-2 belgelerinin aynı anda hesaplanarak değerlendirme alınması, yeni atanacak idareciler için bir eşitlik unsuru oluşturacaktır.
- Müdür yardımcılarını için ek ders iyileştirmesi yapılmalıdır.
- Lider ve proje yapan öğretmenlere değer verilmeli farklı bir ödül sistemi getirilmelidir.
- Haksız nedenlerle idarecilerin öğretmenlerin çalışmalarını üzerinden puan alması engellenmelidir. Okul idaresi eleştiriye açık olmalı, yapılan eleştiriyi kişisel algılamamalıdır. İş üzerinden eleştiri yapıldığında olumlu karşılanarak soruna çözüm odaklı yaklaşım geliştirilmelidir. Sağlıklı iletişim kurmak adına okul idaresinin iş odaklı yaklaşım geliştirmesi krizleri çözecektir.
- İdareciler belli bir tecrübe neticesinde (en az 5 yıllık öğretmenlik gibi) göreve başlamalıdır.
- Öğretmen olarak buldukları okuldan başka bir okulda idarecilik vasfını yürütmeleri daha verimli olacaktır.
- İdarecilerin yazılı sınavın ardından mülakat ayrıca en az 1 yıllık görevlendirme olarak çalışan kişiler arasından seçilmelidirler.
- Müdür ve müdür yardımcılarının görev ve sorumlulukları açıkça belirlenmelidir. Hangi idarecinin hangi görevi yapacağı açık bir şekilde yazılı olarak belirtilmelidir.

- Her müdür yardımcısı hem evrak hem sosyal işlerde görev almalıdır. İş bölümü farklı alanlarda eşit dağılımlı olmalıdır.
- İlkokullarda 300 öğrenciye bir müdür yardımcısı atanmalıdır.
- Müdür ve müdür yardımcısına ilişkin denetimlerde puanlama olmamalıdır.
- Öğretmenlerin bilinç seviyesinin yükseltilmesi, bu kapsamda farklı uygulamaların olduğu okullara misafirlik faaliyetleri olmalıdır. Örneğin seminer dönemlerinde farklı okullarda bulunulması her öğretmenin belli bir miktar hizmet içi yüz yüze faaliyete katılması zorunluluğu getirilmelidir.

Aile Katılımı

Sorunlar

- Eğitimin her kademesinde, öğrencilerin gelişimleri ve öğrenmeleri açısından aile katılımı çok önemlidir. Özellikle ilkokulda okul-aile iş birliği hiç kesintiye uğramadan devam etmelidir. Aile katılımının sağlanamaması sorun teşkil etmektedir.
- Veli eğitimleri ve aile katılım etkinlikleri yapılmakta fakat yeterli düzeyde olamadığı düşünülmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ailelerin, çocukların yüksek yararı için okulda oldukları düşünülerek bu yönde iş birliği geliştirmenin kaçınılmaz olduğunu özümsemelidir. Okulda yapılan etkinliklerin ve hizmetlerin nedenleri açık ve şeffaf şekilde açıklandığında velilerin olumlu yaklaşım gösterecekler ve iş birliğine daha istekli katılım göstereceklerdir.
- Velilerin okuldaki görev sınırlarını bilmeleri, oldukça önem arz etmektedir. Okul olarak büyük bir takımın üyeleriyiz algısı net olarak verilmelidir. Veli bu sınırı unuttuğunda idarenin ya da öğretmenin rolünü üstlenmeye kalkmakta bu durumda ise kimlik kargaşası yaşanmaktadır. Velilere orkestra şefinin kim olduğu net olarak benimsenmelidir.
- Ailelerle birlikte çalışmak için veli gelişimini destekleyen eğitimlere yer verilmelidir. Veli akademileri bu duruma güzel örnek teşkil etmektedir. Veli Akademilerinin daha profesyonel isimlerle çalışması için üniversitelerle iş birliği protokolleri yapılması gerekmektedir.
- Veli akademilerine katılımın artması için rehber öğretmenlerin öncelikle çocuklara ulaşmaları gerekmektedir. Çocuğundaki olumlu gelişimleri gören velilerin okula ilgisi artacaktır.

- Veli eğitimleri, velilerle açık iletişim kesinlikle olmalı önleyici çalışmalara ağırlık verilmeli. Ailede müşavirlik hizmeti çok önemlidir.
- 3 haftalık okula uyum (oryantasyon) çalışmaları gerçekleştirilerek öğrencilerin ve velilerin aşamalı olarak okula uyumu sağlanmalıdır.
- Hem psikososyal hem akademik gelişimi için özellikle ilkokul döneminde aile çok önemlidir. Veli Akademileri aracılığıyla gelişimsel etkinliklerin yürütülmesi gereklidir.
- Veli grup etkinliğinde veli katılımı arttırmak için saat düzenlemeleri velilerin yoğunluğuna göre belirlenmeli uzman katılımcılardan üniversitelerden destek alınmalı velilere konu anlamında seçenekler sunulmalıdır.
- Veli eğitimleriyle veya sosyal aktivitelerle velilerin okulla olan bağları güçlendirilmelidir.
- Çocuklarının gelişim özellikleriyle ilgili ailelere kesinlikle farkındalık sağlanmalıdır.
- Okul – Aile birliği aracılığıyla velilere ulaşılabilir.
- Okulda yapılan etkinliklerin ve hizmetlerin nedenleri açık ve şeffaf şekilde açıklandığında velilerin olumlu yaklaşım geliştirecekler ve iş birliğine daha istekli katılım göstereceklerdir.
- Aileler okulla güven duyabilmeli gerekli konularda bilgilendirilmeli ancak okulun iş ve işleyişlerine müdahalesi engellenmelidir.

Okul İklimi Kazandırılmasında İdarecilerin Görev ve Sorumlulukları

Sorunlar

- Okul ikliminin oluşturulmasında idarecilerin görev ve sorumluluklarını tam olarak yerine getirmemeleri sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Okulda kurum kültürü ve güveni oluşturulmalıdır. Öğretmenler idareye güvendiğinde aidiyet duygusu geliştirecek ve kuruma bağlılıkları artacaktır. Demokratik seçim ortamlarının varlığı ve öğretmenin karar sürecine dâhil edilmesi kurum iklimini sağlamlaştıracaktır.
- Takım ruhu oluşturabilmek ortak amaç için çalışma ortamı oluşturmak önemli bir olgudur. Her şey güven odaklı olduğunda, idarecilerin uzmanlık gücü ortaya çıkacaktır. Karar verme sürecine dâhil olan öğretmenler değerli olduklarını hissedeceklerdir.
- Herkes için adil bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu durum idareye ve kuruma duyulan güveni artırır. Okul iklimi sürekli olmalıdır. Kişilere bağlı kalmamalıdır. Kişiler değiştiğinde bile varlığını devam ettirmelidir.

- Aidiyet oluşturmada okul idaresi açık iletişim şeklini seçmelidir. Okul idaresinin öğretmenlerle, okul dışında sosyal ortamlarda etkinlik düzenlemesi, onların farklı özelliklerini öğrenmesine olanak sağlayacaktır.
- İlköğretim kurumlarında uzun süre birlikte çalışmış öğretmen gruplarının bulunması yeni atanan yöneticilerin bu gruplara uyum sağlamasına engel teşkil etmektedir. Çözüm olarak uzun süre aynı kurumda çalışan öğretmenlere yer değişikliği getirilmesi gerekmektedir.

Eğitim Yönetimi ve Teftişi

Sorunlar

- Okul teftişleri yapılırken Bakanlığın belirlediği ortak denetim şablonu kullanılması okulların daha etkin ve bağımsız denetlenmesini engellemektedir.
- Denetim öncesi etkili rehberlik yapılmaması denetimi olumsuz etkilemektedir.
- Öğretmenler, rehberlik faaliyetlerinin bu alanda eğitilmiş olmaları koşuluyla, okul müdürleri tarafından yürütülmesinin daha faydalı olacağını düşünmektedirler.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Rehberlik ve denetim kesinlikle olmalıdır.
- Teftiş sırasında kayırma ve ayrımcılık olmamalıdır. Çalışmaların ara ara değerlendirilmesi gerekmekte hatta öğretmenler arasında mentorluk çalışmaları yapılmalıdır. İş birliği içinde çalışılmalıdır. Eleştiri ve geliştirme modeli şeklinde uygulama metodu belirlenmelidir.
- Okul teftişleri daha etkin ve bağımsız yapılmalıdır. Bakanlığın belirlediği ortak bir denetim şablonu olmamalıdır. Onun yerine durumsallık ilkesine uygun teftiş yapılmalıdır. Önce etkili rehberlik sonra denetim gerçekleştirilmelidir. Teftiş raporları dikkate alınarak en alttan en üst makama kadar raporların titizlikle takip edilmeli, her kademe üzerine düşen görevi eksiksiz yerine getirmelidir. Bacon (2003)'a göre, dolaysız koçluk tarzında koç; dinleyen, problem çözen, araştıran, keşfeden ve çalışanların problemlerinin kendi kendilerine çözmesi sağlayandır. Bu yaklaşım tarzı danışmanlar, iş arkadaşları ve terapistler gibi tavsiye eden kişileri hatırlatmaktadır. Özellikle deneyimsiz ya da performansları iyileştirmeyi gerektiren kişilerle çalışırken bu tarz kullanılmaktadır. İş başında öğretim sağlanmış olur. Yapılan araştırmalarda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, okul müdürlerinin ve maarif müfettişlerinin etkili bir rehberlik yapmadığını ve bu rehberlik çalışmalarından yeterli derecede yararlanamadıklarını,

yürütülen rehberlik çalışmalarının karşılaştıkları sorunların çözümüne yardımcı olmadığını düşünmektedirler. Öğretmenler, rehberlik faaliyetlerinin bu alanda eğitimi olmaları koşuluyla, okul müdürleri tarafından yürütülmesinin daha faydalı olacağını düşünmektedirler.

- Yıllık planlar okulca oluşturulup, müfettişler bu yıllık planlara bakıp hedeflere ne kadar ulaşabildiği ve hangi yönlerden ne gibi eksikler olduğu konusunda yön gösterici olmalıdır.
- Soruşturma yapmak açısından hukukçuların olması denetimi sağlıklı yapılabilmesini sağlayacaktır.
- Hukuksal olarak denetimi yapacak kişilere pedagojik formasyon verilmelidir.
- Hukuksal, eğitimsel, mevzuat alanlarında uzmanlık gerektiren bir müfettişin eğitimin mutfağında da pişmiş kişilerden seçilmesi gereklidir.
- Müfettişlikteki 35 yaş sınırının yükseltilmesi gerekmektedir.
- Müfettişlerin öğretmenlerin üst hiyerarşisinde yer aldığı algısı değiştirilmelidir. Beni denetlemeye geldiler ya da ben denetçiyim görüşü yanlıştır. Bu oturumda da bir müfettişin olması gerekmektedir.
- Sempati ve empati duyguları için yöneticinin muhakkak öğretmenlik tecrübesi bulunmalıdır.
- E-rehberlik gibi bir sistemin ilkökul öğretmenlerine de kurulabilir olması çocukların akademik gelişiminin takibine olanak sağlayacaktır. Ayrıca öğretmen ve idarecilerin yaptığı işler üst kurumlarca denetlenebilecektir.
- Akran denetimi gibi yöntemlerden ziyade koçluk sistemi geliştirilmelidir.
- Teftişte rehberlik faaliyetlerinin bu alanda eğitimi olmaları koşuluyla, okul müdürleri tarafından yürütülmesinin daha faydalı olacaktır.
- Müfettişler için daha iyi yürütülebilmesi için dönütler vermeli destekleyici yapıda olmalıdır
- Müfettiş yardımcılığı sınavında mesleki tecrübe yılı olarak zorunlu hizmetin en uzun sürmesi halinde de görevin bitirilmiş olduğu 7 yıl tecrübe için yeterlidir. Bu tecrübe yılı 7 yıl olabilir. 8 yıllık hizmet şartı ve mesleki yetiştirme, alan eğitimi en az üç yıllık müfettiş yardımcılığı dönemi, müfettişlik mülakat ve sınavlarını da göze alınarak 35 yaş sınırı belirtilmiştir diye düşünülmektedir. Ancak bu çok az kişinin sınava başvurmasına olanak tanımaktadır
- Müfettişlik sınavına girebilecek kişilerin lisans alanı hukuk işletme ve öğretmenlik olabilecektir. Bu konuda hukuk ve işletme alanlarının eğitim bilimleri formasyon bilgisi yetersiz olacağı düşünüldüğünden ancak okulla ilgili işletme ve hukuksal sürecin müfettişlik yardımcılığı döneminde alınacak eğitimlerle öğretmenlik lisans mezunu okul

deneyimi olmuş kişilerce kapatıla bilineceği düşünülmüştür. Bu da alan olarak öğretmenlikle sınırlı kalınmanın daha işlevsel olacağını düşündürmüştür.

- Denetim sorgulayıcı değil de yaptığı işlere ilişkin sayısal geri dönütler halinde orantısal verilerle birlikte gerçekleştirilmelidir.

E-Kütüphaneler ve Kütüphaneler

Sorunlar

- Çocuk kitapları denetlenmemesi, çocukların gelişim özelliklerine uymayan kitapların kütüphanede bulundurulması sorundur.
- Okulların fiziksel mekânlarının uygun olmaması kütüphane oluşturulmasına engel olabilmektedir.
- Etkinliklerin mekânla sınırlı kalmaması esnek mekânlarda yaratıcı kütüphaneler oluşturulması okul idaresi tarafından desteklenmelidir. Kitap kafeleri yapılarak süreli yayınlar bu alanlarda bulundurulabilmelidir. Kitap durakları oluşturulabilir. Okunan kitaplar içlerine notlar yazılarak bir kenara bırakılabilir. Böylece kitap okuma kültürünün yayılması sağlanabilmelidir.
- Kütüphanenin sorumlğunun öğrencilerde değil öğretmenlerde olması sorun olarak tespit edilmiştir.
- Dayatma ve sayı odaklı kütüphanecilik anlayışı kitap okuma bilincini olumsuz etkilemektedir.
- “Kitap okumak, boş zamanları değerlendirme etkinliğidir.” algısı halen devam etmektedir.
- Kaç kitap okudun, gibi söylemler sayı üzerinden çocuk psikolojisi açısından olumsuz kodlara neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Çocuk kitaplarında çocuğun gelişim özelliğine uygun olmayan ifadelerin yer aldığı birçok yayın görülmektedir. Kütüphanelerimizde yer alan kitapların aralıklarla denetlenmesi gerekir. Günümüze uygunluğu araştırılmalıdır.
- Başlanılan herhangi bir projenin sürekliliğinin sağlanması gerekir.
- Zorunlu tutulan yazırla okul imkânlarını zorlayarak gerçekleştirmeye çalışılıyor. Kütüphanelerde görevlinin olmaması, kitap kullanım oranlarının düşüklüğü okuryazarlık anlamında sıkıntılar yaratıyor.
- Okul fiziksel mekânlarında değişime giderek çok amaçlı kütüphaneler kurulmalıdır. Esnek mekânlar düşünülmelidir. Herkes tasarım yapma konusunda katkı sağlamalıdır. Hatta bu sorumluluk çocuklara verilmelidir. Çocuklar kuralları ve tasarım seçeneklerini oluşturmalıdır.

Kütüphanedeki sorumluluğu, yönetimi çocuklar yönetmelidir. Öğretmenlerin öğretme pratiğine ve deneyimine uygun yaratıcı mekanlar kurulabilir.

- Kütüphanenin ölçüleri çok önemlidir. Uygun boyutta olmalıdır.
- Sınıf içinde kitaplık muhakkak bulunmalıdır.
- Okul içerisinde kitap kafeler yer almalı ve çocuklar süreli yayınları bu mekânlarda bulabilmelidir.
- Kitap, ceza yöntemi olmaktan çıkarılmalıdır. İlgi çekici alanlarla oluşturulmuş aktif kütüphaneler ödül alanı olarak kullanılmalıdır.
- Kitap okumak boş zamanları değerlendirme etkinliğidir, algısı yok edilmelidir. Kitap okumanın son derece ciddi ve önemli bir iş olduğu çocuklara hissettirilmelidir. Araştırma inceleme, kendilerine önem verme etkinliği olduğunu öne çıkaracak uygulamalara yer verilmelidir.
- Kitap okumak değerli ve ciddi bir işken bu ciddi sürecin dar kalıplara sokularak fakirleştirilmesi olumsuz bir algıdır. Kitap okumak, oku baskısının, zorbalığının olmadığı kişisel hediye zamanı olduğu algısı yerleştirilmelidir.
- Kitaplarda bulunan sizden önceki okuyucunun izleri bir yaşanmışlık taşır. Bu yüzden okullarda kitap durakları oluşturulmalıdır. Bu duraklarda çocuklar okudukları kitapların içine küçük notlar yazarak bırakmalı, kendinden sonraki okuyucuya yaşanmışlık sürprizleri yaşatmalıdır.
- Kütüphane algısı, üst yönetimden itibaren değiştirilmelidir. Çocukların aileleriyle rahatça vakit geçirdikleri alanlar haline getirilmelidir.
- Geleceğin sınıflarına uygun tasarımlar geliştirilmelidir. Teknoloji ve doğa sınıfa entegre edilmelidir.
- Yapılan araştırmalarda öğrencilerin yarısından fazlası kütüphane kullanmadıklarını ifade etmiştir. Öncelikle öğrencilerin bu bakışı değiştirilmeli ve kullanmak istedikleri bir alan haline getirilmelidir.
- Çocukların teknolojiyi olumlu kullanması bakımından e-kütüphaneler önemlidir. Hızlı bilgi erişimi bakımından oldukça rahat kullanıma sahiptir.
- E-kütüphanelerin amacına uygun doğru kullanım teknikleri çocuklara benimsetilmelidir.
- Kitaplar üzerine karekodlar yerleştirilerek kitaplara ilişkin videolar, sorular çocukların ilgisini canlı tutmak adına kullanılmalıdır.
- Sesli kitap uygulamaları kullanılmalıdır.
- Teknoloji, dünyaya açılan kapı olarak kullanılmalı, büyük e-kütüphanelerden istifade edilmelidir.

- Bilgi çağında hızla bilgiye ulaşma kolaylığını tercih edecek yeni nesillere kitaba dokunmanın, kalıcı izli yaşantılar deneyimi edinmenin keyfi çocuklara mutlaka verilmelidir.
- Hiçbir teknoloji kitaba dokunmanın sıcak hissini yerini alamayacağını gösteren uygulamalar mutlaka yer verilmelidir. Yaşayan kitaplar, kitap durakları uygulamaları gibi. Drama, zekâ oyunları, resim, tiyatro, masal anlatıcılığı gibi faaliyetlerle okuma desteklenebilir.
- Okuma çeşitli sosyal aktivitelerle birleştirilip ritüel haline getirilebilir.
- İlkokulda genel bir kütüphaneden ziyade sınıf kütüphanelerinin olması
- Öğretmenler odasında bir kütüphanenin oluşturulması gereklidir.
- Velilerin ve öğretmenlerin rol model olması desteklenmeli velilerle okuma grubu makale tartışma grubu düzenlenebilir.
- Kitap okuma çizelgelerinin oluşturulduğu teknolojik uygulamalardan yararlanılabilir.
- İlkokul çağında çocuklar nesnel olarak kitap okumalıdır. Dokunarak okumalı, kitap okuma köşeleri oluşturulmalı. Kütüphaneler tozlu raflar değil, çocukların doğayla iç içe oldukları bir alan olmalıdır.
- Çocuklara okutulacak kitaplar muhakkak yetişkinler ve öğretmenler tarafından öncelikle okunmalı. Çocukların gelişim dönemlerine uygun olmayan öğeleri içeren kitaplar çocuklarımızdan uzak tutulmalıdır.

Okulun Fizikî Mekânlarının İyileştirilmesi Açısından Yönetimin Sorumlulukları

Sorunlar

- Okul mekânlarındaki teknik sorunları çözmek okul yönetimlerini hem maddi hem de beceri açısından zorlamaktadır.
- Çocuklar ve öğretmenler sınıf ve okul fiziksel mekânlarının asıl kullanıcıları olmasına rağmen kendi öğrenme pratiklerine yönelik olarak mekânsal düzenlemelerde söz sahibi değildiler.
- Öğrencilerimizi tüm günlerini geçirdikleri okullarda okulların imkânsızlıklarından dolayı doğadan kopuk olarak zaman geçirmektedirler. Doğadan yoksun büyüyen çocuklarda dikkat dağınıklığı, hiperaktivite akran zorbalığı gibi şiddet içeren davranışların ortaya çıktığı yapılan araştırmalarla ispat edilmiştir.
- Aydınlatmanın iyi olmadığı sınıflarda ders başarısı olumsuz olarak etkilenmektedir.
- Sınıflarda genellikle konu ve çocuk odaklı sınıf yerleşimleri değil geleneksel sıra düzeni yerleşim olduğu tespit edilmiştir.

- Okullarda öğrencilerin güvenliğini tehdit edecek materyal, malzeme ve donatılardan kaçınılmalıdır. Aksi halde güvenlik açısından sorunlar oluşmaktadır.
- Çoğu okullardaki panoların çocukların boyuna ve erişimine uygun olmadığı tespit edilmiştir.
- Okul yapılarında çok katlı yapılar çocuğun doğasına uygun değildir.
- Okullardaki mekânlar, esnek ve çok amaçlı kullanılmamaktadır. Bu da verimlilik ve ekonomiklik açısından uygun değildir.
- Bazı okul bahçelerinin otopark olarak kullanılması, bahçe zeminlerinin çocuğun oyun oynamasına elverişsiz olması çocuğun oyun hakkının kullanımına engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Okullarda teknik sorunların çözülmesi için 5-6 okula bir teknik personel tahsis edilmesi gerekmektedir.
- Çocuklar ve öğretmenler sınıf ve okul fiziksel mekânlarının kendi öğrenme pratiklerine yönelik olarak mekânsal düzenlemelerde söz sahibi olmalıdırlar.
- Okullarda çocukların doğa deneyimleri yaşayacağı alanlar mutlaka planlanmalıdır. Çocukların doğadan kopmadan, disiplinler arası çalışmalar yapabilecekleri ortamların oluşturulması gerekmektedir. Okul bahçeleri olabildiğince doğal ortamlar haline getirilmelidir. Yer sorunu yaşayan okulların duvarlarında dikey tarım alanları oluşturulmalıdır. Çocukların mutlaka doğa deneyimi yaşamaları sağlanmalıdır.
- Sınıflarda olabildiğince doğal gün ışığı olmalıdır. İyi aydınlanmış sınıflarda ders başarısının arttığı yapılan araştırmalarla da kanıtlanmıştır.
- Çocuk odaklı sınıf düzeni oluşturulmalıdır.
- Sınıf içi yerleşimlerde öğretmenler kürsünün esaretinden kurtularak sınıfın her yerinde olabilecekleri ve çocukların birbirlerinin ensesini değil, yüzünü görebilecekleri yeni sınıf planlamaları düşünülmelidir. Bunun için öğretmenler cesaretlendirilmelidir. Konu ve çocuk odaklı sınıf yerleşimleri öğrenmeye daha çok hizmet eder. Sınıflarda esnek mekânlar olmalıdır, yer değiştiren tekerlekli donatılarda bu çalışmalara kolaylık sağlayacaktır. Derslikte bazı öğrencilerin yerde oturabileceği minderlerin olduğu bir köşe, sınıfta oturamayan, ayakta ders dinleme zorunluluğu yaşayan öğrenci var ise onun için yüksek bar tipi oturaksız bir masa gibi derslikte farklılıklara saygı içeren kapsayıcı düzenlemeler çocuklarımızın daha iyi öğrenmesine katkı sunacaktır. Okul içinde serbest zamanlarında çocukların disiplinler arası aktivite

yapabilecekleri kendi sınıfından olmayan farklı çocuklar ile de iş birliği içinde oyun oynayıp aktivite yapabilecekleri alanlar tasarlanmalıdır. Okul bahçesinde eğimli mekânlar olduğunda buralar kademeli olarak okuldaki eski sıra ve malzemelerle amfi şeklinde tasarlanabilir ve öğrenmeye açılabilir. Buralarda müzikli gösteriler, sergi alanları, kitap okumaları, konser aktiviteleri yapılabilir.

- Okulda çocukların güvenliği ön planda olduğundan okulda kullanılan donatılar sabitlenmeli, keskin köşeli, materyaller seçilmemelidir.
- Okulun temizlendiği malzemeler de çocuk sağlığı için özenli seçilmelidir.
- Okuldaki tüm panolar çocuk ölçüsü dikkate alınacak kurgulanmalıdır.
- Okul binaları kullanışlılık açısından dikey yerine yatay olarak projelendirilip yapılmalıdır.
- Okul bahçelerinde çeşme veya günümüz şartlarına uygun dış mekân su sebilleri bulundurulmalıdır. Çeşme ve el yıkama lavaboları sık şekilde okul alanına yerleştirilmelidir. Öğrencilerin kendi temizliklerini yapabilecekleri ortamlar sağlanmalıdır. Örneğin; temizlik bezleri ve bunları yıkayabilecekleri bir lavabo ve asıp kurutabilecekleri portatif kurutmalık vs.
- Okullarda temizlik personeli yerine teknik eleman olmalıdır.
- Çocuklar temizlik sorumluluklarını üstlenmelidirler.
- Her sınıfın içinde çocuklara uygun temizlik malzemeleri bulunmalıdır.
- Koridorlarda yön gösterici işaretler bulunmalıdır.
- Okul bahçesinde ilkökul beden eğitimi dersi kazanımlarına uygun jimnastik aletleri olmalıdır (tek tekerlekli bisiklet, hulahop, denge aletleri vb.).
- İdarecilerin öğretmenleri desteklemesi ve öğrenci odaklı projelere birlikte katkı yapmaları konusunda iş birliği içinde olmaları gerekmektedir.
- Okul bahçeleri betondan arındırılarak doğayla uyumlu hale getirilmelidir.
- Veliler öğrencilere kontrollü sorumluluk vermeli. Aşırı koruyucu ebeveyn modelinden uzaklaştırılmalıdır.
- İş sağlığı güvenliği açısından gereken önlemler alınması okul idaresinin en önemli görevlerindedir.
- Okul binasından çok yönlü faydalanılmalı. Bodrum ve teras katlar kullanıma uygun hale getirilmelidir.
- Toplu yaşadığımız yerler olan okullarımızın koridorlarında çocukların sağ – sol, gidiş ve geliş belirleyen koridoru ikiye bölen bir orta çizgi

olmalıdır. Böylelikle çok hızlı hareket eden çocukların çarpışması ve kalabalık giriş-çıkış anlarında kargaşa önlenmiş olacaktır.

- Müzeler en iyi sınıflardır. Görsel öğrenme çocuklar için çok değerlidir, bu sebeple yapılan çalışmaların sergileneceği alanlar belirlenmeli, çocuk ölçüsü dikkate alınarak okul koridorları ve sınıflarda aktif bir şekilde geçmişteki çalışmaların da yer aldığı çalışmalar sergilenmelidir.
- Okulun tüm alanları oyuna açılmalıdır. Okuldaki uygun olan tüm yerler hatta teraslar, çatılar oyun alanı olarak tasarlanmalıdır. Oyun çocuğun işidir ayrıca bu alanlarda obezite ile mücadele yerleridir.
- Tırmanma çocukların strateji geliştirme ve problem çözme yeteneklerini geliştirici bir aktivite olduğundan okullarda uygun yerlerde güvenlik önlemleri alınarak konulmalıdır.

Kapsayıcılık

Sorunlar

- Okullar özellikle özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaç duyduğu teknik alt yapıya ve donanımına sahip değildir. Ayrıca okul ortamları, okul bahçeleri, oyun alanları vb. öğrencilerin rahat hareket edebileceği bir şekilde tasarlanmamıştır. Bu durum kapsayıcılık açısından sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Her türlü engelli bireyin kimseye ihtiyaç duymadan hareket edebilmesi kapsayıcı yapılar alanına girmektedir.
- Okullarda teknoloji sorumluları olmalı özel gereksinimli bireyler için teknik alt yapılar oluşturulmalıdır.
- Her çocuğun rahatça gezeceği, okul ayakkabısını çıkarıp patikler giyebileceği olanaklar sağlanmalıdır.
- Engelli yürüme yolları ve çizgileri bulunmalıdır.
- Görme engelli bireyler için sesli uygulamalar bulunmalıdır.
- Fiziksel engelli bireyler için asansörler ve rampalar yapılmamalıdır.
- Engelli bireyler için mutlaka lavabo bulunmalıdır.
- Bahçe oyun alanları engelli bireylere uygun olarak düzenlenmelidir.

Eğitimde Etik İlkelerin Önemi

Sorunlar

- Eğitim yönetimine meslek etiğinin önemine değinilerek, evrensel vatandaşlık bilincinin küçük yaşlardan itibaren verilerek, bu bilincin içselleştirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Devlete bağlılık,

vatan sevgisi göz önüne alınarak kişiler görevlerini yerine getirirse etik konusunda esnek davranış uygulamaları görülmeyecektir. Çocuklarımız doğduğu andan itibaren güven duymayı öğrenir. Özellikle anne ile kurduğu güven bağı hayati önem taşır. Sonra okul döneminde çocuğa kimseye güvenme, kendine dikkat et anlayışının empoze edilmesi çocuğun ilk yıllarda edindiği güven duygusunu yerle bir etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Meslek etiği içselleştirilmelidir.
- Vatandaşlık bilinci anasınıfından itibaren verilmelidir.
- Kuralların nedenleri ve gerekliliği açıklanmalıdır.
- Evrensel etik ilkeler küçük yaştan itibaren uygulamalı olarak verilerek içselleştirilmelidir.
- Hesap verebilirlik ve etik konuları kesin çizgilerde olmalı kişilere göre esnetilmemelidir.
- Her okulun kendi kuralları olup bunu bir üst kuruma bildirmelidir çünkü genel bir eğitim yönetimi veya net çizgiler belirlemek imkânsızdır.
- Denetim ve yönetime gerek vardır ancak bu nesnel çizgilerle belirlenen bazı durumlar olmakla beraber esnek yanları da olmalı kuruma göre kurumun çevresine göre değiştirilebilir olmalıdır.

Okullarda Revir Bulunmaması ve Okul Hemşiresi

Sorunlar

- Okullarda revir ve okul sağlığı hemşiresi bulunmaması okul toplumunun sağlık sorunlarının azaltılması ya da önlenmesi için gerekli birincil koruma müdahalelerinin alınmasında engel teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Okullarda, okul hemşiresi bulunmalıdır.
- Öğrencilerin başına gelebilecek sağlık sorunları ve kazalarda acil müdahaleleri yapabilir.
- Sigara ve dijital oyun bağımlılığı başta olmak üzere her türlü bağımlılığı önleme ve erken tanı için tarama ve müdahale programları yapabilir.
- Ağız-diş sağlığı ve kişisel hijyeni geliştirmeye yönelik tarama ve sağlık eğitimi programları düzenleyebilir.
- Yaş dönemine özgü erken tanı ve tarama programlarını yürütebilir.

- Bulaşıcı hastalıkları önlemeye yönelik evrensel önlemleri alır ve kontrol edebilir.
- Astım, diyabet gibi kronik hastalığa sahip öğrenci ve çalışanların izlemini, sağlık eğitimi hizmetlerini yürütür ve tedavi hizmetlerine katılır. Uygun ve güvenli sağlık hizmeti alabilmesi için danışmanlık, rehberlik ve izlem yapar.
- Sağlık eğitimi ile öğrenciye kendi sağlığını geliştirme ve sürdürme sorumluluğu kazandırılmalıdır.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 5: İlkokulda Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**Başkanlar:** Dr. Elif SARICAN (Marmara Üniversitesi) Dr. Filiz GÜLHAN (İstanbul MEM)**Raportör:** Kübra TETİK (İstanbul MEM)**Katılımcılar:**

Selçuk BABÜR	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Coşay BEKTAŞ	Sınıf Öğretmeni	Bağcılar
Hava KURUM	Sınıf Öğretmeni	Küçükçekmece
Banu ERGÜÇ ŞAHAN	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Bircan HURMA	Sınıf Öğretmeni	Esenler
Bahattin AYDIN	Sınıf Öğretmeni	Küçükçekmece
Büşra KARAKULLUKÇU	Veli	Bahçelievler
Ahmet Emir KARAKULLUKÇU	Öğrenci	Bahçelievler

Konular:

- İlkokulda Öğretim Teknolojileri
- Dijital Eğitim Ortamları
- Çoklu Öğrenme Ortamları ve Materyal Tasarlama
- Ders Kitapları/Yardımcı Kitaplar/Materyaller

İlkokulda Öğretim Teknolojileri**Sorunlar**

- Sınıf donanım eksiklikleri bulunmaktadır.
- Bölgesel fırsat eşitsizlikleri bulunmaktadır.
- Yönetim kademelerinde, özellikle teşvik ve iş birliği açısından bazı sorunlar yaşanmaktadır.
- Sınıf mevcut orantısızlığı bulunmaktadır.
- Öğretmenlerin bilgi donanım ve rehberlik eksikliği vardır.
- Öğretim teknolojileri ve öğretim programları uyumu konusunda sorunlar vardır.
- Teknoloji ile ilgili yanlış algılar (araç-amaç dengesizliği) bulunmaktadır.
- Branş öğretmenlerine duyulan ihtiyaç, sorunlardan biridir.
- Öğretim teknolojilerinin yalnızca bilişsel hedefleri kazandırmak için kullanılması sorunu ile karşılaşılmaktadır.
- Çözüm Önerileri/Kararlar
- Öncelikle öğretim teknolojileri ve materyal tasarımına ilişkin uygulamalı eğitimlerin yoğunluğunun artırılması gerekmektedir.

Materyali tasarlama becerisinin aslında temel bilgi birikimi üzerine inşa edilmesi gerekmektedir. Materyalin kazanımla uyumu, kazanımı gerçekleştirmeye yönelik kullanılabilir bir araç olduğu fikrinin oluşturulması, materyalin neden tasarlanması gerektiğinin anlaşılması bir zorunluluktur. Bunlar anlaşılmadığında materyali tasarlamamanın önemi olmamaktadır. Materyal tasarlamak yerine ve olanların da kullanılabilirliği ya da uyarlanabilirliği (ki günümüz teknoloji çok geniş fırsatlar sunmaktadır) aktarılmalıdır. Bu nedenle materyal tasarlamaya ek olarak, uygun materyali seçme becerisinin geliştirilmesi de önemlidir. Özet olarak materyalin işlevsel olması gerektiği öğretmenlere uygulamalı olarak aktarılmalıdır.

- Öğrenen özelliklerinin dikkate alınması açısından materyal geliştirme süreçlerine öğrencilerin de katılımı sağlanabilir.
- Öğretmenlerin teknolojiyi ve derslerde materyal kullanma motivasyonlarının artırılması için ödül sistemi geliştirilmeli ve liyakate uygun biçimde kullanılmalıdır.
- Tasarım Beceri Atölyelerinin aktif olarak kullanılması ve başlayan projelerin devamlılığının sağlanması önerilmektedir.
- Her sınıfın iyileştirilmesine yönelik olanakların yetersizliği kabul edilmekle birlikte en azından her okulda çoklu öğrenme ortamlarının yaratılması için bir teknoloji laboratuvarının oluşturulması sağlanmalıdır. Bu amaçla her bölgedeki vakıf üniversitelerinden destek istenebilir. Özellikle kolejleri olan vakıf üniversiteleri, bölgelerindeki bir ilkokulu ekonomik olarak destekleyebilir.
- Materyal geliştirme yarışmalarında derece alan materyaller okullara gönderilebilir.
- Öğrencilerin yaşına uygun olarak araştırma kitaplarının hazırlanması ve kaynakların çoğaltılması önerilmektedir.
- Öğretim programlarında kullanılabilir materyaller önerilebilir. Uygun video, görsel, çevirim içi kitaplar, şarkılar, dijital oyunlar gibi. Böylece öğretmenler yönlendirilebilir.

Dijital Eğitim Ortamları

Sorunlar

- Öğretmenlerin bilgi ve deneyim eksikliği gözlenmektedir.
- Uygulamalı hizmet içi eğitim eksikliği gözlenmektedir.
- Alanda kavram karışıklığı bulunmaktadır.
- Bilgi eksikliği nedeniyle mevcut donanımın değerlendirilememesi sorunu vardır.
- Dijital eğitimin bireysel farklılıklara uyarlanamaması sorunu vardır.

- Öğrencilerin motivasyonunun sağlanamaması sorunlardan biridir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- EBA'nın işlevsel olarak kullanılması sağlanmalıdır. Bu uygulamalar uzaktan eğitim süreci ile kısıtlı kalmamalıdır. Burada yer alan içerikler aktif olarak kullanıldığında oldukça faydalı olabilir. Öğretmenlerin EBA'yı kullanmak için yönlendirilmesi önerilmektedir.
- Dijital kütüphane oluşturulabilir (sesli kitaplar, masallar vs.).
- Öğretmenler var olan donanımdan haberdar olmalı, bilgilendirilmelidirler.
- Meslektaş iş birliği sağlanmalıdır.
- Ders kitaplarında QR kodları aracılığıyla yönlendirme yapılabilir.
- Zekâ oyunlarının (kâğıt-kalem oyunları) materyal olarak kullanılması özendirilebilir. Bu amaçla öğretmenler kaynaklarla desteklenebilir.

Çoklu Öğrenme Ortamları ve Materyal

Sorunlar

- Öğretmenler tarafından kavramların tam olarak anlaşılabilmesi nedeniyle basitçe gerçekleştirebilecek uygulamaların yapılamaması sorunu görülmektedir.
- Dijital eğitimde yapılandırmacı uygulamaların gerçekleştirilememesi gözlenmektedir.
- Fiziki ortam yetersizliği bulunmaktadır.
- Materyal tasarımı ile ilgili rehberlik eksikliği bulunmaktadır.
- Teşvik eksikliği bulunmaktadır.
- Yaratıcılığın desteklenmemesi önemli sorunlardandır.
- Materyallerin işlevselliği ya da hedefle uyumu yerine estetik kaygılara odaklanılması sorunu gözlenmektedir.
- Materyal kullanımının yaygınlaştırılmaması sorunu vardır.
- Yalnızca ders kitaplarının materyal olarak algılanması sorunu bulunmaktadır.
- Materyallerin ergonomik olmaması (taşınabilir olmaması) sorunlardan biridir.
- Öğretmenlerin mesleki motivasyon eksikliği gözlenmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Hizmet içi öğretmen eğitimleri uygulamalı olmalı ve süreklilik göstermelidir. Bu eğitimlerin işlevsel olması ve fakülte-okul iş birliğini

arttırması için okulların bölgelerindeki üniversitelerle sürekli iletişim halinde olmaları sağlanmalıdır. Bu eğitimlere öğretmen adayları da gönüllü olarak katılabilir.

- Öğretmen eğitiminde staj uygulamalarının artırılması gerekli görülmüştür.
- Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımına ilişkin yapılanların genellikle öğretmenlerin kişisel çabalarıyla sınırlı kaldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle uygulamaların yaygınlaştırılması için çalışmalar yapılması önerilmektedir.
- Öğretmenler tarafından yapılan eleştiri ve çalışmaların dikkate alınması önerilmektedir. Yapılan değişikliklerin sürece yayılarak ve uzun vadede sonuçları düşünülerek yapılması gerekli görülmektedir.
- Eğitim felsefesinin ve eğitimden beklentilerimizin yeniden düşünülmesi gerekmektedir. Çünkü bu durum öğretim programlarından sınıf içi uygulamalara kadar pek çok alanda aksaklıklara neden olmaktadır. Var olan çelişkiler eğitimin hedefine ulaşmasını zorlaştırmaktadır.

Ders Kitapları/Yardımcı Kitaplar/Materyaller

Sorunlar

- 1. sınıf Türkçe ders kitaplarında harflerin verilmesinin ardından okuma metinleri ve okuduğunu anlama sorularının hızlıca başlaması sorunu gözlenmektedir.
- Metinlerin nitelikli olmaması ve çocuğun yaşına göre uzun olması sorunu bulunmaktadır.
- Türkçe eğitimi alanında okuduğunu anlama konusunda yetersizlikler gözlenmektedir.
- Ses temelli eğitimde yaşanan sorunlar bulunmaktadır.
- Kitaplar arası uyumsuzluk olması (örneğin 1. sınıf matematik ders kitabının okumayı öğrenmeden onluk kavramının yazılmasını istemesi, matematik kitabında çok yazı olması vb.) sorunları bulunmaktadır.
- 2. ve 3. sınıflarda matematik kitabının işlevsel olmaması ve yalnızca bilgi kavrama düzeyinde kalması sorunu bulunmakta, matematik becerisi kazandırmaya yönelik olmadığı değerlendirilmektedir.
- Öğretimle ölçme değerlendirme arasında uyumsuzluk olması. Test çözme teknikleri üzerine çalışma zorunluluğu (velilerin BİLSEM kaygısı ve merkezi sınav kaygıları) bulunmaktadır.
- Bakanlığın MEB Yayınları yerine farklı yayınevlerinin kitaplarını okullara göndermesinin sorunlar oluşturduğu düşünülmektedir.
- Eleştiriler ve anketlerin dikkate alınmaması, sorunlardan biridir.

- Sözleşmelerin süresi 5 yıl olduğu için 5 yıl boyunca aynı kitapların kullanılıyor olması, revizyonları zorlaştırmaktadır.
- Kitapların içeriğinde bölgesel farklılıkların dikkate alınmaması, sorunlardan biridir.
- PISA, TIMMS sorularına benzer biçimde beceri odaklı sorular olmasına rağmen öğretimin buna yönelik gerçekleştirilememesi, kazanımların bilişsel düzeyde (bilgi-kavrama) kalması ders kitaplarının verimli olmamasına neden olmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin uzunluğu, içeriklerin öğrenci farklılıklarını da gözetilen metinler olması, uygunluğu, amacı karşılayabilirliğinin incelenerek düzenlenmesi önerilmektedir.
- Matematik ders kitaplarının işlevselliğinin üzerinde durularak düzenlenmeleri sağlanmalıdır. Çözümlü soru örneklerinin kapladığı alanın azaltılarak öğrencinin çözmesi gereken soru örneklerine geniş yer verilmesi konunun öğretilmesinde daha etkin rol oynayabilir.
- Aynı sınıf seviyesindeki farklı ders kitaplarının birbirleriyle ardışıklığı, ön koşul ilişkileri dikkate alınarak birbirleriyle uyumları değerlendirilmelidir.
- Kitapların yazılması ve kabulünde güncel koşullar, değişen durumlar ve görüşler dikkate alınarak revizyonlar yapılabilir. Öğretmenlerin bir sonraki sene okutmak istedikleri kitabı, onaylanmış kitaplar arasından seçebilme şansı verilmesi önerilmektedir. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, her yıl haziran seminerinde öğretmenlere bir sonraki eğitim-öğretim yılı için okutulacak kitapları yollayarak planlamayı yapmalarına olanak tanıyabilir. Öğrencilere verilecek kitaplar yine okullar açıldığında yollanabilir.
- Kitaplar ile ölçme değerlendirme boyutunun etkileşimi sağlanmalıdır. Ders kitapları alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarının ve üst düzey becerileri ölçen soruların gerisinde kalmamalıdır.

Çalıştay Masa 6: İlkokuldan Ortaokula Geçiş**Başkanlar:** Dr. Elif KURTULUŞ

(Marmara Üniversitesi) Uzm. Sinem DENİZ (İstanbul MEB)

Raportör:

Uzm. Ayşe Aybike ÖZKAN (İstanbul MEB),

Uzm. Elif Burcu YAŞAR (İstanbul, MEB)

Katılımcılar:

Ekrem GÜLER	Okul Müdürü	Bahçelievler
Turgay Nail BEZEK	Okul Müdürü	Kadıköy
Murathan CİLA	Okul Müdür Yardımcısı	Fatih
Yasemin PETEK	Rehber ve Psikolojik Danışman	Başakşehir
Esra ÖZKAN	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Sevgi ALTAN SAĞIR	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Gülüzar ERARSLAN ÇATAK	Sınıf Öğretmeni	Bakırköy
Serap ÇİMŞİR	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Tuğba ATİÇ	Veli	Bahçelievler
Mehmet Kağan ATİÇ	Öğrenci	Bahçelievler

Konular

- Öğrencilerin Gelişimsel İhtiyaçları
- Eğitim Ortamları
- İçerik/Dersler
- Paydaşlar

Öğrencilerin Gelişimsel İhtiyaçları**Sorunlar**

- İlkokuldan ortaokula geçiş döneminde öğrencilerin somut işlemler döneminde olmasından kaynaklı olarak ortaokul programı içeriğinde öğrenciden beklenen performans soyut işlem becerisine sahip olmamaları,
- İlkokuldan ortaokula geçiş döneminin eş zamanlı olarak ön ergenlik dönemine denk gelmesi, bu geçiş sürecinin aynı zamanda gelişimsel kritik bir döneminin başlangıcına denk gelmesinin sosyal ve duygusal uyumu etkilemesi,
- Öğrencilerin dijital uyaranlarının artması ve buna bağlı olarak eğitim ortamına uyum sağlamada güçlükler yaşanması,

- Öğrencilerin kendini yönetme becerileri yönünden eksikliklerinin olması ve bu durumun uyumu güçleştirilmesi,
- Öğrencinin ortaokul için gerekli hazırbuluşluğa sahip olmaması sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Gerek alan yazında yapılan çalışmalar gerek ortaokul ve ilkokul kademesinde görev yapılan katılımcıların ortak görüşü 5.sınıfın ilkokul kademesinde yer alması gerektiği yönündedir. Böylelikle çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına yönelik bir eğitim içeriği onlara sunulabilir, ortaokulda beklenen hazırbuluşluk ve olgunlaşma süreci tamamlanabilir.
- Öğrencilerin çocukluk ve ergenlik çağı arasındaki geçiş sürecinin başladığı bu yaşlarda gelişimsel ihtiyaçlar konusunda sınıf öğretmenlerine, ortaokul öğretmenlerine, ailelere yönelik rehberlik faaliyetleri planlanabilir.
- Öğrencilerin tüm gelişimsel süreçlerini derinden etkileyen elektronik ekran bağımlılığına karşı amaçsızca seyirci olmaları engellenerek üretken birer teknoloji kullanıcısı olmalarını sağlayacak temel uygulamaları öğrenebilecekleri dersler ilkokul 4. sınıftan itibaren programa alınabilir.
- Çocukluk ve ergenlik çağı arasındaki bu geçiş döneminde özellikle ortaokulun kendisinden beklediği süreçleri yönetebilme becerisinin temelleri ilkokulda atılmalıdır. Buna uygun olarak öğrencilerin akademik, sosyal, duygusal ve kişilik gelişimlerini desteleyecek ve onları bir üst eğitim kademesine hazırlayacak bir Ortaokula Oryantasyon Programı geliştirilmeli; sınıf öğretmenlerine bu konuda eğitimler verilmeli ve 4. sınıfın başından itibaren bu program uygulanmalıdır.
- Mevcut koşullarda 4. sınıfa devam eden öğrenci yazılı sınavlarla değerlendirilmekte ancak yetersiz olsa bile ailesinin kararı ile bir üst kademeye yönlendirilmektedir. Bu noktada yazılı sınav dışında öğrencilerin ortaokula olgunluğunu değerlendirecek bir ölçek geliştirilerek hazırbuluşluğun standart ölçme araçları ile değerlendirilmesi ve sınıf tekrarının ailenin onayına bakılmaksızın öğrenci ihtiyacına göre belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Eğitim Ortamları

Sorunlar

- İlkokulda tek bir öğretmenle uzun bir süreç geçiren ve öğretmeni ile yoğun bir etkileşim halinde olma durumuna alışmış olan öğrencilerin,

akademik hazırbulunuşluğu ile ilgili bilgi sahibi olması sağlanabilir. Böylece hem zamandan tasarruf edilebilir hem de öğrencinin bütünsel gelişimi için ayrıntılı bir yol haritası elde edilebilir.

- Disiplinler arası öğrenme yöntemleri ile ilgili öğretmenlere mesleki gelişim eğitimleri planlanmalı okul içerisinde öğretmenlerin kazanımların verilmesi konusunda koordineli bir biçimde çalışması desteklenmelidir.
- İlkokuldan itibaren öğrencilere ertesi gün kontrol edilecek ödevler dışında süreli, zaman yayılmış, proje tabanlı sorumluluklar verilmesi sağlanarak kendi öğrenmelerinin peşinde ve aktif katılım sağlayacağı roller verilmelidir.
- İlkokuldaki İYEP benzeri programların özellikle ortaokula eksik kazanımla gelen öğrenciler için kullanılması ve bu programların örgün eğitimle paralel bir şekilde verilmesi gerekmektedir
- Çerçevesinin millî eğitimin amaç ve kazanımları doğrultusunda belirlendiği bir program ile kazanımların tam olarak gerçekleşebilmesi için öğretmenlerin müfredatın belirlediği sürelerde esneklik sağlayabilmesi, öğrencilerinin ve sınıf seviyesinin öğrenme hızına göre kendi planlamasını yapabileceği esnek bir program oluşturulmalıdır.
- Ders içeriklerinde sorgulama temelli uygulamalara yer verilmesi böylece karşılaştığı tüm ders ve içerikleri hem birbirleriyle hem de günlük hayatla ilişkilendirerek öğrenmeyi kalıcı hale getirebilmelidir
- Öğrenme ortamlarının zenginleştirilerek öğrencilerin hazırbulunuşluklarının desteklenmesi, çoklu ortama uyumunun ön becerilerinin kazandırılması amacıyla ilkokullarda laboratuvar kütüphane spor salonu gibi alanlara yer verilmesi

İçerik / Dersler

Sorunlar

- Özellikle ortaokula geçişteki ilk basamak olan beşinci sınıf öğrencilerinin ikili sistemli ortaokullar dolayısı ile derslere çok erken başlamaları veya çok geç bitirmeleri,
- İlkokulda ortaokula ön hazırlık sınıfı olarak kabul edebileceğimiz 4. sınıfta ortaokula ve çağa uyumlu ders içeriklerinin olmaması,
- İlkokulda tek öğretmenle bağ kuran öğrencilerin 5. sınıfta var olan branş derslerinin sayılarının artması nedeniyle öğrencilerin yaşadıkları uyum sorunları tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Tekli eğitimin yaygınlaştırılması ve okulların tam gün eğitime geçmeleri sağlanmalıdır.
- 4. sınıfta yer alan derslerin çağa ve ortaokula hazırlık oluşturacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca 4. sınıf ders programındaki bazı derslerin (Trafik ve İlk Yardım-İnsan Hakları ve Yurttaşlık) 3. sınıfa kaydırılarak 4. sınıfta 5. derslerine uyum derslerinin (dijital okuryazarlık-bilişim teknolojileri ve yazılım, çocuklar için felsefe) koyulması gerekmektedir.
- İlkokul 3. sınıftan itibaren belirlenen branş (görsel sanatlar, beden eğitimi ve oyun, müzik, bilişim) derslerine farklı öğretmenlerin girmesi öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren farklı öğretime alışmalarına ve ortaokulda yaşadıkları adaptasyon sorununu yaşamamalarına imkân sağlayacaktır. Ayrıca bu sistemle yaşanan öğretmen değişiklikleri de öğrenciler için travma olmaktan çıkacaktır.

Paydaşlar

Sorunlar

- Paydaşlardan kaynaklanan sorunların başında iki öğretim kademesi arasında öğrenciye yönelik bilgi aktarımının olamaması ve buna bağlı olarak öğretmenlerin öğrencileri tanıma ve değerlendirme sırasında zaman kaybı yaşayabilmeleri,
- İlkokuldan ortaokula geçiş sırasında ailenin okuldan beklentileri konusunda yaşadığı belirsizlik ve ilkokuldan getirdikleri alışkanlıklar ortaokul kademesi ile problemler yaşanması,
- İlkokul ve ortaokulda yeterli sayıda rehber öğretmeni bulunmaması ve bunun sonucu olarak veli ve öğrencilere nitelikli destek sağlanamaması,
- Akranlar arası iletişim sorunları nedeniyle öğrencilerin ortaokula geçtiklerinde yalnızlaşmaları sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri /Kararlar

- Kurumsal eğitimin başlangıcından itibaren öğrenci ile ilgili her türlü verinin işleneceği bir takip sistemi geliştirilerek çok yönlü bir veri kaynağı oluşturulmalıdır
- İlkokulda sürekli iletişimde olabildiği sınıf öğretmenine alışan ve hâkimiyet kurduğu çocuğunun her ihtiyacını kendisinin karşılaması gerektiğine inanan velilerin, aynı iletişim biçimini ortaokuldan talep etmesi ve çocuğuna karşıda aynı şekilde davranması gibi sorunlara karşı ailelere mutlaka etkin bir rehberlik çalışmalarının planlanması gerekmektedir

- Ön ergenliğe geçerken öğrencilere akran ilişkilerini yönetme, kendini tanıma vb. süreçlerle ilgili rehberlik desteği sağlanması, aile ve öğretmenlerin de bu dönemin ihtiyaçları hakkında bilgilendirilmesi gerekmektedir.
- İlkokuldan ortaokula geçiş süreci hem öğretmenler hem öğrenciler hem de öğrenciler açısından belirli ihtiyaçları ortaya koymaktadır. Bu aşamada tüm paydaşlarının birbirine uyumunu sağlamak ve geçiş sürecini etkili bir şekilde yönetebilmek amacıyla;
- Öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçları, ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin eğitim ortamlarına yönelik ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda 5. sınıf müfredatının bazı düzenlemelerle tekrar ilkokul kademesinde yer almasının,
- Öğrencilerin kademeler arası tekli öğretmen sisteminden çoklu öğretmen sistemine geçiş farklılığına uyum sağlayabilmesi için ilkokul programında yer alan bazı derslerin sınıflarının değiştirilip ilkokul son sınıflarına resim, müzik, beden eğitimi gibi derslerin branş öğretmenlerince verilmesinin,
- Öğrencinin ortaokula, öğretmenin yeni gelecek öğrenciye, ailenin öğrencinin ihtiyaçları ve okulun beklentilerine, okulun aileye uyumlanabilmesi amacıyla etkili ilkokuldan başlayıp ortaokulun ilk dönemine uzanacak bir zaman dilini kapsayan ortaokula uyum programı uygulanmasının (Öneriler: Ek-1),
- Kademeler arası geçişte öğrencinin gelişimsel ve akademik yaşantısının birbirini takip edecek ve yeni bir öğretmenin öğrenciyi daha yakından tanımasını sağlayacak bir e-portfolio niteliğinde öğrenci tanıma ve takip sistemi oluşturulmasının (Öneriler: Ek-2),
- Hem ilkokul hem ortaokul kademelerinde öğrenci, öğretmen ve aileyi geçiş sürecinde destekleyecek, uyum programının yürütülmesinde etkin rol oynayacak rehber öğretmenlere kadrolar açılarak okullardaki istihdamının artırılması böylelikle önleyici rehberlik yapılabilmesi,
- Sınıf geçme konusunda aile kararına bakılmaksızın özellikle kademeler arası geçiş için öğrenci hazırbulunuşluğunu değerlendirecek standart ölçme araçlarının geliştirilmesi (sınav değil) ve ortaokul olgunluğu değerlendirilen öğrenci için bir üst kademeye geçişin sağlanmasının, önleyici tedbirler olacağı düşünülmektedir.

Ek-1: Ortaokula Uyum Programı Öneriler

İLKOKUL KADEMESİNDE		ORTAOKUL KADEMESİNDE
ÖĞRENCİ	ÖĞRETMEN	AİLE
Öğrencilerin gelişimsel özellikleri, ihtiyaçları ile ilgili öğretmen ve ailelere eğitimler ve materyaller,		
Ortaokulun öğrencilerden beklentileri hakkında öğretmen ve ailelere eğitimler,		
Öğrenci ile gelişim dönemi özellikleri, kendini tanıma, kendini yönetme alanlarında grup ve bireysel rehberlik çalışmaları,		
Okul ortamını görmek, tanımak amacıyla ortaokula geziler,		
Çoklu sistemde zaman yönetimi becerilerine hazır olabilmesi için süreli ödevler, görev ve sorumluluklar, projeler,		
Sınav dışı değerlendirme araçları ile hazırbulunuşluğun tespit edilerek uygun yönlendirme,		

Ek-2: Öğrenci Tanıma ve Takip Sistemi Öneriler

TÜM KURUMSAL EĞİTİM YAŞANTISI BOYUNCA E-PORTFOLYO
Rehber öğretmen tarafından yapılan gelişimsel değerlendirme raporları
Öğretmenin gelişimsel alanlarla ilgili gözlem notları
Akademik kazanımlara yönelik değerlendirmeler
Aile ile yapılan görüşme notları
Öğrenci çalışma örnekleri

Çalıştay Masa 7: İlkokulda Rehberlik Hizmetleri**Başkanlar:** Dr. Oktay AYDIN (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Aysin SATAN (Marmara Üniversitesi)

Raportör: Uzm. Betül COŞKUN (İstanbul MEM)**Katılımcılar:**

Muhammet AKA	Okul Müdürü	Başakşehir
Betül GÜZELOĞLU	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanı	Beşiktaş
Seda KARAKAŞOĞLU	Özel Eğ. Öğretmeni İstanbul MEM	Fatih
Gülay METLİ	Sınıf Öğretmeni	Tuzla
Nihal ÇELİK	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Tülin MERDAN	Sınıf Öğretmeni	Çekmeköy
Melek OKUR	Eğitim Koordinatörü	Fatih
Ceyda DEMİRCİ	Veli	Bahçelievler
Hira DEMİRCİ	Öğrenci	Bahçelievler

Konular

- Sınıf Rehberlik Programı
- Davranış Uyum ve Sorunlarının Yönetilmesi
- Aile İlişkilerinin Yönetilmesi
- Öğrenci Tanıma Süreci, Yöntem ve Teknikleri
- Dijitalleşen Eğitim Dünyasında Rehberlik Hizmetleri
- Psikolojik Danışmanların/Rehber Öğretmenlerin Yetkinliklerinin Geliştirilmesi
- Özel Yetenekli ve Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Rehberlik Hizmetleri

Sınıf Rehberlik Programı**Sorunlar**

- Ders programlarından Rehberlik saatinin kaldırılması, rehberlik alanına ilişkin etkinliklerin uygulanmasını sınırlamaktadır.
- Sınıf rehberlik programı yeterince etkili ve verimli şekilde uygulanmamaktadır. Rehberlik programının uygulanması ile ilgili sınıf ortamında yetersizlikler yaşanmaktadır.

- Rehberlik programındaki kazanımlar ile hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerindeki çoğu kazanım örtüşmektedir. Bunun olumlu ve olumsuz yönleri olabilir.
- Paydaşların sınıf rehberlik programı ile ilgili bilgileri yetersizdir.
- Programın uygulanmasında psikolojik danışman/rehber öğretmenler ile sınıf öğretmenleri arasında yeterince iş birliğinin olmadığı görülmektedir. Ortak anlayış ve tutum birliği sağlanamamış durumdadır.
- Sınıf rehberlik programında “yaşam becerileri” ne yeterince yer verilmemiştir.
- Programda özel gereksinimli çocuklara yönelik olumlu tutum kazandırmayı amaçlayan içerik yoktur.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Birinci sınıfta oryantasyon süreci ile ilgili daha özgün ve amaca uygun etkinlikler üretilmelidir. Bu etkinliklerin sadece sınıf içi değil daha çok öğretmen ve aile iş birliğini yansıtan şekilde de düzenlenmesi gerekir. Çocuğa daha çok dokunan etkinlikler olmalıdır. Velinin de okula uyumlanmasının sağlanması gerekir. Özellikle birinci ayda bu sürecin daha çok çocuğu tanıma ve veliye geribildirimler verilmesine yönelik olması hedeflenmelidir.
- Sınıf rehberlik programında yaşam becerilerini daha çok kazandırmaya odaklanılmalıdır.
- Sınıf rehberlik programı ile ilgili sınıflar düzeyinde “Rehberlik Kitapları” çıkarılmalıdır. Bu en azından uygulamada belirli standartları sağlamaya imkân verecektir.
- Sınıf rehberlik programı kapsamında ailelerin uygulama süreçlerine daha fazla katılması sağlanmalıdır. Örneğin, her ay aileye rehberlik programı kapsamında yapılacak çalışmalar hakkında bilgi verilmelidir.
- Programa “özel gereksinimli çocuklara” yönelik olumlu tutumlar (farkındalık, birliktelik, özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına duyarlılık, sınıf kültüründe özel gereksinimli çocukların da varlığının kabulü vb.) kazandırmayı hedefleyen kazanımlar da konulmalıdır. Programa “farklılıklar” ve “benzerlikler” üzerinden içerikler eklenmelidir.
- Programın uygulanmasında “akran öğrenme” yöntemlerinin kullanılması sağlanmalıdır.

- Programın kapsamında düşünme becerilerine de yer verilmelidir.
- Rehberlik saatleri tekrar konulmalıdır.
- Sınıf öğretmenlerinin rehberlik ile ilgili görev ve sorumluluklarının daha ayrıntılı ve açıklayıcı hale getirilmelidir.

Davranış Uyum ve Sorunlarının Yönetilmesi

Sorunlar

- Pandemi sürecinin çocuklar üzerinde belirgin olumsuz etkileri olmuştur. Kaygı, öfke, dikkat sorunları vb. artmıştır.
- Velilerin çoğu kendi çocuklarını yeterince tanımamaktadır. İlkokul çağı çocuğunun gelişimi ve ihtiyaçları hakkında yeterince bilgi sahibi değildir.
- Davranış ve uyum sorunları hakkında hem öğretmenlerin hem de velilerin temel bazı bilgileri eksiktir.
- Okul yöneticilerinin çocukların davranış ve uyum sorunları ile tutum ve yaklaşımları yetersizdir.
- Okul rehberlik birimleri davranış ve uyum sorunlarının çözümünde yetersiz kalmaktadır. Psikolojik danışmanlar, okulla ilgili sorunlar, davranış ve uyum sorunları ile ilgili temel müdahale tekniklerine ve becerilerine sahip değildir.
- Öğrencilerin sosyal uyum ve beceri düzeyleri ile ilgili sorunlar yaşanmakta ve yeterince çözümler üretilmemektedir.
- Davranış ve uyum sorunlarının yönetilmesi ile ilgili süreçlerde sınıf öğretmenlerinin mesleki algıları, öğrencilerle ilgili sorumlulukları ve sınırları konusunda tutumları arasında farklılıklar bulunmaktadır.
- Modern kültürün ebeveynlerinin çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili sorunları okul ortamına yansımaktadır. Aşırı koruyucu, bağımlı, müdahaleci, kontrolcü tutumlar oldukça yaygındır.
- Teknoloji kullanma alışkanlıkları ve bağımlılığı ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.
- Öğretmenlerin öğrencilerin davranışlarına gösterdiği abartılı tepkiler ve kişiselleştirme sorunları yaşanmaktadır.
- Öğretmenlerin mesleki yıpranmışlıkları öğrenciler ile ilişkileri yönetmelerini zorlaştırmaktadır.

- Rehber öğretmenlerin ihtiyaca bağlı olarak kullanabileceği müdahale programları eksik ve yetersizdir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Birinci sınıfta aşağıdaki konularda düzenli olarak ön taramaların yapılması gerekir:
 - Dikkat eksikliği
 - Hiperaktivite
 - Dürtüsellik
 - Öğrenme güçlüğü
 - Davranış sorunları (öfke, şiddet, bağımlılık, kaygı vb.)
 - Sağlık sorunları
 - Üstün zekâ ve özel yetenek
- Velilere ilkokul çağı çocuğunun gelişim görevleri ve ihtiyaçları hakkında bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- Velilere, yöneticilere ve öğretmenlere yönelik davranış ve uyum sorunları hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Bir uzmana yönlendirme sürecinin nasıl ve hangi koşullarda yapılması gerektiği konusunda strateji belirlenmelidir.
- Davranış ve uyum sorunları ile ilgili “okul rehberlik stratejisi” geliştirilmelidir. İstenmeyen davranışların yönetilmesi ile ilgili rehberlik müdahale programı ve stratejilerin (İstenmeyen Davranışları Yönetme Programı) oluşturulması gerekir.
- Pandemi sürecinin olumsuz yansımaları ve çözümleri ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Okul rehberlik birimi tarafından uygulanacak müdahale programları bulunmakla birlikte bu programlar daha da geliştirilmeli, uygulama koşulları ve standartları belirlenmeli ve uygulamaya yansıtılmalıdır. Örnek programlar şunlar olabilir:
 - “Sosyal Uyum ve Beceri Programı”
 - “Çatışma ve Sorun Çözme Becerilerini Geliştirme Programı”
 - “İletişim Becerileri Programı”
 - “Akran Zorbalığı ile Başa Çıkma Programı”
- Psikolojik danışmanlar için okul ortamında uygulayabilecekleri temel yöntem ve tekniklerle ilgili beceriler kazandırılmalıdır.

- Sınıf öğretmenlerine, davranış ve uyum sorunları, psikolojik danışma becerileri ile ilgili temel ve ön bilgiler verilmelidir. Sınıf öğretmenlerine iletişim becerileri, sosyal becerilerle ilgili eğitimler verilmeli ve böylece davranış ve uyum sorunlarını çözmeye daha etkin hale gelmeleri sağlanmalıdır.
- Eğitim paydaşlarına yönelik çocukların davranış ve uyum sorunları konusunda verilen hizmet içi eğitimler nitelik ve nicelik olarak artırılmalıdır.
- Öğretmenlerin mesleki yıpranmışlığı ile ilgili psikososyal destekler sağlanmalıdır. Sınıf öğretmenlerine yönelik olarak okul ortamında rehber öğretmenler tarafından grup rehberliği, etkileşim grupları, sorun çözmeye yönelik odak grup çalışmaları yapılmalıdır. Öğretmenlere yönelik “Kendini İyileştirme”, “Kendini Düzenleme”, “Psikolojik Sağlamlık ve Başa Çıkma Becerileri” gibi beceriler kazandırılmalıdır.

Aile İlişkilerinin Yönetilmesi

Sorunlar

- Sınıf öğretmenleri, psikolojik danışmanlar ve veliler arasında ortak anlayışa dayalı iş birliği yeterince yapılamamaktadır.
- Velilerin okul rehberlik biriminden beklentileri gerçekçi değildir. Velilerin eğitimle ilgili uygun olmayan beklentileri süreci zorlaştırmaktadır. Velilerin okula yönelik baskıları rehber öğretmenin/psikolojik danışmanın ve sınıf öğretmenin işlerini zorlaştırmaktadır.
- Sınav baskısı velileri ve öğretmenleri olumsuz yönde etkilemektedir. Bundan en çok da öğrenciler olumsuz etkilenmektedir. Kaygı artmakta, hırs ve rekabet duyguları abartılı hale gelmekte, eğitim paydaşları arasında çatışmalar çıkmaktadır.
- Okuldayapılan çalışmalar aile tarafından yeterince desteklenmemektedir.
- Ders çalışma sorunları, istenmeyen davranışların yönetilmesi gibi konularda okulla ortak bir anlayış içerisinde hareket edilmemektedir.
- Velilerin sosyal medya araçlarıyla kurdukları iletişimlerin amaçlarının dışına çıkmaktadır.
- Sınıf anneliği uygulaması ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır. İnfomal ve kişiselleşmiş ilişkiler kurulmakta ve amacına hizmet etmemektedir. Sınıf öğretmenleri kimi zaman bütün velilerle iletişimi sınıf annelerine bırakabilmektedir. Bu da yanlış anlamalara yol açmakta; sorunları

artırmaktadır. Kimi zaman sınıf anneleri velilerin öğretmenle doğrudan iletişim kurmasını engellemektedir.

- Aile içinde yaşanan sorunların (boşanma, çatışma, sağlık sorunları vb.) çocukların davranışlarına olumsuz yansımaları olmaktadır.
- Okulların kalabalık olması nedeniyle, aile ilişkilerini yönetmekte rehber öğretmenler sayısal olarak yetersiz kalmaktadır.
- Veliler rehberlik yürütme kurulu ve BEP komisyonlarına yeterince katkı sağlayamamaktadır.
- Okul tarafından velilerden beklentilerle ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Ödev konusu, sorumluluk konusu, görevler vb. ile ilgili velilerden abartılı taleplerde bulunmaktadır.
- Özel çocuklarla (sağlık sorunları olan, kronik rahatsızlıkları olan, özel gereksinimli olan, üstün zekalı olan, özel yetenekli olan, yabancı uyruklu olan, farklı sosyo-ekonomik seviyede olan vb.) ilgili velilerin farkındalık ve kabul düzeylerinin yetersiz olduğu gözlemlenmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Velilerin okuldan ve rehberlik servisinden neleri bekleyeceği ya da neleri beklememesi gerektiği ile ilgili farkındalık düzeylerini artıracak eğitimler yapılmalıdır.
- Velilere yönelik “Veli Oryantasyon Programı” geliştirilmelidir.
- Velilere yönelik “Etkili Ebeveyn Olma Programı” oluşturulmalıdır. Veli akademileri sadece seminerler tarzında değil, program tarzında uygulamalar yapılmalıdır.
- Ev ve aile ziyaretleri yapılmalıdır. Ancak bu konunun etik yönleri dikkate alınmalıdır. Bu ziyaretlerde velilerden izin alınmalı ve istekli olanlara ziyaret yapılmalıdır. Bu ziyaretler kesinlikle tek kişi olarak yapılmamalıdır. Ziyaretin sınırları iyi çizilmelidir.
- Çocuklar ve aileleri ile dış organizasyonlar sınırları iyi çizilerek yapılmalıdır. Özellikle güvenlik riskleri dikkate alınmalıdır.
- Velilere okul-aile ilişkileri ve iş birliğinin çerçevesi hakkında bilgilendirmeler yapılmalıdır.
- İletişim amaçlı kullanılan sosyal medya araçlarının sınırlarını ve amaçlarını tanımlamak gerekir. Bu tür uygulamalarda karşılıklı diyalog yerine öğretmen tarafından bilgi aktarımı amaçlı kullanılan tek yönlü iletişim platformu olarak da kullanılması düşünülebilir. Bu konuda

farkındalık sağlamaya yönelik eğitimler ve bilgilendirme metinleri hazırlanmalıdır.

- Sınıf anneliği uygulaması ile ilgili sorunların çözülmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Ailelerle ilişkiler sadece “sorun” odaklı değil, “paylaşım” odaklı hale getirilmelidir. Bu kapsamda okul-aile iş birliğini geliştirmeye yönelik sosyal, sanatsal vb. faaliyetler düzenlenmelidir.
- Okullarda psikolojik danışman sayılarının yeterli hale getirilmesi gerekir.
- Okulun veliden beklentileri ile ilgili pedagojik çerçeveler ve sınırlar çizilmelidir. Çocuklara verilen ödev ve görevlerle ilgili pedagojik çerçevenin açıkça belirlenmesi gerekir. Ödev ilişkisinin ebeveyn-çocuk ilişkisine değil, öğretmen-öğrenci ilişkisine ait olduğu ile ilgili farkındalık kazandırılmalıdır.
- Özel çocuklarla (sağlık sorunları olan, kronik rahatsızlıkları olan, özel gereksinimli olan, üstün zekalı olan, özel yetenekli olan, yabancı uyruklu olan, farklı sosyo-ekonomik seviyede olan vb.) ilgili velilerin farkındalık ve kabul düzeylerini geliştirecek ve “eğitimin her çocuk için hak olduğu” bilincini kazandıracak eğitimler yapılmalıdır.

Öğrenci Tanıma Süreci, Yöntem ve Teknikleri

Sorunlar

- Öğrenciyi tanıma ile ilgili eğitim paydaşlarının bakış açıları farklı farklı olabilmektedir. Bu da bazı sorunların çözümünü zorlaştırmaktadır.
- Okul ortamında öğrencilerle ilgili tanı koyucu yaklaşımlar sergilenebilmektedir.
- Öğrencilerle ilgili değerlendirmeler veriye dayalı değil, yoruma dayalı olarak yapılmaktadır.
- Öğrencilerle ilgili okul ortamında yapılan gözlem ve değerlendirmeler “etiketler” kullanılarak (dikkat eksikliği var, öğrenme güçlüğü var, hiperaktif vb.) yapılabilmektedir.
- Öğrenci tanıma sürecinin temel anlayış ve yaklaşımı açıklığa kavuşturulmuş değildir.

- Öğrencilerle ilgili tanıma çalışmalarında veliler tarafından açık, gerçekçi bilgi alış – verişinin olmadığı, yanıltıcı bilgiler paylaşıldığı gözlemlenmektedir.
- Öğrencilerle ilgili tanıma çalışmaları kayıt altına alınmamaktadır.
- Risk altındaki çocuklarla ilgili değerlendirmeler yapılmamaktadır.
- Pandemi sürecinin çocuklar üzerindeki etkileri ile ilgili bilgiler sınırlıdır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Okullarda “Öğrenci Tanıma Süreci” ile ilgili yöntem ve teknikleri belirli standartlara kavuşturulmalıdır. Bu konuda var olan formların geliştirilmesi ve düzenli olarak doldurulması sağlanmalıdır.
- Öğrenciyi tanıma süreçleri veriye dayalı olarak yapılmalıdır. Bu kapsamda hangi özellik için hangi veri kaynaklarından hangi tür verilerin toplanacağı ve nasıl raporlanacağını belirlemek gerekir.
- Sınıf öğretmenleri ve psikolojik danışmanlara, öğrenci ile ilgili velilere geribildirim verirken nasıl bir yol izleyecekleri ile ilgili farkındalık kazandırıcı eğitimler yapılmalıdır.
- Okullar ile RAM arasındaki ilişki ve iş birliğinin geliştirilmesi gerekir.
- Velilere, çocuğun ihtiyaç duyduğu psikolojik desteklerin verilmemesinin “ihmal suçu” oluşturduğu konusunda farkındalık kazandırılmalıdır.
- Öğrencilerle ilgili tanıma çalışmaları kayıt altına alınmalıdır.
- Öğrencilerle ilgili tanıma çalışmaları kapsamında aşağıdaki alanların değerlendirilmesi gerekir:
 - Yetenek ve ilgi alanlarının takibi
 - Davranış ve uyum durumunun takibi
 - Akademik performans takibi
 - Okula hazırbulunuşluk durumunun takibi
 - Sağlık taramalarının takibi
 - Gelişimsel durumunun takibi
 - Sosyal yaşam becerilerinin takibi
 - Üstün zekalı ve özel yetenekli çocukların takibi
 - Öğrenme stilleri ve stratejilerinin takibi
- Risk grubunda olan çocuklarla ilgili risk analizlerinin yapılması gerekir.

- Pandemi sürecinin çocuklar üzerindeki etkileri ile ilgili değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Okul ortamlarında kullanılabilecek ve kullanılmayacak yöntem ve tekniklerin tanımlanması gerekir.
- Öğrenci tanıma ile ilgili veriye dayalı bir takip sistemi geliştirilmelidir. Bu konuda halen uygulanmakta olan E-Rehberlik Sistemi'nin daha bütüncül, sistematik ve güçlü raporlama yeteneğine sahip hale getirilmesi gerekir.
- Veriye dayalı rehberlik sistemleri üzerinden milli eğitim ve üniversiteler arasında iş birliği geliştirilmeli ve bilimsel çalışmalar yapılmalıdır.

Dijitalleşen Eğitim Dünyasında Rehberlik Hizmetleri

Sorunlar

- Dünyadaki teknolojik gelişmeler (metaverse, yapay zekâ, hibrit eğitim modelleri, artırılmış gerçeklik vb.) kaçınılmaz olarak eğitim ve okul ortamlarını da etkilemiş durumdadır. Bu gelişmelerin olumlu yanları olduğu gibi riskleri de vardır.
- Teknoloji tabanlı eğitim sistemleri geliştiği gibi alternatif eğitim yaklaşımları da gelişmekte ve bu iki akım birbiri ile farklı eğitim anlayışlarını ortaya koymaktadır.
- Bazı okullarda teknoloji tabanlı eğitim alt yapıları (tersyüz sınıflar, artırılmış gerçeklik, akıllı tahtalar, internet alt yapıları vb.) yetersizdir.
- Teknoloji kullanma ve dijital içerikler ile ilgili riskler ve sorunlar artmıştır. Teknoloji bağımlılığı, siber zorbalık, sosyal ve duygusal becerilerle ilgili sorunlar, dil ve konuşma becerilerindeki sorunlar, şiddet ve pornografik içeriklerle tanışma, pedagojik açıdan uygun olmayan oyunlar çocukların hayatına daha fazla girmiş ve riskleri artırmıştır.
- Dijitalleşen eğitim dünyasında öğretmenlerin rol ve görevleri değişime uğramıştır. Öğretmenlerin bu değişime yeterince uyum sağlayamadığı gözlemlenmektedir.
- Teknoloji tabanlı sistemlerin okul rehberlik hizmetlerinde yeterince aktif olarak kullanılmadığı söylenebilir. Psikolojik danışmanların teknoloji tabanlı sistemleri kullanma becerilerinin yeterince gelişmediği söylenebilir.

- Uzaktan eğitim sürecinde rehberlik hizmetlerini yürütmekle ilgili sorunlar yaşanmıştır.
- Siber zorbalık çocuklar için ciddi risk ve tehditler oluşturmaktadır.
- Bazı öğrencilerin “akıllı saat” kullanmaları ve bunun yarattığı sorunlar yaşanmaktadır. Çocukların akıllı saat ile ilgili karşılaştırmalar yapmaları, odaklanma sorunları, gün içinde olup biten her şeyin çocuk tarafından anında anne-babaya iletilmesi ve anne-babaların okul içinde doğal akışa sıkça müdahale etmeleri, güvenlik riskleri vb. sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Eğitimin hem doğa dostu hem de teknolojik sistemleri kullanan bir yapıya kavuşturulması gereklidir.
- Dünya ile rekabet edebilmek açısından dijital becerilere (sosyal medya kullanımı, bilgisayar okur-yazarlığı, internet okur-yazarlığı, medya okur-yazarlığı, teknoloji okur-yazarlığı, kodlama becerileri vb.) sahip bireylerin yetiştirilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu kapsamda okul rehberlik hizmetlerinde de bu gelişmelerin dikkate alınması gerekir. Bu becerilerin kullanımı, sınırlılıkları, riskleri vb. ile ilgili pedagojik yaklaşımlar ortaya konmalı ve bu yaklaşımlar okul rehberlik birimleri tarafından dikkate alınmalıdır.
- Güncel teknolojik gelişmeler (metaverse, yapay zekâ, artırılmış gerçeklik, nesnelerin interneti vb.) ile ilgili psikolojik danışmanlara, yöneticilere, öğretmenlere ve velilere farkındalık eğitimleri verilmelidir.
- Öğrencilerin teknoloji kullanma beceri ve alışkanlıkları ile ilgili riskleri önlemek amacıyla aşağıdaki eğitimlerin yapılandırılması ve uygulamaya konması uygun olacaktır:
 - Bilinçli teknoloji (bilgisayar, tv, tablet, cep telefonu vb.) ve internet kullanımı ile ilgili psikoeğitimler
 - Teknoloji bağımlılığı ve başa çıkma yöntemleri
 - Sosyal-duygusal beceriler (duygu düzenleme, bilişsel düzenleme, davranışsal düzenleme vb.) ile ilgili eğitimler
 - Zamanı verimli ve etkili kullanma becerileri ile ilgili eğitimler
- Öğrencilerin gelişimine katkıda bulunacak ve pedagojik açıdan uygun dijital oyunlar belirlenmeli ve çocuklar bu konuda bilinçlendirilmelidir.
- Teknoloji ve internet tabanlı ödev ve görevler verilmelidir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Dijital içerikli sunumlar yapma
 - Video izleyerek derste tartışma
 - İnternette makale inceleme
 - Dijital tasarımlar yapma
 - Web sayfası hazırlama
 - Görseller kullanarak hikâye oluşturma, kitap oluşturma
 - Belgesel hazırlama
 - Fotoğraf albümü oluşturma
- Psikolojik danışmanların teknoloji kullanma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak eğitimler verilmelidir. Bu eğitimlerden bazıları şunlar olabilir.
 - Online psikolojik danışmanlık
 - Online rehberlik
 - Web tabanlı araçların kullanımı
 - Anket hazırlama ve uygulama
 - Veri toplama ve analiz yapma
 - Öğrencilere, yöneticilere, öğretmenlere ve velilere yönelik siber zorbalık ile ilgili risk ve tehditleri önleme konusunda farkındalık eğitimleri (siber zorbalığın kavramsal çerçevesi ve tanımı, türleri, yöntemleri, önleyici yaklaşımlar, müdahale yaklaşımları, hukuki süreç vb.) yapılmalıdır.
 - “Akıllı saat” uygulamasının yarattığı sorunlar ve riskler ile ilgili velilere bilgilendirme yapılmalıdır.

Psikolojik Danışmanların/Rehber Öğretmenlerin Yetkinliklerinin Geliştirilmesi

Sorunlar

- Psikolojik danışmanların/rehber öğretmenlerin, yetkinlikleri, yaklaşımları, okul içindeki tutum ve yaklaşımları okul rehberlik hizmetlerinin verimliliği ve etkililiği açısından çok belirleyici bir etkiye sahiptir. Bu kapsamda mesleki sorumluluklarını yerine getiren psikolojik danışmanlar/rehber öğretmenler okul ortamında çok olumlu sonuçlar alabilirken, sorumluluklarını yerine getirmeyenler aynı sonuçlara ulaşamamaktadır.
- Bazı psikolojik danışmanların/rehber öğretmenlerin, ilkokul kademesine özgü bilgi ve becerilere yeterince sahip olmadıkları gözlemlenmektedir.

- Psikolojik danışmanlara okulda ihtiyaca bağlı olarak uygulayabilecekleri terapötik yöntem ve teknik becerilerin kazandırılması gerekir. Bunlardan bazıları şunlar olabilir:
 - Oyun Terapi
 - Bilişsel-Davranışçı Müdahale Teknikleri
 - Psikoeğitim Programları
 - Kısa Süreli Çözüm Odaklı Yaklaşım
 - Bilinçli Farkındalık (Mindfulness) Teknikleri
 - Yaratıcı Drama Teknikleri
- Anaokullarında ve ilkokullarda “oyun terapisi odası” oluşturulmalıdır.
- Rehberlik hizmetlerinin etkili şekilde yürütülebilmesi için okuldaki fiziki ortam ve alt yapıların sağlanması, donanım, araç-gereç ihtiyaçların giderilmesine önem verilmelidir.
- Rehber öğretmenlere dijital beceriler kazandırılmalıdır.
- Psikolojik danışmanların kendi tercih edeceği bir ekole uygun olarak “sertifika programı” alma imkânı sunulmalıdır.
- Psikolojik danışmanlara sivil toplum kuruluşları (psikolojik danışmanlar derneği, psikologlar derneği, mesleki dernekler vb.) ile iş birliği yapılarak sertifikalı eğitimler alma imkânı sunulmalıdır.
- Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin mesleki ve etik sınırları ile ilgili açık ve anlaşılır içerikler oluşturulmalı ve eğitimler yapılmalıdır.
- Psikolojik danışmanların/rehber öğretmenlerin en az bir dönem RAM'larda staj yapması sağlanmalıdır.

Özel Yetenekli ve Özel Gereksinimli Çocuklara Yönelik Rehberlik Hizmetleri

Sorunlar

- Özel yetenekli ve özel gereksinimli çocukların erken yaşta tespit edilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.
- Okullardaki destek eğitim odaları ile ilgili uygulamalarda sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlardan bazıları şunlardır:
 - Destek odasındaki eğitim araç-gereç ve alt yapı eksikleri bulunmaktadır.
 - Öğretmen yeterlilikleri ile ilgili sorunlar bulunmaktadır.
 - Psikolojik danışmanların özel yetenekli ve özel gereksinimli çocuklarla ilgili müşavirlik hizmetleri yetersizdir.

- Özel yetenekli ve özel gereksinimli çocukların RAM ve BİLSEM yönlendirmeleri ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.
- BEP planlarının yapılmasında psikolojik danışmanların yeterince iş birliği yapmadığı görülmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Psikolojik danışmanlara/rehber öğretmenlere özel yetenekli ve özel gereksinimli çocuklarla ilgili eğitimler verilmelidir.
- RAM ve BİLSEM ile ilgili yönlendirme süreçleri, yöntemleri, araç-gereçleri standartlara kavuşturulmalı, uygulama bütünlüğü sağlanmalıdır.
- Kaynaştırma öğrencilerinin takibi ile ilgili uygulamalar geliştirilmelidir.
- Üstün ve özel yetenekli çocukların ihtiyaçlarına ve özelliklerine uygun rehberlik uygulamaları geliştirilmelidir.
- Destek eğitim odaları daha işlevsel hale getirilmeli, eğitim içerikleri ve materyalleri zenginleştirilmelidir.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Türkçe)**Başkanlar:** Dr. Özgür ŞİMŞEK (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Muhammed BAŞTUĞ (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa)

Raportör: Dr. Semra Akyol (İstanbul MEB Sınıf Öğretmeni)**Katılımcılar:**

Dr. Ömer Faruk TAVŞANLI	Akademisyen	İstanbul Aydın Üniv.
Uğur ATİK	Sınıf Öğretmeni	Pendik
Gül AKBABA	Sınıf Öğretmeni	Avclar
Ülfet TARHAN	Sınıf Öğretmeni	Arnavutköy
Öznur MARAŞ	Sınıf Öğretmeni	Beykoz
Nurhüda SÖZEN	Sınıf Öğretmeni	Fatih
Sevim Bircan EMİNAĞAOĞLU	Sınıf Öğretmeni	Güngören
Hilal AŞIK	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Alev KAHRAMAN	Veli	Beyoğlu
M. Erdem KAHRAMAN	Öğrenci	Beyoğlu

Konular:

- Program Felsefesi ve Yaklaşımları (Genel Amaçlar, Beceriler, Değerler Eğitimi, Türkiye Yeterlikler Çerçevesi)
- Türkçe Öğretim Programının Yaklaşımı ve Değerler Eğitimi
- Kazanımlar ve İçerik
- Dinleme-Konuşma, Okuma ve Yazma Alanları
- Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)
- Ölçme ve Değerlendirme Boyutunun Değerlendirilmesi
- Veli Görüşleri

Program Felsefesi ve Yaklaşımları**Sorunlar**

- Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2005 yılından bu yana yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan beceri odaklı bir programdır. En son yayınlanan 2019 yılı Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda da aynı yaklaşım izlenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın felsefesinin öğretmenlere aktarımı ve içselleştirilmesinde sorunlar olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin Türkçe öğretim programının felsefesini yeterince benimsenmediği gözlenmektedir.

- Hazırlanan ders kitaplarının da temele alınan felsefeye uygunluğunun denetlenmesi ve uygun hale getirilmesine ihtiyaç vardır.
- Türkçe ders kitaplarının farklı yayınevleri tarafından hazırlanmaması, MEB tarafından hazırlanarak kullanımının sağlanması uygulamada sorunlara yol açmaktadır.

Türkçe Öğretim Programının Yaklaşımı ve Değerler Eğitimi

Sorunlar

- Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. Öğretmenler, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesindeki (TÇY) yetkinlikler hakkında yeterli bilgi sahibi değildir.
- Kök değerler programda örtük olarak verilmektedir. Kök değerler ve yetkinlikler tüm ders programlarında ortak olarak yer almaktadır ancak Türkçe öğretim programında, Türkçe dersine özgü değerler ve yetkinlikler ayrıca tanımlanmamıştır.
- Değerler eğitimi ile ilgili yöntemler belirgin değildir.
- Metinler aracılığıyla değerlerin nasıl ele alınacağı, öğrencide farkındalığın oluşup oluşmadığının nasıl anlaşılacağı açık değildir.
- Değerlerin programda nasıl dağıldığı ve uygulamada hangi sıra ve aşamalarla öğrencilere kazandırılacağı açıkça ifade edilmemiştir.
- Değerleri ele alırken kitaplarda değerleri kazandırmaya yönelik yönlendirici örnek uygulamaların ve açıklamaların olmayışı uygulamalarda eksikliğe yol açmaktadır.
- Öğrencilerin değerleri içselleştirmesinde, anlamasında ve hayata geçirmelerinde sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Türkçe dersi için belirlenmiş özel yetkinlikler ve kök değerler belirlenerek programda bunlara yer verilebilir.
- TYÇ kapsamında öğretmenden bu yeterlilikleri geliştirebilmek adına neler beklenildiğine, hangi konularda yeterli ve yetkin olmaları gerektiğine programda açıkça yer verilmelidir.

- Temel dil becerilerinin ve diğer yetkinliklerin nasıl gerçekleştirileceği programın eğitim durumlarında ayrıntılı belirtilmelidir.
- Programda yetkinlikler ve değerler soyut ve genel olarak ele alınmıştır. Türkçe öğretim programında yetkinliklerin ve değerlerin sınırları ve nitelikleri daha sade ve uygulamaya dönük olarak düzenlenebilir.
- Öğretmenlere TYÇ kapsamındaki yetkinlikler hakkında hizmet içi eğitimler verilebilir. Öğretmenlere bu yeterlikleri öğrenme öğretme süreçlerinde nasıl uygulayabileceklerini gösteren yardımcı kaynaklar hazırlanabilir.
- Öğrencilere de bu yetkinlikler ile ilgili eğitimler verilebilir.
- Kök değerlerin programda nasıl dağılım göstereceği ve nasıl aktarılacağı kılavuzla netleştirilmez.
- Değerler programda bir tema kapsamında değil, yıl boyunca tüm temalarda metinler araçlığıyla ele alınmalıdır.
- Öğretmenler, sınıf içinde kullanabilecekleri farklı değer öğretimi yaklaşımları konusunda desteklenmelidir. Bu amaçla değerler eğitimi çalışmaları yapılabilir.
- Değerlerin hayata geçirilmesine yönelik etkinlik örnekleri tasarlanıp sunulabilir.
- Değerlerin hangi tema kapsamında ve değere ilişkin temel kavramlarla nasıl ele alınacağını gösteren öğretmen rehber kitapları hazırlanmalıdır.
- Değerler, disiplinler arası yaklaşımla ele alınabilir, değerlerin çok yönlü kazandırılması sağlanabilir.
- Değer eğitimi sürecinde biyografi, yaratıcı drama vb. uygulamalar ile de değerler eğitimi verilmelidir.
- Aileler ile birlikte değerler eğitimlerine yönelik ortak etkinlikler düzenlenebilir.
- Belirli gün ve haftalarla ilgili Türkçe derslerinde etkinlikler yapılabilir.
- Ders kitaplarında yer alan metinlerde ele alınan değerlerin hayata geçmesine yönelik yönlendirmeler, açıklamalar yer alabilir.

Kazanımlar

Sorunlar

- Türkçe öğretim programına ayrılan ders saatlerinin öğretim programının kazanımlarına ulaşmada yeterli olmadığı düşünülmektedir.
- Türkçe dersine ilişkin özel amaçların öğretim programında yer alan kazanımlarla ilişkisi gözden geçirilmelidir. Türkçe dersine ilişkin özel amaçlar içinde medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlık gibi becerilere de yer verilmelidir.
- Ses esaslı okuma yazma öğretim yöntemi okuma becerilerinde telaffuz, heceleme, eksik okuma, tekrarlı okuma gibi sorunların yaşanmasına sebep olmaktadır.
- Türkçe öğretim programında ilk okuma yazma yönteminden “ses esaslı ilk okuma yazma öğretimi yaklaşımı” olarak bahsedilmiştir. Bu ifadede geçen yaklaşım sözcüğü yerine değil yöntemi ifadesi kullanılmalı ve “ses temelli ilk okuma yazma öğretimi yöntemi” olarak düzeltilmelidir.
- Programda ses esaslı ilk okuma yazma öğretimi nasıl uygulanacağı ile ilgili yeterli açıklanma yer almamaktadır. Bu şekliyle program yeterli yönlendirme yapmamaktadır.
- Ses esaslı ilk okuma yazma öğretimi Türkçe'nin dil yapısına uygun bir yöntemdir ancak okuma anlama süreçlerini yeterince desteklememektedir.
- Çözümleme yöntemi ile geç okuma yazmaya geçildiği için yılsonuna okuma yazmaya geçemeyen öğrenci sayısı daha fazla oluyor.
- Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen kitaplar içerik, görseller, etkinlik ve alıştırmalar bakımından geliştirilmelidir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- 1. sınıfta harf öğretimi tamamlanınca hemen Türkçe ders kitaplarına geçmek yerine, ara geçiş dönemi olmalıdır. Bu dönemde okumayı geliştirici etkinliklere yer verilmelidir. Program öğretmeni bu konuda yönlendirmelidir.
- Okuma yazma becerisi edinildikten sonra anlama üzerine odaklanılmalıdır.

- Harf grupları düzenlemeye gidilmelidir. İlk grup olan ELAKİN ses grubundan L veya N seslerinden birisi çıkarılıp T sesi bu gruba eklenmelidir.
- Yazma ve okuma esnasında en çok karıştırılan “l-n, n-m, ç-ş, d-b” seslerinin sıralaması yeniden düzenlenmelidir.
- Program açıklamalarında dikte çalışmalarının nasıl yapılacağı belirtilmelidir.
- Örnek dikte cümlelerine programda yer verilmelidir.
- Kazanımlara ilişkin açıklamalarda öğretmene bilgi notları yer almalıdır.
- Görsel dikte çalışmalarına programda yer verilmelidir.
- İlk okuma yazma sürecinde önce kapalı hece sonra açık hece şeklinde bir öğrenme süreci düzenlenmelidir.
- 1. sınıfta ilk okuma yazma süreci ses temelli sürdürülmeli ancak 2. sınıfta öğrenmede zorluk yaşayan öğrenciler için farklı yöntemler uygulanması konusunda esneklik sağlanabilir.
- Türkçe Öğretim Programında yer alan “Öğretimi yapılmamış kelimeler ile ilgili görseller kullanılmamalı.” ifadesi kaldırılmalı, öğretmene kelime türetmekte esneklik sağlanmalıdır.
- Millî Eğitim Bakanlığı’nın hazırladığı yardımcı kaynaklar ağustos ayında okullara dağıtılmalıdır.
- İlk okuma yazma sürecinde her harf grubu ile ilgili okuma kitapçıkları hazırlanmalıdır.
- Harf grupları bitince okumayı pekiştirmek için çocuklara nitelikli, estetik olarak hazırlanmış okuma kitapları seti sağlanabilir.
- Dinleme eğitiminin, ilk okuma yazma süreciyle birlikte başlatılması ile ilgili yönlendirmelere, örnek uygulamalara programın açıklamalar kısmında da yer verilmelidir.

İçerik

Sorunlar

- “Erdemler”, “Millî Kültürümüz”, “Millî Mücadele ve Atatürk” temaları her sınıf düzeyinde ortak işlenmektedir. Ancak geriye kalan beş tema kitap yazarları tarafından belirlenmektedir, bu durum öğretmene tema seçme esnekliği sağlamamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Temaların işlenişinde disiplinler arası yaklaşım benimsenebilir.
- Temalar kapsamında seçilen metinler, çocukların metin aracılığıyla temel dil becerilerini öğrenmelerine uygun biçimde düzenlenmelidir.
- Temalardaki metinler daha kısa ve görsel bakımdan daha seviyeye uygun olabilir.
- Güncel temalar seçilebilir.
- Temaların seçiminde öğretmenlerin görüşleri dikkate alınarak standart temalar belirlenebilir.
- Kitapların yenilenme süresi beş yıldan iki-üç yıla indirgenmelidir. Çocukların ilgisini çekebilecek güncel konularla ilişkili tema ve metinler sunulmalıdır.
- Sınıf düzeyine göre metinlerin kelime sayısı sınırlandırılmalıdır.
- Bir tema kapsamında seçilen metinlerin uzunluklarının azaltılması, kısa metin sayısının artırılması önerilebilir.
- Seçilen ve dağıtılan ders kitaplarındaki temalar standart seçilen temalar olduğu için ek kaynaklar ile öğrenciler, farklı metin türleri ve çeşitleri ile karşılaştırılmalıdır.
- Kitaplarda metin türlerinin temalara göre dağılımını gösteren bir çizelge olabilir.
- Karikatür, çizgi roman gibi metin türlerine ders kitaplarında daha geniş yer verilebilir.
- Programdaki metin türlerinin sınıf düzeylerine göre dağılımlarının yeniden düzenlenerek gözden geçirilmesi ve düzenlenen tabloya göre de ders kitaplarında uygun metinlere yer verilmesi gerekir.
- Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinlikler Türkçe kazanımlarına uygun olmalı, çocukların üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmeye yönelik olmalıdır.
- Ders kitaplarında metin içi anlam kurmadan öteye metin dışı ve metinler arası anlam kurma çalışmalarına daha fazla yer verilmelidir.
- Ders kitapları Z-kitap olarak da hazırlanabilir.
- 1. sınıf okuma yazma programına uygun okuma oyunları, yazma oyunları vb. ek araçları içeren set hazırlanarak okullara dağıtılmalıdır.

Dinleme ve Konuşma Alanı

Sorunlar

- Türkçe Öğretim Programında dinleme öğretimi kapsamında “dinleme öncesi aşama, dinleme aşaması ve dinleme sonrası aşaması”na yönelik etkinlik yapılması istenmektedir. Sınıftaki uygulamalarda bunlara yeterince yer verilmediği gözlenmiştir. Sınıfta yapılan dinleme eğitimi uygulamaları öğretmenin örnek okuma yapması veya öğrencilerin sesli okumalarının dinlenmesinden ibaret kalmaktadır.
- Dinleme stratejilerinin özellikleri Türkçe öğretim programında yeterince açıklanmamıştır.
- Dinleme kazanımları dinleme becerilerine ulaşmakta yetersiz kalmaktadır.
- Dinlemenin türlerine ve yöntemlerine uygun kazanımlar programda yer almamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Dinleme türleri, süreçleri ve etkinlikleri ile ilgili öğretmenlere eğitim verilebilir.
- Dinleme stratejileri ile ilgili öğretmenlere strateji eğitimi verilebilir.
- Dinleme süreçleri ile ilgili eğitimler verilmelidir.
- Dinleme eğitimi konusunda detaylı, somut yaklaşımlar benimsenmelidir. Sınıfta uygulamaya yönelik uygulama örneklerine yer verilebilir.
- Dinleme etkinlikleri farklı metin türleri (haber, hikâye, şiir vb.) ve dinleme ortamları ile çeşitlendirilmelidir.
- Konuşma stratejileri, konuşma türleri ve uygulama örnekleri ile ilgili uygulayıcı kılavuz kitabı hazırlanarak öğretmenlere sunulmalıdır.
- Konuşma becerisinde güçlük çeken öğrenciler için kılavuzlarda ek açıklamalar yer alabilir.

Okuma Alanı

Sorunlar

- Anlamanın ön koşulu akıcı okumadır. Hızlı ya da yavaş okuma, okuduğunu anlamayı olumsuz olarak etkileyebilir. Vurgu, tonlama,

noktalama işaretlerine dikkat ederek okuma okuduğunu anlamayı olumlu olarak etkiler. Kelime hazinesinin geliştirilmesinin de okuduğunu anlamaya katkısı vardır. Kitaplarda yer alan okuma etkinliklerinin uygulanmasında farklı stratejilerin kullanılması soruna yol açmaktadır.

- Kitaplarda yer alan okuma metinleri sınıf seviyelerine göre uzundur. Bu da anlamayı zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Metinler kısa olmalı, okuma ve anlama etkinliklerine daha fazla zaman ayrılmalıdır.
- Sınıf seviyesine göre metin uzunlukları düzenlenmelidir.
- Okuduğunu anlama becerisini kazandırmaya yönelik yapılacak etkinliklerle ilgili öğretmen eğitimleri düzenlenmeli, program uygulama kılavuzu hazırlanmalıdır.
- Okuma uygulamaları ve okuma stratejileri hakkında programda öğretmeni yönlendirici açıklamalara yer verilmeli, örnek etkinlikler sunulmalıdır.
- Akıcı okuma için okuma becerileri aşamalı ilerlemelidir.
- Türkçe öğretim programında okuma stratejileri ile ilgili etkinlik örneklerine yer verilmelidir.
- Bilgi verici metinlerin ya da kurguların özetini çıkarma stratejisi öğrencilere kazandırılmalıdır.
- Söz varlığını geliştirmeye yönelik etkinliklerin programda hangi sıra ile işleneceği bir kılavuz ile açıklanmalıdır.
- Dilbilgisi kuralları ayrı bir program olarak değil süreç içinde yaşayarak öğretilmelidir.
- Programda yer alan söz varlığını geliştirme kazanımlarının belli bir sıralama ve aşamalandırılması yapılmalıdır.
- Öğretmenin hangi söz varlığı kazanımını ne düzeyde ve hangi tema ya da metinde ele alacağını gösteren bir kılavuz hazırlanmalıdır.
- Anlamı destekleyecek biçimde imla ve noktalama çalışmalarına yer verilmelidir.

- Öğrencilerin anlamı bilinmeyen kelimelerin anlamını bulmalarında sözlük çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Bağlamdan yararlanarak sözlükte anlam çalışmaları yaptırılabilir.
- Kelime hazinesini geliştirmek için kelime duvarı vb. etkinliklere yer verilmelidir.
- Ders kitaplarında güncel deyim ve atasözlerine yer verilmelidir.
- Deyim ve atasözleri bağlam içinde yaşantılar ile kazandırılmalıdır.
- Deyim ve atasözleri sınıf düzeyine göre kategorize edilmelidir. Hangi deyim ve atasözünün hangi sınıf düzeyinde verileceğinin listesine programda yer verilmelidir.
- Eş anlamlı, zıt anlamlı ve eş sesli sözcükleri sınıf düzeyine göre seçilerek bir liste halinde sunulmalıdır.
- Noktalama işaretleri ve öğretim sırası sınıf düzeyine göre düzenlenmelidir.
- Anlamı bilinmeyen kelimeler ile ilgili çalışmalara ağırlık verilebilir.

Yazma Alanı

Sorunlar

- Yazma öğretimi ile ilgili kazanımlar öğretim programında "... yapılır" biçiminde ifade edilmektedir ancak öğretmenlerin nasıl uygulayacakları yeterince açıklanmamaktadır.
- Yazma stratejileri ve aşamaları programda açık değildir. Bu nedenle öğretmenler kişisel becerilerine ve tercihlerine göre yazma sürecini yönetmektedir.
- İlk okuma yazma sürecinde yazma ile ilgili genel kazanımlar ve etkinlik önerileri yer almaktadır. Ancak yaratıcı yazma, dike ederek yazma ile ilgili yeterli kazanımlar yer almamaktadır.
- Yazma çalışmaları, sınıf içi uygulamalarda çoğunlukla metinle ilgili sorulara cevap yazma biçimiyle sınırlı kalmaktadır.
- Süreç temelli yazma çalışmaları hakkında öğretmenlere eğitimler verilmeli, kılavuz kitap hazırlanmalıdır.
- Yazma alanı ile ilgili kazanımlar programda hiyerarşik olarak sıralanmamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Programın yazma becerileri alanındaki kazanımları, yazma aşamalarına (yazma öncesi hazırlık, yazma, yazma sonrası) göre düzenlenmeli ve süreç temelli kazanımlara programda yer verilmelidir.
- Kazanımlar, öğretim ilkelerine göre aşamalı olarak yeniden düzenlenmelidir.
- Öğretmenler çocuğa yazılarındaki hataları sadece şekilsel olarak açıklamakla kalmamalı, içerikteki hatalarını da belirtmelidir. Bu amaçla öğrencilere yazma becerilerini geliştirme ile ilgili eğitimler verilmelidir.
- Öğretmenlere süreç temelli yazma çalışmaları hakkında bilgi verilmelidir. Teknik, şekilsel değerlendirmeden öte içeriğe önem verilmesi gerektiği, yazmanın karmaşık bir beceri olduğu ve süreçte geliştirileceği açıklanmalıdır.
- Öğretmenlere yazmanın basamaklarının ve yazma stratejilerinin anlatıldığı farkındalık oluşturacak hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Yazma çalışmalarına daha geniş zaman ayrılmalıdır.
- Yazma türleri (bilgilendirici, hikâye edici, planlı vb.) ve yazma stratejileri ile ilgili bir program kılavuz kitabı hazırlanarak öğretmenlere sunulabilir.
- Noktalama işaretleri ve imla kuralları sınıf seviyelerine uygundur. Ancak bunların temalara göre dağılımının gösterildiği bir kılavuz hazırlanmalıdır.
- Türkçe dersinin uygulama aşamalarının gösterildiği bir uygulama yönergelerine programda yer verilmelidir.

Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)

Sorunlar

- Farklı gelişen öğrencilerin desteklenmesi ile ilgili sorunlar yaşanmaktadır.
- Türkçe İYEP müdahale programının aksaklıkları bulunmaktadır.
- Programın eğitim durumları amaca görelilik ilkesi dikkate alınarak yapılandırılmamıştır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Değerlendirme ve izleme programının somut ve sürdürülebilir olarak düzenlenmesi ayrıca dil becerilerine yönelik ölçme araçlarının ve değerlendirme ölçütlerinin belirlenerek programa eklenmesi sağlanabilir.
- Okuma becerisi dışındaki diğer dil becerileri ile ilgili yapılan ölçme değerlendirme verilerinin de e-okula eklenmesi sağlanabilir.
- Kelime bilgisi ile konuşma, yazma ve dinleme becerilerini değerlendirmeye yönelik araçlar geliştirilmelidir.
- Ölçme değerlendirme süreçleri ile ilgili videolar hazırlanarak EBA'ya yüklenebilir.
- Dijital ölçme ve değerlendirme araçları geliştirilebilir.
- Öğretmenlere okuma, yazma, konuşma stratejilerinin anlatıldığı öğrenme alanlarına yönelik hazırlanmış bir kılavuz kitap verilmelidir.

Veli Görüşleri

- Veli, Türkçe öğretim programının çıktılarından memnun değildir. Çocuğun dil becerileri bakımından desteklenmesi gerektiğini düşünmektedir.
- Programın özel amaçlarının veli görüşlerine göre istenen düzeyde gelişmediği düşünülmektedir.
- Veli görüşüne göre, öğrencinin okuma alışkanlığı kazanmasında eksikler vardır. Öğrencinin okuma becerilerini ölçen somut ölçme aracı kullanılmamaktadır.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Hayat Bilgisi)**Başkanlar:** Prof. Dr. Nurdan BAYSAL (Marmara Üniversitesi)

Doç. Dr. Nur ÜTKÜR GÜLLÜHAN (İstanbul Üniv. Cerrahpaşa)

Raportör: Arş. Gör. Gülşah AÇIKGÖZ (Yıldız Teknik Üniversitesi)**Katılımcılar:**

Güler KIZILAY	Müdür Yardımcısı	Bağcılar
Nursen DEMİRCAN	Sınıf Öğretmeni	Başakşehir
Gamze CEBECİ TOPÇUBAŞI	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Beyza KARABULUT	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Hilal KAHVECİ	Sınıf Öğretmeni	Fatih
Semanur YURTSEVER	Sınıf Öğretmeni	Bayrampaşa
Tuncer ÖNERDİ	Sınıf Öğretmeni	Beykoz
Çiğdem ÖZCAN	Veli	Sancaktepe
Aslı Ece ÖZCAN	Öğrenci	Sancaktepe

Konular:

- Program Felsefesi ve Yaklaşımları
- Kazanımlar
- İçerik
- Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)
- Ölçme ve Değerlendirme

Program Felsefesi ve Yaklaşımlar (Genel Amaçlar, Beceriler, Değerler Eğitimi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi)**Sorunlar**

- 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı, yapılandırmacılık yaklaşımı çerçevesinde düzenlenmiştir. Fakat uygulamalar yapılandırmacı yaklaşımı desteklememektedir.
- Hayat Bilgisi dersi, hayatın içinde bir derstir. Bu anlamda ders günlük yaşamla doğrudan bağlantılı ve somutlaştırılmış olmalıdır. Sınıf ortamlarında Hayat Bilgisi dersleri somutlaştırılmamaktadır.
- Her öğrencinin bireysel özellikleri, her okulun fiziki imkânları, her bölgenin yaşam tarzı ve ihtiyaçları farklıdır. Bu nedenle öğretim programı her bireye ve her kesime hitap edememektedir.

- 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda beceri ve değerler listesi bulunmakla birlikte, beceri ve değerlere ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamaktadır. Beceri ve değerlerin nasıl kazandırılacağı belirsizdir. Hangi kazanımların hangi beceri ve değerlerle eşleştiği de bilinmemektedir.
- İlkokulun ilk üç sınıf düzeyinde yer alan Hayat Bilgisi derslerinden kazanımlar arasında kopukluk olması nedeniyle 4. sınıftaki Sosyal Bilgiler dersine geçişte öğrenciler zorlanmaktadır. Örneğin, Geçmişimi Öğreniyorum öğrenme alanı öğrencilere çok soyut ve ağır gelmektedir.
- Hayat Bilgisi ders kitapları yapılandırıcılığı desteklememektedir. Ders kitaplarının içeriği yapılandırıcı yaklaşımdan ziyade davranışçı uygulamayı içerecek şekilde düzenlenmiştir. Örneğin, düz bir metin üzerinden çocuğun sorgulamasına fırsat vermeden doğrudan cevaba yönlendiren alt düzey soruların cevaplanması beklenmektedir.
- Geçmişte kullanılan Öğretmen Kılavuz Kitaplarına ihtiyaç duyulmaktadır.
- 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda ilk kez karşılaşılan yeterlilikler çerçevesi hakkında yeterli bilgi bulunmamakta bunların gerçekleştirilmesine yönelik kazanım ilişkilendirmeleri de yer almamaktadır.
- Yetkinlik alanlarının ders kitaplarında dengeli dağılmadığı, yabancı dillerde iletişim yetkinliğinin kazanımlarda, özel amaçlarda, becerilerde ve ders kitaplarında yer almadığı görülmektedir.
- Ders kitaplarında çevre ile ilgili STEM çalışmalarına, belirli gün ve haftalara, doğa gezilerine ve radyoaktif kirlilik konularına yer verilmediği görülmüştür.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Hayat Bilgisi dersleri atölyeler halinde işlenebilir. Böylece yaparak-yaşayarak öğrenme desteklenebilir ve dersler somutlaştırılabilir.
- Öğretmenlerin uygulamadaki yetersizliklerini gidermek amacıyla hizmet içi eğitimlerin sayısı ve niteliği artırılmalıdır.
- Öğretmenlere yol gösterici olması amacıyla etkinlik havuzları oluşturulmalıdır. Her konu ve kazanım bağlamında kolaydan zora örnek teşkil edecek etkinlikler bu havuzda yer almalıdır.

- 3.sınıf Hayat Bilgisi dersi, 4. sınıf Sosyal Bilgiler dersine temel oluşturmaktadır. Mesela milli mücadele konusunun giriş kazanımları uygun etkinliklerle 3. sınıf ikinci dönemde işlenmeye başlanmalıdır.
- Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda beceri, değer ve yeterlilikler çerçevesine ilişkin açıklamalar yer almalıdır. Kazanımlar; beceri, değer ve yeterlilikler çerçevesi ile eşleştirilmelidir.
- Ders kitaplarında her konu için hangi beceri ve değerlerin kazandırılacağı belirtilebilir.
- Yaş seviyesine uygun olarak beceri ve değer listeleri oluşturulabilir. Her sınıf seviyesinde ihtiyaca uygun beceri ve değer sayıları artarak devam edebilir.
- Öğretmen kılavuz kitaplarının öğretmenin ders işleyişi esnasında yol göstermesi ve davranışçı uygulamaların önüne geçmek amacıyla yeniden geliştirilerek kullanılması sağlanabilir.

Kazanımlar

Sorunlar

- Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar, bireysel ve bölgesel farklılıklar nedeniyle her duruma uygun değildir.
- Programda yer alan bazı kazanımlar günümüz günlük yaşamının ihtiyaçlarıyla uyuşmamaktadır. Örneğin, geçmişte istek kategorisinde olan tablet günümüzde artık ihtiyaç olmaktadır.
- Günümüz şartları nedeniyle bilgi sahibi olunan kazanımlar öğrencilerde bıkkınlık yaratmaktadır.
- Programda yer alan bazı kazanımlara ayrılan süre yetersizdir.
- Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda yer alan kazanım sayıları azalsa da kazanımların içeriği yoğunlaşmıştır. Yine öğrencilere çok fazla bilgi yüklemesi yapılmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Bireysel ve bölgesel farklılıklara uygun olması amacıyla kazanım havuzları oluşturulabilir. Öğrenci seviyesine göre derecelendirilmiş şekilde (Örneğin, Bloom'un Bilişsel Alan Taksonomisine göre) kazanımlar düzenlenmelidir. Öğretmenler ihtiyaca uygun kazanımları tercih edebilmelidir.

- Kazanımlar zamana ve duruma göre tercih edilebilecek şekilde esnetilmelidir.
- Kazanımlara ayrılan süreler düzenlenmelidir.
- Kazanımlar, teknoloji kullanımı gibi güncel konular dikkate alınarak güncellenmelidir.

İçerik

Sorunlar

- Günümüz şartlarında değişim sürekli. Bu nedenle ihtiyaçlar ve istekler de sürekli olarak değişmektedir. Hayat Bilgisi derslerinin bu anlamda içeriği güncel değildir.
- Öğretmenler, içeriği uygulama konusunda işlevsel uygulamaya dönük eğitimlerle desteklenmeye ihtiyaç duymaktadır.
- Hayat Bilgisi dersleri doğrudan hayatın içinden konular barındırmaktadır. Fakat bu dersler çoğunlukla sınıf ortamında işlenmektedir.
- 1. sınıfın birinci döneminde Hayat Bilgisi ders kitaplarında okuma-yazma bilmeyen öğrencilere uygun içerik bulunmamaktadır.
- Sarmal yaklaşıma dayalı olarak ders kitapları çok fazla tekrara düşmektedir.
- Ders kitaplarında beceriler orantılı olarak dağılım göstermemektedir. Bazı becerilere (sorumluluk gibi) çok fazla yer verilmektedir.
- Hayat Bilgisi ders kitaplarında metin-görsel dengesi, uyum ve noktalama işaretlerinin kullanımında hatalar bulunmaktadır.
- Ders kitaplarının görsel metin ilişkisi, illüstrasyon, görsellerin uygun boyutlarda olmayışı vb. görsel tasarım ilkelerine uygun olmadığı düşünülmektedir.
- Ders kitaplarında cinsiyet eşitsizlikleri, hem günlük yaşam ilişkilerini örneklemek hem mesleki seçimler açısından doğru bir şekilde yer almamaktadır.
- Ders kitaplarında ressam çizimlerinin yanı sıra gerçek yaşamdan fotoğraf kesitlerine yer verilmemektedir.
- Ders kitapları becerilerin geliştirilmesini sağlayacak farklı etkinlikler sunmamaktadır.

- Ders kitaplarında değerler daha çok telkin yoluyla kazandırılmaya çalışılmakta, farklı değer öğretimi yaklaşımlarına yer verilmemektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Öğretmenlere yönelik uygulamalı hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir ve öğretmen kılavuz kitaplarına benzer olarak dijital platformlarda uygun içerikler oluşturulmalıdır. EBA platformu bu kapsamda güncelleştirilebilir ve zenginleştirilebilir.
- İçerik, teknoloji ile desteklenmelidir.
- Hayat Bilgisi derslerinde veli katılımı sağlanmalıdır. Bazı kazanımlar veli katılımını gerektirmektedir. Bu nedenle veli ile iş birliği yapılabilir.
- Ders kitaplarındaki içerik güncellenmeli ve çeşitlendirilmelidir.
- Öğrencilerin okuma-yazmayı bilme durumlarına göre ders kitapları yeniden düzenlenmelidir.
- Ders kitaplarında metin-görsel dengesi sağlanmalı, görseller güncellenmeli ve hatalar giderilmelidir. Yapışkanlı şekilde görsel destekler sağlanmalıdır.
- Ders kitapları, görsel tasarım ilkelerine uygun şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Ders kitaplarında gerçek yaşamdan fotoğraf kesitlerine, karikatürlere, çocukların kendi çizdikleri resimlere yer verilebilir.
- Hayat Bilgisi dersini destekleyici disiplinler arası küçük el kitabı niteliğinde ek materyallere yer verilebilir. Örneğin, Tatil Arkadaşım kitapçığı gibi.

Eğitim Durumları (Öğrenme bağlamı)

Sorunlar

- Hayat Bilgisi derslerinde öğrenilenlerin hayata geçirilmesinde zorluklar yaşanmaktadır. Konuların somutlaştırılmamakta, anlamlı öğrenme sağlanamamaktadır.
- Öğrenciler derslerde aktif rol alamamakta, yaparak-yaşayarak öğrenme sağlanamamaktadır.
- Hayat Bilgisi derslerinde yeterli materyal bulunmamaktadır. Materyal eksikliği konunun somutlaştırılmamasına neden olmaktadır.

- Sınıflardaki klasik oturma düzeni Hayat Bilgisi dersine uygun değildir.
- Ders kapsamında öğrenciye yöneltilen sorular yetersizdir.
- Hayat Bilgisi derslerinin işlenmesinde yeteri kadar fen deneylerine yer verilmemektedir.
- Hayat Bilgisi dersleri için ders saatleri yetersizdir. Her öğrenciye gereken zaman ayrılamamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Hayat Bilgisi derslerinin işlenişinde yapılandırmacı yaklaşıma uygun anlamlı öğrenmenin sağlanabileceği çeşitli yöntemlerden (Örneğin; örnek olay, drama, proje, beyin fırtınası, altı şapkalı düşünme, iş birlikli öğrenme, bilgisayar destekli öğrenme, beyin temelli öğrenme, STEM gibi) yararlanılmalıdır.
- Hayat Bilgisinin uygun ve belirlenen konuları ters yüz öğrenme modeli ve hibrit öğrenme modeli ile gerçekleştirilebilir.
- Dijital ortamlara erişim artırılmalıdır.
- EBA zenginleştirilmeli (sanal müzeye erişim, farklı simülasyon gösterileri gibi), etkileşimli hale getirilmeli, akademisyen desteği ile farklı öğretmen çalışmalarının paylaşımı ve erişimi sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde üretilen uygulamalı tez içerikleri Millî Eğitim Bakanlığı tarafından satın alınarak isim ile EBA'da yayınlanması sağlanmalıdır.
- Hayat Bilgisi eğitim durumları, veli ile iş birliği işlevsel hale getirilerek yaşamsal deneyimler haline dönüştürülmelidir. Örneğin, “HB3.5.3 Yakın çevresinde yer alan tarihi, doğal ve turistik yerlerin özelliklerini tanıtır.” kazanımını veli yaşam deneyimine dönüştürebilir.
- Her bir okulda ortak materyal sınıfları oluşturulmalıdır.
- Materyaller öğrencilerle birlikte hazırlanabilir. Hazırlanan materyaller, materyal sınıfına bırakılabilir ve her yıl kullanılabilir.
- Hayat Bilgisi etkinliklerinde U şeklinde ve iş birlikli öğrenmeye uygun sınıf düzeni tercih edilmelidir.
- Öğrencilere üst düzey, düşünme becerilerini geliştirecek sorular sorulmalıdır.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- Hayat Bilgisi dersleri, hayatın içinden konuları kapsamaması nedeniyle hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediği ölçülememektedir.
- 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda ölçme değerlendiriminin nasıl yapılacağına yönelik açıklamalar yer almamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar:

- Sınıf dışı ortamlarda ölçmenin sağlanması amacıyla veli ile iş birliği yapılmalıdır.
- Kazanımların değerlendirilmesi ve bazı aksaklıkların çözüme ulaştırılması amacıyla ev ziyaretleri yapılmalıdır.
- Becerilere odaklanan basitleştirilmiş ve uygulamaya dönük bireysel ve ihtiyaçlara yönelik değerlendirme yapılabilmesi için çeşitli etkinlikler ve ölçme araçları geliştirilmelidir. Bu araçlar EBA'ya yüklenebilir.
- Ölçme aşamasında sosyal konulardan destek alınarak örnek olay yöntemi, oyun, istasyon tekniği, projeler, iş birlikli çalışmalar kullanılarak öğrenciler değerlendirilmelidir. Bunların yanı sıra oyun kartları, simülasyon gösterileri yoluyla öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini kattığı değerlendirme yolları kullanılabilir.
- Öğretmen kılavuzlarına ölçme değerlendirme ile ilgili açıklamalar ve gözlem formu, öğrenci değerlendirme rubrikleri, proje değerlendirme araçları vb. eklenmelidir.
- Ölçme araçları çeşitlendirilmeli, her seviyeye uygun araçlar şeklinde örneklendirilmelidir.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Matematik)**Başkanlar:** Öğr. Gör. Süleyman TIRAŞ (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Sinan OLKUN (Uluslararası Final Üniversitesi)

Raportör: Hasan ÖZDEMİR (İstanbul MEM)**Katılımcılar:**

Zeliha TAŞDEMİR	Sınıf Öğretmeni	Beyoğlu
Sümeyye HOCAGİL KIR	Sınıf Öğretmeni	Çekmeköy
Hatice GÜNER	Sınıf Öğretmeni	Maltepe
Melike ÖZER KÜÇÜKDEVLET	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Nurşen ÖZEL ERİLLİ	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Fatih YILDIRIM	Sınıf Öğretmeni	Bahçelievler
Rahşan Umut TOKTAŞ	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
Fatma KAYIŞ	Veli	Şişli
Burak Ayaz KAYIŞ	Öğrenci	Şişli

Konular:

- Programın Felsefesi
- Matematik Programının Kazanımları ve İçeriği
- Ölçme ve Değerlendirme
- Öğretmen Niteliği
 - Hizmet Öncesi Eğitim
 - Hizmet İçi Eğitim
- Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri
- Öğretim Materyali
- Öğrenci Yeterlikleri
- Öğrenme Ortamları
- Veli ve Toplumsal Boyut

Programın Felsefesi**Sorunlar**

- 2018 İlköğretim Matematik Öğretimi Ders Programı'nda, "Öğretim Programının Temel Felsefesi" yer almaktadır. Ancak programın felsefesini yönelik ne bir açıklama ne de bunu çağrıştıran bir ifadeye yer

almamaktadır. Bu durum, doğal olarak öğretmenin öğrenme sürecini nasıl tasarlayacağı ile ilgili tereddüt yaşamasına neden olacaktır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, programın felsefesi ilgili bu muğlaklığı ortadan kaldırmak için programın temel felsefesinin adını açık olarak belirtmeli ve bunun temel ilkeleri konusunda açıklamalara yer vermelidir.

Matematik Programının Kazanımları ve İçeriği

Sorunlar

- 2018 İlköğretim Programı'nda diğer programlarında farklı olarak temel değerler, inovatif düşünme becerileri ve Türkiye yeterlilikler çerçevesine yer verilmiştir. Programda bunlara ilişkin açıklamalar yapılmış ancak bunların ders içeriği ile nasıl ilişkilendireceği üzerinde durulmamıştır. Bu durum, öğrenme öğretme sürecinde nasıl ilişkilendirileceği açıkça belirtilmemiş olsa da bu görevin tamamen öğretmene bırakıldığını söylemek yanlış olmayacaktır.
- Matematik dersi öğretim programlarında yer alan bazı kavramlar/konular öğrenciyi zorlamakta hatta öğrencinin derse olan ilgisini ve özgüvenini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu da kaçınılmaz olarak öğrencin matematik dersinde akademik başarısızlık yaşamasına neden olmaktadır. Örneğin: 3. sınıf programında geometri öğrenme alanının alt öğrenme alanlarından olan “nokta, doğru ve düzlem”; sayılar öğrenme alanı ile ilgili “ritmik sayma” ve “çarpım tablosunun ezberletilmesi” hususu özellikle program geliştirme uzmanlarının (matematik), program geliştirme sürecinde göz önünde bulundurması gereken konuların başında yer almaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokul Matematik Programı'nın içeriği ve kazanımları öğretmenler ve akademisyenlerden oluşan çalışma grupları tarafından yeniden düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin okuma, yorumlama, öğrendiklerini günlük hayatta kullanabilme ve düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazanımlara ağırlık verilmelidir.
- Öğretim programı hazırlanırken içerik yoğunluğunun sınıflar arasında dengeli dağıtılması gözetilmelidir. Örneğin 1, 2 ve 3. sınıf içerikleri nispeten daha rahat iken 4. sınıf içeriği yoğunlaşmaktadır.

- Öğretmenlerden gelecek genel değerlendirmeler doğrultusunda bazı kazanımların sınıf seviyelerinin değiştirilmesi uygun olabilir. Örneğin; 1. sınıflarda verilmeyeni bulma, zihinden işlem yapma gibi kazanımların çocukları zorladığı görülmektedir. Yine ışın, doğru, doğru parçası ve açı gibi 3.sınıf için soyut kalan kavramlar üst sınıflara taşınabilir.
- Bazı kazanımlar örneğin;

M.1.2.1. Geometrik Cisimler ve Şekiller

Terimler veya kavramlar: Kenar, köşe, üçgen, kare, dikdörtgen, çember

M.1.2.1.1. Geometrik şekilleri köşe ve kenar sayılarına göre sınıflandırarak adlandırır.

- Üçgen, kare ve dikdörtgenin kenarları ve köşeleri tanıtılır.*
- Önce şekilleri sınıflandırma sonra üçgen, kare, dikdörtgen ve çemberi tanıma ve adlandırma çalışmaları yapılır.*
- En çok dört kenarlı şekiller ve çember üzerinde çalışılır.*
- Kare, dikdörtgen, üçgen ve çember modelleri oluşturulur.*
- Geometri tahtası, ip, tel, geometri çubukları vb. malzemeler kullanılarak geometrik şekiller modellenir.*

Kuramsal yaklaşımlara uygun olarak düzenlenmemiştir. Birinci kazanım Van Hiele 2. düzeye isabet etmekte, buna karşılık bunun alt yapısı olan 1. düzey ise b) maddesinde açıklama olarak geçiştirilmektedir.

Yine bazı kazanımlar örneğin;

M.2.1.1. Doğal Sayılar

Terimler veya kavramlar: basamak, basamak değeri, sayı örüntüsü, deste, düzine

M.2.1.1.1. Nesne sayısı 100'e kadar (100 dâhil) olan bir topluluktaki nesnelerin sayısını belirler ve bu sayıyı rakamlarla yazar.

100'e kadar olan bir sayıya karşılık gelen çokluğun belirlenmesi sağlanır.

Uygulaması ve örneklendirmesi zor, çocuk için yorucu bir içerik arz etmektedir. Yüz civarında bir nesnenin sayılması uzun zaman alacak ve çocuk için sıkıcı olacaktır. Kitaplarda verilen örneklerin daha önce öğrenilmiş olan ritmik saymalara (onar, beşer, ikişer) göre gruplandırılarak verilmesi şeklinde düzenlenebilir.

- 5. sınıfların önceden olduğu gibi ilkokula dönmeleri hem akademik hem de pedagojik açıdan daha uygun olacaktır.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- 2018 yılı öğretim programında ölçme değerlendirme uygulamalarından bahsedilirken uygulamanın etkililiğini sağlamada önceliğin öğretim programlarında değil öğretmen ve uygulayıcılarda olduğu belirtilmiştir. Hatta 'Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.' ifadesine yer verilmiştir. Bu durum, her ne kadar öğretmene ölçme ve değerlendirme konusunda daha fazla inisiyatif veriyor gibi görünse de bu öğretmenin hem iş yükünü hem de sorumluluğunu daha fazla artırmaktadır. Bu kaçınılmaz olarak öğretmeni ölçme ve değerlendirme ile ilgili dışarıdan kaynak aramaya yöneltmektedir.
- Çoğu zaman öğrencilerin değerlendirilmesinde yazılı yoklama, çoktan seçmeli ve doğru yanlış soruları içeren sınavların kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durum programda yer alan her kazanımın ölçülmesinde yeterli olmamaktadır.
- Öğrencilerin kazanımları tam olarak kavrayamadan bir üst sınıfa geçmesi öğrencinin daha da zorlanmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda sınıf tekrarı kararının sadece veli isteğine bağlı olması sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğretim programı, öğretmenin ölçme ve değerlendirme ile ilgili sorumluluğunu artıran ve bu sebeple dışarıdan kaynak arayışına yöneltebilecek ifadelerden arındırılmalıdır.
- Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, ölçme değerlendirmeye ilişkin bu kararını yeniden ele almalıdır.
- Sınav sonuçları öğrenci ve velisi dışında hiç kimseyle paylaşılmamalıdır. Gayri resmi paylaşımını önleyecek tedbirler alınmalıdır.
- Öğrencilere kazanım üzerinden değerlendirilme yapılmalı ve dönüt verilmelidir. Yazılı yoklama, çoktan seçmeli ve doğru yanlış soruları içeren sınavların yanı sıra tamamlayıcı ölçme araçları olarak tanımlanan proje, portfolyo, öz değerlendirme, performans ödevi/ görevi vb. araçlardan yararlanılmalıdır.

- Belli aralıklarla öğrencinin (ayda bir) sınıf içi ve sınıf dışı yapmış olduğu çalışmalar öğrenci ve velileri ile paylaşılmalıdır.
- Öğretim ezberden uzak, anlamaya, yorumlamaya, muhakeme etmeye yönelik gerçekleştirilmeli ve ölçme değerlendirme de bunu destekler nitelikte olmalıdır.
- Kazanımları tam olarak kavrayamamış öğrencinin bir üst sınıfa geçmesi öğrencinin daha da zorlanmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda sınıf tekrarı sadece veli isteğinde olmamalıdır. Bu konuda kurul kararı öncelikli belirleyici olmalıdır.

Öğretmen Niteliği: Hizmet Öncesi Eğitim

Sorunlar

- Hizmet öncesi eğitim niteliğinin ve içeriğinin günümüz şartlarını karşılamadığı görülmektedir. Bu durum güncel gelişmelerin programa yansıtılmasında sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Hizmet öncesi eğitimin etkililiğini artırma adına sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan Matematik ve Matematik Öğretimi ile ilgili derslerin içerikleri yeniden ele alınabilir.
- Öğretmenlik uygulama dersleri 4 yıla yayılarak öğretmen adaylarının stajda daha çok uygulama yapabilmesi sağlanabilir.
- Matematik Öğretimi derslerinde teoriden ziyade uygulamalara daha çok yer verilmelidir. Bunun için gerek ortaöğretim matematik gerekse de sınıf öğretmenliği anabilim dallarında uygulamalar için uygun araç ve gereçlerle donatılmış matematik laboratuvarları açılabilir.
- Sınıf öğretmenliği anabilim dalları programlarına “Matematik Okuryazarlığı”, “Matematik Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları”, “Matematik Tarihi”, “Matematik Öğretiminde Modelleme” vb. seçmeli dersler eklenebilir.

Öğretmen Niteliği: Hizmet İçi Eğitim

Sorunlar

- Tüm illerde hizmet içi eğitim enstitülerinin bulunmaması sorun teşkil etmektedir.

- Öğretmenlerin yüz yüze almak istedikleri eğitimlere kontenjan sınırı nedeniyle ulaşamadıkları tespit edilmiştir.
- Seminer konularının güncelin gerektirdiği doğrultuda çeşitlendirilmesi gerekliliği tespit edilmiştir.
- Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlere ders program ve saatleri nedeniyle düzenli olarak katılamadıkları tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Tüm illerde hizmet içi eğitim merkezleri/enstitüleri açılmalıdır.
- İl ya da ilçe millî eğitim müdürlüklerinin uhdesinde iki ya da üç haftada bir *öğleden sonraları öğretmenlerin hizmet içi eğitimine* ayrılmalıdır.
- Öğretmen ve yöneticilere hizmet içi eğitimlere katılma zorunluğu ve teşviki getirilmelidir.
- Hizmet içi eğitimde farklı bölgelerdeki öğretmenler bir araya getirilmelidir (çevrim içi olabilir).
- Hizmet içi eğitimin takvimi dönem başında belirlenmelidir.
- Yapılan hizmet içi eğitimin sonuçlarının mutlaka kritiği yapılmalı, çıkan sonuçlar tüm öğretmenlerle paylaşılmalıdır.
- Hizmet içi eğitimle ilgili diğer kurumlarla iş birliği yapılmalıdır (Belediyeler ve Sivil Toplum Örgütleri).
- Hizmet içi eğitimlerde etkililiği artırmak için uygulamalara ağırlık verilmelidir.
- Öğrenciyi aktif kılan yöntemlere kullanılmalıdır ve öğretmenlere bu yöntemlerle ders tasarımları hazırlama eğitimi verilmelidir.
- Seminer konularının belirlenmesinde öğretmenlerin görüşlerine başvurulmalıdır.
- EBA üzerinden açılan eğitimlerin erişim süreleri artırılmalı, dileyen öğretmenler aynı eğitimi sonra tekrar izleyebilmelidir.
- Açık ve uzaktan öğrenim ile ilgili öğretmenlere bilgilendirme yapılmalıdır.
- Yıl içinde belirli sayıda eğitim alma şartı getirilmelidir.
- Hizmet içi eğitimde belediye ve özel özel sektörlerden destek alınmalıdır.

- Sanal ortamlardaki eğitimlerin tamamlanması zorunlu olmalıdır.
- İçerik düzenlemede öğretmen görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır.
- EBA sisteminin tanıtımı daha iyi yapılmalıdır.
- Öğretmenlerin sınıfta karşılaştığı konular uygulamalı olarak yapılmalıdır.
- Öğretmenler üniversitelerden açık eğitim alabilmelidir.

Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleri

Sorunlar

- Matematikte soyut kavramların öğretilmesinde-öğrenilmesinde zorluklar yaşandığı tespit edilmiştir.
- Uygun materyale erişim ve materyal temininde sıkıntılar yaşanan yerler olduğu tespit edilmiştir.
- Ders planlarının öğrencilerin farklı öğrenme seviyeleri, öğrenme durumları, öğrenme ortamları ve gereksinimleri açısından disiplinler arası olacak şekilde kurgulanması gerektiği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Dersler, öğrenme ortamları uygun materyallerle desteklenerek öğrenmenin somutlaştırılması sağlanmalıdır.
- Konu sonunda konu içeriğine göre çocuklardan özgün drama, hikâye, şarkılar vb. gibi alternatif etkinlikler yapmaları istenmelidir.
- Çocuklar öğrenmeye/üretmeye dâhil edilmelidir.
- Derslerde disiplinler arası bağlantı kurulmasına özen gösterilmeli ve çoklu zekâ yaklaşımına uygun ders planlamaları yapılmalıdır.
- Farklı öğrenme seviyelerine sahip öğrencilere fırsat eşitliği yaratabilmek adına bireyselleştirilmiş, çeşitlendirilmiş ve bütünleştirici uygulamalara yer verilmelidir.
- Bilgiyi hazır vermek yerine, doğru sorularla sorgulama yapılarak öğrencinin bilgiye ulaşması sağlanmalıdır.

Öğretim Materyali

Sorunlar

- Ders kitaplarının güncellenmesi, konu anlatımlarının ve örneklerinin geliştirilmesi gerekliliği vardır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders kitapları güncellenmeli, konu anlatımları ve örnekleri geliştirilmelidir.
- Öğrenciyi aktif kılan yöntemler kullanılmalı, öğretmenlere bu yöntemlerle materyal hazırlama eğitimleri verilmelidir.

Öğrenci Yeterlikleri

Sorunlar

- Öğrencilerin okuma anlama becerileri ile ilgili yaşadıkları sıkıntılar matematik derslerindeki anlama düzeylerini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Sosyal ve ekonomik farklılıkların çocukların hazırbulunuşlukları üzerine etkisi dikkate alınmalı ve bununla ilgili doğabilecek sıkıntılar için okullar önlemler alınmalıdır.
- Öğrencilerin okuma alışkanlıkları geliştirilmelidir. Bu yapılırken anlamlı ve amaca yönelik okuma bilinci kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Öğrenme Ortamları

Sorunlar

- Öğrenme ortamlarının her yerde matematik öğretimine uygun olması gerekliliği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İçeriğinin matematik araç-gereçleriyle donatıldığı Matematik Atölyeleri oluşturulmalıdır.
- Sınıflarda matematik köşeleri oluşturulabilir, uzun süre kullanılacak nitelikteki materyaller sınıfta sürekli kullanıma açık tutulmalıdır.

Veli ve Toplumsal Boyut

Sorunlar

- Matematik dersinin, matematik becerilerinin öğrenilmesinin, uygulanmasının güç olduğuna dair algını devam ettiği tespit edilmiştir.
- Bazı velilerin öğrencilerin tüm öğrenme sorumluluklarını endişelerinin üstlenmesinin öğrencinin sorumluluk bilincinin gelişmesinde olumsuz etki ettiği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Matematiğe karşı var olan olumsuz algının kırılabilmesi için velilere yönelik de çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğretmenliğin en az bir lisans eğitimi ile tescillenmiş bir uzmanlık gerektiren mesleki bir alan olduğu bilinci ile velilerin öğretmen ve okul üzerinde tahakküm kurma yaklaşımları bir politika olarak önlenmeye çalışılmalıdır.
- Veli-öğrenci ilişkileri konusunda denge kurulması adına veli eğitimleri gerçekleştirilmelidir. Veliler öğrencinin tüm sorumluluklarını üstlenmemeli; onlara yol gösterici ve destek konumunda olmalıdırlar.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Sosyal Bilgiler)**Başkanlar:** Prof. Dr. Yücel KABAPINAR (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK (İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa)

Raportör: Dr. Seda ÇARIKÇI (İstanbul MEB Sınıf Öğretmeni)**Katılımcılar:**

Sevcan ÖZTÜRK ÖZKAN	Sınıf Öğretmeni	Bayrampaşa
Neslihan DALGIN	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Meryem GİRGİN	Sınıf Öğretmeni	Bağcılar
Özge YÜCEL	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
Fatma EMİROĞLU	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
Çınar EMİNOĞLU	Sınıf Öğretmeni	Küçükçekmece
Bilgen SEZGİN EMİR	Sınıf Öğretmeni	Şişli
İlknur PAKSOY	Veli	Bahçelievler
Serra PAKSOY	Öğrenci	Bahçelievler

Konular:

- Öğretim Programının Dayandığı Felsefi Temeller ile Yaklaşımlar
- Kazanımlar ve İçerik
- Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)
- Ölçme ve Değerlendirme

Öğretim Programının Dayandığı Felsefi Temeller ile Yaklaşımlar**Sorunlar**

- Yapılandırmacı yaklaşım konusunda derinlemesine bilgi sahibi olmayan öğretmenler,
- Program dışındaki faktörler sebebiyle (test sınavlarına hazırlanma, ortaokula hazırlık ve yarış ortamı) baskı altında kalan öğretmenler,
- Eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmen görevlendirilmesi,
- Ücretli öğretmen görevlendirilmesi,
- Programda yer alan beceri ve değerlerin hangi kazanımlarla doğrudan ilişkili olduğunun belli olmaması ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin uygulanışı konusunda açıklama olmayışı temel sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Yapılandırmacı yaklaşım felsefesine ve güncel yaklaşımlara uygun ders planı ve etkinlikler hazırlama konusunda öğretmenlere nitelikli hizmet içi eğitim fırsatları sağlanmalıdır.
- Öğretim programının sahip olduğu yapılandırmacı yaklaşım konusunda öğretmenlerimiz hem teori hem de uygulama boyutunda derinlemesine bilgi sahibi değildirlir. Yapılandırmacı felsefeye en uygun programlardan biri Sosyal Bilgiler öğretim programı olmasına rağmen, bu yaklaşıma uzak ve uygulama anlamında gayret eden öğretmenlerin sayısının azlığı sebebiyle bu konuda önlemler alınması gerekmektedir. Öğretmenler yapılandırmacı yaklaşımı ne kadar biliyor? Bu yaklaşım kapsamında hazırlanacak öğrenme yaşantıları, ders programları, etkinlikler neler olabilir? Öğretmenlerin uygulamadaki yetersizliklerini gidermek amacıyla bu başlıkları kapsayan hizmet içi eğitimler planlanarak iyileştirmeler yapılabilir.
- Sahada görevde olan öğretmenlere ders işleyişinde yol göstermesi amacıyla daha önce kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarının tekrar basılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Programın felsefesinin anlaşılması ve uygulanması konusunda sahada çalışan öğretmenlerin arasında eğitim fakültesi mezunu olmayan öğretmenlerin ve ücretli öğretmenlerin bulunması da önemli bir sorun teşkil etmektedir. Öğretmenlerin birbirlerinden öğrenmelerini genişletecek fırsatlar yaratılabilir (Çözüm bulan öğretmenler platformu vb.). Bu anlamda daha önce kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarının öğretmenlere yol göstermesi amacıyla tekrar basılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Öğretim programında yer alan beceri ve değerler ile ilgili her konu için hangi beceri ve değerlerin kazandırılacağı belirtilebilir. Kazanımlar; beceri, değer ve yeterlilikler çerçevesi ile eşleştirilmelidir.

Kazanımlar ve İçerik

Sorunlar

- Millî Mücadele gibi görece ezberci dayalı ve tarih konusunda zorlayıcı konular olması,
- Son temalarda yer alan konuların yetişmemesi, tatilin yaklaşması ve devamsızlık sorunları nedeniyle tam işlenememesi,
- Temaların sıralamasında ve bazı temalarda revizyona ihtiyaç duyulması,

- Hayat Bilgisi dersinde sosyal duygusal becerilere, yaşam becerilerine ve adabı muaşeret kurallarına yer verilmesine rağmen Sosyal Bilgiler dersinde bu becerilere daha az yer verilmesi ve bunların bilgi düzeyinde kalması,
- Sosyal Bilgiler dersinde aile ve diğer paydaşların da öğrenme etkinliklerine katılımının sağlanamaması,
- Ders kitaplarının farklı yayın evlerinden olması ve farklı öğretim felsefesi izlerinin görülmesi,
- Yardımcı kaynaklarda ve bursluluk sınavlarında çıkan program kapsamında bulunmayan bilgi ağırlıklı soruların olması,
- Öğrenci çalışma kitaplarının (2005 Öğretim Programı) olmaması, kitaplarda derslerde ve ders dışı çalışma amacıyla kullanılacak pekiştirme ve alıştırmaya etkinliklerinin az olması temel sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğretim programında yer alan görece ezbere dayalı kazanımların alternatif değerlendirme yaklaşımları ve merkezi sınav sistemleri dikkate alınarak düzenlenmesi önerilmektedir.
- Millî Mücadele konusu kapsamı nedeniyle öğretmenlerde ve öğrencilerde tedirginlik yaratmaktadır. Öğrenciler bu konuyu zor bulmakta ve öğrenme konusunda direnç göstermektedirler. Öğretmenler farklı kaynaklardan faydalanarak, farklı öğretme yöntemleri kullanarak konuyu yapılandırmacı yaklaşıma uygun bir hâle getirmeye çalışmakta ancak hem paydaşların (veli, idareci, zümre öğretmenleri) baskısı hem de kitapta bilgi olarak verilmeyen ama farklı kaynaklarda yer alan bilgi temelli sorular bu anlamda sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle ek kaynaklarda yer alan ayrıntı bilgiler ve deneme sınavlarında öğrencilerin karşısına çıkan bilgi soruları nedeniyle kazanım dışı bilgiler de ders kapsamına alınmak durumunda kalmaktadır.
- Ayrıca programdaki bilgi yükünün fazlalığı da konuların öğrencilerle işlenmesi konusunda aksaklıklara neden olmaktadır. Bu anlamda programın değiştirilmesi değil hem değerlendirme hem de merkezi sınav sistemi yaklaşımlarının güncellenmesi ve birlikte ele alınarak bir düzenleme yapılması gerekmektedir.
- Kazanımlara ayrılan süreler duruma göre esnetilebilecek şekilde düzenlenmelidir.

- Tema sıralamaları düzenlenmelidir.
- Son temalarda yer alan konular tatilin yaklaşması ve devamsızlık sorunları nedeniyle tam işlenemiyor. Temaların sıralaması düzenlenerek son tema genel değerlendirme teması olarak düzenlenebilir.
- Kazanımlar ve konular güncel konular dikkate alınarak güncellenmelidir.
- Birey ve Toplum temasında yer alan eski kimlik belgesi konusunun ayrıntılı bir şekilde işlenmesi yerine yeni kimlikler ve yonga konusu üzerinde daha çok durulması daha iyi olacaktır.
- Teknolojik gelişmeler kazanımlara ve konulara dâhil edilerek 5. sınıf programında yer alan “Dijital Vatandaşlık” temasına bu sınıfta giriş yapılması önerilmiştir.
- Gelişen teknoloji ve öğrencilerin sanal dünyada daha çok yer alması nedeniyle 5. sınıfta yer alan “Dijital Vatandaşlık” temasının 4. sınıf programında da yer alması gerektiği belirtilmiştir. Öğrencilerin internet ortamlarındaki hakları, siber zorbalıktan kaçınma, siber güvenlik, verimli internet kullanımı, güvenli internet siteleri vb. konularının derinlemesine işlenmesi çağımızda erken yaşlardan itibaren önemli ve gereklidir.
- Dersin etkin işlenmesinde kullanılacak etkinliklerin yer alacağı bir etkinlik havuzu oluşturulması önerilmektedir. Ayrıca bu etkinliklerde öğrencinin bizzat deneyimleyeceği öğrenme yaşantılarına yer verilmesi, aile ve diğer paydaşların da öğrenme etkinliklerine katılımının sağlanması önerilmektedir.
- Kazanımlar işlenirken öğrencilerin aktif şekilde yer alacağı, görevler ve etkinlikler üzerinden okul dışı öğrenme ortamlarında gerçekleştirilecek etkinliklere ihtiyaç vardır. Bu anlamda kazanımları pekiştirme ve öğrenmenin kalıcılığını sağlamak amacıyla bir etkinlik kitapçığı oluşturulması önerilmektedir. Oluşturulacak pekiştirme etkinliklerinin yer alacağı kitapçıkta uygun planlama ve işleme süresi düzenlenerek öğrenci ve ailesini sürece dâhil eden geziler, birlikte gerçekleştirilecek ziyaretler yani öğrencinin bizzat deneyimleyeceği öğrenme yaşantıları imkânları sunulması gerekmektedir. Bu bağlamda sosyal duygusal becerilerin, yaşam becerilerinin ve adabı muâşeret kurallarının da bilgi düzeyinde kalmasının önüne geçilmiş olacaktır.
- MEB Yayınları kitaplarının her okula ulaşmasının sağlanması önerilmektedir.
- Her okula MEB yayınlarının ulaşmaması ve farklı yayınevlerinin kullanılması da dersin işlenişi ve farklı öğretim felsefesi izlerinin

oluşması anlamında sorunlara yol açmaktadır. Bazı kitaplarda görsellik önemliyken bazı konularda bilgi aktarımı çoğunlukta olmuştur. MEB yayınlarının kitaplarının tüm okullara ulaşması önemli ve gerekli bulunmuştur.

- MEB ölçme değerlendirme merkezleri tarafından hazırlanan ve her ay yayınlanan beceri temelli soruların hazırlanırken program kazanımlarının ve kapsamlarının dikkate alınması önerilmektedir.
- Programın kazanımlarında yer almayan ancak hem MEB yardımcı kaynaklarda hem de okulların bursluluk sınavlarında bilgi ağırlıklı sorular sorular da ders kazanımlarının dışına çıkarak farklı konuların işlenmesine sebep olmaktadır. Bu anlamda tutarsızlık olması bir sorun teşkil etmektedir. Bakanlığımızın ölçme değerlendirme merkezleri soruları hazırlarken program kazanımlarının ve kapsamlarının dikkate alınması önerilmektedir.

Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)

Sorunlar

- Didaktik anlatımdan uzak daha çok uygulamaya dönük etkinlikler gerçekleştirilememesi,
- Sorgulama temelli öğrenme yaklaşımının kullanılmaması,
- Teknoloji ve çevrim içi eğitim araçlarının az kullanılması,
- Okul dışı öğrenme ortamlarından etkin faydalanılamaması,
- Öğrenme güçlüğü vb. bulunan öğrencilere yönelik zenginleştirilmiş etkinliklerin bulunmaması,
- Sınıflarda bulunan yabancı uyruklu öğrencilerin dil sorunu nedeniyle derslere katılamaması temel sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğrenciyi işe koşan, didaktik anlatımdan uzak yaparak yaşayarak öğrenme fırsatları sunan uygulamaya yönelik etkinlikler ile derslerin işlenmesi önerilmektedir.
- Ders kitaplarında ağırlıklı olarak didaktik bir bilgi aktarımı bulunmaktadır. Öğrenciyi bilgiye boğmaktan uzaklaşarak daha çok öğrenciyi işin içine katan, yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımına uygun bir şekilde öğrenme yaşantıları oluşturmaya yönelik etkinliklerin

gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır. Çünkü çocuklar doğruları duymayı değil yaşamayı hak etmektedirler.

- Sorgulama temelli yaklaşım temel alınarak düşünmeye yönelten sorularla derslerin işlenmesi ve zenginleştirilmesi önerilmektedir.
- Sosyal Bilgiler dersi sorma ve sorgulamanın ana dersi olarak kabul edilmeli ve bu anlamda her derste öğrencilerin sorgulamalarını teşvik edici etkinlikler gerçekleştirilmelidir. Bu nedenle sence/sana göre? gibi sorulara derslerin işlenişinde daha çok yer verilmelidir. Etkinliklerde ve ders içi öğrenme yaşantılarında da bu sorulara ve sorgulamaya yer verilmelidir. Öğretmenler de felsefe ve düşünme alanında ek eğitimler ile desteklenmelidir. Sorgulama ve sorma yaklaşımlarına uygun bir şekilde ilkokulun ilk sınıflarında “Çocuklar İçin Felsefe” adlı dersin müfredat kapsamına dâhil alınması önerilmektedir.
- Ders içi etkinlikler ve öğrenme tasarımları planlanırken çevrim içi öğrenme araçlarından ve teknolojiden en yüksek verimde faydalanılması önerilmektedir.
- En sık kullanılan çevrim içi öğrenme araçları ve kullanımı ile ilgili öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin sayısının artırılması önerilmiştir.
- Teknolojiden ve çevrim içi öğrenme araçlarından faydalanarak konuların işlenmesi kolaylaştırılırken aynı zamanda öğrenmenin kalıcılığının artırılması da sağlanmış olmaktadır. Öğrenciler çevrim içi öğrenme araçları konusunda öğretmenlere göre daha yetkin olabilmektedir. En sık kullanılan çevrim içi öğrenme araçları ve kullanımı ile ilgili öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimlerin sayısının artırılması önerilmiştir.
- Okul dışı öğrenme ortamlarından etkin bir şekilde faydalanılabilmesi için gerekli iş birliklerinin yapılması ve var olanların güncellenmesi önerilmiştir.
- İstanbul’un kendisi bir sosyal bilgiler dersi niteliğinde olmasına rağmen okul dışı öğrenme ortamlarından etkin bir şekilde yararlanılmaması da önemli bir sorundur. Burada maddi yetersizlikler, etkin olamayan iş birlikleri, araç temini, izin süreçleri gibi sıkıntılar yaşanması sebebiyle pek çok okul dışı öğrenme ortamından faydalanılamamaktadır. Bu anlamda okullarla diğer kurumların iş birliği, maddi kaygılar ve izin süreçleri gibi durumların kolaylaştırılması önerilmiştir. Ayrıca okul bahçelerinin etkin kullanılması için de gerekli önlemlerin alınması ve yaşanabilecek olumsuz durumlarda gerçekleştirilecek eylem planlarının paylaşılmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

- Kalabalık sınıflar sorununun en aza indirilmesi için gerekli önlemlerin alınması için harekete geçilmesi gerektiği önerilmiştir.
- Yabancı uyruklu öğrenciler için anadilde eğitim ile ilgili planlamaların yapılması önerilmiştir.
- Kalabalık sınıf mevcutlarının ve öğrenme gücüğü vb. bulunan öğrencilerin sayısının birden fazla olması, dersin etkin işlenişi konusunda sıkıntılara sebep olabilmektedir. Sınıf dinamiğine uygun bir şekilde kazanım işleniş sürelerinin düzenlenmesi gerekmektedir. İlkokul yıllarının başında kapsamlı taramaların yapılması ve ilerleyen yıllarda da gözlemlerin devam ettirilmesi, öğrenme gücüğü vb. olan öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarının gözetilmesi ve düzenlenmesi açısından önem teşkil etmektedir.
- Ülkemizde her geçen gün sayıları artan yabancı uyruklu öğrencilerin ana dillerinde eğitim görmedikleri için derslerde yaşadıkları dersi anlayamama, uyum gibi sorunları aşmak amacıyla öncelikle Türkçe öğretimi konusunda planlamaların yapılması gerektiği önerilmiştir.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- Yazılı sınav yapma ve not verme zorunluluğunun bulunması,
- Yazılı sınav ve alternatif değerlendirme etkinlikleri hazırlama konusunda öğretmenlerin yeterli donanıma sahip olmaması,
- Program kapsamında yer alan kazanımlarla ölçme değerlendirme etkinliklerinin örtüşmemesi,
- Süreç odaklı değerlendirme yerine sonuç odaklı değerlendirme yapılması,
- Merkezi sınavlar ve deneme sınavlarında sorulan sorularla kazanımların eşleşmemesi,
- Test odaklı sınavlara öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yetersiz olması,
- MEB in farklı birimleri arasında ölçme ve değerlendirme kapsamında iletişim olmaması genel sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ölçme değerlendirme alanında özellikle yazılı sınav hazırlama ve alternatif değerlendirme etkinlikleri hazırlama konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim fırsatları sunulması gerektiği önerilmiştir.
- Dördüncü sınıfta her dersten yazılı sınav yapma zorunluluğu öğrencileri ve öğretmenleri telaşa sokmaktadır. Burada önerilen, sonuç odaklı değerlendirme üzerinde değil süreç odaklı değerlendirme üzerinde durulması gerekliliğidir. Öğrencilerin hepsinin Sosyal Bilgiler dersi için hazırlayacakları bir ürün dosyası oluşturması önerilmiştir. Derste gerçekleştirilecek ürünler bu dosyada saklanacak ve ürünler üzerinden değerlendirme yapılacaktır. Ayrıca bu ürün dosyası değerlendirmesinin yanında bir yazılı sınavın da yapılabileceği ve ikisinin ortalamasının alınarak not verilmesi önerilmiştir. Öğrencilerin bu derste sadece yazılı sınavlarla değerlendirilemeyeceği, süreç odaklı değerlendirme kapsamında yıl boyunca bu derste ortaya çıkardıkları ürünlerin de değerlendirme sürecine katılması gerektiği önerilmiştir. E-okul sistemine işlenen ders içi etkinliklere katılım başlığı altında yer alan ve bu şekilde girişi yapılan notların netleştirilmesi adına kategorize edilmesi ve detaylandırılması önerilmiştir.
- Öğretmenlerin kendi sınıflarında bulunan öğrencilerin durumlarına göre değerlendirme yöntemleri kullanarak yazılı sınavlar ve alternatif değerlendirme etkinlikleri hazırlaması önemlidir. Bu anlamda öğretmenler ölçme ve değerlendirme alanında yazılı sınav hazırlama, alternatif değerlendirme yöntemleri vb. konularında alanında uzman kişilerden yüz yüze hizmet içi eğitimler alınması önerilmiştir.
- Sonuç odaklı değerlendirme yerine süreç odaklı değerlendirme yaklaşımının üzerinde daha çok durulması önerilmiştir.
- Program kapsamında yer alan kazanımlarla, hazırlanan ölçme değerlendirme etkinliklerinin örtüşmemesi sorun teşkil etmektedir. Kazanımlar eylemsel beceri temelli olmasına rağmen hem MEB yardımcı kaynaklarda hem de bursluluk sınavlarında bilişsel becerinin önde olduğu, kazanım kapsamında yer almayan bilgi soruları öğrencinin karşısına çıkmaktadır.
- Sonraki yıllarda merkezi sınavlarla karşılaşacak öğrencilerin farklı kaygılar nedeniyle erken sınıflarda deneme sınavları, testler, yarışma sınavları vb. ile zorlanmaması önerilmiştir.
- Öğrencilerin ilerleyen yıllarda karşılaşacakları merkezi sınavlar nedeniyle daha bu yıllardan deneme sınavlarıyla karşılaşmaları önemli bir sorundur. Öğretmenler öğrencilerine test yapmasalar bile

ya okul yönetimleri ya da veliler bunu talep etmektedirler. Dolayısıyla öğretmenlerin bu iki durum arasında sıkışıp kalmaları sorundur. Ülkemizdeki sınav sistemlerinin kurgusu değişmediği sürece bu durumun da değişmesinin zor olduğu görüşünde hem fikir kalınmıştır.

- MEB'in farklı birimleri arasında ölçme ve değerlendirme kapsamında iletişim ve iş birliğinin daha etkin yapılması önerilmiştir.
- MEB'in ölçme değerlendirme birimleri ile ders kitap komisyonları arasında karşılıklı iletişim olmaması öğrencilerin farklı ortamlarda kazanım dışı sorularla karşılaşmasına ve eksik öğrenme yaşadıkları kaygısına sebep olmaktadır. Ders programları kapsamında test çözme ile ilgili kazanım bulunmadığı için öğrenciler test odaklı sınavlara hazırbulunmuşlukları yeterli olmadan maruz kalmaktadırlar. Bu durum da ortaokula geçişte ve bursluluk sınavlarında öğrencilerin başarısı arasında farklılıklara sebep olmaktadır. Öğretmenler öğrencileri eğitim felsefelerine ve çağdaş yaklaşımlara uygun şekilde alternatif değerlendirme yöntemleri ile değerlendirirken, öğrencilerin test odaklı sınavlarla karşılaşacağı gerçeğini de göz önünde bulundurmaları onları test çözme konusunda ekstra bir yük ile karşılaştırmaktadır. Hem veli hem öğrenci hem de diğer zümrelerin baskısı ve merkezi sınavların test tekniği ile yapılması nedeniyle, öğretmen görevi olmadığı hâlde öğrencileri ile test yöntemi konusunda da paylaşımlar yapmak zorunda kalmaktadır. Bu bağlamda öğretmenin süreç odaklı değerlendirme yaklaşımı için kullandığı yöntemler hem öğrencinin hem de velinin gözünde önemini yitirmektedir.
- Program kazanımlarının yoğun ve konuların bilgi yükünün fazla olması somut işlemler döneminde olan 4. Sınıf öğrencileri için soyut kavramların öğreniminde sorunlara sebep olmaktadır. Öğrencilerin soyut işlemler dönemine geçiş yaptıkları 5. Sınıf kademesinin de ilkökul kapsamında alınarak sosyal bilgiler ders programının bu iki yıl göz önünde bulundurularak düzenlenmesi ve organize edilmesi önerilmektedir.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Fen Bilimleri)

Başkanlar: Doç. Dr. Gönül SAKIZ (Marmara Üniversitesi)

Dr. Ali Yiğit KUTLUCA (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Gökşen ÜÇÜNCÜ (İstanbul MEB)

Raportör: Dr. Gökşen ÜÇÜNCÜ (İstanbul MEB)

Uzm. Banu MOÇOŞOĞLU (Müdür Yardımcısı-MEB)

Katılımcılar:

Doç. Dr. Devrim AKGÜNDÜZ	Akademisyen	İstanbul Aydın Üniversitesi
Doç. Dr. Yılmaz SOYSAL	Akademisyen	İstanbul Aydın Üniversitesi
Dr. Çiçek Dilek BAKANAY	Akademisyen	İstanbul Aydın Üniversitesi
Nesrin ÖZBABA ULUĞ	Sınıf Öğretmeni	Şişli
Banu MOÇOŞOĞLU	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Burcu AKÇOCUK	Sınıf Öğretmeni	Eyüpsultan
Burcu DADA	Sınıf Öğretmeni	Sultanbeyli
Gülşen YALÇIN	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
İlhan AKBAŞ	Sınıf Öğretmeni	Sancaktepe
Mustafa TUĞYAN	Sınıf Öğretmeni	Sancaktepe
Ebru TAYANÇ	Veli	Ataşehir
Beyza Türkan TAYANÇ	Öğrenci	Ataşehir

Konular

- Program Felsefesi ve Yaklaşımları
- Kazanımlar
- İçerik
- Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)
- Ölçme ve Değerlendirme
- Ek Öneriler

Program Felsefesi ve Yaklaşımları

Sorunlar

- İlkokul birinci ve ikinci sınıflarda alınmakta olan Hayat Bilgisi dersindeki fen kazanım ve kavramları bilgi düzeyinde sınırlıdır. Bu durum, üçüncü sınıf Fen Bilimleri Öğretim Programı için gerekli olan ön öğrenmelerin oluşturulmasında yetersiz kalmaktadır.

- Temel eğitimde ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıflarda ele alınan Fen Bilimleri Öğretim Programı'nın felsefesi ve yaklaşımı ele alındığında, programda ulaşılması hedeflenen beceriler için araştırma-sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımı dışında farklı yaklaşımlara da ihtiyaç duyulmaktadır.
- Programda yer alan amaç ve becerilere erişimi için oluşturulan kazanımların, belirtilen amaç ve beceriler (örneğin yaşam becerileri ve mühendislik tasarım becerileri) ile uyumluluğu düşüktür.
- Öğretim programında yer verilen öğretmen rolü özgün bir yapılandırmaya ihtiyaç duymaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programı, birinci ve ikinci sınıflarda okutulan Hayat Bilgisi Öğretim Programı içinde yer alan fen konuları ve kazanımları ile yakından ilişkilendirilmelidir. Hayat Bilgisi Öğretim Programı içindeki fen kazanımları artırılmalıdır. Üçüncü sınıftan itibaren başlayan Fen Bilimleri dersinin kazanımları Hayat Bilgisi dersi kazanımlarının devamı niteliğinde olmalıdır.
- Özellikle yaşam becerileri ile mühendislik ve tasarım becerilerinin kazandırılmasının amaç edinildiği programda araştırma-sorgulamaya dayalı öğretim yaklaşımına ek olarak tasarım tabanlı yaklaşım gibi farklı yaklaşımlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- Programda yer alan kazanımlar revize edilmelidir. Bu revizyon sürecinde kazanımlar disiplinler arası ilişkileri ortaya koyacak şekilde düzenlenmelidir.
- Programdaki öğretmen rolü ve belirlenen rol kapsamında öğretmen yeterlilikleri yeniden gözden geçirilmelidir. Öğretmenler, teknoloji, argümantasyon ve laboratuvar yönetimine ilişkin pedagojik yetkinliklerini artıracak mesleki ve hizmet içi eğitim ortamlarına dâhil edilmelidir.

Kazanımlar

Sorunlar

- İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programı kazanımları yoğun olarak bilişsel odaklıdır. Bu nedenle programın amaçları içerisinde yer alan tutum ve yaşam becerilerini geliştirme konusunda yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Kazanımlar, sosyal, duyuşsal ve devinimsel açıdan yetersizdir.

- Fen Bilimleri Öğretim Programı'ndaki kazanım ifadeleri taksonomik yönden tüm basamakları kapsamamaktadır. Daha çok alt düzeydeki bilgi ve kavrama düzeyinde kazanım ifadeleri yer almaktadır. Mevcut durum, üst düzey becerilere odaklı program amaçları ile uyumlu değildir.
- Bazı kazanımlara ayrılan ders saat süreleri kazanım ile uyumlu değildir. Örneğin; 3. sınıf 8. ünite de Elektrik Çarpması konusu tek bir kazanımına ayrılan süre olan 8 ders saati oldukça uzundur.
- Kazanımlar disiplinler arası yaklaşıma uygun değildir. Fen kazanımları, Matematik, Türkçe, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Müzik gibi disiplinlerle açık bir şekilde ilişkilendirilmemektedir.
- İlkokul düzeyinde sosyobilimsel konular bağlamında kazanımlara yer verilmemektedir.
- Mevcut kazanımların gelişen teknoloji, çevirim-içi, harmanlanmış öğrenme ortamları ile uyumluluğu yetersiz kalmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokul Fen Bilimleri Öğretim Programı kazanımlarının bilişsel yükü yeniden değerlendirilmelidir. Program içerisinde yer alan tutum ve yaşam becerileri kazanımlarda yer bulmalıdır. Kazanımlar sosyal, duyuşsal ve devinimsel açıdan geliştirilmelidir.
- Kazanım ifadeleri taksonomik açıdan tüm basamakları kapsayacak şekilde düzenlenmelidir. Üst düzey becerilerin kazandırılması için uygulama, analiz ve değerlendirme süreçlerine yer veren kazanım ifadelerine yer verilmelidir.
- Bazı kazanımlara ayrılan ders saat süreleri gözden geçirilmelidir. Ders saati süreleri ile kazanım ifadeleri arasında denge kurulmalıdır.
- Fen kazanımları Matematik, Türkçe, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Müzik gibi ilgili disiplinlerle ilişkilendirilmelidir. Bu ilişki kazanım ifadelerinde görünür kılınmalıdır.
- İlkokul düzeyinde sosyobilimsel konular bağlamında kazanımlara yer verilmelidir.
- Mevcut kazanımların gelişen teknoloji ile uyumluluğu artırılmalıdır. Çevrim içi ortamlarda uygulamalara yön verecek ek kazanım ifadelerine yer verilmelidir.

- Öğretim programı kazanımlarının program amaçları ile uyumlu, program amaçlarında yer verilen becerileri kapsayıcı, öğretmene kılavuzluk etme niteliğinde düzenlenmesi için ek kazanımların oluşturulması gerekmektedir. Bu amaçla bir program çalıştayı düzenlenerek, geliştirilecek kazanımların eğitim-öğretim durumlarına, ölçme ve değerlendirme süreçlerine nasıl yansıtılabileceğine ilişkin öğretmen kılavuz kitapları hazırlanmalıdır.

İçerik

Sorunlar

- Ünite sıralamalarında yakından-uzağa, somuttan-soyuta ilkesine uyum sınırlıdır.
- Öğretim materyali olarak sunulan ders kitaplarında yaşama uygulanabilir içerikler yeterli değildir.
- Bazı kazanımlar simülatif ortam gerektirmekle birlikte içerik buna uygun bir şekilde düzenlenmemiştir.
- Ders kitaplarında yer verilen görseller ve metin kurguları kök değerlerle yer yer uyumsuzdur.
- Öğretim programı amaçlarından biri olan “bilim insanlarının çalışmaları” ve “bilim insanlarını tanıma” konusunun içerikte sunumu yetersizdir.
- Öğretim materyali olan ders kitaplarındaki birtakım görsel ve bilgiler bilimsel yönden hatalı olup öğrencilerde kavram karmaşası oluşturabilecek niteliktedir.
- İçerikte yer alan konulardan bir kısmı öğrencide merak uyandırma konusunda sınırlıdır (Örneğin, konu alanı Dünya ve Evren olmakla birlikte, ilkokulda Dünya'nın sadece genel özelliklerinin ele alınması, evrene dair herhangi bir konuya yer verilmemesi, Vücudumuzdaki Sistemler konusunun ortaokula bırakılması gibi).
- Kaynaştırma öğrencileri (BEP ve ZEP) ve engelli öğrenciler için kazanımlara uygun içerikler yetersizdir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ünite sıralamalarında yakından-uzağa, somuttan-soyuta ilkesi gereği üçüncü ve dördüncü sınıfların ilk üniteleri son ünite olarak ele alınmalıdır.

- Ders kitaplarında yer alan içerikler yaşam temelli örneklere yer verecek şekilde düzenlenmelidir.
- Ders kitapları teknoloji uyumlu hale getirilmelidir. Örneğin, karekodlu kitap çalışmaları yapılmalıdır. Bu konuda mevcut çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır.
- Ders kitaplarında yer alan görseller ve metin kurguları anne-baba, kadın-erkek rolleri açısından yeniden gözden geçirilmelidir. Bu roller her iki cinsiyet için eşit olarak ele alınmalı ve dengelenmelidir. Meslek ve kariyer bilinci için konu bağlamında metinlere yer verilmelidir.
- Ders kitaplarında bilim insanları tanıtılırken bilim insanlarının sadece bilimsel çalışmaları değil, insani yönlerini de ele alacak içeriklere yer verilmelidir. Bunun için bilim insanlarının hayatlarını anlatan çizgi romanlara, film ve belgesellere;
- (örn.<https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bilim-cizgi>, <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/konuArsivi.htm?konuId=1463>) erişim kitaplarında karekod olarak yer almalıdır.
- Öğretim materyali olan ders kitaplarındaki görsellerin ve bilgilerin incelenerek bilimsel yönden hatadan arınık hale getirilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- İçerikte yer alan konuların öğrencide merak duygusunu sınırlandıracak nitelikte olmamasına özen gösterilmelidir. Örneğin, Dünya ve Evren konu alanında sadece Dünya'ya yer verilmesi yerine Evren-Galaksi-Gezegen gibi öğrencilerde ufuk açıcı, heyecan ve merak uyandırıcı konu ve kazanımlara ilkökul düzeyinde yer verilmelidir. Benzer şekilde altıncı sınıfta verilmeye başlanan Vücutumuzdaki Sistemler Ünitesi, öğrencinin kendini tanımasını sağlamak amacıyla yeniden ilkökul düzeyine uygun şekilde içeriğe dahil edilmelidir.
- Kaynaştırma öğrencileri (BEP ve ZEP) ve engelli öğrenciler için kazanımlara uygun içerikler geliştirilmelidir. Mevcut geliştirilmiş etkinliklerin tüm öğretmenlere yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yürütülmelidir.

Eğitim Durumları

Sorunlar

- İlkokullarda laboratuvar ortamları ya bulunmamaktadır ya da var olanlar yeterli ya da işlevsel değildir.

- Sınıf dışı öğrenme için okul bahçelerinin düzenlenmesinde eksiklikler bulunmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamlarına ulaşım/ekonomik/idari izin gibi problem durumlarından kaynaklı erişim kısıtlılığı mevcuttur.
- Öğretmenlerin laboratuvar yönetimi, sınıf dışı öğrenme ortamlarını kullanma ve öğrenme ortamını düzenleme konularında yeterlilikleri sınırlıdır.
- Sınıf mevcutları ve bu mevcutlara uygun sınıf ortamını etkileşim ve hareket odaklı tasarlamaya ilişkin sınırlılıklar bulunmaktadır.
- Proje temelli çalışmaların etkin şekilde yürütülebilmesinde velilerin ve öğrencilerin katılım motivasyonları sınırlıdır.
- Günlük dil ile bilim dili arasında yeterli düzeyde bağ kurulamaması sonucunda öğrencilerin fen kavramlarına yönelik yeterliklerinin sınırlı düzeyde kalmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi kapsamında başlatılan çalışmaya benzer şekilde, tüm ilkokullarda laboratuvarlar oluşturulmalı, laboratuvar araç-gereçleri temin edilmelidir. Okullarda laboratuvarların işlevsel olarak yönetilebilmesi için fen kulüpleri kurulmalı, öğrencilerin bu ortamlarda aktif sorumluluk almaları teşvik edilmelidir.
- İlkokul bahçeleri sınıf dışı öğrenme için uygulama sahalarına dönüştürülmelidir. Bunun için okul bahçeleri, peyzaj alanında sürdürülebilirlik ilkesi göz önünde bulundurularak, ilgili paydaş olabilecek grupların katılımı ile yeniden düzenlenmelidir. Beton okul bahçeleri, fen öğretiminin uygulamalı olarak gerçekleştirilebileceği, tarımsal ekim-dikim çalışmalarının, bitki ve hayvan gelişiminin ve doğadaki değişimin gözlemlenebileceği sahalara dönüştürülmelidir. Okul bahçelerine ek olarak, okul dışı öğrenme faaliyetlerinin yürütülmesi için ilkokulların bölgesel olarak fen öğretimi kapsamında ortak kullanabilecekleri öğrenme sahaları oluşturulmalıdır (Örneğin; Fen Bahçeleri, Fen Köyü gibi). Bu anlamda mevcut sahalarda (örneğin bilim merkezleri, gözlem evleri ve botanik bahçeleri gibi) yaygınlaştırılmalıdır.
- Öğretmenlerin laboratuvar yönetimi, sınıf dışı öğrenme ortamlarını kullanma ve öğrenme ortamı düzenleme konularındaki yeterlikleri uygulamalı ve izleme süreci olan mesleki/hizmetçi eğitimler yoluyla artırılmalıdır.

- Kalabalık-etkileşimi az sınıflar da göz önünde bulundurularak, öğretim programında farklı sınıf ortam düzenleme örneklerine (Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki gösterimlere benzer şekilde) yer verilmelidir.
- Proje temelli çalışmaların etkin şekilde yürütülebilmesi için öğretmenler belirli zaman aralıklarında aile katılımlı etkinlikler düzenlemelidirler. Bu etkinliklerde velilerin çocukları ile birlikte ortaya koyacakları ürünleri sergilemeleri proje farkındalığı ve proje kültürü bilincinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.
- Günlük dil ile bilim dili arasında yeterli düzeyde bağ kurulması için bağlam temelli öğrenme fırsatları oluşturulmalıdır. Bu amaçla, bilim öykülerine, bu öykülerden çıkarımla örnek durum çalışmalarına yer verilmelidir. Bu doğrultuda, TÜBİTAK vb. bilim dergilerine sınıf olarak üyelik gerçekleştirilmeli, ilgili yayınlar sınıf içinde oluşturulacak bir fen köşesinde değerlendirilmeli ve içerikleri sınıfça tartışılmalıdır. Öğrencinin sosyal, duyuşsal ve devinimsel gelişimine katkı sağlayacak eğitsel ve yaratıcı oyunlar, STEM etkinlikleri gibi disiplinler arası ve bütünleştirici çalışmalara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin herhangi bir endişe ya da kaygı duymadan, düşüncelerini özgürce ifade edebilecekleri demokratik sınıf kültürünün oluşturulması, fen bilimlerine yönelik pozitif duygu, tutum ve motivasyon gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda hem yöneticilerin hem de öğretmenlerin demokratik okul/sınıf kültürü oluşturmaya yönelik yeterlilikleri artırılmalıdır.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri temel olarak bilgi düzeyinde olup, beceri kazanımı ölçümünde yetersiz kalmaktadır.
- Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri genel olarak performansa dayalı, sonuç odaklıdır.
- Süreç değerlendirmesi için yeterli düzeyde etkinliğe yer verilmemektedir.
- Öğretmenlerin süreç odaklı değerlendirmeye ilişkin yeterlilikleri sınırlıdır.
- Teknoloji odaklı, dijital okuryazarlığı teşvik eden ölçme ve değerlendirme içerikleri sınırlıdır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders kitapları ile ilgili yapılacak çalışmada ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, programda belirtilen beceriler özelinde detaylı bir şekilde ele alınmalı ve geliştirilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme etkinliklerine sadece ünite sonunda yer verilmemeli, etkinlikler tüm içeriğe yayılacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Süreç odaklı değerlendirme için kitaplarda yer alan etkinlikleri, proje, tasarım ve araştırma çalışmalarını değerlendirmeye yönelik örnek rubrikler geliştirilmeli ve bu rubriklere kitaplarda yer verilmelidir. Portfolyo uygulamaları yaygınlaştırılmalıdır.
- Süreç odaklı ve biçimlendirici değerlendirme yöntem ve tekniklerine ilişkin öğretmenlere uygulamaya dayalı ve izleme sürecinin de gerçekleştirileceği mesleki ve hizmet içi eğitimler verilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde Web 2.0 araçlarının etkin kullanımına yönelik uygulama ağırlıklı hizmet içi eğitimler düzenlenmeli ve bu eğitimleri alan öğretmenler izlemeye tabi tutularak verilen eğitimlerin etkililiği ve uygulama sürecinin niteliği değerlendirilmelidir.

Ek Öneri

Öğretmen sınıf içi süreci değerlendirebilmek için araştırmacı bir kimlik kazanmalıdır. Sınıf ortamındaki süreci kayıt altına alabilmeli, bu kayıtları bireysel ve diğer öğretmenlerle birlikte izlemeli ve dönüştürülmesi gereken noktaları tartışarak değerlendirebilmelidir. İçerik ve içeriğin eğitim durumlarına yansımalarının gelişimi bu geribildirim mekanizmasına bağlıdır. Bu nedenle değerlendirme sürecinde öğretmen bileşeni de göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Yabancı Dil)**Başkanlar:** Prof. Dr. Candemir DOĞAN (Marmara Üniversitesi)

Dr. Kamile HAMİLOĞLU (Marmara Üniversitesi)

Raportör: Dr. Fergül DENKTAŞ (İstanbul MEB Müdür Yardımcısı)**Katılımcılar:**

Sümevra ŞEKER	İngilizce Öğretmeni	Üsküdar
Akın ÖZKAN	İngilizce Öğretmeni	Gaziosmanpaşa
Elif ELGİN	İngilizce Öğretmeni	Pendik
Eda ERTEM	İngilizce Öğretmeni	Ataşehir
Ebru BADIR	İngilizce Öğretmeni	Bağcılar
Dilek KARAKAŞ	İngilizce Öğretmeni	Kartal
Arzu ARABACI	Veli	Bahçelievler
Emre Yaşar ARABACI	Öğrenci	Bahçelievler

Konular

- İlkokul Öğretim Programı Yabancı Dil Eğitim Felsefesi
- Değerler Eğitimi
- Öğretmen
 - Eğitim Fakülteleri /Öğretmenin Yetişmesi
 - Öğretmenin Mesleğini İcra Etmesi
- Öğrenci
- Okul
- Ölçme ve Değerlendirme
- Kaynaklar

İlkokul Öğretim Programı Yabancı Dil Eğitim Felsefesi**Sorunlar**

- İlkokul Yabancı Dil Öğretim Programı'nın eğitim felsefesi, hedefleri ve amaçları yeterince özgün ve detaylı değildir. İlkokul Yabancı Dil Öğretim Programı (2018), Avrupa Birliği Çerçeve Programının (ABÇP), (Common European Framework (CEF)) yakından izlendiği ve ilkelerinin İngilizce Öğretim Programı'nda aynen uygulanacağı belirtilmiştir. Bu nedenle ABÇP'nin tanımladığı temel felsefe benimsenmiş görünmektedir. (ABÇP) CEF) öğrencilerin yabancı

dili günlük gereksinimleri çerçevesinde, iletişimsel olarak ve otantik-gerçek bir bağlamda öğrenmelerini öngörür. Tüm Avrupa dillerinin, Avrupa'da etkin bir şekilde edinilmesinin gerekliliğini vurgulamasının yanı sıra, çeşitli ders branşlarının, başka dillerle öğretilmesi ve tüm Avrupa vatandaşlarının çok dilli dünya insanları olmasını temel olarak kabul etmekte ve bu nedenle İçerik Temelli Öğretim ve Öğrenim Content-Based Instruction and Learning (CLIL) sistemini resmi yöntem olarak benimsemektedir. Ancak bu tanımlar Yabancı Dil Öğretim Programı'nda prensip olarak yer almakla birlikte, İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı eğitim felsefesi, hedefleri ve amaçları bakımından yeterince özgün ve detaylı değildir.

- İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı'nın felsefi boyutları programın yürütücüsü olan öğretmenler tarafından yeterince algılanıp uygulama boyutunda tam olarak yaşama geçirilememektedir.
- Öğrenci mevcutları fazla ve ders saati sayısı az olduğu için öğretmenler yapılandırmacı yaklaşıma uygun ders tasarımları yapmada zorluk yaşamaktadırlar.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı; eğitim felsefesi, hedefleri ve amaçları hem evrensel düzeyde hem de ülkemiz bazında çok dikkatle yeniden düzenlenmeli, özgün bir biçimde ülkemizin gerçekten gereksinim duyduğu eğitim felsefesinin, hedeflerinin ve amaçlarının çerçevesi çizilmeli ve içeriği doldurulmalıdır.
- İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı (2018) Avrupa Birliği Çerçeve Programının (ABÇP) (Common European Framework (CEF)) yakından izlendiği ve ilkelerinin aynen uygulanacağı belirtilmesine ve ABÇP'nin tanımladığı temel felsefe benimsenmiş görünmesine rağmen bu tanımlama Avrupa'ya özgü ve onlara ait bir düzenleme olduğu için ülkemizin gereksinim ve hedeflerini tam olarak tanımlayamamaktadır. (ABÇP (CEF) öğrencilerin yabancı dili günlük gereksinimleri çerçevesinde, iletişimsel olarak ve otantik-gerçek bir bağlamda öğrenmelerini öngörür ancak bu bağlamın Türkiye için gerçekliği tartışılarak tam olarak tanımlanmalı ve ne şekilde uygulanacağı detaylandırılmalıdır.
- İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı'nın felsefi boyutları öğretmene tanıtılmalı, hatta birlikte oluşturulması için toplantılar, seminerler, konferanslar, şuralar yapılmalı; böylece öğretmenin uyguladığı programı anlaması ve programa ilişkin aidiyet duygusunun artırılması sağlanmalıdır.

- İlkokul İngilizce Dersi Öğretim Programı'nda izlenecek temel eğitim yaklaşımlarından biri yeniden yapılandırmacı yaklaşım olarak belirlenmiştir. Ancak uygulamada birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu yaklaşımın uygulanabilmesi için; bol, anlamlı ve etkili tekrar etkinliklerine, öğrencilerin edinmiş oldukları dil parçalarını bireyselleştirebilecekleri bilgi dönüştürme etkinliklerine gereksinim vardır. Bunun için, ders saatlerinin arttırılması gerekir. Mevcut ders saatleri, öğrencilerin bol ve etkin uygulama yapmalarına olanak vermemektedir.

Değerler Eğitimi

Sorunlar

- Mutluluk, hoşgörü, sevgi, saygı, birlik vb. değerler tüm insanlık için, özellikle bu ve gelecek yüzyıllarda çok önemli kavramlardır ve olmaya devam edeceklerdir. Bu değerlerin öğretilmesi yabancı dil derslerinde, öğrencilerin dil yetersizliği sebebiyle kolay olmayabilir.
- Değerler eğitimini yabancı dil eğitimine yansıtılabilmek için konuların belirli gün ve haftalarla uyumlu olması gerekmektedir. Öğretmenin değerlere uygun modelleme yapması gereklidir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Özür dileme, sevgi, saygı, hoşgörü, birlik, mutluluk gibi değerler çok önemlidir. Değerler eğitiminde öğrencilere uygun fırsatlar verilerek daha kalıcı bir değerler eğitimi kazandırılabilir. Değerler eğitiminde ailenin ve öğretmenlerin modellemesi çok önemlidir. Öğrencilerine mutluluğuyla gülümseyen, hoşgörülü davranan bir öğretmen, sevgiyle yaklaşan öğretmen değerler eğitimini başlatmıştır ve o değerlerin kalıcılığı daha uzun olur. Değerler eğitiminin programdaki konularla bağlantılı olarak geliştirilerek tüm öğretim programına dâhil edilmesi bir gerekliliktir. Öğretmenlerin modelleme yapabilmeleri ve duygularını değerler eğitiminde doğru yansıtılabilmeleri için alan uzmanlarından etkinlik hazırlama ve değerler eğitimi ile ilgili materyal hazırlama konusunda eğitim almaları gereklidir. Ders malzemelerine değerler eğitiminin de eklenmesi çok önemlidir.
- Okullarda değerler ile ilgili interaktif tiyatro günleri düzenlenebilir, değerler sempozyumu, öğrenci değer oyun günleri gibi etkinlikler yapılabilir. Değerler konularını, ders dışı etkinliklere bütünleştirmek ve daha sonra da öğrencilerin evdeki yaşantılarına yansıtılmalarını sağlamak en büyük çözüm olabilir.

Öğretmen

Eğitim Fakülteleri (Öğretmenin Yetiştirilmesi)

Sorunlar

- Fakülteye giriş açısından; yeterli puan alarak giremeyenler/girenler; isteksiz olarak eğitim fakültelerine girenler, arzu ettiği üniversiteye giremeyenler, çok fazla yabancı dil, özellikle İngilizce öğretmenliği bölümü açıldığı için taban puanların düşmesi sorun oluşturmaktadır.
- Fakülte dersleri ve içerikleri açısından; öğretmenin yetişmesinde, bazı alanların ve derslerin eksik olması ya da fakülte-bölüm programlarında yeterince yer almaması sorun yaratmaktadır. Örneğin, seçmeli derslerin gerçekten öğrencinin ihtiyacına göre seçilememesi gibi.
- Öğretim elemanları (deneyim-okullarla ilişki-donanım) açısından; fakülteyedeki derslerin daha etkin yöntemlerle işlenmemesi, öğretim elemanlarının öğretim yöntem ve tekniklerini kendileri ders anlatırken uygulamaması bir sorun teşkil etmektedir. Ayrıca yabancı yazarlar ve araştırmacılar tarafından yazılan ders öğretim materyal ve kaynaklarının, ülkemiz koşulları açısından uyarlanmaması bir sorun oluşturmaktadır.
- Staj uygulamaları açısından; staj uygulamalarında ve staj okulu – fakülte iş birliğinde sorunlar yaşanmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Yabancı dil bölümüne girebilmek için, üniversite sınavında matematik başarısının ölçülmesi yerine yabancı dil becerisinin ölçümüne ağırlık verilmesi gerekir. Lisede yönlendirmelerin iyi yapılması gerekmektedir. Örneğin tercüman olmak isteyen bir öğrencinin, bu bölüme yönelmeyip, öğretmenlik bölümüne girmesi önlenmelidir çünkü o öğrencinin isteksizce okuması ve mezun olduktan sonra tercümanlık yapma olanağı bulamadığında, öğretmenliğe yönelmek zorunda kalması, okullarda birçok isteksizce öğretmenlik yapmakta olan öğretmenlerin olmasına yol açmaktadır ve bu azalmalıdır.
- Öğretmenin yetişmesinde üç alana önem verilmelidir: Mesleki alan eğitimi, pedagoji eğitimi ve sosyo-kültürel eğitim. Bu alanlar, mesleki alan dersleri, pedagoji dersleri ve seçmeli dersler ile dengelenmelidir. Bu üç alanın öğretmenin yetişmesine katkıda bulunacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Alan derslerinin, öğretmenin alan bilgisi ile ilgili tüm gereksinimlerini kapsayacak şekilde olması çok önemlidir.

- Fakülte derslerinde işlenen konular, öğretmen adaylarının gereksinimleri düşünülerek düzenlenmeli, ilkokullar da bu derslerde edinilen bilgilerin uygulanmasına bakış açısı ve koşullar bazında olanak tanınmalıdır. Böylece hem fakülte-okul arasındaki uyumsuzluk giderilir; hem kuramsallık-gerçek hayat ikilemi yok olur hem de öğretmen adayları bilimsel ve akademik düzeyde yetişerek staj yaptıkları okullara bu şekilde katkı sağlayabilirler.
- Seçmeli ders listeleri, fakülte programlarında çok zengin görünmesine rağmen bu dersler çoğunlukla alınamamakta ve zorunlu seçmeli dersler belirlemektedir. Gerekli öğretim elemanı desteği sağlanarak bu derslerin açılması ve alınması sağlanmalı, böylece öğretmen adaylarının sosyo-kültürel olarak da gelişmesi ve güçlenmesi mümkün olmalıdır.
- Öğretmen adayları mesleğe başladığında da bu eğitimlerin devam etmesi gerekmektedir. Yani fakülte bittikten sonra da öğretmenler yaşam boyu eğitim (Lifelong education) sistemine uyumlanmalıdırlar.
- Fakülte öğretim elemanlarının, öğretim yaklaşım, yöntem, teknikleri ve davranışları ile öğretmen adaylarına model olması çok önemlidir. Fakülte öğretim elemanlarının akademik olarak kendilerini geliştirmeleri, bunun için güncel bilgiyi takip etmeleri ve araştırmalar yapmaları çok önemlidir. Bunun için fakülte öğretim elemanına akademik teşvik yardımı arttırılmalıdır. Konferans ve sempozyumlara katılabilmelerine ve kaynak edinmelerine kolaylık sağlamalıdır.
- Öğretmenlik eğitiminde yöntembilim çok önemlidir. Öğretmen adayı fakültesinde özellikle modelleme ile göreceği öğretmenlik davranışlarını kendisi de okullarda uygular. O nedenle sadece bilgiyi edinmek değil, bilgi üzerinde düşünmek, onu sentezlemek, uyarlamak ve uygulamak çok önemlidir. Öğretmen adaylarının kendi fikirlerini söylemelerine fırsat vermek, onları akademik makaleler araştırmaya ve okumaya yönlendirmek bu nedenle çok gereklidir. Öğretmen adayı, araştırmayı, eleştirel düşünmeyi, sentezlemeyi öğretim elemanlarının yardımıyla edinebilmelidir. Bu nedenle, fakülte öğretim elemanları öğrettikleri yöntembilim bilgilerini mutlaka kendileri de sınıflarında uygulayarak, öğretmen adaylarının bu bilgileri özümsemelerini sağlamalıdırlar.
- Fakültede kullanılan materyal ve kaynaklar, öğretmen adayının yetişmesinde büyük önem taşır. Bu malzemenin dikkatli seçilmesi ve öğretmen adayımızın hem evrensel hem de ülkesel boyutta bilgiyi edinmesi ve özümsemesi sağlanmalıdır. Yabancı bir yazar veya araştırmacı tarafından yazılan materyaller mutlaka anlamsal açıdan yerel boyutta da yorumlanmalıdır. Örneğin, yabancı yazarlar tarafından yazılmış olan sınıf yönetimi kitapları, ülkemiz koşulları göz önünde

bulundurularak gözden geçirilerek yorumlanmalıdır. Sınıf yönetimi kitapları, staj okullarındaki uygulamalardaki gözlemler nezdinde fakülteadaki derslerde öğretmen adayları ile tartışılarak yorumlanmalı ve öğretmen adaylarının sınıf yönetimine kendi bakış açılarının akademik bilgiler eşliğinde oluşması sağlanmalıdır.

- Fakülteadaki eleman azlığı nedeniyle stajyer öğretmen adayları çok sık ve etkin takip edilememektedir. Bu nedenle bazı ülkelerde olduğu gibi eğitim fakültelerinde sadece stajlar için öğretim elemanı alımı önerilebilir. Böylece stajyerler haftada bir veya daha fazla izlenip geri dönüt alabilir ve daha iyi yetiştirilebilir.
- Fakülte-staj okulu iş birliğinde, stajdan sorumlu öğretmenlerin eğitimine ve sertifika programlarına katılımına daha fazla önem verilmelidir ve yine eğitim fakülteleri için önerildiği üzere, bazı okullar sadece staj okulu olmalı ve stajyer süpervizörlük eğitimi almış öğretmenler tarafından eğitim verilmelidir. Staj okulları yönetimleri ve süpervizör öğretmenlerine fakülteler, eğitim toplantıları, seminerler, konferanslar düzenlemelidir.
- Fakülte dördüncü sınıf öğrencilerinin daha fazla staj uygulaması yapması sağlanmalı, örneğin haftada iki ya da üç gününü staj okulunda geçirmelidir. Bu durum daha yoğun ve etkin bir ders anlatma programıyla, daha etkin bir öğretmen olabilmenin yolunu açacaktır. Başka bir açıdan eğitim fakülteleri beş yıl olmalı, beşinci yıl sadece staj okulunda geçirilmelidir. Şu andaki programda gözlem stajı fakülte üçüncü sınıfta başlamalı, dördüncü sınıfta sadece öğretim uygulamaları yapılmalıdır. Staj okullarının, stajyerlere severek, isteyerek rehberlik etmesi ve gerçekten bir şeyler öğretmeyi amaçlamaları çok önemlidir. Hem okul yönetimi hem de süpervizör öğretmenler stajyerlerle ilgilenmeli, onların şevkini kırmamalıdır.

Öğretmenin Mesleğini İcra Etmesi

Sorunlar

- Öğretmenin öğretim yaklaşımları-yöntemleri-stratejileri-teknikleri açısından yaşanan sorunlara bakıldığında; fakültede öğrenilen yöntem ve tekniklerin öğretmen tarafından anlaşılabilmiş olması, okuldaki uygulamalara uygunluğu, öğretmenin bu konudaki bilgiyi bulunduğu durum ve koşullara uygulamada etkin olması önemlidir. Bu durum gerçekleşmediği sürece yabancı dil eğitiminin doğru ve etkin olmaması büyük sorunlar oluşturur.

- Öğretmenin öğretim becerileri-sınıf yönetimi açısından yaşanan sorunlara bakıldığında; pandemi döneminde öğrencilerin davranış ve öğrenme biçimlerinde değişiklikler olduğu gözlenmektedir. Bu durum özellikle sınıf yönetiminde sorun yaratmakta, öğretmenin öğretim becerilerini sorgulatmaktadır.
- Kişilik-kimlik (öğrenme/öğretme) ve öğretmenlik bilinci açısından öğretmenin kişilik özellikleri, yaptığı mesleğe uyumsuzluk gösterdiğinde etkin öğretme ve öğrenme gerçekleşmemekte, üstelik öğrenciler psikolojik olarak olumsuz etkilenebilmektedirler.
- Profesyonel öğretmen kimliğinin oluşumu ve öğretmen karakterinin gelişimi hakkında ilerleme fırsatlarının öğretmen tarafından fark edilmesi gerekmektedir.
- İlkokuldaki yabancı dil öğretmenin hem öğretmen hem veli ile sosyal ve iş birliğine yatkın olması gerekmektedir. Kuruma aidiyeti de arttırmak için idareyle de iş birliği yapmak gereklidir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Fakültede öğrenilen yaklaşım, yöntem ve tekniklerin okullardaki öğretmenler tarafından uygulanması hem fakültede öğrenilen bilgilere işlevsellik kazandıracak hem öğretmen adaylarının iyi yetişmesini sağlayacak, hem de adaylık bittikten sonra öğretmen olanların, okullarda yabancı dil eğitimini doğru bir akademik düzlem üzerine inşa etmelerini sağlayacaktır. Öğretmenlerin yabancı dil eğitimine ilişkin düşünceleri, idealleri ve yaklaşımları olması onları doğru teknikleri seçmeye yönlendirir. Yaklaşım dediğimiz şey, sınıflarda yapılan uygulamaların yaşam gözlemlenerek, araştırılarak anlaşılmaya çalışılmasıdır. Öğretmenler eğer kuramsal bilgi diye korktukları konuların uygulamalara verilen adlar olduğunu bilirse akademik bilgiyi reddetmeyebilir ve yöntem bilimsel bilgiyi reddetmemesi, öğretmenlik becerileri açısından çok önemlidir.
- Öğretmenler eğer öğrencileri hakkında her türlü bilgiye sahiplerse (yaşları, öğrenme biçimleri, akademik geçmişleri, dil eğilimleri vb.) benimsedikleri (doğru) yaklaşımlar sayesinde ideal yöntemler çizilmiş olur. Öğrenci özelliklerine göre biçimlendirilmiş dersler, akademik yöntem-bilim bilgisine, özellikle yaklaşım-yöntem-teknik bilgisine gereksinim duyar. Bu nedenle, okullarda çalışan tüm yabancı dil öğretmenlerine, periyodik olarak bilgilendirme yapılması çok önemlidir. Öğretmenlerin periyodik olarak fakülteler tarafından eğitim yardımı almaları ve eğitimciliklerine katkıda bulunulması gereklidir. Gelişigüzel seminer konuları yerine, gerekli konular A'dan

Z'ye öğretmenler tarafından gereksinimlerine göre belirlenmeli ve konuların gerçekten uzmanı olan eğitimciler tarafından eğitilmelidirler. Fakülte ve okul iş birliği ile öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine yardım edilmelidir. Bunun için, fakülte-okul öğretmen geliştirme merkezleri kurulması önerilebilir ve bu merkezler fakülte bünyesinde, sürekli olarak öğretmenlere eğitim verebilir.

- Öğretmenler, sadece öğrenci olarak değil araştırmacı olarak da kimliklerini geliştirmelidirler. Örneğin, kendi aksiyon araştırmalarını (Action Research) yaparak hem kendilerine hem de öğrencilerine, akademiye ve uygulama dünyasına katkıda bulunabilirler.
- Fakültelerde öğretmen araştırma merkezleri kurulabilir ve bu merkezler sadece öğretmen araştırmalarına yardım ve destek vererek öğretmenin bilim dünyasına katkısını da sağlayabilir.
- Öğretmenler, benimsedikleri yaklaşım, yöntem ve tekniklerle ilgili olarak akademik yıl başında veya dönem başlarında, öğrencilerin, bilimsel gerçeklere dayanan edinim süreçlerini anlatan bilgilendirme veli seminerleri düzenlenmeli, kullanılması ya da kullanılmaması gereken yöntem ve teknikler hakkında veli semineri yapılması gerekmektedir.
- Sınıf yönetimi tekniklerinin, pandemi döneminde içine kapanan, huyları değişen, endişe yaşayan, aşırı derecede sosyal medya kullanıcısı olan veya kuralları unutan ya da umursamayan öğrenciler için güncellenmesi gerekmektedir. Daha fazla yoğunlaşma, dikkat, eleştirel beceri çalışmasına gerek duyulmaktadır. Sınıf yönetimi açısından haftanın bazı günlerinde, yönerge, sınıfta çalışma becerisi teknikleri gibi çalışmaların yapılabilirdiği ders saatleri ayrılması iyi olabilir.
- Sabırlı, dayanıklı, kararlı, enerjik, mesleğine aidiyet duygusu yüksek, şefkatli, empati yapabilen, yaratıcı, gelişmeye yatkın, öğrenciye karşı dikkati yoğun, açık ve net, sevgi dolu ve istekli, ekip çalışmasına yatkın olmak öğretmenin olmazsa olmaz ve eğitimin etkinliğini ve kalitesini arttırabilecek kişilik özellikleridir. İşini sevmek, öğrencileri sevmek çok önemlidir. Çalışmalarını çalışma arkadaşları ile paylaşmak veya birlikte üretmek yabancı dil eğitimini güçlendirir.
- Öğretmen kimliği, takdir etme duygusu; doğru olma-doğruluk (doğru ortamda mıyım, doğru kişilerle mi çalışıyorum?), başarı duygusu, competence (yeterlilik), duygusal component (enerjik olma, bağlı olma, sabırlı olma, bir şeyler kazandırma hissi), gelecekteki mesleğini hayâl ederek şekillenme kimliği gibi katmanlardan oluşur. Diğer kimlikler gibi, öğretmenin kimliği de akışkan olan ve sürekli değişen bir olgudur. İnsanın öğretmen olarak kimliğini araştırması, anlamaya

çalışması, üzerinde düşünmesi, gelişimine katkıda bulunmaya çalışması ve bu katkıyı başka meslektaşlarıyla iş birliği yaparak arttırması gerekir. Kimliğimiz çevrenin etkisiyle, yaşadığımız olaylarla olumlu etkilenebileceği gibi olumsuz da etkilenir.

- Öğretmen, kendi öğretmen kimliği ile ilgili farkındalık kazanmak için, günlük tutabilir, öğrenci, veli ve çalışma arkadaşları ile ikili konferans çalışması yapabilir, böylece yansıtma (reflection) tekniğini kullanarak bilincini arttırabilir. Mesleki kimlik bilinci yüksek bir öğretmen kendine ve öğrencilerine büyük katkıda bulunabilir.
- Öğretmen olarak öğrenciye ilişkin her konuda dikkatli olmalıyız. Derslerimizi işlerken, dikkat yoğunluğuna sahip olup, öğrencilerin öğrenme biçimlerini fark etmek, örneğin kinestetik ya da tepkisel bir öğrenciyi fark edip ona göre ders düzenlemeleri yapmak gerekir.

Öğrenci

Sorunlar

- Öğrenci yaşına uygun (yaşının gerektiği eğitim biçimine ulaşabilmesi) yabancı dil eğitimi alamadığında yabancı dil edinimi mümkün değildir.
- Yabancı dil eğitimi alan öğrenciler bu konuda belirli istek ve amaçlara sahip değilse yani hedefsizse kendisi de öğretmen de sorun yaşayabilmektedir.
- Öğrencinin aile geçmişi, durumu, yaklaşımı, oluşumu, yaşam koşulları, ulaşabildiği kaynaklar, öğrencinin yabancı dil geçmişi veya ailenin yabancı dile bakış açısı bazen, öğrencinin yabancı dile olumsuz tutum oluşturmalarına neden olmaktadır.
- Motivasyon yokluğu veya eksikliği durumunda, öğrencilerin dil edinimi çok olumsuz etkilenmekte, sınıf içi düzeni ve yönetimi de sorunlu olmaktadır. Ayrıca bu konuda sağlanan öğretmen eğitimi yetersiz olduğu durumlarda, öğretmenler motivasyon planlamalarını doğru yapamamaktadırlar.
- Öğrencilerin öğrenme stilleri hakkında bilgi sahibi olmayan öğretmenler yabancı dil derslerini planlamada, düzenlemede ve uygulamada sorun yaşamaktadırlar.
- Öğrencilerin kimlik-kişilik özellikleri bazen yabancı dil derslerinde büyük sorun olabilmektedir (çekingenlik, içe kapanıklık, başkalarının önünde konuşma zorluğu vb.)

- Zekâ türleri (IQ-EQ...) ve çoklu zekâların yabancı dil ediniminde etkileri tartışılmaktadır ve bazen yeterli kullanılmamaları nedeniyle sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Yaş, insanda, dil edinimini etkileyen altı faktörden biridir (diğerleri: edinimsel eğilim (aptitude), motivasyon, öğrenme biçimleri, yabancı dile tutumu, kişisel özellikler). Ergenliğe kadar beynin sağ lobu etkindir. Sağ lobun etkin olması da çocukların, ritimsel, kokusal, duygusal, boyutsal elementlere reaksiyon vermesini sağlar. Algıları hızlı edinim için açıktır. Nöronların sinaps bağlantıları çok hızlı gerçekleşir. Dolayısıyla daha çabuk dil edinimi olur. İlkokul dönemi, dil edinme gücü çok kuvvetli olduğu için çok önemlidir. Erken yaşın avantajını tam anlamıyla kullanabilmek için, az olan ders saati saatlerini arttırmak, yabancı dil derslerini erken saatlere almak, daha az mevcutlu bir sınıflarla eğitim yapmak gerekir.
- Bu yaş grubu çok çabuk öğrenir, çok çabuk unuttur. Daha çok tekrara maruz kalmaları gerekmektedir. Beyin, bağlam içerisinde öğrenilmeyen öğeleri kullanılmadıkça budar. Küçük yaşlarda, beyin gün sonunda oldukça yüksek oranda budama yapar (%84 civarında) ve birçok şey unutulur. Bu nedenle derslerde sürekli olarak bağlamsal çalışılması, sürekli anlamlı ve etkinlik tekrarı yapılması, yapılan anlamlı tekrar etkinliklerinin öğrencinin öğrenmesine hitap ediyor olması, dikkat aralığı dar olduğu için değişik etkinlik türlerinden yararlanılabilmesi gerekir. Ayrıca derslerde kullanılan malzeme ve materyalin sürekli yaşa ve çağa göre düzenlenmesi ve güncellenmesi gerekmektedir. Yeni bir öğrenme biçimi, özellikle pandemiden sonra taramadır. Bu durum öğretim yöntem teknikleri ve materyaller açısından göz önünde bulundurulmalıdır. Yaşın getirdiği sorunlardan dolayı müfredatı düzenlemek gereklidir.
- Derecelendirilmiş sınıflar için, ülke çapında yazar grupları ve öğretmen grupları kurulabilir. Kaynaklarda değişikliğe gidilmesi gereklidir. Sadece sınıf mevcudunu indirmek, sınıf ortamını düzenlemek değil; öğretmenin yöntemlerini tekniklerini adapte etmesi için eğitim alması, materyal üretiminin artık bu yöne dönüşmesi, derecelendirme – differentiation ders deseniyle bunları güncellemesi gerekir. Bu konuda öğrencinin yaşına uygun eğitim alabilmesi için öğretmenin de bu yeterliğe ve beceriye sahip olması gereklidir.
- İlkokul öğrencisinin istek ve amaçları, yaşına uygun olarak ve yaşının getirdiği enerjiyle eğlenme ve oyun odaklı öğrenmedir. Dünyadaki tüm insanlarda olduğu üzere, aslında ilk motivasyon gereksinimdir. Nelere

gereksinimi olduğunu ona fark ettirmek öğretmenin görevi olmalıdır. İngilizceye ne kadar gereksinimi olduğunu fark ettirmek onun yaşına ve bağlamına uygun yeni gereksinimler yaratmak öğretmenin görevidir. Bu nedenle öğrencinin yaşı gereği eğlence odaklı öğrenme isteklerine ek olarak, gereksinimlerinin farkına varmasını sağlayabilecek farkındalık çalışmaları yapılabilir. Oynayacağı oyunlar, okuyacağı kitaplar, güvenli oyunlar oynamasını sağlayacak olarak güvenli sanal ortamlar oluşturmak ve tüm bunların öğretmenin bilinçli eşliğinde yapılması çok önemlidir.

- Ailenin baskı yapmaksızın, gerekli şekilde ve gerekli yerde destek veren bir aile olmaması öğrenciyi dil ediniminde geriletebilir. Bu nedenle çocuğunu evrensel bir insan olmak üzere teşvik eden ve insancıl bir şekilde çocuğun dil edinim serüvenine yaklaşan bir aile onun bu edinim sürecini kolaylaştıracaktır. Aile ile bu konuda iş birliği sağlamak için, düzenli ve sürekli veli konferansları ve seminerleri düzenlemek önerilebilir. Çocuğun yaşına, düzeyine ve yaşadığı çevreye göre yabancı dil motivasyonu nasıl oluşturulur, çocuk nasıl desteklenir konularında uzman kişiler tarafından seminerler düzenlenmelidir. Sadece okul bazında değil, ilçe, il ve bölgesel hatta ülke bazında çevrim içi veli konferansları önerilebilir. Bu konferansların düzenli ve sürekli olması önemlidir.
- Periferal (çevresel) öğrenme erken yaşta yabancı dil edinimi için çok önemlidir. Kardeş, akraba ve arkadaş gibi yakın çevre ile yabancı dilde iletişim kurulması öğrencinin dil edinimini olumlu etkiler. İzlemese bile çizgi filmler gibi görsel-duyuşsal kaynaklar o dile maruz kalması çevresel öğrenmedir ve etkilidir. Anne babanın çocuğun sınırlarını zedelemekten, onun yaşının gerektirdiği gereksinimlerine uygun bir dil edinimi sürecini bilinçli bir şekilde desteklemesi gerekir.
- Yabancı dil öğretmenleri, motivasyon konusunda gerekli olan tüm akademik ve uygulama bazlı motivasyon bilgisine sahip olmalıdırlar. Öğretmenlerin motivasyon eğitimi almaları gerekliliği, onların bu eğitim yoluyla ne şekilde motivasyon davranışını anlayabilecekleri ve sağlayabileceklerini fark etmelerini sağlar. Örneğin, davranışsal motivasyon çikolata, kalem, şeker, sticker vb. dış hediyelerle motive etmeyi getirir ve bu tür motivasyon bir süre sonra kaybedilebilir. Bilişsel motivasyon ise öğrenme isteği ve amacı yaratmaya yönelik bir eğilim yaratmaktır. Yani “bunu öğrenmek istiyorum” duygusunu kazanan öğrencinin iç motivasyonu yüksek olacaktır. İnsani motivasyon kuramı da, motivasyonun önce fiziksel sonra da duygusal gereksinimlerin giderildikten sonra ortaya çıkabileceğini açıklar. Bu tür bilgileri edinmiş olan öğretmenin motivasyon planlaması elbette daha kolay olacaktır. Bu nedenle sadece fakültede değil, öğretmenlik yıllarında

da bu eğitime periyodik olarak ulaşabilmelidirler. Öğretmenlerin, bu konuda onlara katkı sağlayacak etkili ve gerçek eğitimlere ihtiyaçları her zaman vardır. Öğretmenler motivasyon konusunda kendi gereksinimlerini yetkililere söyleyebilmeli ve talep edebilmelidirler. Bu konuda alan bilgisine hâkim, ülkedeki okul ve sınıfların koşullarını iyi bilen uzmanlar tarafından bu eğitimler düzenlenmelidir. Bu eğitimler için gerekli tüm araç-gereç, materyal ve malzeme sağlanmalıdır.

- Yabancı dil öğretmeni, öncelikle kişilik özellikleriyle tüm öğrencileri motive edebilmelidir. Motivasyon başkalarına da geçen bir durumdur. Yabancı dil öğretmenleri, bir araya gelerek kendi uyguladıkları ve başarılı oldukları motivasyon tekniklerini birbirleriyle paylaşmalıdırlar.
- İlkokul öğrencisinin en fazla motive olduğu etkinlik oyunlardır ve oyun oynarken derse tutumu olumlu olabilir. Öğrencinin derse karşı tutumu, derste eğlenmesi motivasyonu etkiler. Bu nedenle, öğretmenin ders içeriğine bu yaş gurubu için, eğitimsel ve öğretici oyunlar eklemesi çok önemlidir.
- Öğrenme biçimleri eğitimi fakültelerde yeterli verilemeyebilir. Bu bilginin edinilmesi, yabancı dil öğretmenin sınıf içinde yaşamını hem öğretim teknikleri hem de sınıf yönetimi açısından kolaylaştıracaktır. Ders planı oluşturulması, materyal geliştirilmesi, malzeme üretimi eğitimlerinin, öğrenme stilleri bütünleşmiş şekilde verilmesi ve tüm yabancı dil öğretmenlerinin mutlaka bu eğitimi alması önerilebilir.
- Öğrencinin kişiliği ve kimliği konusunda kabul etme ve saygı gösterme ilk aşamadır. Öncelikle öğretmenlerin, öğrencinin kişilik özelliklerine saygı göstermesi çok önemlidir. Öğretmen, öğrenciler arasında zayıf öğrenciyi hep zayıf bırakmak yerine eşitlikçi, incitmeden ani ve hızlı olmayan, yavaş bir rol dağılımını sağlaması gerekir. Kişilik özelliğinden dolayı bir insanı hep aynı şeye mahkûm edemeyiz. Önce kabul ediş ve saygı sonra da uygun teknikler yoluyla eşitlikçi ve yansıtmacı (reflective) bir ortam yaratarak öğrencilerin kişiliklerinin doğru yönleneşine ve kimliklerini keşfetmelerine katkı sağlamaları gerekir.
- Bugün IQ'nun yanı sıra, EQ veya çoklu zekâlar (uzamsal, matematiksel, kişiler arası, müziksel vb) zekaların öğrenen üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. Araştırmalara göre, IQ'nun yabancı dil edinimi ile ilişkisi tam olarak kanıtlanamamıştır. Ancak farklı zekâ türlerine sahip ya da farklı zekâları farklı biçimde çalışan öğrencilerin bir araya geldiği sınıflarda eğitim zorlaşabilmektedir. Örneğin, zekâ ileriliği veya geriliği olan asbergerli veya otistik öğrenciler, kaynaştırma sınıflarında tüm dersleri diğer öğrencilerle birlikte yaptıklarında sorun olabilmektedir. Özellikle yabancı dil derslerinde büyük bir kargaşa yaşanabiliyor. Bu

konuda öğretmen görüşleri çok çeşitlidir. Farklı zekâ türlerindeki öğrencilerin ne şekilde yabancı dil eğitimi alabileceği yönünde çeşitli sorunların tam olarak çözümü için akademisyenleri, okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin olduğu bir çalıştay yapılmalı ve konu ayrıntılı olarak tartışılmalıdır.

Okul

Sorunlar

- Çeşitli eğitimler vermek; öğretmeni anlamak-desteklemek; gerekli malzeme, kaynak ve kitabı sağlanmak; derslikleri en uygun şekilde düzenlemek, okulun diğer bölümlerini de yabancı dil dersleri için kullanırmak gibi okul desteği olmadığında, tüm derslerde olduğu gibi yabancı dil derslerinde de sorunlar yaşanmaktadır.
- Binaların, teknik/teknolojik donanımlarının yetersizliği, materyal ve malzeme eksikliği günümüzün teknolojik koşullarında büyük sorunlara yol açmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Okul yönetimi, yabancı dil eğitiminin en önemli desteği olmalıdır. Kendi dilleri olmayan, ülkesine dahi gitmemiş oldukları bir dili öğrenmeye çalışan öğrencileri, her okul desteklemek durumundadır. Çünkü yabancı dillere dünyadaki gereksinim gayet iyi bilinmektedir. İşbirliğine yatkın, hoşgörülü, destekçi, öğretmenin fikirlerini uygulamasına yardımcı olan bir okul yönetimi yabancı dil öğretmenine katkı sağlar. Okul ikliminin demokratik ve iş birliğine yatkın olması öğrencilerin böyle bir ortamda öğrenim görmesini sağlar.
- Periyodik olarak yönetim-öğretmen-öğrenci forumları düzenlemek, her bir tarafın hem sorun hem de çözümleri birlikte tartışmasını sağlar. Bu forumlar tüm ülke çapında, eğitim öğretim programlarının bir parçası haline getirilmelidir.
- Okul yönetimi, yönetsel mekanizma içerisinde öğretmene koşullar, çevre, kaynaklar, kararlar ve uygulamalar konusunda hoşgörülle yaklaşırsa yabancı dil eğitimi konusunda eğitim kalitesi yükselir.
- Binaların, teknik/teknolojik donanımların, materyallerin, malzemenin eksikliğinin giderilmesi konusunda üst yönetim çok önemli ve etkilidir. Okul yönetimi de bir üst yönetim tarafından etkin ve olumlu bir şekilde ama desteklenmelidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- İlkokul yabancı dil edinimi ölçümü yaş ve düzey nedeniyle oldukça zordur. Yazılı sınavlar 2. ve 3. sınıfta uygulanamaz, 4. sınıfta da çok etkin ve etkili olamayabilir. Bu nedenle, özgün bir ilkokul ölçme-değerlendirme sistemi gerekmektedir ve diğer ülkeleri taklit ettiğinde uyumsuzluklar olabilir ve uyumsuzluklar giderilmediğinde daha büyük sorunlar olabilir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Yabancı dil ediniminin ölçümünün tüm dil becerilerinin takip edildiği bir ölçme değerlendirme sistemi ile yapılması iyi olur. Bu konuda hem yerli hem yabancı uzmanlarla çalışılarak, özgün bir Türkiye ilkokul yabancı dil ölçme-değerlendirme sistemi yaratılabilir.
- Yaş ve seviyeye uygun olma şartıyla ve ileri dönemlere hazırlamak amacıyla 4. Sınıfta yavaş bir geçiş sağlanabilir ancak yaşlarına uygun mutlaka alternatif sınav tipine dönüştürülebilir. Sınavlara dinleme-konuşma-yazma bileşenleri eklenebilir.

Kaynaklar

Sorunlar

- Ders kitapları ve diğer kaynakların türleri, yöntembilimi, içerikleri, yoğunluğu ya da uzunluğu sorun olabilmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders materyalleri yabancı dil öğretiminde en büyük araçlardır. Dikkatle düzenlenmelidir. Doğru, gerçek ve yaşayan bir dil gerçekliliğiyle, yaşa, düzeye ve koşullara uygun olmalıdır. Özellikle teknolojik kullanımın çok arttığı bu dönemde, ders materyalleri teknolojiye uyumlanmalıdır.
- İlkokulda az olan ders saatleri, yoğun ve uzun ders materyallerini gerektiği gibi işlemeye izin vermemektedir. Ders kitaplarının kısaltılması veya derslerin arttırılması çözüm olarak önerilebilir.
- Öneri: Tüm bu sorunların paylaşıldığı çok kapsamlı bir yabancı dil çalıştayı yapılabilir.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi)**Başkanlar:** Doç. Dr. Bilal YORULMAZ (Marmara Üniversitesi)

Dr. Hatice FAKIOĞLU BAĞCI (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Raportör: Komisyon**Katılımcılar:**

Ali KOCADAYI	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Maltepe
Elif BORAN	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Kadıköy
Zehra TAŞPINAR	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Ataşehir
Hülya TOKDEMİR	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Ümraniye
Arif VURAL	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Gaziosmanpaşa
Nüveyda OKUMUŞ YILDIRIM	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	Maltepe
Birgül GÜL	Veli	Bayrampaşa
Beren Asya GÜL	Öğrenci	Bayrampaşa

Konular:

- Programın Temel Felsefesi ve Genel Amaçları
- Kazanımlar
- İçerik
- Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)
- Ölçme ve Değerlendirme

Programın Temel Felsefesi ve Genel Amaçları**Sorunlar**

- Programın felsefesinin ve temel amaçlarının sadece 4. sınıf öğrencilerine özgü bir yaklaşımla değil, 4-8. sınıf arasında eğitim gören geniş sayılabilecek bir yaş grubu aralığı için hazırlanmış olduğu tespit edilmiştir.
- Öğretim programı amaçları arasında adab-ı muaşeret kuralları bulunmamaktadır.
- Hz. Muhammed'i (sav) Tanıyalım ünitesinin uzun olduğu tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Programın felsefesinin ve temel amaçlarının 4-8. sınıf arasında eğitim gören geniş sayılabilecek bir yaş grubu aralığı için hazırlanmış olması gözden geçirilmeli, sadece 4. sınıf öğrencilerine özgü bir yaklaşımla yeniden hazırlanması değerlendirilmelidir.
- 4. sınıf öğrencilerimiz Türk Millî Eğitim Sistemi içerisinde ilk kez bir örgün eğitim kurumunda din eğitimi almaktadır. Bu bağlamda öğretim programı yaklaşımından, program içeriğine, kazanımlara, ders kitaplarına varıncaya kadar eğitim faaliyetlerinin tüm unsurları bu yaş seviyesine uygun olarak titizlikle yapılandırılmalıdır.
- Allah (cc) kavramı ve Allah inancı bu yaş grubu öğrencilerimizde din eğitiminin başlangıç noktası olarak değerlendirilmeli, çocukların anlayabileceği bir şekilde verilmeli, öğretim programının amaçları bu çerçevede yapılandırılmalıdır.
- Öğretim programı amaçları arasında adab-ı muaşeret kuralları da yer almalıdır. Bu mümkün değilse adab-ı muaşeret konularına 4. sınıf Güzel Ahlak ünitesinde yer verilmelidir.
- Hz. Muhammed'i (sav) Tanıyalım ünitesi kısaltılarak Mekke Dönemi ile sınırlandırılmalıdır. Böylece Medine döneminde yapılan savaşlara hiç değinilmemiş ve sonraki yıllarda zaten anlatılacak konular tekrara düşmemiş olacaktır.

Kazanımlar

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi 4. Sınıf Öğretim programı; üniteler, konular, kazanımlar, açıklamalar ve anahtar kavramlar şeklinde yapılandırılmıştır. Program kazanımları ile ilgili şu tespitler yapılmıştır:

Ünitelere bakıldığında öğretim hedefleri, dersin amaçları, öğrencilerin gelişim düzeyleri, hazırbulunuşlukları, konuların aşamaları ve birbiriyle olan ilişkisinin dikkate alındığı gözlemlenmektedir. Konular, ünite başlıklarına göre hazırlanmış alt başlıklar halinde verilmiştir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyine uygun, programın amaçları ve içeriği dikkate alınarak hazırlanmıştır.

İçerik

Sorunlar

- DKAB Programı genel olarak ideal görünmektedir. Ancak 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul genelinde kullanılan ders kitabının

çok uzun konu anlatımı şeklinde ilerlemesi, çocuklara yaptırılacak etkinlik olmaması en büyük sorundur.

- Kitaplarda yer alan bazı surelerin (Rum suresi 21. ayet ile Nisa Suresi 1. ayetin meali) çocukların anlayacağı seviyede değildir.
- Ders kitaplarındaki bazı ifadeler 4. sınıf öğrencileri için uygun görünmemektedir. Örneğin “Kız çocukları diri diri toprağa gömülüydü.” ve “Bir erkek dilediği kadar kadınla evlenebiliyordu.” gibi ifadeler bu yaş grubu için uygun görünmemektedir.
- Kitaplarda kullanılan görsellerin yabancı görsel/fotoğraf temin etme sitelerinden alındığı görülmektedir. Bu fotoğraflar Endonezya, Malezya gibi Asya ya da Suriye, Irak gibi Ortadoğu ülkelerinden insanlara ait olduğu için bizi yansıtmamaktadır.
- Öğretim programındaki mevcut konuların yanı sıra bu yaş grubundaki öğrencilerimizin zihinlerinde oluşan dini konularla ilgili güncel sorulara cevap oluşturacak bir çalışma bulunmamaktadır.
- Ders kitaplarında anahtar kavramlara yer verilmemektedir.
- Kitaplarda yer alan hadis vb. olayların öğrenci seviyesinin üzerinde olduğu için anlaşılma güçlüğü yaşanması sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Kitapta karşılaşılan etkinlik ihtiyacı, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nün materyal sayfası veya EBA üzerinden karşılanabilir. Fakat her öğrencinin internete ulaşma imkânı bulunmayabileceğinden etkinliklerin basılı hale getirilmesi ve okullara ulaştırılması yerinde olacaktır. Kitapta Salavat, Tevhid, Besmele hat yazısıyla bir sayfa boyama şeklinde yer alabilir.
- DKAB Dersi 4. Sınıf Programı kazanımlarına uygun materyallerin EBA ortamında yetersiz olduğu görülmektedir. Bu konuda bakanlığın materyalleri nicelik ve nitelik olarak geliştirecek çalışmalarına ihtiyaç vardır.
- Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri derslerinden oluşan tatil kitabına DKAB konu ve soruları da dahil edilmelidir.
- Ders kitabının bazı bölümleri sadeleştirilmelidir. Örneğin Hz. Muhammed'i Tanıyalım ve İslam'ı Tanıyalım üniteleri çok sayıda kavram içermektedir. Medine Sözleşmesi, Akabe Biatları, Hudeybiye Antlaşması, Ranuna Vadisi, Kuba Mescidi, suffa, ensar, muhacir, hizb,

isra, miraç, Ficar Savaşı, ihram, vakfe, tavaf, say, Mekki, Medeni gibi kavramlar ileriki yıllarda öğrenmek için daha uygundur.

- Ders kitabında konuların anlatımında çok fazla ayet ve hadis yer almakta ve kitap vaaz üslubunda ilerlemektedir. Kitaptaki metinler çocukların anlayacağı sadelikte oluşturulmalı, ayet ve hadisler yeteri kadar ve bu metinleri destekleyici nitelikte yer almalıdır.
- Kitaplarda sure ve duaların anlamlarıyla metinlerin içinde kullanılan ayet ve hadislerin mealleri sadeleştirilerek, parantez ya da dipnota ihtiyaç bırakmayacak şekilde verilmelidir.
- Sure ezberi yapmak isteyen öğrenciler için ezberlenecek dua ve surelerden karekod yöntemiyle Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ya da Diyanet İşleri Başkanlığının ilgili sitelerine yönlendirme yapılabilir. Öğrenciler bu yolla doğru telaffuz, kolay ezberleme, tekrar tekrar dinleme gibi ihtiyaçlarını resmi kanallardan yapabileceklerdir.
- Ders kitaplarında yer alan bazı ifadelerin 4. sınıf öğrencilerinin anlayacağı şekilde düzenlenerek uygun cümlelerle ifade edilmesi uygun görülmektedir. Örneğin “Kız çocuklarına ve kadınlara kötü davranılıyordu.” gibi ifadeler tercih edilmelidir.
- Bu yaş grubundaki öğrenciler hikâye türü metinlere çok ilgi duymaktadırlar. Bu nedenle kitaplarda öğrencilerin seviyelerine uygun hikâye ve kıssalara yer verilmelidir.
- Kitapta kullanılan görsellerin yabancı sitelerden alınması yerine ülkemiz insanlarına ait görseller arasından seçilmesi ve kullanılması önerilmektedir.
- Öğretim programındaki mevcut konuların yanı sıra bu yaş grubundaki öğrencilerimizin zihinlerinde oluşan dini konularla ilgili güncel sorulara cevap oluşturacak bir çalışma yapılmalıdır. Bu bağlamda güncel sorular öğretmenler tarafından Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne iletebilir. Uzman desteği ile verilen cevaplar EBA üzerinden öğretmenlerle paylaşılabilir. Böylece benzer sorulara karşı öğretmenler hazırlıklı olabilirler.
- Ders kitaplarında anahtar kavramlara yer verilmelidir.
- Kitaplarda yer alan hadis vb. olayların öğrenci seviyesi düşünülerek anlaşılabilirliğinin sağlanması adına hikâyeleştirilerek verilmesi önerilmektedir. (Örneğin Cibril hadisi parça parça verilmemelidir).

Eğitim Durumları (Öğrenme Bağlamı)

Sorunlar

- Ders kitaplarında bazı ünitelerdeki dini kavramların veriliş sırası öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.
- Kavram açıklamalarının öğrencinin anlayabileceği düzeyde olmadığı görülmektedir. Örneğin hamd ve şükür kavramları, öğrencilerin anlamasını güçleştirecek şekilde çok uzun tanımlamalarla verilmiştir.
- Özel eğitim alt sınıflarına giren DKAB öğretmenleri kendilerine mesleki rehberlik edilmesine ve bu gruba yönelik hazırlanmış materyallerin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.
- Değerler eğitiminde ailenin rolü çok büyüktür. Fakat ebeveynlerin bu konuda yetersizlikleri bulunmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders kitaplarında bazı ünitelerdeki dini kavramların veriliş sırası yeniden düzenlenmelidir. Örneğin besmele kavramından önce Allah ve Peygamber kavramlarının; sevap ve günah kavramlarından önce helal ve haram kavramlarının öğretilmesi gerekmektedir.
- Kavram açıklamaları öğrencinin anlayabileceği düzeyde daha açık, net ve kısa olmalıdır. Surelerin anlamlarında öğrencilerin öğrenmekte güçlük çektiği kelimelerden uzak durulmalı ve akılda kalabilecek sadelikte, yalınlıkta olmalıdır.
- İsrâ ve Mirâç gibi mucizeler aktarılmadan önce mucize kavramı etkili bir şekilde verilmelidir.
- Özel eğitim alt sınıflarına giren DKAB öğretmenleri kendilerine mesleki rehberlik edilmesine ve bu gruba yönelik hazırlanmış materyaller artırılmalıdır. Bakanlık olarak materyal ihtiyacının giderilmesi ve bu sınıflara giren öğretmenlere yol gösterici çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda örneğin; Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi Otizm Uygulama ve Araştırma Merkezi gibi üniversiteler ile iş birliği yapılabilir.
- Değerler eğitimi ile ilgili ebeveynlerin eğitimine yönelik çalışmalar yapılmalı, okul aile iş birliği desteklenmelidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- Ders içi etkinliklere katılım puanı belirlemede net bir değerlendirme ölçeği bulunmamaktadır.
- Ders Kitaplarındaki ünite sonu değerlendirme çalışmalarında yeterli çeşitlilikte maddeler bulunmamaktadır.
- EBA'da 4. sınıf DKAB dersi için ders kazanımlarının pekiştirilmesine ve bu kazanımların ölçme değerlendirmesine yönelik materyaller yeterli değildir.
- Ders kitabındaki soruların çoğunlukla bilgi basamağındaki yeterlilikleri ölçtüğü görülmektedir. Üst düzey yeterlilikleri ölçecek sorulara yer verilmediği tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders içi etkinliklere katılım puanı belirlemede net bir değerlendirme ölçeği olmalıdır. Bakanlıkça tavsiye niteliğinde ders içi etkinliklere katılım ölçeği hazırlanmalıdır.
- Ders kitaplarındaki ünite sonu değerlendirme çalışmalarında yeterli çeşitlilikte maddeler bulunmalıdır. Test, boşluk doldurma, doğru-yanlış gibi klasik ölçme usulleri yanında bulmaca, oyun gibi etkinliklere de yer verilmelidir.
- EBA'da ders kazanımlarının pekiştirilmesine ve bu kazanımların ölçme değerlendirmesine yönelik materyallerin artırılması gerekmektedir.
- Ders kitabındaki soruların üst düzey yeterlilikleri de ölçecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Görsel Sanatlar)**Başkanlar:** Doç. Dr. Nermin ÖZCAN ÖZER (Marmara Üniversitesi)**Raportör:** Dr. Tolga TOPÇUBAŞI (İstanbul MEB)**Katılımcılar:**

Özge ÇANGIRI AYDIN	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
Serdal CANİK	Sınıf Öğretmeni	Beşiktaş
Gülcan Sevim ÖZKAN	Sınıf Öğretmeni	Zeytinburnu
Funda ALAYBEYİ	Sınıf Öğretmeni	Ataşehir
Selda DEGRAAF	Sınıf Öğretmeni	Bağcılar
Şeyma ÇALIŞKAN	Veli	Tuzla
Azra ÇALIŞKAN	Öğrenci	Tuzla

Konular:

- Görsel Sanatlar Dersi Uygulama Sürecinde Yaşanan Sıkıntıların Değerlendirilmesi
- Görsel Sanatlar Dersi ile İlgili EBA İçeriğinin Değerlendirilmesi
- Ders Kitaplarındaki Görseller ve Sanat Etkinliklerinin Değerlendirilmesi
- Ölçme ve Değerlendirme
- Ek Öneriler

Görsel Sanatlar Dersi Uygulama Sürecinde Yaşanan Sıkıntıların Değerlendirilmesi**Sorunlar**

- Görsel Sanatlar dersi kazanımlarının öğrencilere amacına uygun bir şekilde aktarılması için haftalık bir ders saati yetersiz kalmaktadır.
- Görsel Sanatlar dersine ait kazanımlar yeterince örnekleyici ve açıklayıcı değildir.
- Görsel Sanatlar derslerinin diğer derslere nazaran ikinci plana atılması önemli bir sorundur.
- Görsel Sanatlar ile ilgili ilkokul düzeyinde yeterli kaynak bulunmamaktadır.
- Genel itibari ile öğretmenler Görsel Sanatlar dersine ait gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip değildir.

- MEB'e bağlı okulların çoğunda sanat atölyeleri mevcut değildir.
- MEB'e bağlı okulların çoğunda Görsel Sanatlar dersine yönelik malzemeler yetersizdir.
- Sanatsal geziler (galeri, müze, vb.) öncesi öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi dikkate alınmadan düzenlendiğinde amaca hizmet etmemektedir.
- Öğrencilere katıldıkları sanatsal çalışmalarda, yarışmayı düzenleyen kurum ve kuruluşlar tarafından teşvik amaçlı katılım belgesi verilmemekte, bu durum öğrenci motivasyonunu düşürmektedir.
- Görsel Sanatlar alanında öğrenciler tarafından yapılan çalışmalar, sıklıkla yarışmaya tabii tutulmaktadır. Yarışma süreci öğrencilerde kaygı yaratmaktadır.
- Öğretmenlerin çoğu sanatsal çalışmaları sadece Görsel Sanatlar dersi ile sınırlandırmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Görsel Sanatlar dersinin haftalık ders saati arttırılmalıdır.
- Görsel Sanatlar dersi kazanımlarına ait açıklamalar genişletilmelidir.
- Görsel Sanatlar dersinin önemszenmesi gerektiği konusunda öğretmen ve velilere alan uzmanları tarafından seminerler verilmelidir.
- Görsel Sanatlar ile ilgili ilkokul düzeyinde kaynaklar arttırılmalı, bu kaynakların çoğalması için akademisyen ve öğretmenler teşvik edilmelidir.
- Görsel Sanatlar dersi ile ilgili kendini yetkin hissetmeyen öğretmenler için hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenmelidir.
- Her okulda en az bir sanat atölyesi olmalıdır.
- Okullarda Görsel Sanatlar dersine yönelik gerekli malzemeler yer almalıdır.

Görsel Sanatlar Dersi ile İlgili EBA İçeriğinin Değerlendirilmesi

Sorunlar

- EBA' da görsel sanatlar alanına ilişkin içerik yer almamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- EBA platformunda görsel sanatlar içeriği zenginleştirilmelidir.
- Sosyal medyada eğitim amaçlı görsel sanatlar dersine ait nitelikli çalışmalar ortaya koyan öğretmenlerin MEB tarafından teşvik edilerek etkinliklerinin EBA platformunda bir araya getirilmesi sağlanmalıdır.

Ders Kitaplarındaki Görseller ve Sanat Etkinliklerinin Değerlendirilmesi

Sorunlar

- Ders kitaplarının etkinlik bölümlerinin çok fazla boyama-çizme yönergesi içermesi nedeni ile bu durum öğrencide Görsel Sanatlar dersine yönelik bıkkınlığa yol açmaktadır.
- Ders kitaplarında çoğu metin içerikleri ve görseller birbiri ile uyumlu değildir.
- Birinci sınıf ders kitaplarında metinler gereğinden uzun ve sıkıcı olup, görsellere daha az yer verilmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Ders kitaplarının etkinlik bölümlerinde boyama-çizme yönergelerine daha az yer verilmelidir. Bunun dışında kolaj vb. farklı sanatsal çalışmalarla ilgili etkinlikler çoğaltılmalıdır.
- Ders kitaplarındaki metin içerikleri ve görsellerin uyumu bu alanda uzman kişiler tarafından değerlendirilmeli, metin ve görsel uyumu sağlanmalıdır.
- Birinci sınıf ders kitaplarında metinler azaltılıp görsellere daha çok yer verilmelidir.

Ölçme ve Değerlendirme

Sorunlar

- Görsel Sanatlar dersinde öğretmenler tarafından düşük notlar verilmesi öğrencinin derse katılım isteğini ve motivasyonunu düşürmektedir.
- Öğretmenler, öğrencilerin görsel sanat ürünlerini dosyalama ve saklamada sıkıntılar yaşamaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Görsel Sanatlarda öğrencileri teşvik ve motive edici değerlendirme puanları verilmelidir.
- Görsel Sanatlar dersi ölçme ve değerlendirmede süreç odaklı değerlendirme yapılmalıdır. Değerlendirme yapılırken öğretmenin hazırladığı derecelendirme ölçekleri, rubrikler, öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılmalıdır.
- Resim ile ilgili yarışmalar yerine etkinlik bazlı değerlendirmeler yapılmalıdır.
- Öğrencilerin görsel sanat ürünlerini yarışma ortamında değerlendirmek yerine tüm öğrencilerin çalışmalarını sergileyebilecekleri sergi, şenlik, festival, dijital sergi tarzı ortamlar yaratılmalıdır.

Ek Öneriler/Kararlar

- Sanatsal geziler (galeri, müze, vb.) öncesi gerekli bilgilendirme ve etkinlikler ile öğrencilerin gezi öncesi yeterli hazırbulunuşluk seviyesine getirilmesi sağlanmalıdır.
- Öğrencilere katıldıkları sanatsal çalışmalarda yarışmayı düzenleyen kurum ve kuruluşlar tarafından teşvik amaçlı katılım belgesi verilmelidir.
- 15 Nisan Dünya Sanat Günü'ne özel olarak kurumlarda sanata yönelik farkındalık çalışmaları yapılmalıdır.
- Öğretmenleri sanatsal etkinliklere teşvik amaçlı “Yılın Sanat Öğretmeni” seçileceği organizasyonlar düzenlenmelidir.
- Okullarda imkân dâhilinde “Sanatçı Okulda” etkinliği ile her ay farklı sanat dallarıyla ilgili sanatçıların okula gelmeleri ve o sanat dalıyla ilgili öğrencilerle çalışma yapmaları sağlanmalıdır.
- Eğitim fakültelerinde sanatla ilgili derslere girecek öğretim elemanlarının alanında uzman olması gereklidir.
- Sanat çalışmalarıyla ilgili olarak MEB ve üniversiteler arasında iş birliği ve paylaşımlar sağlanmalıdır.
- Sanat çalışmalarıyla ilgili halk eğitim merkezleri ve okullar eş güdümlü çalışma yürütmelidir.
- Öğretmenlerin daha çok müze, ören yeri, sergi, sanat atölyeleri gezisi yapması teşvik edilmelidir.

- Öğrencilerin müze, ören yeri, sergi, sanat atölyeleri gezmeleri teşvik amaçlı ücretsiz olmalıdır.
- Öğretmenler, görsel sanatlar dersini tek bir ders olarak görmeyip işledikleri tüm derslerde disiplinler arası olarak sanat boyutunu tartışmalı ve her derse ilişkin sanatsal etkinliklere yer vermelidir.
- Her şeyin dijitalleştiği günümüzde sanat da dijitalleşmektedir. Bu anlamda dijital sanat uygulamaları ile ilgili öğrencilerin temel düzeyde bilgi sahibi olması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin görsel sanat çalışmalarını biriktirebileceği bir dijital platform oluşturulmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin tüm eğitim süreci boyunca sanat çalışması ile ilgili oluşturdukları ürünleri (portfolyo dosyalarını) bu dijital platform üzerinden görebilmelidir.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Müzik)**Başkanlar:** Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ARSLAN (Marmara Üniversitesi)

İlksen KODAL (İstanbul MEM)

Raportör: Uzm. Yasemin BAŞLANTI (İstanbul MEM)**Katılımcılar:**

Ayşe Gül ŞENEL	Sınıf Öğretmeni	Başakşehir
Zeynep Gülhan ALTUNBAŞ	Sınıf Öğretmeni	Üsküdar
Özge BİLGİN	Sınıf Öğretmeni	Maltepe
Salim BOZKURT	Sınıf Öğretmeni	Ümraniye
Mehtap ÇAM	Sınıf Öğretmeni	Pendik
Özgül Başak SEYMEN	Sınıf Öğretmeni	Başakşehir
Seda TUNÇEL	Sınıf Öğretmeni	Esenler
Ayzer TEPE	Veli	Tuzla
Sarp TEPE	Öğrenci	Tuzla

Konular:

- Müzik Dersine İlişkin Tutumların Değerlendirilmesi
- Müzik Öğretiminde Öğretmen Yeterlilikleri
- Müzik Eğitimi ve Öğretim Programındaki Yeterlilikler
- Ders Kitaplarındaki Yeterlilikler
- Öğretim Materyalleri, Müzik Eğitimi Malzemeleri ile İlgili Yeterlilikler
- Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Yeterlilikler

Müzik Dersine İlişkin Tutumların Değerlendirilmesi**Sorunlar**

- Velilerin sanat derslerine yetersiz ilgileri, bilgi eksikliği ve ön yargıları,
- İlkokuldan sonra liseye kadar olan dönemde öğrencilerin müziğe yönlendirilebileceği kurumların azlığı,
- Müziğe yetenekli öğrencilerin keşfedilip müzik eğitimi alabileceği bir kuruma yönlendirilmesine yardımcı bir sistemin olmaması,
- Okullarda koro çalışmalarının önemsenmemesi,

- Eğitsel kulüplerin uygulamada yetersiz olması temel sorunlar olarak sıralanabilir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Veli ve öğretmenlerin müzik derslerinin gerekliliğine ilişkin olumsuz tutumlarının değişmesi için müzik dersinin faydaları ve kazandırdıkları ile ilgili bilgilendirmelerin akademiler, hizmet içi eğitimler vb. faaliyetlerle yapılması gerekmektedir.
- Okullarda müzik dersine ilgiyi artıracak projeler (konserler, turneler, şöenler vb.) yapılmasına imkânlar sağlanmalıdır.
- Okullardaki eğitsel kulüpler etkin hale getirilmelidir. Kulüp çalışmaları diğer derslerin etüt çalışmaları olarak kullanılmamalıdır.
- Bu projeler yalnızca okul ortamıyla sınırlı kalmamalı, ilçe bazlı ve ilçeler arası olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Öğrenci-öğretmen-veli iş birliği ile ilgili okullarda müzik etkinlikleri düzenlenmelidir.
- Okullarda koro, ritim, çalgı vb. toplu çalışmalarla müziğin birleştirici ve iyileştirici gücünü özendirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Okullarda koro çalışmaları yapılmalı, okul korolarının devamlılığının sağlanarak uzun vadede bir kültür haline gelmelidir.
- Teneffüslerde çocuklarımıza iyi bir müzik zevki oluşturmak adına ulusal ve uluslararası sanatçıların eserlerinin dinletilmesi sağlanmalıdır.
- Kültür Bakanlığı ile iş birliği yapılmalı, düzenli olarak öğrenci ve velilerin nitelikli konser programlarına götürülmesi sağlanmalıdır.
- İlimize bağlı kültür ve sanat merkezlerinin okullarla iş birliği içinde olması sağlanmalıdır.
- Müziğe yetenekli öğrencilerin keşfedilip müzik eğitimi alabileceği bir kuruma yönlendirilmesine yardımcı bir sistem olmalıdır.
- İlkokuldan sonra liseye kadar olan dönemde öğrencilerin müziğe yönlendirilebileceği kurumlar (halk eğitim merkezlerindeki programlar, çocuk konservatuvarları vb.) artırılmalı ve velilerin bu kurumların varlığı ve çalışma alanları ile ilgili bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

Müzik öğretiminde öğretmen yeterlilikleri

Sorunlar

- Öğretmenlerimizin müzik dersinde kendini yetersiz hissetmesi, bu nedenle müzik dersi yerine farklı derslerin yapılması,
- Müzik alanının bir özel yetenek olarak düşünülmesi,
- Öğretmenlerin çocuklarda iyi bir müzik zevki oluşturma çabası içinde olmamaları,
- Müzik derslerinde teknolojik uygulamaların kullanımının az olması,
- Öğretmenlere yönelik farklı seviyelerde müzik eğitimi alabilecekleri hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması,
- Sınıf öğretmenlerine rehber olabilecek müzik öğretmenlerinin olmaması,
- Müzik ders kitaplarının öğretmeni yönlendirici nitelikte olmaması müzik öğretiminde öğretmen yeterlilikleri açısından sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Öğretmenlerimizin müzik dersinde kendini yetersiz hissetmesi, bu nedenle müzik dersi yerine farklı derslerin yapılmasının önlenebilmesi için Müzik derslerinin özel bir yetenek olarak görülme algısını değiştirecek nitelikteki müzik etkinliklerine ve rahatlıkla öğrenilerek kullanılacak materyallere derslerde yer verilmelidir.
- Öğretmenler müzik derslerini özgün oyun temelli etkinliklerle işlemeye yönlendirilmelidir.
- Müzik dersleri müzik teknolojileri ile zenginleştirilmelidir.
- Müzik derslerinin öğretimine ilişkin öğretmen kaynak kitabı oluşturulmalı ve bu kitap içerisindeki müzik etkinlikleri öğretmenin kolayca anlayabileceği, uygulayabileceği etkinliklerle tasarlanmalı, yönlendirici nitelikte olmamalıdır.
- Öğretmenlerin ilgileri doğrultusunda müzik aleti çalabilmesinin sağlanması için her seviyede (başlangıç-orta-ileri düzey) hizmet içi eğitimler, online eğitimler, yerel bazlı öğretmen eğitimleri sıkça düzenlenmeli ve devamlılığı sağlanmalıdır.

- Okullarda/ ilçelerde müziğe yetenekli, ilgili veya yeterliliği olan sınıf öğretmenlerinin diğer sınıf öğretmenlerine rehber olabilmesi, deneyim paylaşımlarının artırılması sağlanmalı ve planlanmalı, müzik dersi görmeyen öğrenci-sınıf kalmamalıdır.

Müzik Eğitimi ve öğretim programı ile ilgili yeterlilikler

Sorunlar

- Müzik ders saatlerinin azlığı,
- Öğretim programlarında müzik ders ve ihtiyaçlarını karşılayacak kazanımların ve etkinliklerin yetersizliği,
- Millî Eğitim Bakanlığımızın EBA platformunda yer alan müzik çalışmalarının yaygınlaştıramaması,
- Okullarda Orff derslerinin olmaması,
- Okullarda müzik alanında uzmanlaşmış, kendini geliştirmiş öğretmenlerin okul yönetimi iş birliği ile diğer sınıfların müzik derslerine de girebileceği bir sistemin olmaması,
- Müzik derslerinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek yönde planlanmaması müzik eğitimi ve öğretim programı ile ilgili yeterlilikler açısından sorun olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Müzik ders saatlerinin haftada en az 3 ders saati olarak planlanması gerekmektedir.
- Türk müziği, millî, manevi değerlerimizden, kültürel miraslarımızdan birisidir. Bu mirasın korunup aktarılması amacıyla bugüne kadar bestelenmiş olan Türk müziği çocuk şarkılarının temel eğitim kademesine uygun olanları müfredatın içine yerleştirilmelidir.
- Çocuklarda makamsal algı 1. sınıftan itibaren geliştirilmeye başlanmalıdır. Bu amaçla 1, 2 ve 3. sınıflarda kulak dolgunluğu oluşturacak dinleme eserlerine yer verilmelidir. 4. sınıftan itibaren de uygulamalı olarak müfredatta yer almalıdır.
- Orff dersleri müfredata eklenmelidir (1.sınıftan 4.sınıfa kadar). Her okula orff müzik aleti temin edebilecek meslek lisesi, STK ve bağışçılarla iş birliği yapılmalıdır.

- Okullarda müziğe yetenekli olan öğretmenlerin okulların yapacağı planlamalar doğrultusunda ders değişikliği yapması sağlanmalı, müzik ile ilgili/yetenekli öğretmenlerin diğer sınıflara müzik dersi vermesi sağlanmalıdır.
- Müzik dersleri sadece şarkı söylenen dersler olarak görülmemeli, müziğin tüm derslerde disiplinler arası kullanımı ile ilgili etkinlikler planlanmalı ve sadece müzik derslerinde değil diğer ders kitaplarında bu etkinliklere yer verilmelidir.
- Temel eğitim grubu çocuklarının sosyal gelişimlerinin desteklenmesi, yaparak yaşayarak öğrenme modelinin uygulanabilmesi için; haftada bir gün (örneğin çarşamba günü) atölye günü olarak belirlenmelidir.
- Atölye gününe ait etkinlik planların (müzik, tarım, drama, teknoloji vb.) sene başında okulun fiziki şartları ve öğretmen yetenekleri göz önünde bulundurularak oluşturulmalıdır. Bu sayede sosyal etkinlikler açısından çocukların okul ortamlarında eğitimde fırsat eşitliğini yakalamaları sağlanmalıdır.
- Müzik dersleri öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek yönde planlanmalıdır.
- Millî Eğitim Bakanlığımızın EBA platformunda yer alan müzik çalışmaları zenginleştirilmeli ve var olan çalışmaların kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Müzik derslerinde kullanılacak, müzik öğretimini kolaylaştırabilecek teknolojik uygulamaların kullanımını sağlayan etkinlikler hakkında öğretmenler bilgilendirilmelidir.
- Ritmik duygular, ritim olgusu öğretilirken aynı zamanda usul olgusunun öğretimine de başlanmalı ve basit usuller müfredatın içinde yer almalıdır.

Ders Kitaplarındaki Yeterlilikler

Sorunlar

- Müzik kitaplarında müziğin önemini anlatan bir giriş bölümünün olmaması,
- Müzik dersinin disiplinler arası öğrenmede kullanım farkındalığının ve öğretmene rehberlik edecek etkinlik önerilerinin olmaması,
- Birinci ve ikinci sınıflarda şarkıların sadece sözlerine yer verildiği için öğretmenlerin şarkı notalarına, ezgilere ulaşma zorluğu,

- Ders kitaplarında şarkıların veya enstrüman eşlikli sesli materyallerinin aktarımında karekod uygulamasının bulunmaması,
- Belirli gün ve haftalar ile ilgili müzik ders kitaplarında şarkı sayısının azlığı, çocuğun seviyesine uygun olmaması,
- Müzik kitaplarında şarkıların, türkülerin çocuk yaş seviyesine uygun olmayan eserlerin bulunması,
- Müzik kültür ve tarihinde önem arz eden sanatçılara ders kitabında az yer verilmesi,
- Müzik ders kitaplarında görsellerin, tasarımında kullanılan renklerin çocuk seviyesine uygun olmaması ders kitaplarındaki yeterlilikler açısından sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Müzik dersinin sevdirmesi ve gerekliliğinin aktarılabilmesi için çocuğun gelişim özelliklerine (duyuşsal, bilişsel vb.) katkı sağlayacak bir bölüm müzik kitaplarının ilk ünitesinin içine ilave edilmelidir.
- Müzik dersinin disiplinler arası kullanımına yönelik etkinliklerin bulunduğu öğretim programları oluşturulmalı ve kaynak kitap olarak öğretmenlere verilmelidir.
- Ders kitapları içerisinde sadece şarkıların değil, notaların, ezgilerin, enstrüman eşlikli sesli materyallerin bulunduğu ve öğretmenlerin rahatça ulaşabileceği karekodların oluşturulması gerekmektedir.
- Müzik kitaplarında Belirli Gün ve Haftalar ile ilgili şarkılara, türkülere ve marşlara daha fazla yer verilmelidir.
- Okul kitaplarında seslerin tanımlanması, ses aralıklarının belirlenmesi için masal, hikâye ve drama gibi etkinliklerin çoğaltılması gerekmektedir.
- Müzik kitaplarında bulunan şarkılar, türküler, etkinlikler çocukların yaş seviyesi ve ses aralıklarına uygun olmalıdır.
- Müzik kültür ve tarihinde önem arz eden sanatçılara müzik ders kitaplarında daha fazla yer verilmelidir.
- Müzik ders kitaplarında kullanılan görseller, tasarımında kullanılan renkler çocukların yaş seviyelerine/sınıf düzeylerine uygun olmalıdır.

Öğretim Materyalleri, Müzik Eğitimi Malzemeleri ile İlgili Yeterlilikler

Sorunlar

- Okul ortamlarında mekân ve materyal eksikliği,
- Okullarımızda müzik köşesi, müzik atölyeleri ve müzik kütüphaneleri gibi alanların olmaması sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Okullarımıza fiziki şartlarına uygun müzik odaları, müzik kütüphaneleri kurulmalı, müzik atölye çalışmaları desteklenmelidir.
- Okullarımıza müzik dersi için gerekli malzemeler STK'lar, dernekler, yerel yönetimler ve sponsorlar aracılığı ile temin edilmelidir.
- Müzik eğitiminde her öğrenciye materyaller, kaynaklar açısından eşit imkânlar sunulmalıdır.
- Okullarda öğrencilerin müzik dersinde kolayca ulaşabileceği müzik aletlerinin her sınıf ortamında bulunması sağlanmalıdır.

Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Yeterlilikler

Sorunlar

- Müzik derslerinin ölçme değerlendirmelerinin notla yapılması,
- Değerlendirme yapılırken süreç odaklı değerlendirme çalışmalarının yapılmaması,
- Öğrencilerin değerlendirilmesi yapılırken kendi gelişiminden ziyade, birbirlerine göre olan durumlarının değerlendirilmesi,
- Yapılan değerlendirmelerin aileleri yönlendirecek nitelikte olmaması sadece kazanımların öğrencideki gerçekleşme durumlarının ölçülmesi ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilikler açısından sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Müzik dersinde süreç odaklı değerlendirme yapılmalıdır. Öğrenciler notla değerlendirilmelidir.
- Her öğrenci için müzik gelişim dosyası hazırlanmalıdır.

- Öğrencilerin kendi kişisel gelişiminin değerlendirildiği, bir başkasının müzik yeterliliği ile kıyaslanmayacağı, tek bir ölçkle (sınav, şarkı söyleme vb.) sınanmayacağı bir ölçme/değerlendirme yapılmalıdır.
- Yapılan ölçme ve değerlendirmeler ailenin ve öğrencinin farkındalıklarının artırılmasına yönelik olarak yapılmalı, öğrencideki olumlu müzik yeterliliklerinin ön plana çıkarılmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Çalıştay Masa 8: İlkokul Öğretim Programları (Beden Eğitimi ve Oyun)**Başkanlar:** Prof. Dr. Mehmet İNAN (Marmara Üniversitesi)

Uzm. Erkan KÜÇÜK (Okul Müdürü-MEB)

Raportör: Uzm. Erkan KÜÇÜK (Okul Müdürü-MEB)**Katılımcılar:**

Merve DEMİR	Okul Müdürü	Sultangazi
Gülsüm Tuba YAVUZ KÖMÜRCÜ	Sınıf Öğretmeni	Bayrampaşa
Selda ÇAKMAK	Sınıf Öğretmeni	Kağıthane
Zafer KILINÇER	Sınıf Öğretmeni	Pendik
Tuğba AKTAR	Sınıf Öğretmeni	Pendik
Başak GÖZÜYLMAZ	Sınıf Öğretmeni	Avcılar
Alev ÖZBEY	Sınıf Öğretmeni	Bahçelievler
Gülsüm DAĞ	Veli	Şişli
Ahmet Emin DAĞ	Öğrenci	Şişli

Konular

- Beden Eğitimi ve Oyun Eğitim Ortamları, Ekipmanları
- Beden Eğitimi ve Oyun Öğretim Programı
- Sınıf Öğretmenin Beden Eğitimi ve Oyun Dersine İlişkin Alan Yeterlikleri

Beden Eğitimi ve Oyun Eğitim Ortamları, Ekipmanları (Saha, Malzeme)**Sorunlar**

- Okul bahçelerinin/fiziksel etkinlik salonlarının/alanlarının yetersizliği, bu alanların güvenlik sorunları,
- Okuldaki öğrenci sayılarının fazla, bahçelerin küçük olması,
- Derse yönelik materyallerin/ekipmanların eksikliği/yetersizliği ve bunların temininde maliyetlerin yüksek olması,
- Eğitim ortamlarının plansız ve rastgele kullanımı ile beraber dersin iyi planlanmamış olduğu durumlarda öğrencilerin başka bir sınıfın ders düzenini bozması,
- Özellikle kalabalık okullarda aynı anda birkaç sınıfın bahçeye çıkması ile bahçede sınıf yönetimi sorunlarının baş göstermesi; başka sınıftaki

öğrencilerin müdahaleleri ile derslerin verimliliğinin düşmesi sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Bahçede, geniş ve açık alanlarda, alan/grup/sınıf yönetimi konusunda sınıf öğretmeninin becerileri geliştirilmelidir. Böylece sınıf yönetimi ve güvenlik konusundaki sorunlar en aza indirebilir.
- Fiziksel aktivite ve oyun mekânlarıyla ilgili yapısal sorunlar, okul binasının inşası esnasında yapılacak uygun planlamalarla çözülmelidir.
- Okul dışı kamu kurumlarından destek alınarak çocuklara fiziksel aktivite ortamları sunulmalıdır.
- Bahçeleri küçük, imkânları kısıtlı olan okullarımızın eğitim ortamlarının kullanımı planlanmalı ve buna riayet edilmelidir. Okul bahçesinin Beden Eğitimi ve Oyun dersi için tüm sınıflar tarafından kullanımı haftalık planlanmalı ve bir düzen oluşturulmalıdır.
- Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımlara yönelik ekipmanlar, her yıl/iki/üç yılda bir okullara paket halinde gönderilmelidir. Bu uygulamanın sürdürülebilir olması için yıl sonunda kullanılmayan materyallerin iadesi sağlanmalıdır.
- Öğretmenlerin Beden Eğitimi ve Oyun derslerinde kullanabilecekleri materyallere yönelik geri dönüşüm malzemelerinden yararlanarak materyal üretmeleri teşvik edilmelidir.
- Beden Eğitimi ve Oyun derslerinin yapıldığı ortamlardaki güvenlik sorunları okul idareleri ve öğretmenlerin iş birliği ile giderilmelidir.
- Okul duvarları, güvenlik önlemi alınarak basit tırmanma duvarlarına dönüştürülmelidir.
- Beden Eğitimi ve Oyun dersi için kullanılacak kapalı ve açık alanların programa özgü bir şekilde çizimleri/tasarımları yapılmalıdır.
- Beden Eğitimi ve Oyun derslerinde kullanılacak ekipmanlar konusunda okullara destek için "geri dönüşümsel" (evde kullanılmayan ekipmanlar vb.) okul-toplum iş birlikleri yapılmalı, kampanyalar düzenlenmeli ve bu kampanyalar sürdürülebilir olmalıdır.
- Mevcut okullarımızda kullanılmayan geniş mekân ve alanların, fiziksel aktivite ve oyun etkinliklerine uygun hale dönüştürülmesi sağlanmalıdır.

Beden Eğitimi ve Oyun Öğretim Programları

Sorunlar

- Beden Eğitimi ve Oyun dersine ilişkin “ders kitabı” eksikliği,
- Fiziksel Etkinlik Kartlarına (FEK) erişememek ve bu kartların kullanımına yönelik bir eğitimin olmayışı,
- Beden Eğitimi ve Oyun dersi öğretim programındaki kazanımlara yönelik etkinlik kitaplarının olmayışı,
- Beden Eğitimi ve Oyun dersine ait özel öğretim yöntem ve tekniklerin uygulanamayışı,
- Diğer derslerin öğretim programlarındaki içeriklerin yoğunluğu ve akademik odaklı olması,
- Beden Eğitimi ve Oyun dersinin diğer derslerin telafisi olarak görülmesi,
- Kazanımların çok kısa olmaları, açıklayıcı olmamaları ve öğretmenlerin kazanımları anlamada zorlanmaları,
- Kazanımlarda yer alan kavramlarının tam olarak anlaşılabilmesi, çok esnek ve açık uçlu olması,
- Öğretmenlerin öğretim programı kazanımlarına uymayıp, tek bir oyun üzerinden (futbol gibi) ders yapmaları.
- Sınıf düzeylerinde geleneksel oyunlara yeterince yer verilmemesi,
- Beden Eğitimi ve Oyun dersinde ölçme ve değerlendirmenin amaca uygun olarak yapılamaması,
- Öğretmenlerin dersi planlama konusunda kendilerini yetersiz hissetmeleri,
- Öğretmenlerin içerik geliştirme ile ilgili gerekli alt yapı ve bilgiye sahip olmaması,
- Beden Eğitimi ve Oyun dersinin kazanımlarının soyut kalması nedeniyle içerik geliştirmede öğretmenlerin ne yapacaklarını bilememeleri sorunlar oluşturmaktadır.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Kalabalık sınıflarda “oyunla eğitim” uygulamalarına yönelik eğitimler verilmelidir.

- Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK) ve etkinlik kitapları diğer ders kitaplarında olduğu gibi tüm öğretmenlere ulaştırılmalıdır.
- 4. Sınıf Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı kazanımlarında sporla ilgili doğrudan kazanımlar olmasa da örtük olarak verilmiş olan kazanımlar, spor dallarının tanıtılması düzeyinde daha anlaşılır yazılmalıdır.
- Kazanımların erişim düzeyleri için süreç odaklı ölçme araçlarından örneklere programda yer verilmelidir. Öğretmenler Beden Eğitimi ve Oyun dersinde ölçme ve değerlendirme araçlarını sağlıklı bir şekilde kullanmalıdır. Gerekirse öğretmenlere bu konuda eğitimler verilmeli, kılavuz kitaplar ile bilgilendirilme yapılmalıdır.
- Beden Eğitimi ve Oyun dersine ait kapsamlı bir kitap oluşturulmalı ve tüm sınıf öğretmenlerine dağıtılmalıdır.
- Çeşitli çocuk oyunları, fiziksel aktivite, oyun, bireysel ve takım sporlarının eğitiminde kullanılacak dijital içerikler hazırlanmalı, bunlara ilişkin dijital ortamlar oluşturulmalıdır.
- Öğretmen, ders dışı faaliyetlere giren öğretmen ve velilere yönelik Beden Eğitimi ve Oyun dersinin önemi, obezite, sağlık ve günlük hayattaki yerinin yeterince fark ettirilmesine yönelik eğitimler, mesleki çalışmalar, eğitici materyaller gibi alternatif destekler planlanmalıdır.
- Materyal eksikliği konusunda yaşanan sıkıntıları azaltabilmek için öğretmenlerin, atık malzemelerden yararlanarak yeni materyaller üretebilecekleri hizmet içi eğitimler yapılmalıdır.

Sınıf Öğretmeninin Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Alan Yeterlikleri

Sorunlar

- Eğitim Fakülteleri Sınıf Öğretmenliği programlarında “Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programına” yönelik teorik ve uygulamalı becerilerin kazandırılabilmesi derslerin eksikliği,
- Mevcut durumda bunun sadece bir dersle ve bir yarıyıldan yapılması,
- Öğretmen adaylarının İlkokul Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı’ndaki bilgi ve beceriler hakkında yeterli bilgi, beceri ve donanıma sahip olamaması,
- Mevcut öğretmenlerin de aday öğretmenler gibi beden eğitimi ve oyun dersine yönelik alan bilgisi yoksunluğu,

- Sınıf öğretmeni olmayan eğitimcilerin çocuğun fiziksel, bilişsel ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli bilgiye sahip olmaması,
- Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun dersine karşı olumsuz tutumları,
- Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun dersine karşı bakış açısı, derse yönelik ilgisizliği (telafi ders olarak görülmesi, salt oyun dersi ya da sporcu yetiştirmeye yönelik bir ders olarak görülmesi vb.),
- Sınıf öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Oyun dersine yönelik özel öğretim yöntem ve yaklaşımları ile ilgili sınırlı bilgiye sahip olmaları sorunlar olarak tespit edilmiştir.

Çözüm Önerileri/Kararlar

- Sınıf Öğretmenine Beden Eğitimi ve Oyun alan bilgisi ile ilgili konularda kapsamlı tamamlayıcı eğitimler verilmelidir.
- İlkokul Beden Eğitimi ve Oyun dersine alan bilgisi sınırlı sınıf öğretmenlerinin giriyor olması bir sorundur. Bu derse, ilkokulda beden eğitimi ve oyun alanında kapsamlı eğitim almış, uzmanlaşmış öğretmenler girmelidir.
- Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK) ve etkinlik kılavuz kitapları vb. gibi yardımcı materyallerin tüm öğretmenlere ulaştırılması sağlanmalıdır.
- Etkinlik kılavuz kitabında yer alan ölçme değerlendirme örnekleri, öğretim programına eklenerek, öğretmenlerin süreç odaklı ölçme araçlarının kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- Fiziksel Etkinlik Karlarının (FEK) temini ve uygulanması konusunda kararlılık gösterilmelidir.
- Mevcut sınıf öğretmenlerinin programdaki kazanımlara yeterince hâkim olabilmesi, değişime, yeniliğe açık olabilmesi için, hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir.
- Sınıf öğretmenleri jimnastik, masa tenisi, halk oyunları vb. branşlarda desteklenerek egzersiz saati açmalarına imkân sağlanmalıdır. Böylece bu kurslardan yararlanacak öğrenci sayısı da artmış olacaktır.
- Aday sınıf öğretmenlerinin özellikle staj döneminde gittikleri ilkokullarda Beden Eğitimi ve Oyun dersini gözlemlemelerine, uygulamalar yapmalarına fırsat verilmeli, alan, meslek bilgileri ile sunum becerileri yönünden yetkinlik kazandırılmalıdır.

KAPANIŞ KONUŞMALARARI

(Adile Sultan Kasrı Öğretmenevi ve Akşam Sanat Okulu-28 Nisan 2022)

Nezir ERYARSOY (İstanbul İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı)

Sayın Dekanım, Kıymetli Katılımcılar;

Güzel bir gün geçirmek dileklerimle başlamak istiyorum sözlerime. 25 Nisan'da başlayan dört günlük çalıştayımızın son gününde, kapanış töreninde yine beraberiz. Marmara Üniversitesi'nde keyifli bir açılış gerçekleştirmiştik. Bugün de Adile Sultan Kasrı'nın bu güzel atmosferinde güzel bir kapanış töreni ile çalıştaya son veriyoruz.

Bu çalıştay, Marmara Üniversitesi ile gerçekleştirdiğimiz etkinliklerden sadece birisiydi. Akademilerimizin kurulduğu zamandan bu yana bizlere istediğimiz her zaman akademisyenler olarak çok değerli destekler verdiler. Birlikte çok kıymetli çalışmalar yürüttük. Yine pandemi döneminin uzaktan eğitim sürecinde desteklerini devam ettirdiler. Yakın zamanda yine iş birliği protokolümüzü yeniledik. Dolayısıyla çalışmalarımızın hem nicelik hem nitelik olarak artarak devam edeceğine yürekten inanıyoruz. Birlikte gerçekleştirdiğimiz “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Çalıştayı”ndan çıkacak olan sonuçların da şimdiden eğitim camiamıza hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Çalıştay süresince akademisyenlerimiz, hocalarımız, velilerimiz, öğrencilerimiz katıldıkları masalarda güzel paylaşımlarda bulundular. Ben sadece İlkokula Öğretmen Yetiştirme/Fakülte-Okul İş Birliği masasına katılabildim ama hep arkadaşlarımızdan takip ettik. Ne kadar başarılı bir organizasyon gerçekleştirdiğinizi yakinen gördük, müşahade ettik. Arkadaşlarımızın da tespitleri bu yönde oldu. Düzenleme kuruluna, yürütme kuruluna, akademisyenlerimize, destek olan koordinatörlerimize, masalarda aldıkları görevlerle çalıştaya katkısı olan herkese çok teşekkür ediyoruz. Ayrıca öncelikle ve özellikle bu çalıştayın gerçekleşmesinde gerçekten büyük emekler veren Yasemin Başlantı öğretmenimize çok teşekkür etmek istiyorum.

Katılan siz değerli öğretmen arkadaşlarımıza, meslektaşlarımıza, velilerimize, öğrencilerimize de çok çok teşekkür ediyoruz. Siz kıymetli meslektaşlarımızın katılımı bizler için çok değerli ve önemli. Nitekim sizler olmasanız, gönüllü olarak bu çalışmalarımıza katılmasanız, düzenlemelerimiz eksik kalır. Bunlar siz olmasanız olmayacak şeyler. Sadece organize etmekle işimiz bitmiyor. Sizler tamamen istekli ve gönüllü olarak bu çalışmalara

katılıyorsunuz. Katılımınız bizler için çok değerli. Bizler akademiler olarak çalışmalarımızı hep bu gönüllülük esasıyla kurguluyoruz. Bunu çok önemsiyoruz. Eğitimlerimizi açıyoruz ama kimseyi bir çalışmaya katılıma zorlamıyoruz, şuna katılın demiyoruz, yoklama almıyoruz. Sağ olsun, öğretmen arkadaşlarımız da bizleri hiç yalnız bırakmıyorlar. Çünkü gönüllülükle yapılan işlerin önemine ve kalıcılığına inanıyoruz. Bu bağlamda bizleri bu çalıştayda yalnız bırakmayan tüm meslektaşlarımıza tekrar teşekkür ediyor ve hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

Yasemin BAŞLANTI (İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

Sayın Dekanım, Sayın İl Milli Eğitim Müdür Yardımcım, Sevgili Akademisyenlerimiz, Kıymetli Öğretmen Arkadaşlarım,

Marmara Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı ve İstanbul Öğretmen Akademileri-İlk Öğretmen Akademisi iş birliği ile düzenlemiş olduğumuz 25-28 Nisan 2022 “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim: Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı”nızın yoğun geçen iki günlük çevrim içi oturumları sonrasında bugün çalıştay sonuç raporlarımızı sunmak ve kapanışı gerçekleştirmek üzere bir aradayız.

2018/2019 Eğitim-Öğretim yılından itibaren faaliyet gösteren İlk Öğretmen Akademisi, ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri ve idarecilerinin kendilerini geliştirme, yenileme, öğrencilerine, okul ortamlarına daha fazla katkı sağlama adına duydukları ihtiyaçları tespit etmek, bu ihtiyaçlara birlikte ve kalıcı yararlar üretmek, mesleki paylaşımı hep canlı tutmak, birlikte projeler üretmek, yürütmek ve tıpkı öğrencilerimize yaptığımız gibi akran öğrenmesini, deneyim paylaşımını gerçekleştirmek hedefleri ile kuruldu.

Eğitime dair gelişmelerden en çok etkilenen ve değişim talebinin en yüksek olduğu eğitim kademelerinden biri olan ilkokulda, değişim ve gelişimleri yakından takip etme sorumluluğumuzun farkındayız ve yaptığımız tüm çalışmalar bu sorumlulukla yapma gayreti içerisindeyiz.

Bu sebeple mezunu olduğumuz üniversitelerin akademik gelişmelerini yakından takip etmek, sınıflarımızda, okullarımızda yaşadığımız ve alanda kazandığımız deneyimlerimizi de üniversitelerimizle geliştireceğimiz iş birlikleri ile akademik alana aktarmak en büyük sorumluluğumuz.

Sorumluluğumuzun bilinciyle çıktığımız yolda İlk Öğretmen Akademisi olarak üç yıl önce kurduğumuz hayal, Marmara Üniversitesi'nin ev sahipliğiyle, desteğiyle hayat buldu ve bugün bu çalıştayda birlikte olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu çalıştay, elbette birlikte yaptığımız ilk projemiz değil. Daha önce de MARS etkinlikleri kapsamında, öğretmen adayı son sınıf öğrencilerimizle bir araya gelmiş ve atölye çalışmaları yapmıştık. Özgün Eğitici Etkinlikler Atölyelerini planladık, Akademiler olarak duyuruya çıktık ama tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi nedeniyle kapanmalar yaşanınca da etkinliğimizi gerçekleştiremedik. Fakat uzaktan eğitim hayatlarımıza girip, tüm eğitimlerimizi biz de bu şekilde planlayınca Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü'nün değerli akademisyenleri çevrim içi eğitimlerimizde bizlere büyük destek verdiler.

İlk Öğretmen Akademisi özelinde akademimin danışman hocaları olan Prof. Dr. Mehmet İNAN'a ve Dr. Bülent ÖZDEN'e desteklerini esirgemedikleri için özel olarak teşekkür etmek istiyorum.

Çalıştayımızın tüm eğitim camiamız adına hayırlara vesile olmasını dileyerek, çalıştaya katılım gösteren tüm öğrencilerimize, velilerimize, okul aile birliği temsilcilerine, akademi koordinatörü arkadaşlarımıza, zümre başkanlarına, şube müdürlerimize, akademisyenlerimize, yürütme ve düzenleme kurulunda görev alan tüm arkadaşlarımıza, süreç boyunca desteklerini esirgemeyen İl Milli Eğitim Müdür Yardımcımız Sayın Nezir ERYARSOY'a ve Atatürk Eğitim Fakültesi Dekanımız Sayın Prof. Dr. Seyfi KENAN'a; her zaman rehberliği ile bize yol gösteren, yol açan, değerli İl Milli Eğitim Müdürümüz Sayın Levent YAZICI'ya; katılımı ile çalıştayı onurlandıran MEB Temel Eğitim Genel Müdürü Sayın Tuncay MORKOÇ'a yürekten teşekkür ediyorum. Önümüzdeki sene düzenleyeceğimiz ulusal bir kongrede buluşmak temennileri ile...

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

SONUÇ

25-28 Nisan 2022 tarihleri arasında gerçekleştirilen “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim: Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı”nda ilkokul kademesindeki eğitim ve öğretim sürecine dair 17 farklı boyut, sorunlar ve çözümler bağlamında ele alınmıştır. Bu 17 boyut şunlardır: Okul Öncesinden İlkokula Geçiş, İlkokulda Ölçme ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi, Rehberlik Hizmetleri, İlkokula Öğretmen Yetiştirme, İlkokuldan Ortaokula Geçiş ve İlkokul Öğretim Programları (Türkçe, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi ve Oyun, Görsel Sanatlar ve Müzik).

Okul öncesinden ilkokula geçiş süreci; okul öncesi ve ilkokul açısından tartışılmış ve okul/yönetim, öğretmen, çocuk, veli ve eğitim ortamı/program kaynaklı olmak üzere beş boyuta dair sorunlar belirlenmiştir. Çalışma sonucunda çocukların okul öncesi eğitimden ilkokula geçişi daha olumlu bir şekilde sağlayabilmeleri için bir uyum programı önerilmiştir. Bu öneri programın yanında yukarıda belirtilen beş boyuttaki sorunlara yönelik kısa ve uzun vadeli çözüm önerileri de getirilmiştir. Kısa vadeli çözüm önerileri arasında “Okul öncesinden ilkokula hazırlık kapsamında ilkokul gezileri, okula hazırlık ve duygusal hazırlık çalışmaları yapılması, ilkokula hazırlık sürecinde yoğun masa başı çalışmalarından kaçınma ve sınıflarda sıra sisteminin değiştirilerek okul öncesine daha uygun olan masa sistemine geçilmesi” önerileri yer almaktadır. Uzun vadeli çözüm önerileri arasında ise “okul öncesi eğitimi, zorunlu eğitim kapsamına alınması” önerisi bulunmaktadır.

İlkokulda ölçme ve değerlendirme süreci; öğretim programlarının yaklaşımı, ölçme yöntem ve teknikleri, öğretmen yeterlikleri, geribildirim ve dönüt süreci, puanlama ve not sistemi, teknoloji kullanımı ve hizmet içi eğitim boyutları ile ele alınmıştır. Bu bahsi geçen boyutlarda ilkokul eğitim ve öğretim sürecinde ölçme ve değerlendirmeye dair yaşanan sorunlar belirlenmiş ve yine bu sorunlar için çözüm önerileri oluşturulmuştur. “Öğretmenlere ölçme ve değerlendirme konusunda uygulamalı eğitimler düzenlenmesi, nitelikli ödev ve projelerin paylaşıldığı bir platformun oluşturulması, ders kitaplarında daha fazla ve üst düzey becerileri de ölçen soruların yer alması, üç yerine daha fazla ara düzeyin olduğu bir notlandırma sisteminin kullanılması” getirilen önerilerden bazılarıdır.

Sınıf öğretmeni yetiştirme süreci; sınıf öğretmenlerinin yeterlikleri, lisans öğretim programları, öğretmenlik uygulaması dersi, hizmet içi faaliyetleri ve öğretmen akademisyen işbirliği boyutları ile sınırlandırılarak tartışılmıştır. Bu

boyutlarda yaşanan sorunlar ortaya konmuş ve bu sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir. “Üniversite sınavında belli bir puanı geçen öğretmen adayların mülakata alınması, Anadolu Öğretmen Liselerinin tekrar açılması, öğretmen adayları için mentorlük uygulaması başlatılması, sınıf öğretmenliği lisans programlarında bazı düzenlemelerin yapılması ve Staj okullarının seçiminde okulun alt yapısı, öğretmenlerin nitelikleri gibi ölçütlerin dikkate alınması” getirilen önerilerden bazılarıdır.

İlkokulda eğitim yönetimi ve denetime dair yaşanan sorunlar; ilkokulda akademik ve idari yapı, okul-toplum-aile ilişkisi, teftiş-denetim ve ilkokulda kütüphane, e-kütüphane ve kitaplık alt boyutları çerçevesinde ele alınmıştır. Bu boyutlar altında belirlenen sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “İdareciler en az 5 yıllık öğretmenlik gibi belli bir tecrübe neticesinde göreve başlaması, müdür ve müdür yardımcılarının görev ve sorumlulukları net belirlenmesi, veli akademileri aracılığıyla gelişimsel etkinliklerin yürütülmesi, veli eğitimleriyle veya sosyal aktivitelerle velilerin okulla olan bağlarının güçlendirilmesi, mesleki rehberlik ve denetim kesinlikle olması ve sınıf içinde bir kitaplığın muhakkak bulunması”.

İlkokulda öğretim teknolojileri ve materyal tasarım sürecinde; yaşanan sorunların belirlenmesinde öğretim teknolojileri, dijital eğitim ortamları, çoklu öğrenme ortamları, materyal tasarlama, ders ve yardımcı kitapları alt boyutları çerçeve olarak saptanmıştır. “Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımına ilişkin uygulamalı eğitimlerin yoğunluğunun arttırılması, öğretmenlerin teknolojiyi ve derslerde materyal kullanma motivasyonlarının arttırılması için ödül sistemi geliştirilmesi ve her okulda çoklu öğrenme ortamlarının yaratılması için bir teknoloji laboratuvarının oluşturulması” bu alanda yaşanan sorunlara getirilen çözüm önerilerinin başlıcalarıdır.

İlkokuldan ortaokula geçiş sürecinde; yaşanan sorunlar üzerinde çalışılırken gelişimsel ihtiyaçlar, eğitim ortamları, dersler ve paydaşlar alt boyutlar olarak belirlenmiş ve bu alt boyutlara ait sorunlar tespit edilmiştir. “Çocukluk ve ergenlik çağı arasındaki bu geçiş döneminde özellikle ortaokulun kendisinden beklediği süreçleri yönetebilme becerisinin temelleri ilkokulda atılması, öğrenme ortamlarının zenginleştirilerek öğrencilerin hazırbulunuşluklarının desteklenmesi, çoklu ortama uyumunun kazandırılması amacıyla ilkokullarda laboratuvar, kütüphane, spor salonu gibi alanlara yer verilmesi, 4. sınıfta yer alan derslerin çağa ve ortaokula hazırlık oluşturacak şekilde düzenlenmesi” yukarıda bahsedilen boyutlarda gözlemlenen sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bazılarını oluşturmaktadır.

İlkokulda yürütülen rehberlik hizmetlerinde karşılaşılan sorunlar; “Sınıf rehberlik programları, davranış uyum ve sorunlarının yönetilmesi, aile ilişkilerinin yönetilmesi, öğrenci tanıma süreci, yöntem ve teknikleri, dijital dünyada rehberlik hizmetleri, psikolojik danışmanların/rehber öğretmenlerin

yeterliliklerinin geliştirilmesi ve özel yetenekli ve özel gereksinimli çocuklara yönelik rehberlik hizmetleri” alt boyutları dikkate alınarak belirlenmiştir. Bu alt boyutlarda karşılaşılan sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Sınıf rehberlik programı ile ilgili sınıflar düzeyinde “Rehberlik Kitapları” çıkarılması, sınıf rehberlik programı kapsamında ailelerin uygulama süreçlerine daha fazla katılmasının sağlanması, davranış ve uyum sorunları ile ilgili “okul rehberlik stratejisi” geliştirilmesi, velilere yönelik “Veli Oryantasyon Programı” geliştirilmesi ve anaokullarında ve ilkokullarda “Oyun Terapisi Odası” oluşturulması”.

İlkokul düzeyinde uygulanan 10 farklı dersin öğretim programlarına ve bu programların uygulanma sürecine dair sorunlar; “programın genel felsefesi ve amaçları, kazanımları, içerik, eğitim durumları ve ölçme-değerlendirme” alt boyutları çerçevesinde belirlenmiştir. Ve bu alt boyutlarda belirlenen sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirilmiştir. Aşağıda Türkçe, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Beden Eğitimi ve Oyun, Görsel Sanatlar ve Müzik dersi öğretim programlarına ve bu programların uygulanma sürecine dair sorunların çözüm önerilerinden bazılarına yer verilmiştir:

Türkçe dersinin daha etkili bir şekilde yürütülebilmesi için karşılaşılan sorunlara yönelik getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Temel dil becerilerinin ve diğer yetkinliklerin nasıl gerçekleştirileceğinin programın eğitim durumlarında ayrıntılı olarak belirtilmesi, değerlerin programda bir tema kapsamında değil yıl boyunca tüm temalarda metinler aracılığıyla ele alınması, 1. sınıfta harf öğretimi tamamlanınca hemen Türkçe ders kitaplarına geçmek yerine ara geçiş döneminin olması, harf grupları düzenlemeye gidilmesi, ilk grup olana ELAKİN ses grubundan L ve ya N seslerinden birisi çıkarılıp T sesinin 1. gruba eklenmesi, yazma ve okuma esnasında en çok karıştırılan “l-n, n-m, ç-ş, d-b” seslerinin sıralamasının yeniden düzenlenmesi ve 1. sınıfta okuma yazma bilen öğrencilerin entegrasyonu için zenginleştirilmiş bir eğitim programının oluşturulması”.

Hayat Bilgisi öğretim programının uygulama sürecinde belirlenen sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Hayat Bilgisi derslerinin atölyeler halinde işlenmesi, Hayat Bilgisi Öğretim Programında beceri, değer ve yeterlilikler çerçevesine ilişkin açıklamaların yer alması, kazanımların zamana ve duruma göre tercih edilebilecek şekilde esnetilmesi, Hayat Bilgisi etkinliklerinde U şeklinde ve işbirlikli öğrenmeye uygun sınıf düzeni tercih edilmesi”.

Sosyal Bilgiler dersinin daha etkili bir şekilde yürütülebilmesi için karşılaşılan sorunlara yönelik getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Öğretim programında yer alan beceri ve değerler ile ilgili her konu için hangi beceri ve değerlerin kazandırılacağı belirtilmesi, kazanımların; beceri,

değer ve yeterlilikler çerçevesi ile eşleştirilmesi, kazanımlara ayrılan sürelerin duruma göre esnetilebilecek şekilde düzenlenmesi, sorgulama temelli yaklaşım temel alınarak düşünmeye yönelten sorularla derslerin işlenmesi ve zenginleştirilmesi, okul dışı öğrenme ortamlarından etkin bir şekilde faydalanılması”.

“Bazı kazanımlara ayrılan ders saat süreleri gözden geçirilmesi, Fen kazanımlarının Matematik, Türkçe, Görsel Sanatlar, Beden Eğitimi ve Müzik gibi ilgili disiplinlerle ilişkilendirilmesi, ders kitaplarında yer alan içerikler yaşam temelli örneklerle yer verecek şekilde düzenlenmesi, tüm ilkokullarda laboratuvarların oluşturulması, laboratuvar araç-gereçlerinin temin edilmesi, ölçme ve değerlendirme etkinliklerine sadece ünite sonunda yer verilmemesi, etkinliklerin tüm içeriğe yayılacak şekilde yeniden düzenlenmesi” Fen Bilimleri öğretim sürecinde gözlemlenen sorunlara yönelik geliştirilen çözüm önerilerinden bazılarıdır.

Matematik öğretimi sürecinde yaşanan sorunlara dair geliştirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Öğretim programı hazırlanırken içerik yoğunluğunun sınıflar arasında dengeli dağıtılmasının gözetilmesi, öğretimin ezberden uzak, anlamaya, yorumlamaya, muhakeme etmeye yönelik gerçekleştirilmesi, materyalle destekleyerek somut öğrenmenin sağlanması, içeriğinin matematik araç-gereçleriyle donatıldığı “Matematik Atölyeleri”nin oluşturulması”.

“Avrupa Birliği Çerçeve Programı, yabancı dil öğrencilerin, yabancı dili günlük gereksinimleri çerçevesinde, iletişimsel olarak ve otantik-gerçek bir bağlamda öğrenmelerini öngörür ancak bu bağlamın Türkiye için gerçekliği tartışılmalı ve tam olarak tanımlanmalı ve ne şekilde uygulanacağı detaylandırılmalı, ders saatlerinin arttırılması, derslerde sürekli olarak bağlamsal çalışılması; sürekli anlamlı ve etkinlik bazlı tekrar yapılması, yabancı dil ediniminin, tüm dil becerilerinin takip edildiği bir ölçme değerlendirme sistemi ile yapılması” Yabancı Dil öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik ileri sürülen çözüm yollarından bazılarıdır.

İlkokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programının uygulama sürecinde gözlemlenen sorunlara yönelik getirilen çözüm önerilerinden başlıcaları şunlardır: “Allah (cc) kavramı ve Allah inancı bu yaş grubu öğrencilerimizde din eğitimin başlangıç noktası olarak değerlendirilmesi, çocukların anlayabileceği bir şekilde verilmesi, öğretim programının amaçları bu çerçevede yapılandırılması, öğretim programı amaçları arasında adab-ı muaşeret kurallarının da yer alması, ders kitabındaki metinlerin çocukların anlayacağı sadelikte oluşturulması, kitaplarda öğrencilerin seviyelerine uygun hikâye ve kıssalara yer verilmesi”.

Beden eğitimi ve oyun öğretim programının daha etkili bir şekilde uygulanabilmesi için belirlenen sorunlara getirilen çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Beden Eğitimi ve Oyun dersi öğretim programındaki kazanımlara yönelik ekipmanlar, her yıl/iki/üç yılda bir okullara paket halinde gönderilmesi, fiziksel aktivite ve oyun mekânlarıyla ilgili yapısal sorunlar, okul binasının inşası esnasında yapılacak uygun planlamalarla çözülmesi, kalabalık sınıflarda “oyunla eğitim” uygulamalarına yönelik eğitimler verilmesi, Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK) ve etkinlik kitapları diğer ders kitaplarında olduğu gibi tüm öğretmenlere ulaştırılması ve sınıf öğretmenleri yerine ilkokulda beden eğitimi ve oyun alanında kapsamlı eğitim almış, uzmanlaşmış öğretmenlerin bu derse girmesi”.

Görsel Sanatlar dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerinden bazıları şunlardır: “Görsel Sanat dersinin haftalık ders saatinin arttırılması, Görsel Sanat dersi kazanımlarına ait açıklamaların genişletilmesi, EBA platformunda Görsel Sanatlar içeriğinin zenginleştirilmesi, ders kitaplarının etkinlik bölümlerinde boyama-çizme yönergelerine daha az yer verilmesi, öğretmenleri sanatsal aktivitelere teşvik amaçlı “Yılın Sanat Öğretmeni” seçileceği organizasyonlar düzenlenmesi”.

“Müzik ders saatlerinin haftada en az 3 ders saati olarak planlanması, Orff derslerinin müfredata eklenmesi, müziğin tüm derslerde disiplinler arası kullanımı ile ilgili etkinliklerin planlanması, Müzik derslerinin öğretimine ilişkin öğretmen kaynak kitabının oluşturulması, okul kitaplarında seslerin tanımlanması, ses aralıklarının belirlenmesi için masal, hikâye ve drama gibi etkinliklerin çoğaltılması” Müzik öğretiminde karşılaşılan sorunlara yönelik ileri sürülen çözüm yollarından bazılarıdır.

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

ÇALIŞTAYIN BASINDAKİ YERİ

<https://www.sondakika.com/haber/haber-istanbul-da-bugunden-gelecege-ilkokulda-egitim-14896755/>

SonDakika.com

SONDAKİKA GÜNCEL POLİTİKA EKONOMİ SPOR MAGAZİN DÜNYA

İstanbul'da "Bugünden Geleceğe

İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim - Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başladı

25.04.2022 12:25

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda ve aynı değerlerle tabii ki kişisel gelişim ve öğrenme ritimleri, sosyal ve kültürel çevreleri dikkate alınarak öğretmenlerin uzmanlığında çok yönlü yetiştirilmeleri ancak..."

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda ve aynı değerlerle tabii ki kişisel gelişim ve öğrenme ritimleri, sosyal ve kültürel çevreleri dikkate alınarak öğretmenlerin uzmanlığında çok yönlü yetiştirilmeleri ancak programlarla mümkündür." dedi.

<https://www.haberler.com/guncel/istanbul-da-bugunden-gelecege-ilkokulda-egitim-14896755-haberi/>

HABERLER.COM

HABER SON DAKİKA GÜNCEL EKONOMİ MAĞAZİN SPOR DÜNYA

İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim - Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başladı

AA - Sefa Mutlu - Güncel
25.04.2022 12:25 - Güncelleme: 25.04.2022 14:43

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda ve aynı değerlerle tabii ki kişisel gelişim ve öğrenme ritimleri, sosyal ve kültürel çevreleri dikkate alınarak öğretmenlerin uzmanlığında çok yönlü yetiştirilmeleri ancak..."

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda ve aynı değerlerle tabii ki kişisel gelişim ve öğrenme ritimleri, sosyal ve kültürel çevreleri dikkate alınarak öğretmenlerin uzmanlığında çok yönlü yetiştirilmeleri ancak programlarla mümkündür." dedi.

Yazıcı, Marmara Üniversitesi Göztepe Kampüsü'nde düzenlenen "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim - Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı"nın açılışında yaptığı konuşmada, eğitimde ilköğretimin önemini anlattı.

<https://www.mavikocaeli.com.tr/istanbul-da-bugunden-gelecege-ilkokulda-egitim-sorunlar-ve-cozumler-calistayi-basladi/64956/>

MAVİ **KOCAELİ** ASAYİŞ EKONOMİ SPOR MAGAZİN GÜNDEM DÜNYA SİYASET KOCAELİ Q Ara

Video Galeri Foto Galeri

Haberler • Günden • İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim - Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başlandı

GÜNDEM 25 Nisan 2022 - 12:48

İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim - Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başladı

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Programlar ülke genelindeki bütün çocukların aynı doğrultuda ve aynı değerlerle tabii ki...

<https://www.turkuazgazetesi.net/haber/10062776/bugunden-gelecege-ilkokulda-egitim-sorunlar-ve-cozumler-calistayinin-acilisi-yapildi>

TURKUAZ Anasayfa Siyaset Ekonomi Eğitim Spor Menü

25 Nis 2022 - 15:47 - Eğitim

"Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı"nın Açılışı Yapıldı

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Öğretmen Akademileri ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı iş birliğinde ilkokulda eğitimde yaşanan sorunların belirlenmesi ve olası çözüm yollarının ortaya konması amacıyla düzenlenen "Bugünden Gelece...

https://www.ihha.com.tr/istanbul-haberleri/istanbul-il-milli-egitim-muduru-levent-yazici-ogrenciyi-butun-yonleriyle-gelistirmeyi-hedefliyoruz-3657740/

[Ankara](#) | [Gündem](#) | [Politika](#) | [Aşeyip](#) | [Spor](#) | [Dünya](#) | [Ekonomi](#) | [Yerel](#) | [Foto](#) | [Video](#) | [IHA Kurumsal](#) | [EN](#)

[In](#)

SON DAKIKA <
14:46 Mehmet Sepil: 'Sezon başlamadan devrin tamamı bence çimni d işünüyorum'
>

Yerel Haberler

[Ankara](#) | [Diyarbakır](#) | [İstanbul](#) | [İzmir](#) | [Kayseri](#) | [Trabzon](#) | [Tüm Şehirler](#)

İSTANBUL
Ana Sayfa / Yerel Haberler / İstanbul

İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü Levent Yazıcı, "Öğrenciyi bütün yönleriyle geliştirmeyi hedefliyoruz"

Görüntü: 23 Nisan 2022 1233

[Büyük oku](#)

x
A
A

İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Öğretmen Akademileri ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı işbirliği ile 25-28 Nisan 2022 tarihleri arasında dört gün sürecek olan "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" düzenlendi.

Çalıştaya, İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı katıldı. Programda konuşan Yazıcı, "Öğrencilerimizi akademik yönden çok yönlü olarak yetiştirip bir üst döneme ve hayata hazırlarken aslında öğrenciyi bütün yönleriyle geliştirmeyi hedefliyoruz." dedi.

Yerel Haberler

Karadeniz	Amasya	Artv
Marmara	Bartın	Bay
Ege	Bolu	Çan
İç Anadolu	Düzce	Gires
İstanbul	Gömrüşhane	Kar
Akkentiz	Kastamonu	Ordu
D. Anadolu	Rize	San
	Sinop	Tok
	Trabzon	Zon

<https://www.haber1.com/genel/istanbulda-bugunden-gelecege-ilkokulda-egitim-sorunlar-ve-cozumler-calistayi-basladi/>

HABER

[ANASAYFA](#)

[DÜNYA HABERLERİ](#) [YEREL HABERLER](#) [GÜNCEL](#) [POLİTİKA](#) [EĞİTİM](#) [EKONOMİ](#)

SON **16:13** Hazine 8,3 milyar lira borçlandı [DİĞER](#)

Anasayfa > GENEL > İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başladı

İstanbul'da "Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar ve Çözümler Çalıştayı" başladı

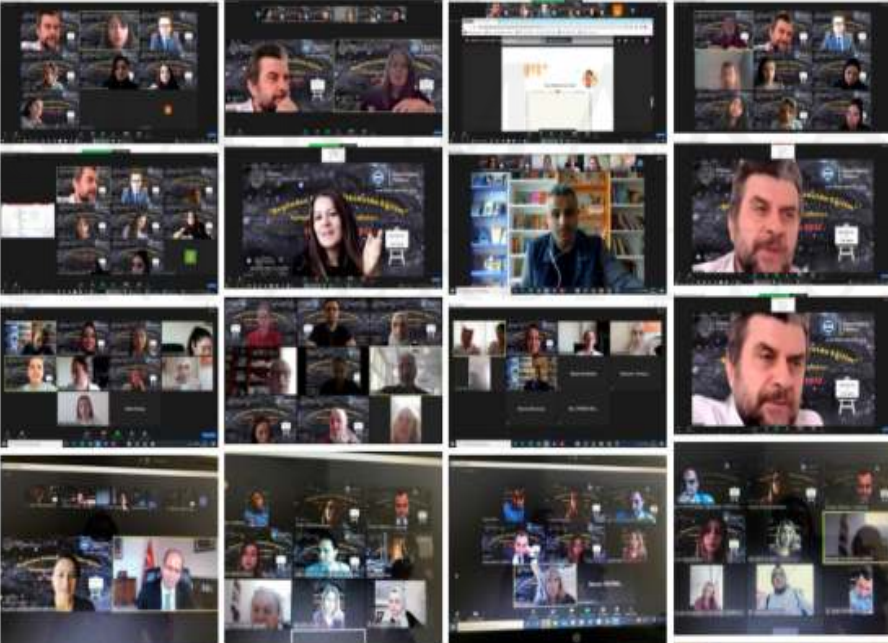
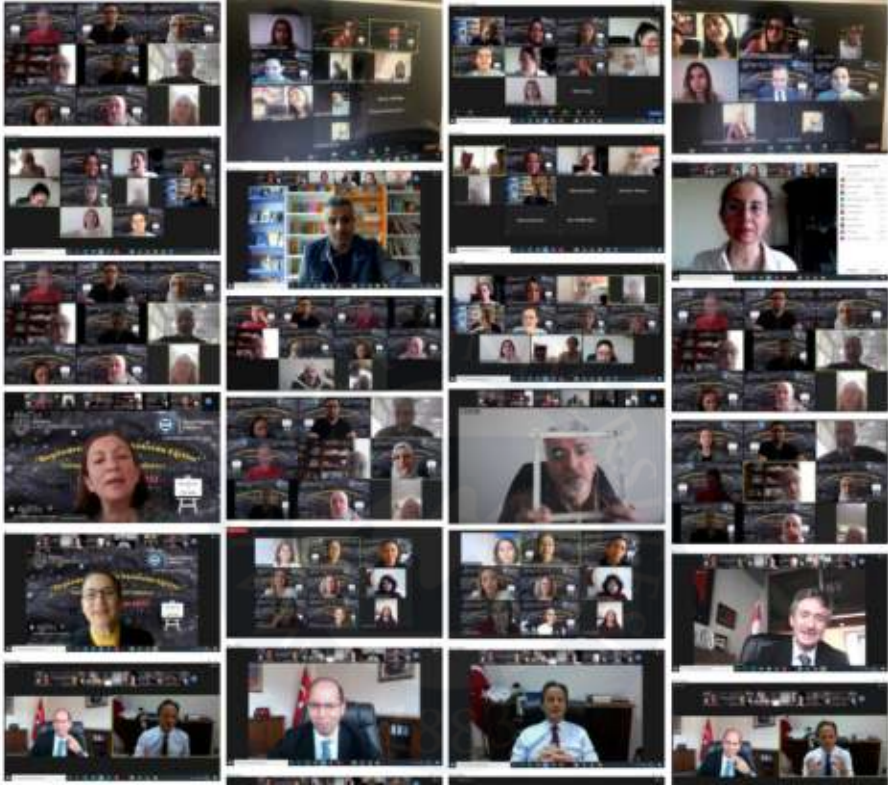
ÇALIŞTAY GÖRSELLERİ

1. Gün...

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

2. Gün....

3. Gün.....

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

4. Gün....

Editörler

Prof. Dr. Mehmet İNAN

Öğr. Gör. Yüksel AYDIN

Dr. Seda ÇARIKÇI

Dr. Kader ARKAN SEZGİN

Yasemin BAŞLANTI

Mehmet ÖZTÜRK

Bilginin anlık olarak güncellendiği günümüzde eğitimin güncel durumu kadar geleceğe yönelik planlamalar da bir hayli hızlanmaya başladı. Yaşama yönelik temel bilgilerin kılavuzlandığı ilkokulda eğitimin bugünkü durumu, mevcut uygulamalar, yönelimler, dijital platformlar, ilkokula öğretmen yetiştirme gibi birçok konunun yeniden değerlendirilmesi, tartışılmasının bir ihtiyaç olduğu fikrinden hareketle “Bugünden Geleceğe İlkokulda Eğitim – Sorunlar & Çözümler – Çalıştayı”nı organize etmenin gururu yaşandı.

Marmara Üniversitesi Rektörlüğü ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü olurlarıyla her aşaması birlikte planlanan bu çalıştay, “üniversite-okul” iş birliğinin önemli örneklerindedir. Çalıştaya bu iş birliğini yansıtanın önemli ayaklarından birisi İstanbul’da sınıf öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki akademisyenler ile sahadaki yönetici, öğretmen, veli, öğrenci ve diğer eğitim paydaşlarının seçkili bir örnekleme bir araya getirilmesi; diğeri ise akademik ve bakanlık merkez/taşra teşkilatı yöneticilerinin de bu çalıştaya tüm eforlarıyla destek vermesidir.

E-ISBN: 978-975-400-454-0

